

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen, de gevraagde informatie in te vullen (en de overeenkomst te ondertekenen en af te geven).

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling met

Titel: De rechtspersonenbelasting voor vzw's en een analyse van het verenigingslandschap in Leopoldsburg
Richting: 3de jaar handelsingenieur - major operationeel management en logistiek Jaar: 2009

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Ik ga akkoord,

MAES, Joris

Datum: 14.12.2009

De rechtspersonenbelasting voor vzw's en een analyse van het verenigingslandschap in Leopoldsburg

Joris MAES

promotor :
Prof. dr. Nan TORFS

co-promotor :
De heer Steven MATHEI

Inhoudstafel

Samenvatting

Woord vooraf

Gebruikte afkortingen

Hoofdstuk 1: Inleiding	- 1 -
1.Situering van het probleem	- 1 -
2. De vereniging	- 1 -
2.1 Definitie van een vereniging.....	- 2 -
2.2 Verschillende soorten verenigingen	- 3 -
3.Wetgeving.....	- 5 -
3.1 Vzw-wet	- 5 -
3.2 Vrijwilligerswet	- 7 -
3.3 Aanverwante wetgeving	- 8 -
3.4 Besluit	- 8 -
4. Bronnen.....	- 8 -
4.1 Koning Boudewijnstichting	- 8 -
4.2 De private non-profit in België.....	- 11 -
4.3 Databanken	- 12 -
4.4 Economische activiteiten van vzw en stichting.....	- 13 -
5. Het onderzoek	- 13 -
5.1 Onderzoeksprobleem en onderzoeksvraag	- 13 -
5.2 Opzet van de thesis.....	- 14 -
5.3 Het onderzoeksproces.....	- 15 -
5.4 Omschrijving van de populatie	- 19 -
5.5 Keuze van de soort steekproef	- 19 -

5.6 Doel van het onderzoek.....	- 20 -
Hoofdstuk 2: Leopoldsburg	- 21 -
1.Voorstelling Leopoldsburg	- 21 -
2.Resultaten enquête.....	- 22 -
2.1 Resultaten vzw's	- 22 -
2.2 Resultaten feitelijke vereniging	- 42 -
3. Conclusie	- 50 -
Hoofdstuk 3: Rechtspersonenbelasting en vennootschapsbelasting	- 52 -
1.Toepassingsgebied	- 52 -
2. De rechtspersonenbelasting	- 54 -
2.1 Art. 220, 1° WIB 1992	- 54 -
2.2 Art. 220, 2° WIB 1992	- 55 -
2.3 Art. 220, 3° WIB 1992	- 57 -
2.4 Rechtspraak	- 68 -
3.Grondslag, berekening en tarief van de rechtspersonenbelasting	- 69 -
3.1 Inkomsten uit in België gelegen onroerende goederen	- 70 -
3.2 Inkomsten uit in het buitenland gelegen onroerende goederen.....	- 74 -
3.3 Roerende inkomsten.....	- 74 -
3.4 Diverse inkomsten	- 78 -
3.5 Belastbare uitgaven.....	- 84 -
3.6 Bemerkingen	- 88 -
4.Vennootschapsbelasting	- 89 -
5.Evaluatie van het huidige systeem.....	- 91 -
5.1 Koninklijke Commissie tot Harmonisering en Vereenvoudiging van de Fiscaliteit.....	- 91 -
5.2 Hoge Raad voor Financiën	- 92 -
5.3 Alternatieven.....	- 92 -

5.4 Vergelijking met Nederland	- 93 -
6.Aangifteformulier	- 95 -
7.Controle door de administratie.....	- 98 -
7.1 Audit van het Rekenhof	- 100 -
7.2 Rede door procureur-generaal uit 1977	- 102 -
7.3 Interview met belastingadministratie	- 103 -
8.Fiscale behandeling van feitelijke verenigingen	- 105 -
9.Vennootschap met sociaal oogmerk	- 107 -
10. Resultaten van de enquête	- 109 -
10.1 De inkomsten van de vzw	- 109 -
10.2 Winstgevende activiteiten	- 112 -
10.3 Belastingstelsel van de vzw	- 116 -
10.4 Praktische benadering van belastingen.....	- 118 -
11.Vergelijking vzw met andere verenigingsvormen	- 122 -
12. Eigen voorstel	- 123 -
12.1 Principiële belastbaarheid van alle verenigingen.....	- 123 -
12.2 De rechtspersonbelasting blijft behouden	- 124 -
12.3 Belasting van economische activiteiten van vereniging in de vennootschapsbelasting ...	- 124 -
12.4 Besluit.....	- 126 -
13. Conclusie	- 126 -
Lijst der geraadpleegde werken.....	- 128 -
Lijst der figuren	- 131 -
Lijst der tabellen.....	- 133 -
Lijst met bijlagen	- 134 -

Samenvatting

Ongelooflijk veel mensen in ons land maken deel uit van één of meerdere verenigingen. Toch bestaat er weinig cijfermateriaal over deze verenigingen en daarom dat we met een groep van studenten een onderwerp rond verenigingen hebben uitgewerkt.

Het eerste hoofdstuk legt uit wat er onder 'vereniging' en 'instelling zonder winstoogmerk' wordt verstaan. Onder de noemer van izw vallen de vzw's, ivzw's, feitelijke verenigingen en openbare stichtingen. Daarnaast is er in 2002 een nieuwe vorm van vereniging bijgekomen, namelijk de vereniging met sociaal oogmerk. Verder worden enkele bronnen aangehaald waar cijfermateriaal te vinden is over verenigingen in België zoals in enkele studies van de Koning Boudewijnstichting. Een laatste paragraaf in dit hoofdstuk doorloopt het onderzoekproces. Er werken verschillende studenten aan mee en ieder van ons heeft apart of met een andere student een onderwerp aangaande verenigingen uitgewerkt en bespreekt een gemeente of stad in Limburg. Het onderwerp van deze thesis gaat over de rechtspersonenbelasting en de gemeente die besproken wordt is Leopoldsborg. De titel van dit eindwerk luidt dan ook: *De rechtspersonenbelasting voor vzw's en een analyse van het verenigingslandschap in Leopoldsborg*.

De analyse van het verenigingsleven in Leopoldsborg is het onderwerp van het tweede hoofdstuk. Hier worden de bekomen resultaten van de enquête over Leopoldsborg besproken en worden sommige aspecten van de structuur, boekhouding en fiscaliteit van de vereniging uitgelegd. Dit hoofdstuk is opgedeeld in twee delen: een eerste groot deel gaat over de vzw's en een volgend kleiner deel behandelt de feitelijke verenigingen. Op het einde van dit hoofdstuk worden enkele aandachtspunten voor de gemeente in het bijzonder besproken.

In een volgend hoofdstuk wordt de rechtspersonenbelasting besproken. Vzw's zijn ofwel aan de rechtspersonenbelasting ofwel aan de vennootschapsbelasting onderworpen. Het overgrote merendeel van de vzw's valt onder de rechtspersonenbelasting, maar om juist te weten aan welk van de twee belastingstelsels de vzw onderworpen is, moet er naar verschillende zaken gekeken worden. Sommige verenigingen vallen door de wet onder de rechtspersonenbelasting zoals bijvoorbeeld de Vlaamse Vervoersmaatschappij. Als een vzw niet onder zulke regeling valt, moet er gekeken worden of de vzw een winstoogmerk nastreeft, of de bevoorrechte activiteit de hoofdzaak is, of ze een onderneming exploiteert en of er verrichtingen van winstgevende aard zijn, of dit dan alleenstaande of uitzonderlijke verrichting zijn, ofdat bij deze activiteiten handels- en nijverheidsmethoden worden gebruikt en of de activiteit bijkomstig is. Zoals te verwachten valt uit voorgaande opsomming, is een interpretatie van de gebruikte termen noodzakelijk en deze verschilt nog al eens in de rechtsleer en rechtspraak.

De belastbare grondslag van de rechtspersonenbelasting bestaat voornamelijk uit een roerende en onroerende voorheffing. Daarnaast zijn er nog enkele als belastbare inkomsten beschouwde meerwaarden en kosten. Elk jaar moet de vzw een aangifteformulier indienen voor het belastingsstelsel waaronder ze valt. In dit deel worden de verschillende vakken besproken die terug te vinden zijn op het formulier en in bijlage is het aangifteformulier samen met de toelichting toegevoegd.

Daarna volgt een paragraaf met verschillende evaluaties van het huidige systeem. Zo is er een rapport van de Koninklijke Commissie tot Harmonisering en Vereenvoudiging van de Fiscaliteit dat pleit voor een afschaffing van het huidige systeem en een principiële onderwerping van alle inkomsten aan de vennootschapsbelasting.

Een bespreking van de controle door de administratie gaat over de bevoegdheden van de administratie en mogelijke sancties voor de verenigingen indien zij niet in orde blijken te zijn. De administratie kan ook een vraag om inlichtingen aan de vereniging sturen. Dan is er een audit van het Rekenhof uit 2003. Deze audit heeft vrij veel kritiek op de manier van controleren van vzw's door de belastingadministratie. De gevolgde procedures zijn niet eenduidig bij elke gevoerde controle en verschillen van regio tot regio. Daarbij komt nog dat er te weinig samenwerking is tussen enerzijds de administratie bevoegd voor de directe belastingen en de administratie bevoegd voor de successierechten. Dit deel wordt afgesloten met een interview met een inspecteur van de belastingen.

De volgende paragraaf in het hoofdstuk over de rechtspersonenbelasting bespreekt de resultaten van de enquêtes over die belasting. Uit deze resultaten komt vooral naar boven dat er weinig vzw's zijn die belastingen betalen en dat er toch een groot deel is dat met onduidelijkheden zit aangaande de wetgeving. Ook voor strengere controles zijn de meeste verenigingen niet te vinden.

Tot slot volgt er een vergelijking van de vzw met andere verenigingsvormen, of ze dezelfde activiteiten kunnen stellen en hoe ze dan elk (verschillend) belast worden en een alternatief voor het huidige stelsel van inkomstenbelastingen waar de vzw aan onderworpen is.

De doorgevoerde hervormingen zijn al een stap in de goede richting omdat ze de transparantie verhoogd hebben. Verdere aanpassingen voor het belastingsstelsel zijn echter noodzakelijk zodat de bevoegde diensten hun werk naar behoren kunnen uitvoeren en opdat er meer duidelijkheid en zekerheid zou zijn voor de verenigingen. Hierbij moet wel steeds het welzijn van de verenigingen in acht genomen worden. Men mag hen niet met nodeloos papierwerk opzadelen of overdreven belasten. Verenigingen zijn immers van onschatbare waarde voor het sociale weefsel in onze maatschappij.

Woord vooraf

Dit eindwerk vormt het eindstation van een mooie rit langsheen de opleiding Handelsingenieur aan de Universiteit Hasselt. Verschillende vakken zijn van nut geweest bij het maken van deze eindverhandeling. Hier kwamen leerstof en persoonlijke interesse samen, want zelf ben ik actief als speler binnen een sportclub in Hasselt. Tot op heden ben ik naast het sportieve aspect ook regelmatig als vrijwilliger betrokken geweest bij de verschillende activiteiten binnen de club. Maar het is mijn bedoeling om ooit een actievare rol te gaan spelen binnen de vereniging, met name in het bestuur. Daarom dat het mij zeer interessant leek om dieper in te gaan op de problematiek rond verenigingen en mijn kennis daaromtrent bij te schaven. Echter, zonder de hulp van een aantal mensen was dit werk nooit tot stand kunnen komen.

In de eerste plaats zijn er Prof. Dr. Nan Torfs en co-promotor de Heer Steven Matheï, voor het geduld dat zij opgebracht hebben en de opbouwende kritiek die zij geleverd hebben. In het bijzonder wil ik de de Heer Steven Matheï bedanken voor het ter beschikking stellen van vele van de boeken uit zijn persoonlijke bibliotheek en zijn hulp bij het kneden van dit werk.

De gemeente Leopoldsburg en haar communicatie-ambtenaar Ann Louwet, die mij van grote hulp is geweest voor het bijeenkrijgen van de nodige informatie over de verenigingen. Ook al de verenigingen die meegewerkt hebben aan dit onderzoek mag ik niet vergeten.

Mevrouw Liesbet Flamaing van de controledienst vzw's om tijd vrij te maken voor het beantwoorden van mijn vragen.

Natuurlijk mogen mijn ouders niet in dit rijtje ontbreken die, al mijn leven lang, een onvoorwaardelijke steun zijn op alle vlak, net als mijn broer Pieter, mijn zus Lieve en al mijn vrienden.

Tot slot de medestudenten die deel uitmaakten van dit project en al de andere studenten die een grote steun zijn geweest de afgelopen jaren.

Joris Maes

Gebruikte afkortingen

<i>A.F.T</i>	Algemeen Fiscaal Tijdschrift
art.	artikel, artikelen
<i>B.S.</i>	Belgisch Staatsblad
B.W.	Burgerlijk Wetboek
BEF	Belgische Frank
Bergen	Hof van Beroep te Bergen
btw	belasting over de toegevoegde waarde
bvba	besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Ci.	circulaire
Comm. V.	commanditaire vennootschap
Comm. VA.	commanditaire vennootschap op aandelen
Comm.IB.	administratieve officiële commentaren op het Wetboek van Inkomstenbelasting
cvoa	coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid
e.a.	et al
ed.	editor
enz.	enzovoort
<i>Fisc. Koer.</i>	Fiscale Koerier
FSI	Fonds voor spoorweginfrastructuur
fv	feitelijke vereniging

ivzw	internationale vereniging zonder winstoogmerk
izw	instelling zonder winstoogmerk
jo.	juncto
K.B.	Koninklijk Besluit
KBO	Kruispuntbank voor Ondernemingen
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
NMBS	Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen
nr.	nummer
nv	naamloze vennootschap
ocmw	openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
RPB	rechtspersonenbelasting
<i>TFR</i>	Tijdschrift voor Fiscaal Recht
Ven.B.	vennootschapsbelasting
vof	vennootschap onder firma
Vpb	Wet op de vennootschapsbelasting (Nederland)
<i>Vr. en Antw.</i>	parlementaire vragen en antwoorden
vso	vennootschap met sociaal oogmerk
VTE	voltijds equivalenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WIB 1992	Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Hoofdstuk 1: Inleiding

1. Situering van het probleem

Het verenigingslandschap in België is een divers en boeiend gegeven. Bijna elk individu is wel aangesloten bij één of meerdere verenigingen. Het maakt dan ook sterk deel uit van de sociale cohesie binnen ons land. Ondanks die wijdverspreide deelneming aan het verenigingsleven, bestaan er bitter weinig gegevens over verenigingen en alles wat hier mee samenhangt.

Verenigingen zijn van grote waarde, want velen brengen er hun vrije tijd door of zijn er in dienstverband. Zeker niet te vergeten is de belangeloze inzet van de talloze vrijwilligers. Deze verenigingen zijn in verschillende sectoren aanwezig. Op sportief, sociaal, politiek, cultureel en ideologisch vlak zijn vervullen duizenden kleine en grotere verenigingen een onmiskenbaar grote rol.

De Wet van 2 mei 2002 heeft veel veranderd voor de vzw's. Zij hebben nu extra verplichtingen die de controle op vzw's doorzichtiger moet maken. Verantwoordelijken binnen de verenigingen moeten tegenwoordig op de hoogte zijn van verschillende juridische en fiscale aspecten. En hier komt al één van de problemen ter sprake. Enerzijds zijn heel wat verenigingen afhankelijk van de overheid en vinden ze het niet meer dan logisch dat ze aanspraak maken op subsidies. Maar anderzijds willen ze niet aan te veel verplichtingen onderworpen worden. Het moet de bedoeling van de wetgever zijn om hier een evenwicht in te vinden. Zo wordt er in deze thesis nagegaan of de wetgever hier al goede stappen gezet heeft door de invoering van de nieuwe wet en ofdat er nog meer veranderingen noodzakelijk zijn.

2. De vereniging

Artikel 27 van de Grondwet waarborgt de vrijheid van vereniging: personen hebben het recht zich te verenigen. Naast de vrijheid van vereniging bestaat er ook een verbod van bepaalde verenigingen. Zo moet een vereniging de wet, de openbare orde en de goede zeden eerbiedigen. Als het doel van een vereniging in strijd is met de openbare orde of de goede zeden, is deze vereniging nietig.¹ Verder zijn er nog nader uitgewerkte wetteksten zoals de Wet van 29 juli 1934² die het verbod oplegt om

¹ Art. 1133 B.W.

² Wet van 29 juli 1934 waarbij private militias verboden worden, *B.S.*, 6-7 augustus 1934.

gewapende milities op de been te brengen en te onderhouden en zijn er bijzondere wetten die de vrijheid van meningsuiting beperken³.

Van Gerven somt vijf kenmerken op die eigen zijn aan alle verenigingen, met inbegrip van de vennootschappen. Als één van de kenmerken ontbreekt, bestaat er tussen de betrokkenen geen vereniging:⁴

1. een overeenkomst om samen te werken met een gemeenschappelijk doel voor ogen;
2. een inbreng door elk lid;
3. het ingebrachte en hetgeen dat nadien wordt verworven door de vereniging, dient voor het bereiken van het doel van de vereniging;
4. een ingesteldheid om samen te werken, i.e. een *affectio societatis*;
5. de vereniging moet zijn aangegaan in het belang van ieder lid; de individuele belangen vormen samen het gemeenschappelijk belang; het gemeenschappelijk belang is het belang van ieder lid dat samenloopt met het belang van zijn medeleden, met de verwezenlijking van het gemeenschappelijk vooropgestelde doel van de vereniging voor ogen.

2.1 Definitie van een vereniging

Belangrijk voor een onderzoek is dat er een duidelijke afbakening is. Daardoor is een definitie van de term 'vereniging' onontbeerlijk.

Een studie van de Koning Boudewijnstichting uit 2005 geeft een definitie voor een instelling zonder winstoogmerk (izw). Een izw wordt omschreven als "*een organisatie die wordt opgericht om goederen of diensten te produceren en die statutair geen inkomen, winst of welk ander financieel voordeel dan ook mag verschaffen aan het lichaam dat haar in het leven roept, bestuurt of financiert*"⁵. Het Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen (ESR) erkent het bestaan van izw's. Salamon en Anheier⁶ vermelden vijf voorwaarden waar instellingen aan moeten voldoen om als izw gekenmerkt te worden, namelijk:

1. Het gaat om organisaties, ze bestaan dus als instelling.
2. Ze verdelen geen materiële voordelen onder hun leden of bestuurders.

³ Bijvoorbeeld: Wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden (B.S., 8 augustus 1981) en gewijzigd op 15 februari 1993 (B.S., 19 februari 1993), 12 april 1994 (B.S., 14 mei 1994), 7 mei 1999 (B.S., 25 juni 1999), 20 januari 2003 (B.S., 12 februari 2003), 23 januari 2003 (B.S., 13 maart 2003) en 10 mei 2007 (B.S., 30 mei 2007).

⁴ D. VAN GERVEN, *Handboek verenigingen*, Kalmthout, Biblo, 2004, 32-33.

⁵ Commissie van de Europese Gemeenschappen/Eurostat (1996).

⁶ L. SALAMON en L. ANHEIER, *The Emerging Sector: an Overview*, The John Hopkins University Institute for Policy Studies, Baltimore MD, 1994.

3. Ze bestaan als privé-organisaties en zijn institutioneel gescheiden van de staat.
4. Ze zijn onafhankelijk, wat betekent dat ze hun eigen regels en hun eigen besluitvormingsinstanties hebben.
5. Aansluiten bij deze organisaties, ten slotte, staat ieder geheel vrij en de organisaties kunnen een beroep doen op vrijwillige inzet in de vorm van giften of van vrijwilligerswerk.

2.2 Verschillende soorten verenigingen

Hieronder wordt vermeld welke verenigingen in België een izw zijn. Aan sommige van bovenstaande voorwaarden van Salamon en Anheier wordt wel niet voldaan. Zo is er de eerste voorwaarde die informele en tijdelijke groeperingen uitsluit, terwijl een vzw wel degelijk een beperkte levensduur kan hebben. Ook zijn er vzw's die zeer nauw verbonden zijn met de staat, wat dan weer in tegenspraak is met criterium drie. Maar ik wil helemaal geen afbreuk doen aan deze voorwaardelijke lijst, want een afbakening is nu eenmaal noodzakelijk als er een analyse wordt gemaakt.

Er zijn in België verschillende soorten verenigingen die onder de noemer van izw vallen⁷:

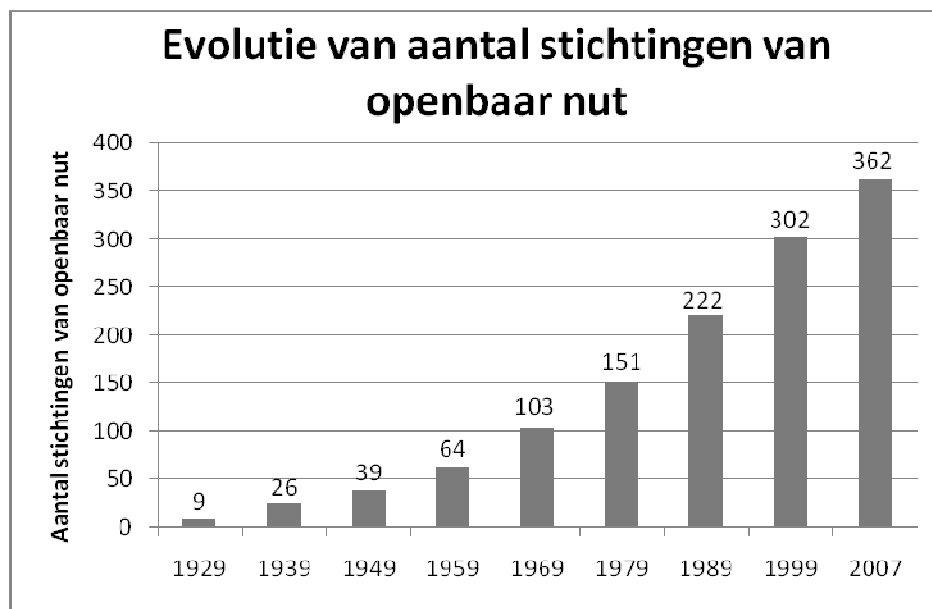
- Vereniging zonder winstoogmerk (vzw): De vzw geniet rechtspersoonlijkheid en welke niet nijverheids- of handelszaken drijft en welke niet tracht een stoffelijk voordeel aan haar leden te verschaffen.⁸ Het aannemen van een vorm met rechtspersoonlijkheid vereist dat er voldaan wordt aan bepaalde formaliteiten en publiciteitsvoorschriften.⁹
- Internationale vereniging zonder winstoogmerk (ivzw): Het verschil tussen een vzw en ivzw is dat een ivzw een internationaal doel heeft. De ivzw werd oorspronkelijk beheerst door de Wet van 25 oktober 1919, maar deze werd afgeschaft door de Wet van 2 mei 2002. De bepalingen van een ivzw werden opgenomen in de Wet van 27 juni 1921, de wet betreffende de verenigingen en stichtingen. Deze verenigingsvorm zal in de toekomst een groeiende rol gaan spelen in België door de plaats die Brussel inneemt op het internationale toneel.
- Stichtingen: In een stichting wordt een vermogen aangewend ter verwezenlijking van een bepaald belangeloos doel. Een stichting mag geen stoffelijk voordeel verschaffen aan de stichters, de bestuurders, of enig ander persoon, behalve, in dit laatste geval, indien dit kadert

⁷ M. MAREE, S. MERTENS en J. DEFURNY, *Het verenigingsleven in België. Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2005.

⁸ Art. 1 Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

⁹ J. VANANROYE, 'De vereniging zonder rechtspersoonlijkheid', in *De vzw naar huidig en en komend recht*, JURA FALCONIS (ed.), Brussel, Larcier, 2000, 90.

in de verwezenlijking van het belangeloos doel.¹⁰ Net als bij de ivzw zijn de bepalingen van een stichting in de wet van verenigingen en stichtingen opgenomen. Bij de stichtingen wordt verder een onderscheid gemaakt tussen een openbare en private stichting. Een stichting kan worden erkend als zijnde van openbaar nut indien zij gericht is op de verwezenlijking van een werk van filantropische, levensbeschouwelijke, religieuze, wetenschappelijke, artistieke, pedagogische of culturele aard. Stichtingen die zijn erkend als zijnde van openbaar nut dragen de naam '*stichting van openbaar nut*'. De andere stichtingen dragen de naam '*private stichting*'.¹¹ Enkel stichtingen van openbaar nut vallen onder izw's. Deze vorm van vereniging komt veel minder voor als een vzw, maar de sector van de stichtingen is in expansie. In november 2007 telde men 362 actieve stichtingen van openbaar nut.¹² Een grafiek van de evolutie van openbare stichtingen is hieronder weergegeven.



Figuur 1: Evolutie van het aantal stichtingen van openbaar nut

Bron: FOD Justitie

- Feitelijke vereniging: Groepering van mensen zonder rechtspersoonlijkheid. Zij kan niet optreden in rechte en geen verbintenissen aangaan. Ook kan deze verenigingsvorm geen

¹⁰ Art. 27 Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

¹¹ Art 27 Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

¹² C. GIJSELINCKX, E. FRANCHOIS en W. VAN OPSTAL, *Stichtingen in België. Profiel van de sector*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2008.

rechten verwerven op roerende of onroerende goederen, noch overeenkomsten afsluiten. Dit gebrek aan rechtspersoonlijkheid heeft als gevolg dat de leden met hun persoonlijk vermogen aansprakelijk zijn voor de schulden van de vereniging.¹³ Voor deze vorm bestaan er geen verplichtingen buiten diegene waar elk individu aan gehouden is.

Naast deze vormen van vereniging is er de vennootschap met sociaal oogmerk (vso) die in het Wetboek van Vennootschappen is opgenomen. Dit zijn vennootschappen die niet gericht zijn op de verrijking van hun vennoten. Daarnaast moeten er verschillende bepalingen staan in hun statuten zoals een nauwkeurige omschrijving van wat het sociale oogmerk is van de activiteiten, waarbij het voornaamste oogmerk niet mag bestaan in het verlenen van een onrechtstreeks vermogensvoordeel aan de vennoten.¹⁴

Voor de vzw en feitelijke vereniging zullen verder besproken worden omdat zij het meest voorkomen en het onderwerp uitmaken van dit onderzoek.

3. Wetgeving

3.1 Vzw-wet

De Wet van 2 mei 2002, ook wel de Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen genoemd, heeft niet enkel wijzigingen voor de Wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend. Er zijn ook wijzigingen in het Wetboek van registratie-, hypotheek-, en griffierechten en in het Wetboek der successierechten. De bedoeling van deze Wet van 2 mei 2002 was het doorzichtiger maken van de vzw's door onder andere het bijhouden van een zogenaamd vzw-dossier op de griffie van de rechtbank van koophandel. Daarnaast had deze wet tot doel het moderniseren van de wet en de transparantie te verhogen zodat schijnvzw's sneller opgespoord zouden kunnen worden. Hieronder een overzicht van de wetten en Koninklijke Besluiten die na de invoering van de Wet van 2 mei 2002 zijn goedgekeurd en betrekking hebben op de vzw:¹⁵

- Wet van 16 januari 2003 betreffende de Kruispuntbank¹⁶;
- Wet van 23 maart 2007¹⁷;

¹³ D. VAN GERVEN, *Handboek verenigingen*, Kalmthout, Biblo, 2004, 41.

¹⁴ Art. 661 Wetboek van Vennootschappen.

¹⁵ <http://www.devzw.be/publicaties.php>

¹⁶ Wet tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, *B.S.*, 5 februari 2003.

- Programmawet van 22 december 2003¹⁸;
- Programmawet van 9 juli 2004¹⁹;
- Programmawet van 27 december 2004²⁰;
- Koninklijk Besluit van 2 april 2003 houdende de vaststelling van bepaalde termijnen²¹;
- Koninklijk Besluit van 15 mei 2003 houdende de vaststelling van bepaalde termijnen inzake de Kruispuntbank²²;
- Koninklijk Besluit van 26 juni 2003 houdende de openbaarmaking van akten en stukken²³;
- Koninklijk Besluit van 26 juni 2003 houdende de vereenvoudigde boekhouding voor kleine vzw's²⁴;
- Koninklijk Besluit van 19 december 2003 houdende de boekhoudkundige verplichtingen voor grote en zeer grote vzw's²⁵;
- Koninklijk Besluit van 12 juli 2004 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen²⁶;
- Koninklijk besluit van 8 december 2004²⁷;

¹⁷ Wet tot wijziging van de Wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen en van de Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, *B.S.*, 28 maart 2007.

¹⁸ *B.S.*, 31 december 2003.

¹⁹ *B.S.*, 15 juli 2004; het gaat om bepalingen indien er een commissaris is benoemd voor de vzw.

²⁰ *B.S.*, 31 december 2004; het gaat om een reeks aanpassingen i.v.m. handgiften en andere aanvullingen.

²¹ K.B. van 2 april 2003 tot vaststelling van de termijnen voor de inwerkingtreding van de bepalingen van de Wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, zoals gewijzigd bij de Wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen en bij de Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, *B.S.*, 6 juni 2003.

²² K.B. van 15 mei 2003 tot bepaling van de inwerkingtreding van sommige bepalingen van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, *B.S.*, 19 mei 2003.

²³ K.B. van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk, van internationale verenigingen zonder winstoogmerk, van stichtingen en van organismen voor de financiering van pensioenen, *B.S.*, 27 juni 2003 .

²⁴ K.B. van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen internationale en verenigingen zonder winstoogmerk, *B.S.*, 11 juli 2003.

²⁵ K.B. van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen, *B.S.*, 30 december 2003.

²⁶ K.B. van 12 juli 2004 tot wijziging van het KB van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen, *B.S.*, 22 juli 2004.

²⁷ K.B. houdende wijziging van het KB van 2 april 2003 tot vaststelling van de termijnen voor de inwerkingtreding van de bepalingen van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, zoals gewijzigd bij de Wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de

- Koninklijk Besluit van 31 mei 2005 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen²⁸;
- Koninklijk Besluit van 21 december 2006 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen²⁹.

3.2 Vrijwilligerswet

Vrijwilligers zijn vaak onmisbaar voor verenigingen. Door het belang van deze vrijwilligers heeft de wetgever een aparte wet voor deze personen goedkeurd, namelijk de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers³⁰, ook wel vrijwilligerswet genoemd. Deze wet moest de vraag inlossen naar een duidelijke regelgeving omtrent vrijwilligerswerk. Ze moet vrijwilligers meer zekerheid geven en vermeld enkele rechten en plichten. De belangrijkste punten uit deze wet zijn:

- een definitie voor de termen 'vrijwilliger', 'vrijwilligerswerk' en 'organisatie'³¹;
- de informatieplicht van de organisatie ten opzichte van de vrijwilliger³²;
- de aansprakelijkheid van de vrijwilliger en de organisatie³³;
- de verzekering voor vrijwilligers³⁴;
- de vergoeding voor vrijwilligers³⁵;
- het werken met uitkeringsgerechtigde vrijwilligers³⁶.

Ook voor deze wet zijn er enkele Koninklijke Besluiten die enkele wetsartikelen aanpassen:

- wet van 27 december 2005³⁷;
- wet van 7 maart 2006³⁸;

stichtingen en bij de Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, *B.S.*, 15 december 2004.

²⁸ K.B. van 31 mei 2005 tot wijziging van het KB van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen, *B.S.*, 8 juni 2005.

²⁹ K.B. van 21 december 2006 tot wijziging van het KB van 26 juni 2003 op de openbaarmaking van akten en stukken van verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen, *B.S.*, 28 december 2006.

³⁰ *B.S.*, 29 augustus 2005.

³¹ Art. 3 Wet van 3 juli 2005.

³² Art. 4 Wet van 3 juli 2005.

³³ Art. 5 Wet van 3 juli 2005.

³⁴ Art. 6-8bis Wet van 3 juli 2005.

³⁵ Art. 10-12 Wet van 3 juli 2005.

³⁶ Art. 13-21 Wet van 3 juli 2005.

³⁷ *B.S.*, 30 december 2005.

- wet van 19 juli 2006³⁹.

3.3 Aanverwante wetgeving

Naast bovenvermelde wetgeving die expliciet voor verenigingen en vrijwilligers geldt, kunnen verenigingen al dan niet door hun activiteiten gebonden zijn aan nog heel wat andere regelgeving zoals:

- sociale wetgeving: een vzw kan werknemers in dienst hebben en is dan onderworpen aan het arbeidsrecht en de regeling in verband met de sociale zekerheid;
- fiscale wetgeving: de vzw als rechtspersoon valt ofwel onder het stelsel van de rechtspersonenbelasting ofwel onder het stelsel van de vennootschapsbelasting en bijbehorende regels zijn terug te vinden in het WIB 1992. Daarnaast kan de vzw in aanraking komen met btw, patrimoniumtaks en registratierechten;
- burgerlijk wetboek: hierin worden de elementaire verhoudingen tussen de burgers onderling geregeld;
- milieurecht: het kan zijn dat voor de activiteiten van een vzw een bepaalde milieuvergunning noodzakelijk is.

3.4 Besluit

Men kan besluiten dat vzw's onderworpen zijn aan heel wat regelgeving en dat het zeker voor de modale vereniging niet gemakkelijk is om zich een weg te banen in dit kluwen van wetten en koninklijke besluiten.

4. Bronnen

In de rechtsleer zijn verschillende auteurs die boeken geschreven hebben met de vzw en haar aspecten als onderwerp. Maar zoals reeds vermeld is er vooral over het kwantitatieve aspect niet veel cijfermateriaal voorhanden over vzw's en feitelijke verenigingen in België. Hier worden enkele bronnen vermeld.

4.1 Koning Boudewijnstichting

Studies van de Koning Boudewijnstichting over het verenigingsleven in België zijn misschien wel de beste bron voor cijfermateriaal. Een eerste studie werd in 2005 uitgevoerd.⁴⁰

³⁸ B.S., 13 april 2006.

³⁹ B.S., 11 augustus 2006.

De satellietrekening is een instrument dat door de Statistische Commissie van de VN is ontwikkeld en door de John Hopkins University gecoördineerd werd omdat de gebrekkige statistische kennis over verenigingen tot problemen leidt zoals het zicht op het werkelijke belang van verenigingen in onze economie. De tabellen van de satellietrekening van de izw's bevatten gegevens over:

- het aantal verenigingen;
- hun belangrijkste activiteiten;
- de loonarbeid en het vrijwilligerswerk in de verenigingen;
- de productie en de toegevoegde waarde van de verenigingen;
- hun productiekosten;
- hun commerciële en niet-commerciële bronnen van inkomsten.

Het opgestelde handboek van de John Hopkins University heeft tot doel dat in elk land zo'n satellietrekening van de izw's wordt opgesteld en ons land heeft hier actief aan meegewerkt. In 2001 waren er in België 16.091 verenigingen die onder de populatie van de satellietrekening vielen.⁴¹ Een raming van de bijdrage van deze sector aan het bbp voor 2001 was ongeveer 5,0 procent, wat een toegevoegde waarde vertegenwoordigt van iets minder dan 12 miljard euro. De bijdrage van de vrijwilligers in die verenigingen leidt tot een toename van hun toegevoegde waarde van 2.257 miljoen euro. Hierbij moet nogmaals opgemerkt worden dat in deze cijfers de feitelijke verenigingen noch de verenigingen die geen loontrekkenden in dienst hebben zijn opgenomen, wat betekent dat het werkelijke aandeel van alle verenigingen samen in het bbp nog een stuk hoger zal liggen.

In 2008 is er nog een vervolg aan deze studie gebreid, waardoor vergelijkend onderzoek mogelijk is en evoluties – zij het op een periode van enkele jaren – kunnen worden beschreven.⁴² Waar de studie uit 2005 het nog moest doen met de satellietrekening uit 2000 en 2001 waren er voor de studie uit 2008 vijf opeenvolgende jaren beschikbaar, namelijk van 2000-2004. Voor het jaar 2004 bestrijkt de satellietrekening van de izw's in België ongeveer 17.000 verenigingen. Hun productie bedraagt 22 miljard euro in dat jaar, wat overeenkomt met een bijdrage van 4,6% aan het bbp. De toegevoegde waarde van het verenigingsleven is sterk afhankelijk van de sector. Zo is er slechts een beperkt aandeel voor de landbouwindustrie en de commerciële dienstensector, maar genereren de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening maar liefst 70,1% van de toegevoegde

⁴⁰ M. MAREE, S. MERTENS, J. DEFURNY e.a., *Het verenigingsleven in België. Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2005.

⁴¹ De satellietrekening verzamelt uitsluitend gegevens over izw's die loontrekkende werknemers in dienst hebben. Bij de 16.091 verenigingen in 2001 zijn de verenigingen van onderwijsinstellingen van het vrije net niet mee opgenomen.

⁴² M. MAREE, S. MERTENS, M. LOOSE e.a., *Verenigingen in België. Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de sector – editie 2008*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2008.

waarde van izw's. De productiekosten van izw's bestaan voor meer dan de helft uit loonkosten (56,9%) en voor de rest vooral uit intermediaire aankopen (41,1%). De middelen van izw's zijn hoofdzakelijk afkomstig van de overheid, maar verschilt ook hier sterk van bedrijfstak tot bedrijfstak. Zo vertegenwoordigen publieke fondsen voor gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening respectievelijk 83,7% en 58,7% van hun totale middelen. Wat opvalt in de evolutie van de izw's tussen 2000 en 2004 is dat het verenigingsleven gekenmerkt wordt door een grotere groei dan die van het geheel van de economie. Dit houdt in dat het gewicht van de izw's in de Belgische economie is toegenomen voor zowel de toegevoegde waarde, productie als tewerkstelling. Daarnaast is er de vaststelling dat het aandeel van de publieke financiering toegenomen is (van 56,1% in 2000 tot 61,1% in 2004), terwijl dat van de private financiering afgenomen is (van 42,2% in 2000 naar 36,5% in 2004).

De studie vermeldt ook 2008 vermeldt ook weer gegevens over de bezoldigde tewerkstelling die afkomstig zijn van de RSZ. De tewerkstelling in vzw's bedraagt 9,2% van de bezoldigde tewerkstelling in België en zelfs 14,5% als de gesubsidieerde leerkrachten in het vrije onderwijs in de verenigingssector worden opgenomen. De activiteitendomeinen waar vzw's actief zijn duidelijk het onderwijs, de maatschappelijke dienstverlening en de gezondheidszorg. Het totale aantal VTE in de vzw's is met 78.567,7 gestegen tussen 1998 en 2005. Deze groei van de tewerkstelling in de verenigingssector is groter dan deze van de totale tewerkstelling en het is vooral de bedrijfstak van de maatschappelijke dienstverlening die het meest bijdraagt aan de groei van de verenigingssector.

Het laatste hoofdstuk van de studie van 2008 geeft een kwalitatieve analyse van het verenigingsleven. Hieruit blijkt dat de meeste van de 500 ondervraagde verenigingen positief staan tegenover de nieuwe wetten, toch heerst er ook nog onzekerheid en onduidelijkheid bij een aantal verenigingen. Het zijn vooral de kleinere vzw's en vzw's die geen loontrekkenden in dienst hebben die minder positief staan tegenover de evoluties in de wetgeving. Op het vlak van tewerkstelling en beschikbare middelen om beroepskrachten te bezoldigen ervaren werkgevend vzw's over het algemeen een positieve evolutie. Het aantal vrijwilligers blijft in de meeste vzw's *status quo* of kent zelfs een stijging. Feitelijke verenigingen maken iets meer gewag van een daling. Qua verwachte evolutie van het ledenaantal zien zowel vzw's als feitelijke verenigingen de toekomst positief in. De meeste ondervraagde vzw's zijn voor het grootste deel van hun inkomsten afhankelijk van overheidssubsidies. Private en commerciële middelen winnen aan belang, als aanvulling van de inkomsten welliswaar. Niet enkel vzw's, maar ook veel feitelijke verenigingen zeggen overheidssubsidies te ontvangen en commerciële inkomsten en lidgelden blijken voor deze verenigingen even belangrijke inkomstenbronnen te zijn.

Naast bovenvermelde studies heeft de Koning Boudewijnstichting nog andere documenten afgeleverd zoals een synthesesnota van een studiedag over het verenigingsleven in 2005⁴³ en een brochure over vrijwilligerswerk in 2008⁴⁴.

4.2 De private non-profit in België⁴⁵

Deze tekst uit 1999 geeft de belangrijkste resultaten weer die werden verkregen in het kader van het Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project en kan eigenlijk gezien worden als een voorloper van de studies van de Koning Boudewijnstichting. In België beantwoordt de term private non-profit organisatie het best aan wat men met een juridische rechtsfiguur de vereniging noemt.

Het onderzoek bestaat uit twee delen: enerzijds wordt een statistische beschrijving van de private non-profit organisaties gegeven en anderzijds wordt de historische, juridische en politieke context waarin deze organisaties evolueren geschetst. De belangrijkste resultaten van de studie zijn de volgende:

- De verenigingen vormen een sector die miskend is in de statistieken. Dit zorgt voor problemen daar het gebrek aan statistieken beleidsmakers nuttige informatie ontzegt bij het analyseren en uitwerken van het economisch beleid. Om meer inzicht te verkrijgen in de niet-markt sector in het algemeen en in het private aandeel ervan in het bijzonder, stelt dit onderzoek een eerste statistische verkenning voor van de economische betekenis van vzw's in België. De pilootstudie heeft betrekking op twee geografische zones, namelijk Luik en Hasselt. Daarna werden de bekomen resultaten geëxtrapoleerd naar regionaal niveau;
- Ook deze tekst toont aan dat de private non-profit sector een groot aandeel heeft in het BBP (450 miljard BEF) en dus wel degelijk een belangrijke rol speelt op economisch vlak. Deze sector is goed voor 350.000 VTE of bijna 10% van de gesalarieerde arbeid in België. De uren dat vrijwilligers binnen deze sector actief zijn, komt overeen met een equivalent van 100.000 voltijdse jobs;
- Het is een sector die op de meest uiteenlopende domeinen actief is, maar ze is het meest aanwezig in de (quasi-)collectieve diensten zoals gezondheidszorg, onderwijs en welzijn;
- Drie vierden van hun middelen putten de private non-profit organisaties in België uit overheidssteun. Daarnaast halen zij hun geld vooral uit verkopen (16%), giften (5%) en

⁴³ M. TELLER, *Naar een goede verstandhouding? Studiedag over het verenigingsleven en zijn interactie met de overheid*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2005.

⁴⁴ E. HAMBACH, *Vrijwilligerswerk: de wet. Praktische vragen en antwoorden*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2008.

⁴⁵ S. MERTENS e.a., *De private non-profitsector in België. Resultaten van een pilootonderzoek: Statistisch overzicht en aanzet tot een internationale vergelijking*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 1999.

bijdragen van leden (3%). Het totaalbedrag waarover vzw's jaarlijks beschikken benadert 760 miljard BEF;

- Er is diepgaander onderzoek nodig naar de non-profit sector in zijn totaliteit. De beschrijvende analyse die in deze studie verricht werd mag als een eerste stap gezien worden in die richting.

4.3 Databanken

De laatste jaren zijn meer en meer databanken te raadplegen. Hier zullen de meest bekende besproken worden.

KBO De Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) is een register ter vervanging van het vroegere handelsregister. Hierin worden de gegevens opgenomen van het rijksregister van rechtspersonen, van het handelsregister, van de btw, van de RSZ en de KBO wordt up to date gehouden door de bevoegde organisaties die er de gegevens invoeren. Bij de oprichting van een nieuwe vzw, zal de vzw ook opgenomen moeten worden in de KBO. Op de website van de KBO⁴⁶ kan via een zoekfunctie informatie gezocht worden over de vzw's.

NBB Op de website van de Nationale Bank⁴⁷ van België is de Balanscentrale terug te vinden. Haar taak is de jaarrekeningen van bijna alle in België actieve rechtspersonen in te zamelen, te verwerken en beschikbaar te stellen voor iedereen die daarin geïnteresseerd is. De neergelegde jaarrekeningen van vzw's zijn terug te vinden via het ondernemingsnummer dat de vzw heeft of via (een deel van) de naam van de vzw in te geven.

NIS Niet echt een databank, maar een bron van statistieken, is het Nationaal Instituut van de Statistiek (NIS). Uit de jaarlijkse enquête naar de structuur van de Belgische ondernemingen die het NIS in 1998 uitvoerde, kunnen gegevens over de coöperatieve vennootschappen en de verenigingen zonder winstoogmerk worden afgeleid.⁴⁸ Het onderzoek werd enkel voor de dienstensector gehouden. Uit hun steefproef konden ze afleiden dat deze verenigingen ene omzet van ongeveer 200 miljard Belgische Frank realiseerden en ongeveer 180.000 personen tewerkstelden. Ook hier kwam naar voren dat vooral de sectoren van gezondheidszorg en maatschappelijke ziekenhuizen een groot aandeel uitmaken van de omzet en personeelsbestand van vzw's in de dienstensector.

⁴⁶ http://kbo-bce-ps.economie.fgov.be/ps/kbo_ps/kbo_search.jsp?lang=nl&dest=ST

⁴⁷ http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_02_00_00_00/03_02_01_00_00.htm?l=nl

⁴⁸ http://statbel.fgov.be/press/pr053_nl.asp

4.4 Economische activiteiten van vzw en stichting⁴⁹

Marleen Deneef promoveerde in 2002 op uitmuntende wijze tot doctor in de rechten met haar werk "Economische activiteiten van vzw en stichting. Juridische doorlichting van hun relatie met concurrenten, schuldeisers en begunstigde doelgroep" aan de Katholieke Universiteit Leuven. Haar doctoraatsthesis werd de neerslag voor het handboek dat hier kort besproken wordt.

Het boek begint met een rechtshistorisch werk dat de oorsprong van de vereniging nagaat vanaf het jaar 1263. Daaruit wordt een normaaltype afgeleid, dit is de vereniging en stichting zoals de wetgever het gewild heeft. Er zijn twee luiken die uitvoerig besproken worden en die ook zullen terugkomen in dit eindwerk. Ten eerste moet de vzw haar ideële doelstellingen verwezenlijken met niet-economische activiteiten. En ten tweede zullen economische activiteiten uitzonderlijk toelaatbaar zijn als ze noodzakelijk zijn voor die ideële doelstelling van de vzw. Dit leidt zoals men kan verwachten tot dubbelzinnigheden en onduidelijkheden en die hier volop besproken worden. Ook worden de 'stakeholders' bij haar onderzoek betrokken: het gaat dan om concurrenten van de vzw, schuldeisers, maar ook de begunstigten van de vzw en haar doelstellingen. Deneef buigt zich over de impact van de activiteitenuitbreiding op deze stakeholders.

Een laatste hoofdstuk geeft suggesties naar aanleiding de synthese van haar onderzoek naar het normencomplex dat de economische activiteiten van vzw en stichting naar Belgisch recht reguleert vanuit een stakeholdersbenadering.

5. Het onderzoek

5.1 Onderzoeksprobleem en onderzoeksvraag

De Wet van 2 mei 2002 bracht allerlei veranderingen op verschillende vlakken met zich mee voor de verenigingen. Daarom kan de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd worden:

"Wat zijn de problemen voor verenigingen op juridisch, fiscaal en boekhoudkundig vlak?"

Deze vraag geldt algemeen voor al de studenten die mee ditzelfde onderwerp gekozen hebben.

Daarom dat voor dit eindwerk in het bijzonder volgende onderzoeksvragen gesteld kunnen worden:

"Wat zijn de problemen voor verenigingen op juridisch, fiscaal en boekhoudkundig vlak in de gemeente Leopoldsburg?"

en

"Hoe ziet het stelsel van de rechtspersonenbelasting voor vzw's er uit en wat zijn de knelpunten?"

⁴⁹ M. DENEFF, *Economische activiteiten van VZW en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004.

Om deze vragen te beantwoorden zal er een literatuurstudie gemaakt worden en een praktijkonderzoek gebeuren. Beide onderzoeksvragen kunnen nog opgedeeld worden in verschillende, meer concrete, deelvragen.

Voor de eerste deelvraag wordt kort en bondig een literatuurstudie gemaakt met telkens de resultaten van het praktijkonderzoek van de ondervraagde verenigingen in Leopoldsborg. Van de volgende deelvragen zal gebruik gemaakt worden voor dit eerste deel:

- Hoe ziet de structuur er uit voor de vzw's en feitelijke verenigingen in Leopoldsborg?
- Hoeveel leden en loontrekkenden kennen de vzw's en feitelijke verenigingen in Leopoldsborg?
- Kennen de vzw's en feitelijke verenigingen in Leopoldsborg de administratieve verplichtingen?
- Hoe ziet het profiel er uit van de vrijwilliger in Leopoldsborg?
- Zijn de verenigingen tevreden voor wat de gemeente Leopoldsborg voor hen doet?

De tweede deelvraag handelt over de directe belastingen waar de vzw aan onderworpen is. Een diepgaande literatuurstudie gaat de resultaten van het praktijkonderzoek vooraf. Ook hier zijn enkele deelvragen de leidraad van dit deel:

- Wanneer valt een vzw ofwel onder de rechtspersonenbelasting ofwel onder de rechtspersonenbelasting en onder welk stelsel vallen de meeste verenigingen?
- Wat zijn de belastbare grondslag, berekening en tarieven bij de rechtspersonenbelasting?
- Hoe wordt het huidige systeem van directe belastingen bij vzw's geëvalueerd?
- Hoe gebeurt de controle op de naleving van het betalen van de directe belastingen?
- Hoe worden verenigingsvormen, andere dan de vzw belast?

5.2 Opzet van de thesis

Om de twee centrale onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden zal gebruik gemaakt worden van een literatuurstudie en een praktijkonderzoek.

De literatuurstudie dient om een gefundeerde ondergrond te verwerven van de besproken juridische, boekhoudkundige en fiscale bepalingen die op dit moment gelden voor vzw's en feitelijke verenigingen. Op de eerste plaats zal hiervoor veelvuldig gebruik gemaakt worden van bronnen uit de wetgeving, maar zeker ook van rechtsleer en rechtspraak. Daarnaast is ook het internet geconsulteerd, met name

de site van het Staatsblad en verschillende zoekrobots zoals Google en Yahoo. Vooral voor de tweede onderzoeksvraag met 'de directe belastingen voor de vzw' als onderwerp zal een diepgaande literatuurstudie gevoerd worden.

Het praktijkonderzoek dat vooral uit enquêtes bestaat, zal voor een aanvulling zorgen van de literatuurstudie, dit zowel op kwantitatief als kwalitatief vlak.

De onderzoeksvragen zullen aan de hand van dit onderzoek besproken worden. Het eerste deel handelt over de gemeente Leopoldsburg. En op basis van dit onderzoek zullen in het oog springende resultaten van de enquête besproken worden en aanbevelingen gedaan worden voor de betreffende gemeente. Het tweede deel zal naast de theorie, ook de gevonden knelpunten bespreken, net als een bespreking van de gevonden resultaten en een eigen voorstel.

5.3 Het onderzoeksproces

Om tot een kwalitatieve en kwantitatieve analyse te komen, zijn er verschillende stappen doorlopen.

Seminaries Eerst zijn er een aantal seminars geweest. Hier wordt elke keer een onderwerp aangaande verenigingen besproken. Volgende onderwerpen zijn aan bod gekomen in deze seminars:

- een inleiding over het te voeren onderzoek en de wijze van werken;
- de algemene juridische situering, het gebruik van vzw's in de praktijk en de knelpunten;
- administratieve en boekhoudkundige verplichtingen en de knelpunten;
- fiscale behandeling van vzw's en de knelpunten.

Gemeente en onderwerp We gingen er van uit dat het verenigingslandschap in de provincie Limburg niet zo zeer verschilt van andere provincies in België en het onderzoek moest in een vrij kort tijdsbestek gevoerd worden. Daarom werd er geopteerd om ons toe te spitsen op Limburgse steden en gemeenten, ook al omdat de studenten met dit onderwerp allen woonachtig zijn in Limburg. Er is geprobeerd om een evenwicht te vinden tussen de grootte van deze steden en gemeenten en de geografische spreiding (Figuur 2) ervan binnen Limburg. Uiteindelijk werden er 7 gemeenten uitgekozen. Voor de grotere steden zoals Hasselt, Sint-Truiden en Beringen werd telkens door twee studenten samengewerkt. Eén student besprak geen gemeente, maar de grote en zeer grote vzw's.



Figuur 2: Geografische kaart Limburg

Bron: http://www.limburg.be/webfiles/FILES_DIR07/LIMBURGINKAART/AFBEELDINGEN/01.jpg

Naast een gemeente had elke student of paar van studenten ook een theoretisch onderwerp over verenigingen dat besproken moest worden. Het onderwerp van deze thesis gaat over de gemeente Leopoldsburg (zie Hoofdstuk 2) en de rechtspersonenbelasting en vennootschapsbelasting (zie Hoofdstuk 3). Hieronder in tabel 1 staat alles samengevat.

Tabel 1: Verdeling studenten, gemeente of stad en het theoretisch onderwerp

Student(en)	Gemeente of stad	Aantal inwoners ⁵⁰	Onderwerp
Ellen Vanhove	Alken	11.153	Vrijwilligers
Dieter Kuipers en Olivier Vinckenbosch	Beringen	41.984	Vzw: werking en aansprakelijkheid
Daisy Janssen	Bilzen	30.384	Vzw: overige fiscale verplichtingen
Dieter Bijmens en Joachim Claes	Hasselt	71.543	Wettelijke definitie van de vzw en kenmerken en structuur
Joris Maes	Leopoldsburg	14.636	Rechtspersonenbelasting en vennootschapsbelasting
Katrien Lambrechts en Sophie Quetin	Maaseik	24.139	De feitelijke vereniging
Esther Evens	Peer	15.996	Vzw en administratieve verplichtingen
Sabrina Govaerts en Sofie Missotten	Sint-Truiden	38.828	Vzw en boekhouding
Jan Luys	/	/	Grote en zeer grote vzw's

Workshops Na de seminaries zijn er workshops waar met enkele studenten aan gewerkt moest worden. In deze workshops wordt er telkens een probleem uitgewerkt. Belangrijk is dat we hier zelf te maken kregen met de praktische moeilijkheden waar verenigingen mee te kampen krijgen. Dit moet ons inzichten opleveren voor de vragen die we zouden stellen in de enquête en voor ons theoretisch onderwerp dat uitgediept zou worden. Voorbeelden van vragen en opdrachten die behandeld worden tijdens deze workshops zijn:

⁵⁰ http://www.statbel.fgov.be/figures/d21_nl.asp#2 (bevolking op 1 januari 2008).

- Hoe dient het ontslag van een bestuurder te gebeuren?
- Stel statuten op voor een vzw en is dit wel de juiste structuur voor de vereniging?
- Onder welke inkomstenbelasting zal deze vzw vallen en waarom?
- Pas de statuten aan conform de nieuwe vzw-wetgeving en wat zijn de sancties dat dit nu pas gebeurt?

Opstellen enquête Elke student werkt vragen uit aangaande zijn theoretisch onderwerp, waarna al de vragen in één grote enquête worden opgenomen. Er wordt een versie voor de vzw en een versie voor de feitelijke vereniging opgesteld. Het aantal vragen moet eerder beperkt blijven om de geënquêteerde niet te veel te belasten. Sommige vragen zijn overlappend voor de verschillende onderwerpen zodat hiervoor samen gewerkt dient te worden om tot een juiste vraagstelling te komen. Bij elke vraag moet rekening gehouden worden met welke informatie we willen bekomen en welke de beste manier is om achter deze informatie te komen. De enquêtes voor de vzw en de feitelijke vereniging zijn terug te vinden in bijlage 1.

Maken van website⁵¹ Twee studenten hebben zich bezig gehouden met het ontwerpen van de website die bij ons onderzoek hoort. In een eerste persbericht, dat werd gelanceerd in december 2007, wordt uitgelegd hoe ons onderzoek zal verlopen en ook verwezen naar de site die we online hebben gebracht. Op deze site kunnen mensen hun vragen, problemen of opmerkingen naar ons doorsturen die we dan beantwoorden. Daarnaast wordt uitgelegd wie we zijn en zijn er enkele antwoorden terug te vinden op veelgesteld vragen. In bijlage 8 zijn enkele bronnen terug te vinden die dit persbericht hebben opgepikt.

Afname vragenlijst en verwerking van gegevens Elke student of paar van studenten nam enquêtes af in de gekozen gemeente of stad. De gegevens werden ingegeven in Microsoft Excel en gebundeld zodat ieder van ons kon starten met de verwerking van de gegevens. De gegevensverwerking gebeurde door enkelen via SPSS en anderen gebruikten Excel.

Analyse en conclusies De interpretatie van de verwerkte gegevens leverde naast de literatuurstudie de basis om conclusies te schrijven voor zowel de gemeente Leopoldsborg als voor het stelsel van de rechtspersonenbelasting. Daarnaast werden enkele aanbevelingen gedaan en werd er een alternatief voor het huidige systeem van de inkomstenbelasting uitgewerkt.

⁵¹ <http://www.verenigingonderdeloep.be>

5.4 Omschrijving van de populatie

De populatie bestaat uit alle verenigingen die actief zijn binnen de gemeente Leopoldsburg. Om een zo compleet mogelijke lijst te verkrijgen van alle verenigingen, werd de website van de gemeente⁵² geraadpleegd, waar al een groot deel van de verenigingen terug te vinden is. Een tweede hulpmiddel was de website van het Staatsblad⁵³, waar de vzw's onder andere gezocht kunnen worden per stad of gemeente. Tot slot kon ik op de gemeente zelf terecht waar er lijsten beschikbaar waren van de verenigingen die subsidies krijgen van de gemeente. De lijst die zo werd bekomen, is terug te vinden in Bijlage 10.

5.5 Keuze van de soort steekproef

Om tot de juiste soort van steekproef te komen, baseren wij ons op een beslissingsboom⁵⁴. Dit schema kan u in bijlage 2 vinden. Als type toevalssteekproef wordt er gekozen voor de meertraps area steekproef. Deze keuze kunnen we verantwoorden door de volgende argumenten:

- Representativiteit is vereist: de waarden, gevonden voor de steekproef moeten beschouwd worden als echte waarden voor de populatie;
- Direct contact met de de onderzoekseenheden is aanbevolen en de geografische spreiding is groot;
- Bevraging van alle onderzoekseenheden in enkele regio's leidt tot een te grote steekproef.

Eerst worden er verschillende clusters gemaakt. De vzw's en feitelijke verenigingen worden zo goed als mogelijk opgedeeld naargelang hun bezigheid: cultuur, jeugd en sport. Hierna worden uit elke cluster een deel verenigingen gekozen om de enquête in te vullen. Het is niet altijd eenvoudig om een vereniging in een cluster te plaatsen, want er zijn verenigingen die zowel op sportief als op cultureel vlak activiteiten ontwikkelen.

In de praktijk zijn er zoveel mogelijk enquêtes uitgedeeld op de adressen die voorhanden waren. Ook is er naar verschillende verenigingen, waar telefoonnummers beschikbaar voor waren, getelefoneerd. Voor de afgeleverde enquêtes na een telefoontje was er duidelijk een grotere respons dan voor de enquêtes die in de bus gestoken of afgegeven werden. In tabel 2 is het aantal ondervraagde vzw's en feitelijke verenigingen per gemeente of stad terug te vinden.

⁵² <http://www.leopoldsburg.be/>

⁵³ http://www.just.fgov.be/index_nl.htm

⁵⁴ J. BROECKMANS, *Methoden van onderzoek en rapportering 2*, Diepenbeek, LUC, 2004, 129.

Tabel 2: Aantal ondervraagde feitelijke verenigingen en vzw's

Gemeente	Aantal ondervraagde feitelijke verenigingen	Aantal ondervraagde vzw's
Alken	19	14
Beringen	20	14
Bilzen	37	25
Hasselt	14	19
Leopoldsburg	22	16
Maaseik	15	9
Peer	28	26
Sint-Truiden	11	13
Totaal	166	136

5.6 Doel van het onderzoek

Vanzelfsprekend worden de doelen toegelicht die ik met dit eindwerk tracht te bereiken. Dit kan weer opgesplitst worden in een deel voor Leopoldsburg en een deel voor de rechtspersonenbelasting.

Voor het hoofdstuk over Leopoldsburg is het doel om aandachtspunten te vinden aan de hand van de resultaten van de enquêtes en deze te presenteren aan de gemeente zodat zij in de toekomst nog meer kan inspelen op de noden van haar verenigingen. Tijdens het zoeken naar die aandachtspunten wordt er getracht een deel aspecten van de vereniging te bespreken zoals de administratie, structuur, boekhouding en fiscaliteit.

Het stelsel van de rechtspersonenbelasting leren begrijpen en in een begrijpbare taal op papier neerzetten is het doel van het derde hoofdstuk. Tijdens het beschrijven van de rechtspersonenbelasting en alles wat er mee verbonden is, knelpunten aanwijzen, waar eventueel een oplossing voor wordt gezocht.

Hoofdstuk 2: Leopoldsburg

In dit hoofdstuk is er eerst een voorstelling van de gemeente Leopoldsburg, daarna volgt er een bespreking van de resultaten van de enquêtes voor de vzw's en feitelijke verenigingen uit Leopoldsburg. Bij deze resultaten wordt meestal ook de regelgeving in het kort besproken waar de verenigingen aan onderworpen zijn, maar dit is zeker geen volledige opsomming van alle regels waar een vzw aan gebonden is.

1. Voorstelling Leopoldsburg

Het begin van de geschiedenis van Leopoldsburg is tevens het verhaal van '*het kamp van Beverlo*'.⁵⁵ Op 14 maart 1835 keurt het parlement de bouw van het kamp van Beverlo goed. Dit kamp kwam er op vraag van koning Leopold I die één groot militair kamp wou en het kamp kwam juist op die plek om verschillende redenen:

- militaire redenen: de heide van Beverlo ligt dicht bij de noordergrens;
- economische redenen: de gronden waren er spotgoedkoop;
- hygiënische redenen: aanwezigheid van drinkwater.

Reeds in de augustusmaand van 1835 komen de eerste 20.000 militairen op kampperiode voor een duur van 40 dagen. De uitbouw van het definitieve kamp kwam er in verschillende stappen. Eerst de bouw van het infanteriekamp in 1849, de gevangenis in 1856 en het cavaleriekamp in 1870. In 1913 bereikt de modernisering haar hoogtepunt met de bouw van 6 grote messes en het elektrisch inrichten van het gehele kamp vanaf 1914.

Naarmate de militairen in aantal toenamen, vestigden zich ook steeds meer burgers in het '*Strooien Dorp*'. In 1844 waren er al 378 inwoners in 75 gezinnen. Onder hen waren er 35 herbergiers. De aanwezigheid van burgers kwam de goede tucht en zedelijkheid niet ten goede en daarom werd vanaf 1845 geen toestemming meer gegeven om zich in het kamp te vestigen. De burgers moesten uiterlijk tegen 1 mei 1848 het kamp verlaten hebben. Ten westen van het kamp had de regering een terrein van 26 ha afgestaan. Deze verkaveling was er gekomen dankzij generaal Hurel en dankbare burgers noemden deze nieuwe verkaveling dan ook '*Hureldorp*'. De bevolking blijft toenemen en gezien de verwijdering van Beverlo krijgt het Hureldorp zijn onafhankelijkheid op 1 juli 1850. Deze naam werd in

⁵⁵ S. WEUTS, *Honderdvijftig jaar Kamp van Beverlo: geschiedenis van het Kamp van Beverlo en Leopoldsburg verteld aan de hand van oude prentkaarten, oude en actuele foto's*, Concentra grafic, Hasselt, 1985.

de volksmond gemakkelijk vervormd tot een vulgair woord en daarom werd voor een nieuwe naam gekozen: Leopoldsborg, naar de eerste koning van België, die de gemeente zo vaak bezocht had. Als eerste burgemeester werd Huber Vander Elst verkozen, een voormalig genie-onderofficier.

Leopoldsborg is dus een vrij jonge gemeente. De militaire aanwezigheid is nog altijd goed merkbaar door de soldaten en legervoertuigen die te zien zijn in het straatbeeld en natuurlijk het militair domein dat toch een aanzienlijk deel van Leopoldsborg uitmaakt. Deelgemeente Heppen is een stuk ouder als de gemeente Leopoldsborg, er werd reeds melding gemaakt van Heppen in het jaar 830. Leopoldsborg is onder andere bekend voor het jaarlijks Harley Davidson-treffen waar motards en toeschouwers van heinde en verre op afkomen. Verder heeft deze gemeente een mooi winkelcentrum, een dynamisch cultureel centrum en goed uitgeruste sportaccommodaties. In de jachthaven met club Drakar zijn fietsers en wandelaars welkom. Het geïntegreerde fietsroutenetwerk Limburg doorkruist de ongerepte natuur. Ook zijn er enkele musea die zeker de moeite waard zijn zoals het museum '*Kamp van Beverlo*' of '*Mijn Koningshuis*' met de Astrid Bammens Collectie. Leopoldsborg, ontwapenend gastvrij!⁵⁶

2.Resultaten enquête

Wat volgt zijn de resultaten van de enquête voor de vzw's en feitelijke verenigingen uit Leopoldsborg. Voor de vzw zijn er 16 geldige enquêtes opgenomen in de resultaten, voor de feitelijke verenigingen zijn er dit 22. Er moet ook vermeld worden dat de persoon of personen die de enquête hebben ingevuld van sommige aspecten van de vereniging misschien niet op de hoogte zijn, maar dat deze wel bekend zijn binnen de vereniging waar deze mensen actief zijn. De resultaten kunnen dus een vertekend beeld geven. Eerst worden de resultaten voor de vzw's besproken en daarna voor de feitelijke verenigingen. Niet alle resultaten zijn opgenomen in de bespreking, enkel die resultaten die mijns inziens interessant zijn om te vermelden.

2.1 Resultaten vzw's

2.1.1 Structuur

De vzw kan kiezen voor een zeer eenvoudige organisatiestructuur met enkel een algemene vergadering en een raad van bestuur (het wettelijke minimummodel) of ze kan kiezen voor meer organen. Dit zal natuurlijk vooral het geval zijn bij de grotere vzw's, waar meestal ook een dagelijks bestuur is.

⁵⁶ <http://www.leopoldsborg.be/>

Algemene vergadering De algemene vergadering bestaat uit de werkende leden van de vzw. De werkende leden zijn de stichters en de leden die later aanvaard zijn toegetreden. De wet heeft een aantal bevoegdheden toegekend aan de algemene vergadering:⁵⁷

- goedkeuring van de statuten;
- goedkeuring van een wijziging van de statuten;
- benoeming en afzetting van bestuurders;
- benoeming en afzetting van commissarissen en het vastleggen van een eventuele bezoldiging;
- kwijting verlenen aan bestuurders en commissarissen;
- goedkeuring van de begroting en de rekeningen;
- de ontbinding van de vzw;
- de benoeming van de vereffenaars, wanneer de vzw ontbonden zal worden;
- de uitsluiting van een werkend lid;
- de omzetting van een vzw in een vennootschap met sociaal oogmerk.

Raad van bestuur De leden van de raad van bestuur worden benoemd door de algemene vergadering en deze raad van bestuur moet uit minimum 3 bestuurders bestaan. Wel mag dit minimumaantal opgetrokken worden in de statuten. Het aantal bestuurders moet steeds kleiner zijn dan het aantal werkende leden. De belangrijkste bevoegdheden van de raad van bestuur zijn het opmaken van de begroting en rekeningen en de vertegenwoordiging van de vzw in en buiten rechte.

Uit bovenstaande informatie blijkt dat er dus steeds meer mensen in de algemene vergadering moeten zetelen dan in de raad van bestuur. Uit de enquête bleek dat bij 2 van de 16 verenigingen evenveel mensen zetelen in de raad van bestuur als de algemene vergadering, wat niet toegelaten is. De andere 14 verenigingen zijn wel in orde met deze bepaling.

Het mandaat van een bestuurder kan bezoldigd zijn. Het toekennen van een bezoldiging is een bevoegdheid van de algemene vergadering. Bij geen van de ondervraagde vzw's uit Leopoldsburg worden deze leden van de raad van bestuur bezoldigd. De ondervraagde vzw's zijn wel bijna allemaal kleine vzw's. Het kan dus zijn dat dit voor grotere vzw's een ander beeld oplevert.

Andere organen Naast het minimummodel, kan de vzw haar structuur nog verder uitbouwen. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen werkende en toegetreden leden en een dagelijks bestuur worden aangesteld. Ook is er de mogelijkheid tot vertegenwoordiging van de raad van bestuur door bepaalde personen. Dit kan handig zijn als er veel bestuurders zijn, want in principe is elk van de bestuurders hun handtekening nodig om de vzw in en buiten rechte te vertegenwoordigen. Tot slot is

⁵⁷ S. MATHEI, *de VZW stap voor stap*, Gent, Larcier, 2005, 56.

er de aanstelling van commissaris, die de boekhouding van de vzw controleert. Voor zeer grote vzw's is dit verplicht. Men kan dus een organisatiestructuur kiezen die het best past bij de vzw.⁵⁸

2.1.2 Leden en personeelsleden

Het is interessant om naar het aantal leden en loontrekkenden per vereniging te kijken. En nog belangrijker is de evolutie: een stijgende evolutie van het aantal leden betekent toch dat het verenigingsleven aantrekkelijker wordt en dat verenigingen van nog groter belang kunnen worden.

Voorals de sportclubs hebben een groot aantal leden, met als uitschieter zwemclub 'De Merel' met 320 leden. Nog verenigingen met veel leden zijn de 'Vulcan Owners Belgium' en de 'Geschied- en heemkundige kring Leopoldsborg' met respectievelijk 100 en 185 leden. De helft van de vzw's ziet een *status quo* in het aantal leden, 38% van de vzw's ziet een stijging en 13% een daling.

Er is van de 16 ondervraagde vzw's slechts één vzw die loontrekkenden met een arbeidsovereenkomst tewerkstelt. Deze vzw stelt dan direct 6 mensen (4 voltijdse equivalenten) te werk.

Er wordt door de wetgever een duidelijk onderscheid gemaakt tussen effectieve leden en toegetreden leden. Effectieve leden hebben rechten die toegekend zijn door de wet en toegetreden leden hun rechten moeten worden vastgelegd in de statuten. De effectieve leden hebben volgende rechten:

- het recht kennis te nemen van de besluiten van de algemene vergadering, de Raad van Bestuur, de boekhoudkundige bescheiden en het ledenregister;
- het recht van de Raad van Bestuur het bijeenroepen van de algemene vergadering te vorderen, in de mate dat minstens 1/5 van de leden daarom verzoeken⁵⁹;
- het recht een bepaald onderwerp op de agenda te plaatsen, in de mate dat minstens 1/20 van de leden dit voorstel steunen⁶⁰;
- het recht de algemene vergadering bij te wonen of zich te laten vertegenwoordigen⁶¹;
- het recht vrij uit te treden door het indienen van zijn ontslag bij de Raad van Bestuur⁶²;
- het recht op een bijzondere procedure bij uitsluiting, namelijk dat de uitsluiting van een lid slechts door de algemene vergadering kan worden uitgesproken met een meerderheid van 2/3 van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden⁶³;
- het recht de ontbinding of vereffening te vorderen bij schending van de wet of de statuten;
- het recht om de nietigheid van een handeling van de vzw te eisen⁶⁴;

⁵⁸ S. MATHEI, *de VZW stap voor stap*, Gent, Larcier, 2005, 57-64.

⁵⁹ Art. 5 Wet van 27 juni 1921.

⁶⁰ Art. 6 Wet van 27 juni 1921.

⁶¹ Art. 6 Wet van 27 juni 1921.

⁶² Art. 7 Wet van 27 juni 1921.

⁶³ Art. 12 Wet van 27 juni 1921.

- het recht bij de rechtbank van eerste aanleg een beslissing uit te lokken over de taak van de vereffenaars⁶⁵;
- het recht om beroep aan te tekenen bij de rechtbank van eerste aanleg tegen beslissingen van de vereffenaars inzake de bestemming van het vermogen, in de mate dat de statuten voorzien⁶⁶.

19% kent het verschil niet tussen werkende en toegetreden leden. Van de ondervraagden die wel het verschil kennen (81%), heeft 38% een onderscheid gemaakt in de statuten tussen werkende en toegetreden leden.



Figuur 3: Onderscheid in statuten tussen werkende en toegetreden leden

2.1.3 Administratieve handelingen

Statuten Bij de oprichting van de vzw moet men statuten opstellen. De statuten dienen een aantal verplichte vermeldingen te hebben. De verplichte clausules bevatten volgende gegevens:⁶⁷

- de naam van de vzw, het adres van haar maatschappelijke zetel en het gerechtelijk arrondissement waaronder zij ressorteert;
- de precieze omschrijving van het maatschappelijk doel van de vzw;
- het minimum aantal leden, dat niet minder mag zijn dan drie;

⁶⁴ Art. 12 Wet van 27 juni 1921.

⁶⁵ Art. 18 Wet van 27 juni 1921.

⁶⁶ Art. 19 Wet van 27 juni 1921.

⁶⁷ S. MATHEI, *de VZW stap voor stap*, Gent, Larcier, 2005, 72-73 en art. 2 Wet van 27 juni 1921.

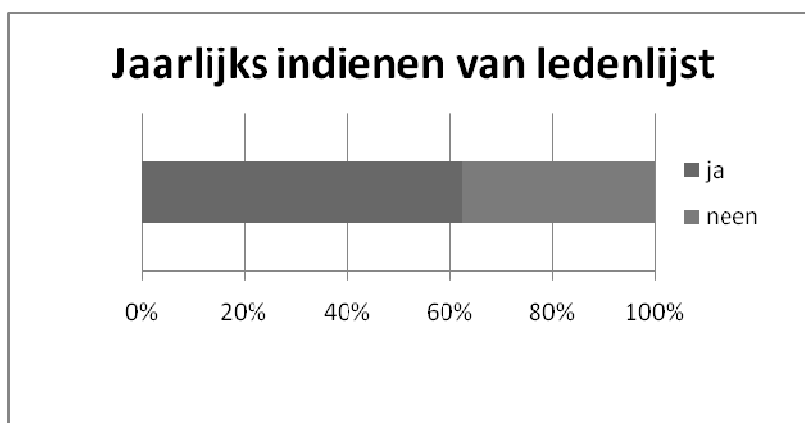
- de namen, voornamen, de woonplaats van iedere stichter, of ingeval het een rechtspersoon betreft, de naam, de rechtsvorm en het adres van de zetel;
- de voorwaarden en de formaliteiten betreffende toetreding van de leden;
- de bevoegdheden van de algemene vergadering en de wijze van bijeenroeping ervan, alsook de wijze waarop haar beslissingen aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht;
- de wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van de bestuurders, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen – alleen, gezamenlijk, of als college – en de duur van hun mandaat; eventueel ook bepalingen voor dagelijks bestuur, vertegenwoordiging en commissarissen;
- het maximumbedrag van de bijdragen of van de stortingen van de leden;
- de bestemming van het vermogen van de vereniging ingeval zij wordt ontbonden, welk vermogen voor een belangenloze doelstelling moet worden aangewend;
- de duur van de vereniging ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan.

Van de 12 ondervraagde vzw's die opgericht zijn voor 1 januari 2004 hebben er 11 de statutenwijziging doorgevoerd die opgelegd wordt door de Wet van 2 mei 2002. Slechts 1 vzw heeft dit niet gedaan omdat ze geen tijd hadden en geen idee hadden hoe ze er aan moesten beginnen.

Aanvraagformulieren Zij dienen om verschillende bekendmakingen te doen bij bijvoorbeeld de oprichting van de vzw en de ontbinding en vereffening van de vzw. De Wet van 2 mei 2002 die nieuwe regels oplegde voor vzw's hield onder andere een wijziging van de statuten in. Deze wijziging diende doorgevoerd te worden voor 31 december 2005. Daar dit vrij recent is, zullen veel verantwoordelijken binnen de vzw deze aanvraagformulieren normaal wel moeten kennen. Slechts 3 ondervraagden kennen de aanvraagformulieren I (luik A, B en C) en II (luik A en C) dan ook niet. Welke luiken van welk formulier ingevuld moeten worden, is afhankelijk van de soort beslissing die wordt genomen. De formulieren zijn terug te vinden in Bijlage 3.

Als er een bestaande bestuurder ontslagen wordt of er wordt een nieuwe bestuurder benoemd, moet de vzw dit via de griffie van de rechtbank van koophandel bekend maken door de aanvraagformulieren I en II in te dienen. Toch blijkt dat dit door 23% niet wordt gedaan. Redenen die ik gehoord heb om dit niet te doen, zijn de kosten die er aan verbonden zijn en de extra tijd die deze administratieve verplichting met zich mee brengt. Daarom dat ook iedereen positief heeft geantwoord op de vraag of ze gebruik zouden maken van de mogelijkheid om de aanvraagformulieren of ledenlijst elektronisch op te sturen. Dit zou het voor de betrokkenen een stuk handiger maken om aan deze verplichtingen te voldoen.

Ledenregister Het is verplicht om jaarlijks een ledenregister neer te leggen bij de griffie als er wijzigingen zijn opgetreden. De neerlegging moest reeds gebeuren in de oude wetgeving, maar er werden enkele aanpassingen gemaakt in de nieuwe wet. Zo moet het ledenregister nu aan bepaalde vormvereisten voldoen en moet de neerlegging gebeuren binnen de maand na de verjaardag van de neerlegging van de oorspronkelijke of de gecoördineerde statuten. 63% zegt dit jaarlijks te doen, maar toch is er 38% die deze verplichting niet nakomen. Het zou waarschijnlijk handiger zijn als de vzw's de mogelijkheid werd geboden om dit ledenregister elektronisch door te sturen.



Figuur 4: Het jaarlijks indienen van een ledenlijst

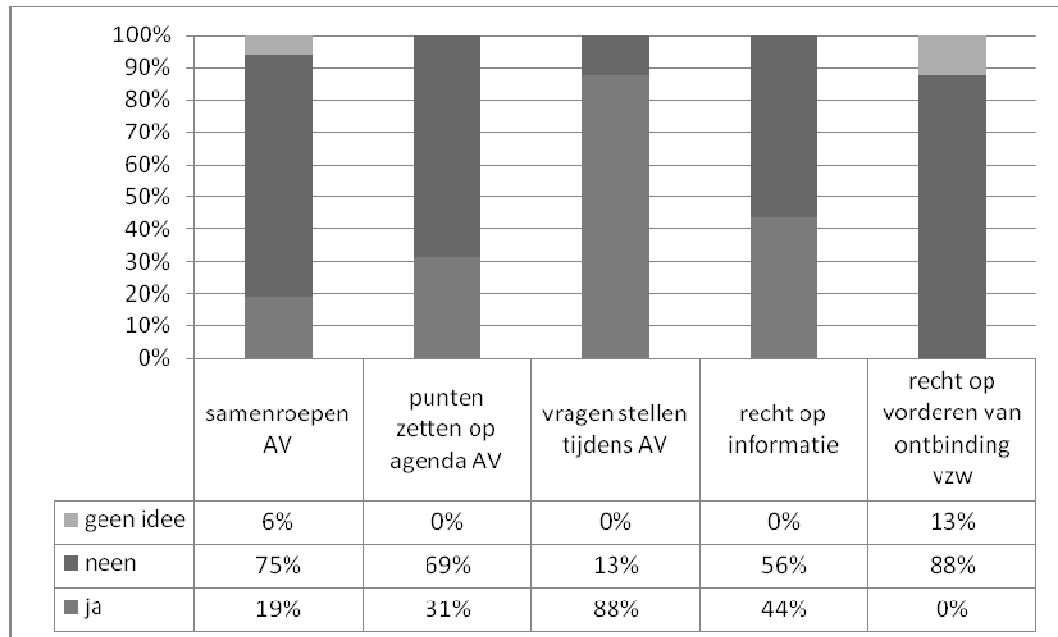
Een ledenregister moet aangemaakt worden door de raad van bestuur en enkel de werkende leden moeten hierin bijgehouden worden. Al is het gemakkelijker als ook de toegetreden worden vermeld. Het ledenregister dient als bewijs van het lidmaatschap van de werkende leden en bijgevolg heeft men dan ook de rechten van een werkend lid. Figuur 5 laat zien dat 63% een ledenlijst bijhoudt met zowel toegetreden als werkend leden. Drie vzw's houden zich aan de minimale verplichting om enkel de werkende leden te vermelden. Er is ook telkens één vzw die geantwoord heeft geen ledenregister bij te houden of een ledenregister met enkel toegetreden leden, wat niet correct is.



Figuur 5: Wat voor soort ledenlijst wordt er bijgehouden

Huishoudelijk reglement Drie op vier vzw's heeft een huishoudelijk reglement om haar interne werking te regelen. Hierin staan voor bijna al deze vzw's gedragsregels in. Andere zaken die opgenomen zijn in dit reglement zijn: kledingvoorschriften, prijsreglementeringen, voorschriften rond het gebruik van het lokaal, procedurevoorschriften en een nadere omschrijving van de werking van de algemene vergadering.

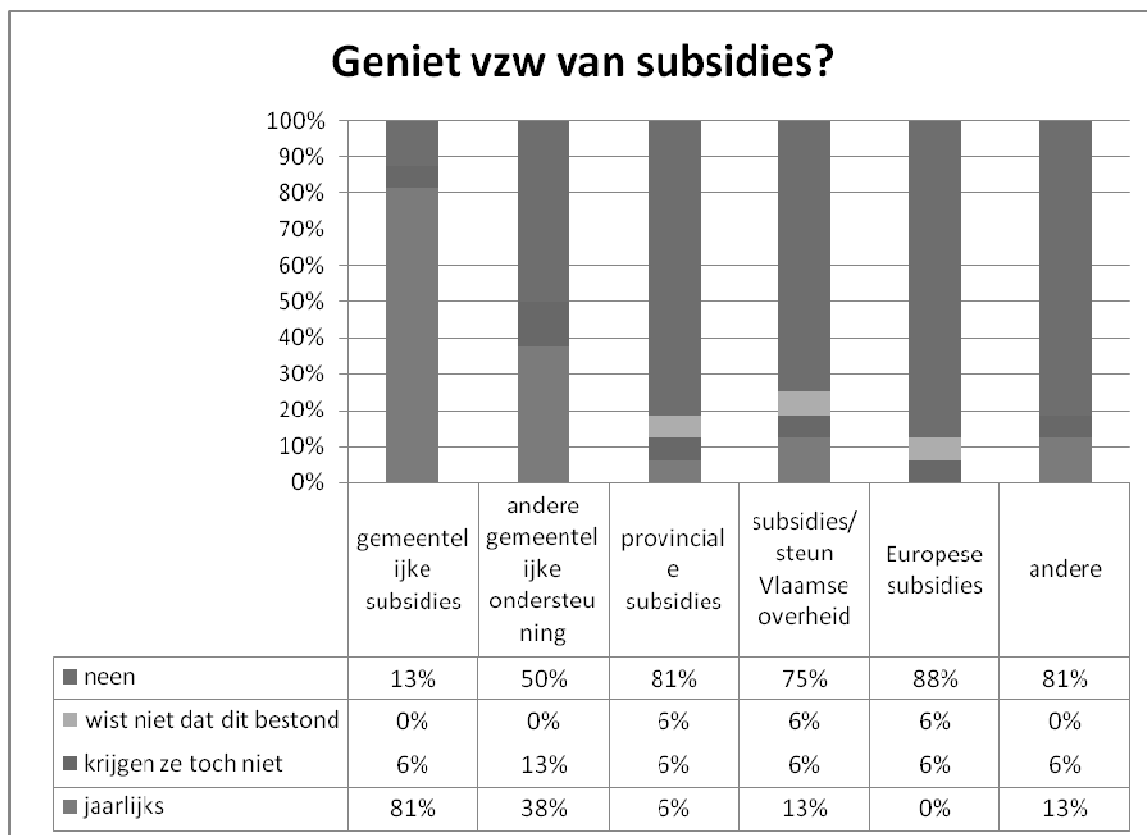
In figuur 6 zien we het resultaat op de vraag van welke rechten de werkende leden, dit zijn leden van de algemene vergadering die geen bestuurder, zijn werkelijk gebruik maken. Vooral het vragen stellen tijdens de algemene vergadering (88%) gebeurt vaak door werkende leden en in mindere mate het samenroepen van de algemene vergadering, punten zetten op de agenda van de algemene vergadering en het recht op informatie. Van het recht om een vordering tot ontbinding van de vzw wordt nergens gebruik gemaakt.



Figuur 6: Van welke rechten maken de werkende leden gebruik?

Subsidies Voor subsidies rekenen de verenigingen vooral op hun gemeente zoals te zien is in onderstaande figuur. Daarnaast levert de gemeente aan heel wat vzw's (38%) ook ondersteuning zoals een uitleendienst. In Leopoldsburg maken verenigingen kans op subsidies als ze aan een aantal voorwaarden voldoen. Er is wel een apart subsidiebeleid voor respectievelijk sport-, jeugd- en cultuurverenigingen. Elk van deze respectievelijke diensten heeft eigen voorwaarden wanneer aanspraak gemaakt kan worden op subsidies en de omvang hiervan.

Naast gemeentelijke subsidies zijn er een paar verenigingen die ook provinciale (6%) en/of Vlaamse subsidies (13%) ontvangen. Er is geen enkele vereniging die Europese subsidies ontvangt. Relatief weinig verenigingen weten niets af van het bestaan van provinciale, Vlaamse of Europese subsidies. De verschillende kanalen om subsidies te ontvangen lijken dus goed gekend te zijn.



Figuur 7: Geniet vzw subsidies?

De toelagen die de gemeente Leopoldsborg in 2007 toekende aan haar verenigingen (zowel vzw's als feitelijke verenigingen) zijn te zien in onderstaande tabel.

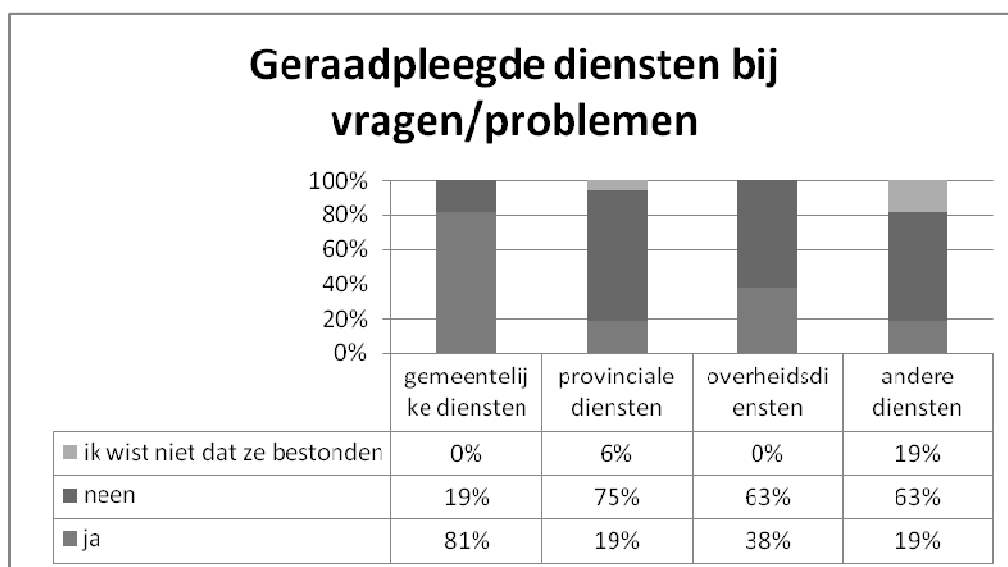
Tabel 3: Toelagen toegekend aan verenigingen in Leopoldsborg in 2007

soort verenigingen	aantal verenigingen en/of projecten	toelagen
jeugdverenigingen	15	46.560 euro
ontspanningsinstellingen	2	26.660 euro ⁶⁸

⁶⁸ Waarvan 24.800 euro voor het gemeentelijke feestcomité.

vaderlandslievende verenigingen	10	1.120 euro
sportverenigingen	55	17.110 euro
culturele verenigingen	54	12.650 euro
gemeentelijke verenigingen	21	16.950 euro
diversen ⁶⁹	27	57.780 euro
totaal	184	178.830 euro

Problemen Als een vzw uit Leopoldsburg vragen of problemen heeft, blijkt vooral dat ze bij de gemeentelijke diensten terecht kunnen (81%) en er is ook alle vzw's weten ook dat ze naar hun gemeente kunnen stappen met hun vragen.



Figuur 8: Geraadpleegde diensten bij vragen/problemen

⁶⁹ Het gaat hier onder andere om de Dienst Onthaalgezinnen, de seniorenraad, de marktcommissie, de gezondheidsraad en het sociaal verhuurkantoor.

Overstap naar feitelijke vereniging Slechts 1 van de 16 vzw's overweegt om de vzw te ontbinden en een feitelijke vereniging te worden. Over feitelijke verenigingen wordt dieper ingegaan in de volgende paragraaf.

2.1.4 Boekhoudkundige verplichtingen

De Wet van 2 mei 2002 heeft de vzw ook enkele boekhoudkundige verplichtingen opgelegd. Deze nieuwe regels inzake de boekhouding zijn vanaf 1 januari 2005 voor alle vzw's van toepassing.⁷⁰ Bedoeling is dat de nieuwe regels er voor zorgen dat de controlediensten schijnvzw's sneller op het spoor komen, er meer transparantie zou moeten zijn op boekhoudkundig vlak, maar het betekent natuurlijk ook weer extra werk voor de meeste vzw's. Er wordt door de wetgever een onderscheid gemaakt tussen kleine, grote en zeer grote vzw's. Afhankelijk van de categorie waartoe de vzw behoort, moet de vzw bepaalde boekhoudkundige verplichtingen naleven. Een vzw is een kleine vzw als één van volgende 3 criteria wordt overschreden:

- vijf voltijdse werknemers in dienst, uitgedrukt in voltijdse equivalenten;
- een balanstotaal van 1.000.000 euro;
- 250.000 euro ontvangsten, exclusief uitzonderlijke ontvangsten en btw.

Als er twee van de bovenstaande criteria worden overschreden, valt men onder de categorie 'grote vzw'. De laatste categorie zijn de zeer grote vzw's. Hier valt men onder als:

1. Ofwel minimum 100 voltijdse werknemers in dienst, uitgedrukt in voltijdse equivalenten;
2. Ofwel zijn minimum twee van volgende criteria van toepassing:
 - 50 voltijdse werknemers in dienst, uitgedrukt in voltijdse equivalenten;
 - balanstotaal van 3.125.000 euro;
 - 6.250.000 euro ontvangsten, exclusief uitzonderlijke ontvangsten en btw.

Als tijdens het boekjaar een verschuiving plaats vindt van de ene categorie naar de andere, moeten het daaropvolgende boekjaar de regels van de nieuwe categorie toegepast worden.

Afhankelijk van de categorie moet een vzw sinds de inwerktreding van deze wet een jaarrekening, een inventaris, een dagboek en een begroting opstellen. Bij de kleine vzw moet de raad van bestuur een keuze maken of er voor de door de wet opgelegde vereenvoudigde boekhouding wordt gekozen of dat de vzw vrijwillig voor een dubbele boekhouding kiest. Als de vzw btw-belastingplichtige is, is het voordeliger om met een dubbele boekhouding te werken omdat een vereenvoudigde boekhouding niet

⁷⁰ Vzw's die opgericht zijn sinds 1 januari 2004 moeten deze regels sinds 1 januari 2004 al toepassen.

voldoet als btw-boekhouding. Daarnaast zijn er nog voordelen zoals bij het ontvangen van subsidies als er een subsidieboekhouding vereist is, want een vereenvoudigde boekhouding voldoet dan niet en bij het opstellen van een staat van vermogen.

Nu volgt een korte uitleg bij de begroting, het dagboek, de staat van vermogen en de jaarrekening. Voorbeelden van elk zijn terug te vinden in Bijlage 4.

Begroting Het is een voorspelling van de te verwachten uitgaven en inkomsten voor een volgend jaar. De begroting moet verplicht jaarlijks door de raad van bestuur opgesteld worden en daarna goedgekeurd worden door de algemene vergadering. Algemeen wordt aangenomen dat de begroting een getrouw beeld moet geven van het beleid dat de raad van bestuur wil voeren.

Dagboek De kleine vzw moet een dagboek bijhouden, waar de uitgaven en de ontvangsten genoteerd moeten worden. Ook deze moet verplicht opgesteld worden door de raad van bestuur. In feite komt het vereenvoudigd schema overeen met het dagboek.⁷¹

Staat van vermogen Deze vloeit rechtstreeks voort uit de inventaris. Op datum van afsluiting van het boekjaar moet de staat de aard en het bedrag van het geheel van bezittingen en van de schulden van de vereniging vermelden.⁷²

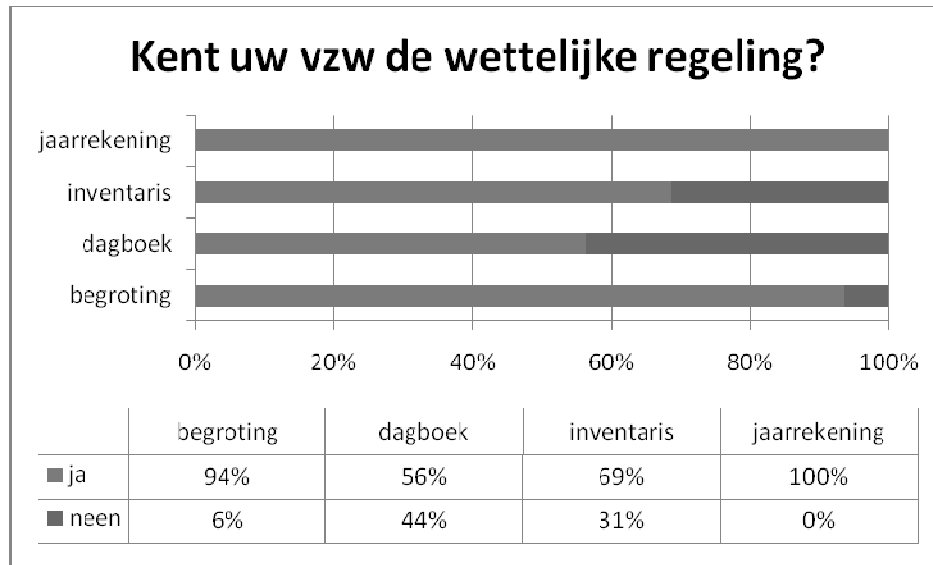
Jaarrekening De jaarrekening bestaat uit een staat van ontvangsten en uitgaven en een toelichting. Door middel van de jaarrekening legt de raad van bestuur verantwoording af over het door hem gevoerde beleid. Er zijn heel wat vzw's die wegens de aard van hun activiteit zoals een school of een ziekenhuis onderworpen zijn aan bijzondere regels betreffende het houden van een boekhouding en jaarrekening. Deze specifieke regeling primeert dan boven de regeling omschreven in de wet van 2 mei 2002 indien deze specifieke regels evenwaardig zijn aan hetgeen in de huidige wet is omschreven.⁷³

Onderstaande vragen gaan na of deze verplichtingen gekend zijn en of de opgelegde modellen gekend, opgesteld en neergelegd zijn. De wettelijke regeling voor de jaarrekening is door alle vzw's gekend, het is dan waarschijnlijk ook het meest bekende van de 4 bevraagde boekhoudkundige stukken. Een aanzienlijk deel weet toch niet waaruit de regelgeving bestaat voor de inventaris (31%) en vooral niet voor het dagboek (44%).

⁷¹ H. PRIMS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008, 82.

⁷² H. PRIMS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008, 84.

⁷³ H. PRIMS, *De nieuwe V.Z.W.-wet Een nieuw juridisch kader voor de non-profitsector*, Mechelen, Kluwer, 2002, 57.



Figuur 9: Kent uw vzw de wettelijke regeling?

De opgelegde modellen, waar voorbeelden voor terug te vinden zijn in Bijlage 4, zijn minder goed gekend. Slechts de helft kent deze voor het dagboek en de inventaris. De opgelegde modellen voor de jaarrekening zijn het best gekend; slechts 13% kent deze modellen niet. Het gekend zijn van de modellen voor de boekhoudkundige verplichtingen, houdt natuurlijk niet in dat ze ook daadwerkelijk opgesteld worden zoals in onderstaande tabel 4 te zien is.

Tabel 4: Stelde uw vereniging het betreffende model op in 2007?

	begroting	dagboek	inventaris	jaarrekening
ja	81%	38%	50%	88%
neen	19%	56%	44%	13%
geen idee	0%	6%	6%	0%

De volgende vraag gaat na of de modellen neergelegd zijn. De kleine vzw moet de jaarrekening jaarlijks neerleggen op de griffie van de rechtbank van koophandel van het arrondissement waar de vzw haar zetel gevestigd is. De grote en zeer grote vzw's moeten binnen de dertig dagen na goedkeuring van de algemene vergadering de jaarrekening neerleggen bij de Nationale Bank van België. Logischerwijze zullen de positieve antwoorden op de vraag of de vereniging de betreffende modellen neergelegd heeft in 2007 lager liggen dan bij de vraag of de modellen opgesteld werden. Dit is dan ook het geval zoals in figuur 10 te zien is. De begroting dient enkel goedgekeurd te worden door

de algemene vergadering en moet niet neergelegd worden. Het dagboek en de inventaris moeten niet apart neergelegd worden, maar maken deel uit van de jaarrekening, die enerzijds bestaat uit een staat van ontvangsten en uitgaven en anderzijds uit een toelichting (staat van vermogen en waarderingsregels). Het dagboek komt ongeveer overeen met de staat van ontvangsten en uitgaven en de inventaris met de staat van vermogen.



Figuur 10: Heeft uw vereniging dit neergelegd in 2007?

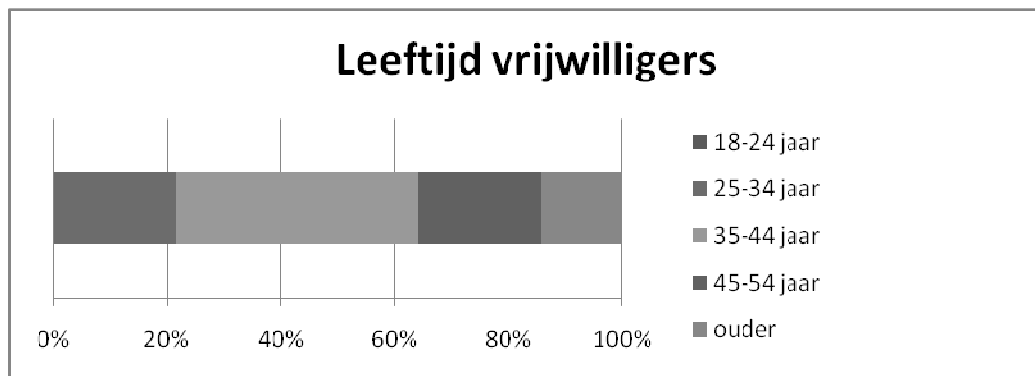
2.1.5 Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers schommelt rond een gemiddelde van 10, maar er zijn grote verschillen. Zo is er de vereniging 'KW Sport en Steun' die 40 vrijwilligers heeft, maar zijn er ook enkelen die zeggen geen vrijwilligers in hun rangen te hebben. De evolutie van het aantal vrijwilligers blijft voor meer dan de helft van de verenigingen gelijk (63%); 25% kent een stijging en 13% een daling.

De volgende resultaten zeggen iets over het profiel van de vrijwilligers in 14 vzw's, want 2 verenigingen hebben deze vragen niet beantwoord. De respondenten moesten telkens antwoorden wat van toepassing was voor de meeste vrijwilligers in hun vereniging. Een eerste vraag vroeg achter het geslacht van de meeste vrijwilligers in hun vereniging: bij 64% is er geen duidelijke meerderheid, bij 29% waren de meeste vrijwilligers van het mannelijke en bij 7% van het vrouwelijke geslacht.

Het merendeel van de vzw's heeft vrijwilligers die tussen de 35 en 44 jaar oud zijn (zie figuur 11). Verder blijkt dat er in geen enkele vzw de meeste vrijwilligers uit jonge mensen (tussen 18 en 24 jaar

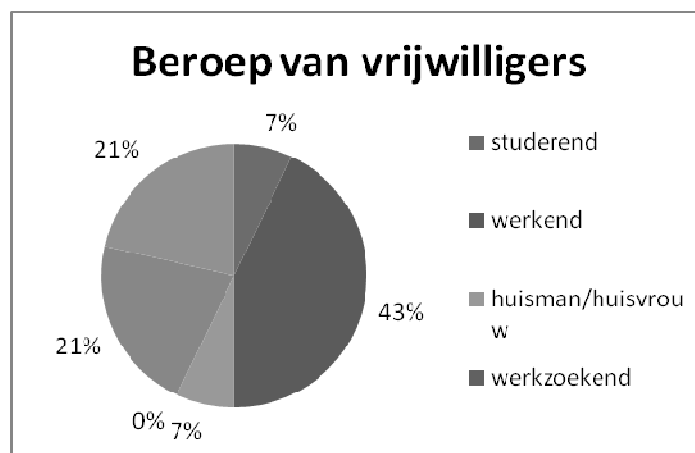
oud) bestaan. Een verklaring hiervoor kan zijn dat jongeren actief zijn binnen hun club, maar niet als vrijwilliger.



Figuur 11: Leeftijd van de vrijwilligers

36% van de verenigingen hebben vooral vrijwilligers die lager opgeleid zijn en 36% zegt dat er geen duidelijke meerderheid is in het opleidingsniveau van de vrijwilligers. Dat de meeste vrijwilligers binnen hun vzw hoger onderwijs hadden gevolgd werd door 29% van de verenigingen geantwoord.

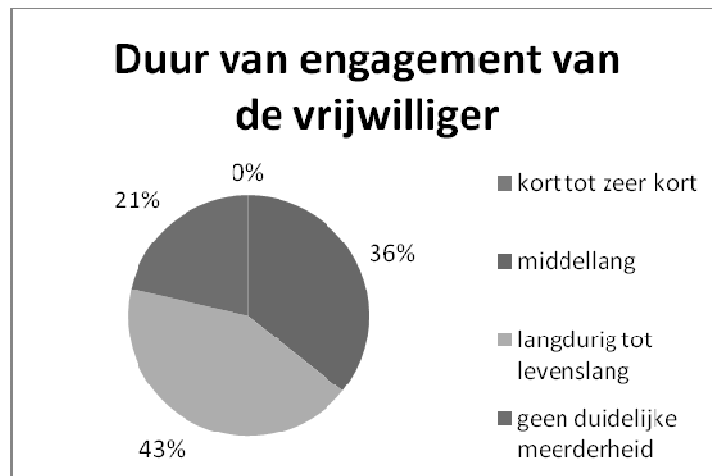
De meeste vrijwilligers (43%) hebben werk, gevolgd door gepensioneerden (21%) en dat er geen duidelijke meerderheid is van het beroep van de vrijwilligers (21%) zoals te zien is in figuur 12.



Figuur 12: Beroep van vrijwilligers

Bij de helft van de verenigingen worden de meeste vrijwilligers op eigen initiatief vrijwilliger. Voor 36% worden de meeste vrijwilligers gevraagd door de vereniging en voor 14% is er geen duidelijke meerderheid.

Het engagement van de vrijwilliger blijkt vrij groot te zijn. De meeste vrijwilligers (43%) zetten zich langdurig (langer dan 3 jaar) tot levenslang in voor de vereniging. 36% heeft vooral vrijwilligers met een middellang (1-3 jaar) engagement en er is geen enkele vereniging die het vooral moet hebben van vrijwilligers die maximum 1 jaar actief zijn binnen de vzw.



Figuur 13: Duur van engagement van de vrijwilliger

Uit bovenstaande vragen kunnen we het profiel van de gemiddelde vrijwilliger van een vzw in Leopoldsburg construeren. Dit ziet er als volgt uit: een werkende, lager opgeleide man die tussen de 35 en 44 jaar oud is, op eigen initiatief vrijwilliger wordt en zich voor langere tijd inzet voor de vereniging.

Vrijwilligerswerk is onbezoldigd, maar de vzw kan wel een onkostenvergoeding uitkeren. Dit kunnen de werkelijk gemaakte kosten zijn, die gestaafd dienen te worden met bewijsstukken of dit kan een forfaitaire vergoeding zijn. De forfaitaire onkostenvergoeding is onderworpen aan een dubbele maximumgrens⁷⁴:

- maximum 24,97 euro per dag;
- maximum 991,57 euro per jaar.

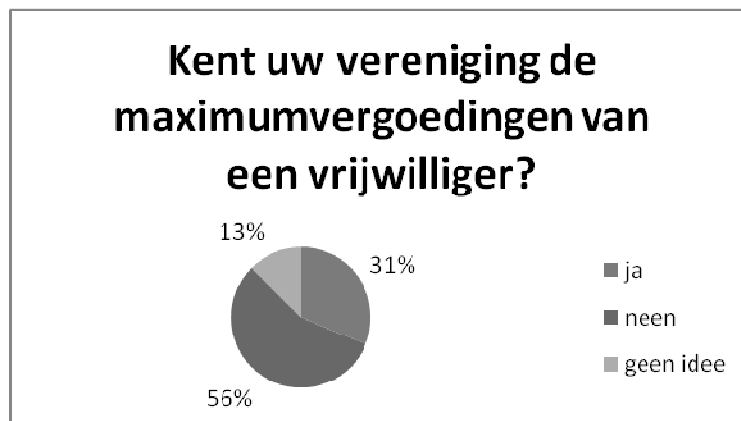
Deze bedragen zijn niet geïndexeerd. Voor het aanslagjaar 2008 bedragen deze 28,48 euro per dag en 1.139,02 euro per jaar. Er moet opgemerkt worden dat deze bedragen per vrijwilliger per jaar en niet per vzw gerespecteerd dienen te worden.⁷⁵ Personen die actief zijn binnen verschillende vzw's en

⁷⁴ Ci.RH.241/509.803 (AOIF 8/2003) van 11 mei 2006 en 3^{de} addendum Ci.RH.241/509.803 van 5 maart 1999.

⁷⁵ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 287.

vrijwilligersvergoedingen ontvangen, moeten dus soms wel uitkijken naar het totaalbedrag, hetzij per dag, hetzij per jaar, van vrijwilligersvergoedingen dat zij ontvangen.

Figuur 14 toont dat slechts 31% van de vzw's de maximumvergoedingen voor vrijwilligers kennen. Indien ze deze vergoeding kenden, werd de vraag gesteld hoeveel deze maximumvergoeding dan bedraagt. Alle ondervraagde personen die 'ja' geantwoord hebben, vulden bedragen in die rond de werkelijke bedragen lagen. Verenigingen moeten blijkbaar toch duidelijker op de hoogte gebracht worden van wat zij aan vergoedingen voor vrijwilligers mogen uitkeren.



Figuur 14: Kent uw vereniging de maximumvergoedingen van een vrijwilliger?

Voor de vzw is het aangeraden om een nominatieve lijst bij te houden zodat ze deze maximumbedragen ook in de gaten kunnen houden en dat zij deze lijst kunnen voorleggen bij een eventuele controle.⁷⁶

2.1.6 Fiscale verplichtingen

De vzw kan onderworpen zijn aan verschillende soorten belastingen. Achtereenvolgens zullen hier besproken worden: de directe belastingen (rechtspersonenbelasting of vennootschapsbelasting), de indirecte belastingen (successierechten, registratierechten, taks tot vergoeding van de successierechten, zegelrechten en de met het zegelrecht gelijkgestelde taksen) en de btw.

Rechtspersonenbelasting of vennootschapsbelasting De vzw valt slechts onder één van deze twee en in een grote meerderheid van de gevallen valt ze onder de rechtspersonenbelasting. De rechtspersonenbelasting bestaat uit een aantal afzonderlijke belastingen die op een niet-eenvormige wijze worden toegepast op de belastingplichtigen. Dit wil dus zeggen dat er verschillende aanslagvoeten

⁷⁶ Ci. van 5 maart 1999.

gelden voor deze afzonderlijke belastingen. Het onderwerp van dit eindwerk handelt over de rechtspersonenbelasting en wordt helemaal uitgewerkt in Hoofdstuk 3.

Successierechten Het successierecht is een belasting die geheven wordt naar aanleiding van het overlijden van een bepaalde persoon, op basis van zijn nalatenschap met aftrek van alle lasten.⁷⁷ Voor de vzw is het tarief in het Wetboek der Successierechten vastgelegd op 8,8% van het legaat.⁷⁸ De erfgenamen, hier bedoeld de vzw-legataris, moet aangifte van de erfenis doen bij de ontvanger der successierechten van de woonplaats van de overledene en dit binnen de 5 maanden na het openvallen van de erfenis.⁷⁹

Registratierechten Dit is een belasting die geheven wordt naar aanleiding van een formaliteit die bestaat in het overschrijven of vermelden van een akte of contract door de ontvanger van de registratie in een daartoe bestemd register. Het is slechts verplicht voor die zaken die uitdrukkelijk vernoemd worden in het Wetboek van Registratierechten, wat het geval is voor alle notariële akten en huurovereenkomsten. Hoewel het niet verplicht is, kan de vzw haar statuten laten registreren en is ze hierop registratierecht verschuldigd. Tarieven voor dergelijke akten worden op verschillende wijzen vastgesteld en in sommige gevallen geldt voor de vzw's een lager tarief.

De vzw kan dus opgericht worden door onderhandse of authentieke akte. Bij de oprichting van een vzw door middel van onderhandse akte is in principe geen registratierecht verschuldigd; deze registratie is facultatief.⁸⁰ Als de oprichters toch registratie van de onderhandse akte wensen, moeten zij enkel het algemeen vast recht van 25 euro betalen.⁸¹ Als er een notariële akte van oprichting wordt opgesteld, is de registratie wel verplicht.⁸² Dit laatste wordt ook authentieke akte genoemd.

Taks tot vergoeding van de successierechten Deze taks, ook wel patrimoniumtaks genoemd, is in het leven geroepen omdat voor vzw's de eigendom van goederen bestendig is voor de hele duur van hun bestaan en de overheid dus geen rechten van overdracht onder levenden of successierechten kon innen. Het is een zeer beperkte taks op het patrimonium die 0,17% bedraagt. Bovendien wordt de taks niet toegepast als het bruto vermogen lager ligt dan 25.000 EUR. In 2000 bedroeg de globale opbrengst van deze taks 1.631 miljoen BEF.⁸³ De wet van 2 mei 2002 heeft ook het Wetboek der Successierechten gewijzigd en breidt deze taks uit tot de privé-stichtingen en tot de ivzw's. Tevens is

⁷⁷ H. PRIMS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008, 187-188.

⁷⁸ Art. 59 Wetboek der Successierechten.

⁷⁹ Art. 40 Wetboek der Successierechten.

⁸⁰ D. DESCHRIJVER, "De V.Z.W. en het belastingrecht", *De V.Z.W. gezien vanuit de praktijk*, Brugge, Die Keure, 1996, 508.

⁸¹ Art. 4 Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

⁸² Art. 19, 1° Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

⁸³ *De fiscale controle van de niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen rechtspersonen*, Rekenhof, 2003, 35.

er door de wet van 5 december 2001 een vrijstelling van deze taks voor inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs of het gemeenschapsonderwijs voor wat betreft de onroerende goederen die uitsluitend bestemd zijn voor onderwijs en verenigingen zonder winstoogmerk voor patrimoniaal beheer die tot uitsluitend doel hebben onroerende goederen ter beschikking te stellen voor onderwijs dat door de voornoemde machten wordt verstrekt.⁸⁴

Zegelrechten Deze belasting wordt geheven op bepaalde akten en geschriften en het Wetboek van Zegelrechten is van toepassing. Het zal hier voor de vzw meestal gaan om zegelrechten op akten van verhuring, onderverhuring en op verzekeringscontracten.⁸⁵

De met het zegelrecht gelijkgestelde taksen Op alle plakbrieven en affiches die voor het publiek zichtbaar zijn en voor de aanbreng van lichtaankondigingen door middel van lichtprojecten dient een taks betaald te worden. Er zijn wel een aantal uitzonderingen waaronder het uithangbord dat informatie geeft over de activiteit van de vzw en dat is aangebracht op de plaats waar de activiteit wordt uitgeoefend.⁸⁶

Btw Slechts 31% van de vzw's heeft een btw-nummer. Een vzw kan belastingplichtig zijn zoals artikel 4 van het wetboek btw zegt als aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. Een vzw is belastingplichtig als ze een economische activiteit geregeld en zelfstandig uitoefent, met of zonder winstoogmerk, hoofdzakelijk of aanvullend, leveringen van goederen of diensten verricht, ongeacht op welke plaats de economische activiteit wordt uitgeoefend. De leveringen van goederen en diensten die bedoeld worden zijn in het wetboek btw omschreven.⁸⁷ Op deze wetgeving zijn er echter zoveel uitzonderingen dat de meeste vzw's niet btw-plichtig zullen zijn.⁸⁸ Om zeker te zijn of je als vzw onder de btw-wetgeving valt en bijgevolg een btw-nummer moet aanvragen, kan de vzw best contact opnemen met het bevoegde controlekantoor van de btw.

Van de 5 vzw's die een btw-nummer hebben, is er slechts één die problemen heeft met welke inkomsten onder btw vallen en of subsidies al dan niet aan btw onderworpen zijn.

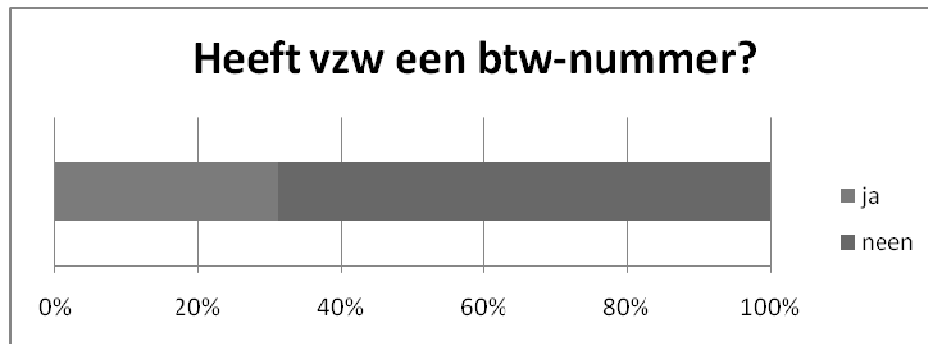
⁸⁴ Art. 149, 4° Wetboek der Successierechten.

⁸⁵ H. PRIMS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008, 188.

⁸⁶ H. PRIMS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008, 188-189.

⁸⁷ Art. 4 Wetboek van btw.

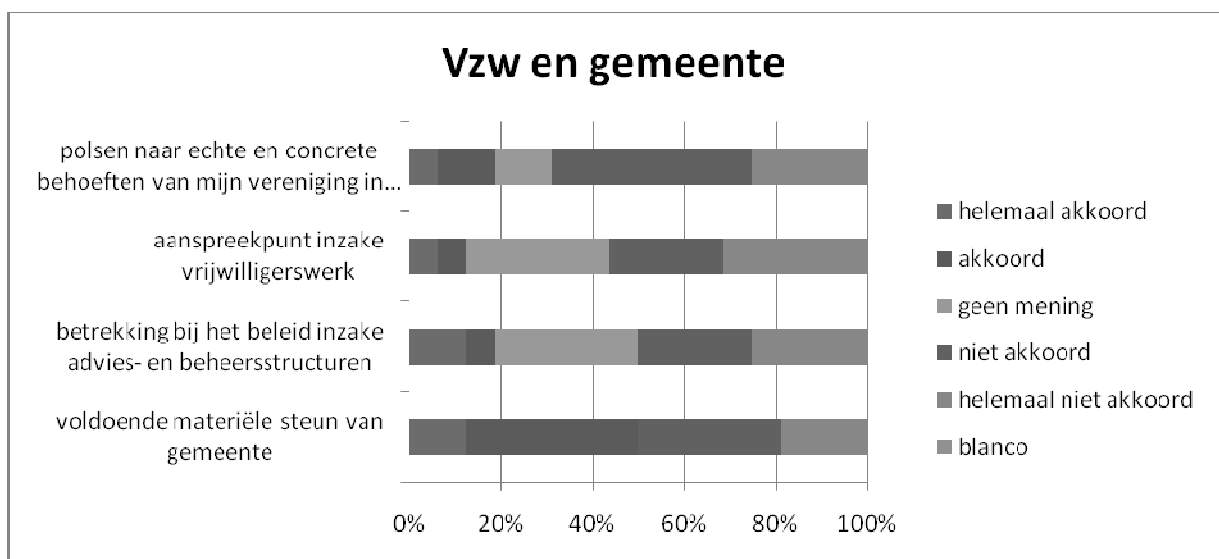
⁸⁸ H. PRIMS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008, 197.



Figuur 15: Heeft de vzw een btw-nummer?

2.1.7 Vzw en gemeente

De verhoudingen tussen de vzw en gemeente kunnen voor een deel nagegaan worden door de resultaten van volgende grafiek (figuur 16). Er is een evenwicht tussen de vzw's voor het krijgen van voldoende materiële steun van de gemeente. Materiële steun lijkt ook een aandachtspunt te zijn omdat het de enige van de 4 stellingen uit de grafiek is waar geen enkele keer 'geen mening' als antwoordoptie is gegeven. De scores op de stellingen 'een aanspreekpunt inzake vrijwilligerswerk' en 'het polsen naar echte en concrete behoeften van mijn vereniging in afgelopen 5 jaar' vallen eerder in het nadeel uit van de gemeente.



Figuur 16: Vzw en gemeente

2.2 De resultaten van de feitelijke vereniging

Het aannemen van de vorm van vereniging zonder winstoogmerk, voorzien door de Wet van 27 juni 1921, vormt geen verplichting. Zo zijn er verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zoals de feitelijke vereniging, ook wel burgerlijke vereniging genoemd. Zij worden veelal geheel of gedeeltelijk gefinancierd door bijdragen van leden en een zekere statutaire organisatie kennen. De leden van zo'n vereniging dienen individueel op te treden zonder dat zij de vereniging als dusdanig vertegenwoordigen. Tenzij er een volmacht bestaat op grond van de statuten en daarin ook de identiteit van de volmachthouders wordt bepaald, handelen de leden voor persoonlijke naam en voor hun deel.⁸⁹

2.2.1 Structuur

Voor een feitelijke vereniging is er geen structuur verplicht zoals bij de vzw wel het geval is. Toch is het interessant om eens na te gaan hoe deze feitelijke verenigingen zich organiseren. De resultaten staan in tabel 5.

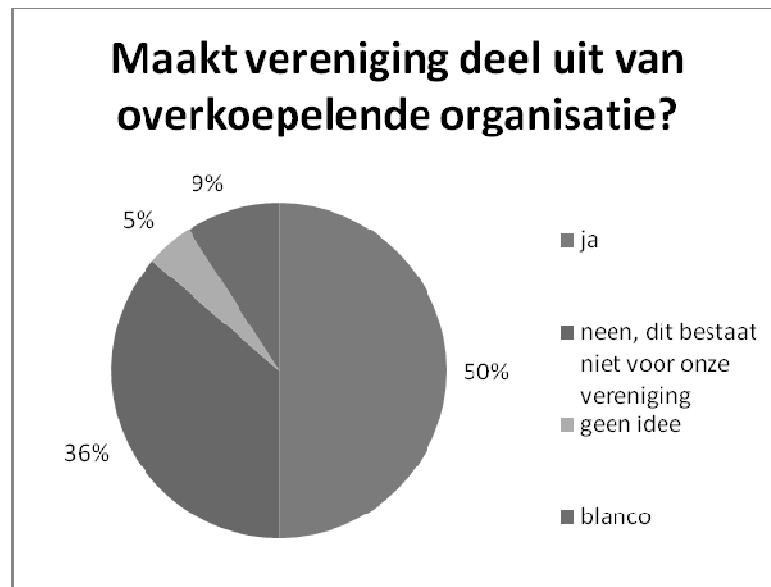
Tabel 5: Structuur in feitelijke verenigingen

structuur	aantal feitelijke verenigingen
enkel een ledenvergadering	5
enkel een bestuur	8
ledenvergadering en bestuur	8
ledenvergadering, bestuur en andere ⁹⁰	1

Overkoepelende organisatie Maar liefst 50% van de ondervraagde vzw's maakt deel uit van een overkoepelende organisatie. Een voorbeeld hiervan is dat de lokale scouts niet de vorm van een vzw heeft aangenomen en dat ze onder de nationale koepel valt. Deze koepelorganisaties hebben dus heel wat feitelijke verenigingen onder hun vleugels.

⁸⁹ A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie. Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992, nr.228, 256.

⁹⁰ In dit concreet geval, waar naast een ledenvergadering en een bestuur een extra orgaan is, is het extra orgaan een evaluatiecomité.



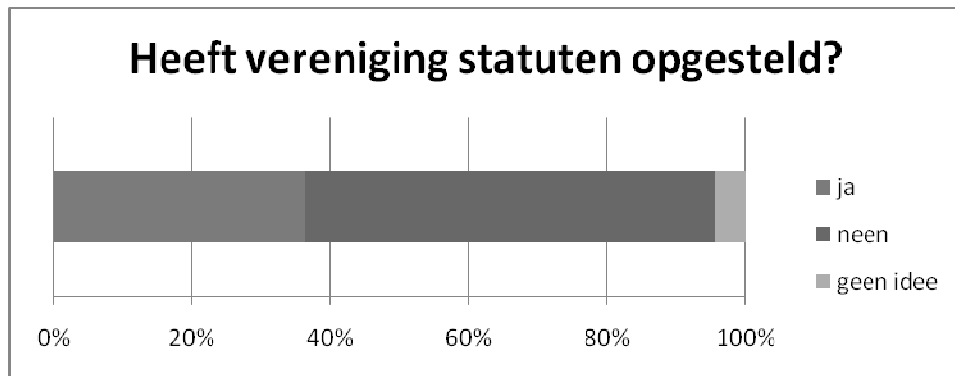
Figuur 17: Maakt de vereniging deel uit van een overkoepelende organisatie?

2.2.2 Leden

Het aantal leden verschilt sterk van vereniging tot vereniging. Twee verenigingen tellen 120 leden, maar er is ook een vereniging met slechts 3 leden. De meeste verenigingen tellen 20-40 leden. Meer dan de helft (55%) merkt een stijging op in haar aantal leden, 36% een daling en 9% ziet weinig verandering in de evolutie van het aantal leden. Slechts 1 vereniging telt een loontrekkende die voltijds in dienst is en dat is vereniging 'Speelplein' die onder de hoede van de gemeente staat.

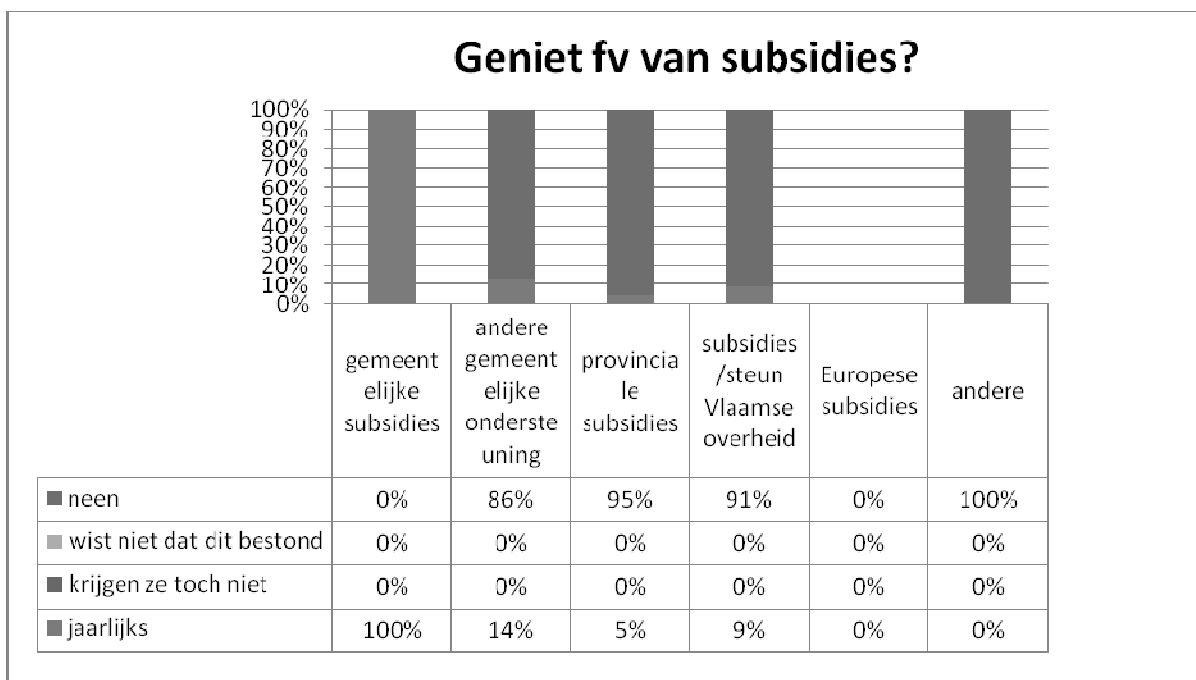
2.2.3 Administratieve handelingen

Statuten opstellen is niet verplicht voor feitelijke verenigingen. Bij 36% van de ondervraagde feitelijke verenigingen hebben ze dit toch gedaan. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat dit opgelegd werd door hun nationale koepel of dat dit gevraagd werd van de bank bij het openen van een rekening. De redenen die aangehaald werden bij de 59% die geen statuten opgesteld hebben zijn onder andere dat ze er niet aan gedacht hebben of er gewoon geen nood aan hebben.



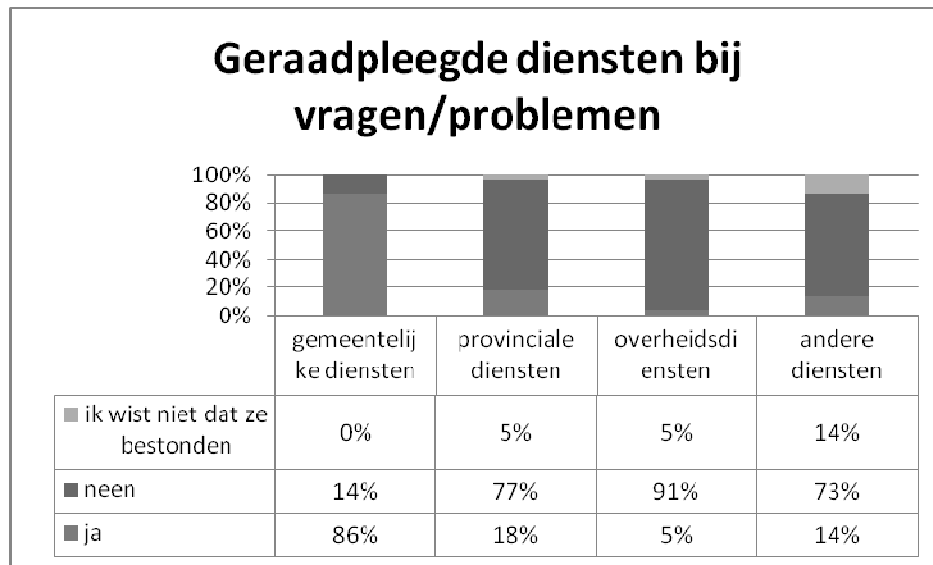
Figuur 18: Heeft vereniging statuten opgesteld?

Subsidies De gemeente maakt geen onderscheid in het toekennen van subsidies tussen vzw's en feitelijke verenigingen, waardoor dezelfde regels gelden als voor een vzw. En de ondervraagde feitelijke verenigingen ontvangen allemaal subsidies van de gemeente. Andere subsidiekanalen zijn amper aanwezig: 2 verenigingen ontvangen subsidies/steun van de Vlaamse Overheid en 1 vereniging krijgt provinciale subsidies. Wat wel opvalt, is dat slechts 3 verenigingen antwoorden dat ze '*andere gemeentelijke ondersteuning*' ontvangen. Het zou interessant kunnen zijn om te onderzoeken of de verenigingen dit gewoon niet aanvragen omdat de diensten die door de gemeente aangeboden worden misschien minder bekend zijn.



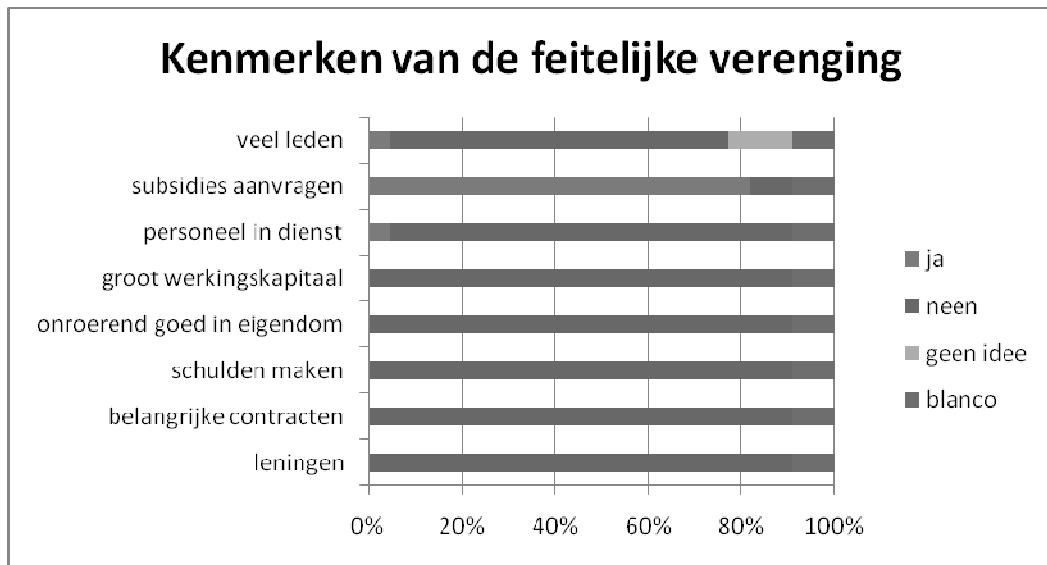
Figuur 19: Geniet feitelijke vereniging van subsidies?

Problemen Ook bij problemen waar de feitelijke verenigingen mee kampen, speelt de gemeente een cruciale rol. Liefst 86% van de ondervraagden raadpleegt de gemeentelijke diensten ingeval ze vragen hebben of indien er problemen zijn. Het lijkt er op dat de overheid die het dichtst bij de burger en zijn verenigingen staat het beste aanspreekpunt is voor deze verenigingen.



Figuur 20: Geraadpleegde diensten bij vragen/problemen

Vzw of feitelijk vereniging Een vzw is in sommige gevallen toch een betere structuur dan een feitelijke vereniging. Dit is bijvoorbeeld het geval als er personeel in dienst is, belangrijke contracten moeten aangegaan worden of leningen afgesloten. Daarom dat aan de feitelijke verenigingen werd gevraagd welke zaken van toepassing zijn op hun situatie. Uit onderstaande figuur blijkt dat het voor de meeste feitelijke verenigingen een vzw-structuur niet echt noodzakelijk is. Enkel op de vraag of er subsidies aangevraagd werden, antwoordde 82% positief. Bij de vraag of er veel leden zijn, zijn er 3 verenigingen die '*geen idee*' geantwoord hebben. Dit komt waarschijnlijk ook omdat het niet echt duidelijk is wat er moet worden verstaan onder "veel leden" hebben.



Figuur 21: Kenmerken van de feitelijke vereniging

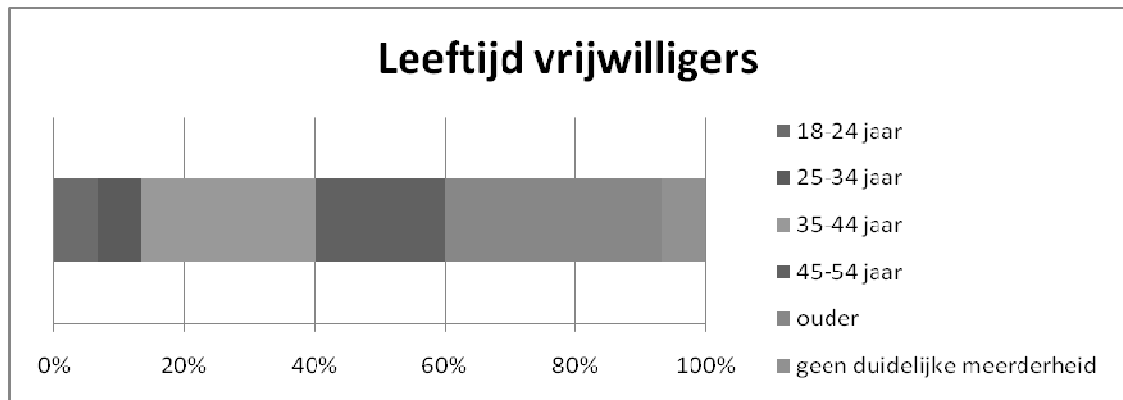
2.2.4 Vrijwilligers

De feitelijke vereniging telt gemiddeld slechts een vijftal vrijwilligers. Vereniging 'Speelplein' spant hier de kroon met 30 vrijwilligers. Voor een grote meerderheid van de feitelijke verenigingen blijft het aantal vrijwilligers stabiel; 19% merkt een stijging en 13% een daling.

De resultaten voor het profiel van de gemiddelde vrijwilliger zijn van toepassing op slechts 15 feitelijke verenigingen; er zijn er 7 die de vragen over vrijwilligers niet beantwoord hebben. Net als bij de resultaten voor de vzw moest de respondent antwoorden wat van toepassing is op de meerderheid van vrijwilligers binnen zijn vereniging.

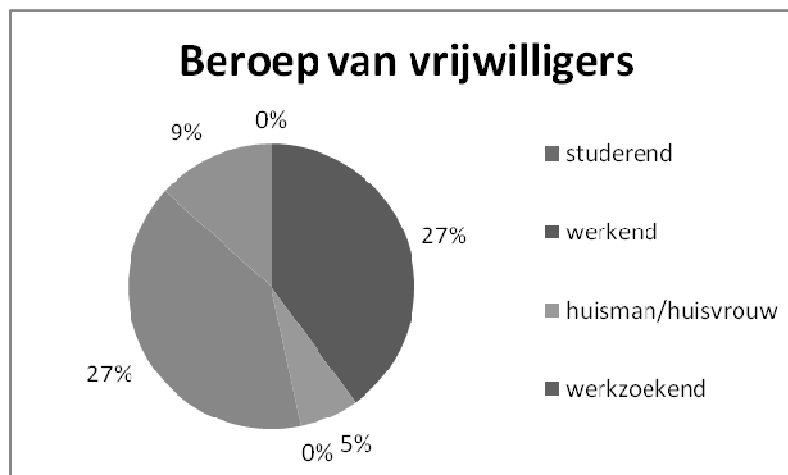
De meeste vrijwilligers binnen de verenigingen zijn lager opgeleid (53%); 33% is hoger opgeleid en 13% van de verenigingen heeft geen duidelijke meerderheid van één van deze twee opleidingsniveaus.

In onderstaande figuur 22 is te zien dat in de meeste verenigingen de meeste vrijwilligers ouder dan 54 jaar zijn (33%). Dan volgt de leeftijdscategorie 35-44 jaar (27%) en daarna 45-55 jaar (20%). Voor de overgebleven leeftijdscategorieën was er telkens 1 vereniging en 1 vereniging heeft geen duidelijke meerderheid wat de leeftijd van haar vrijwilligers betreft.



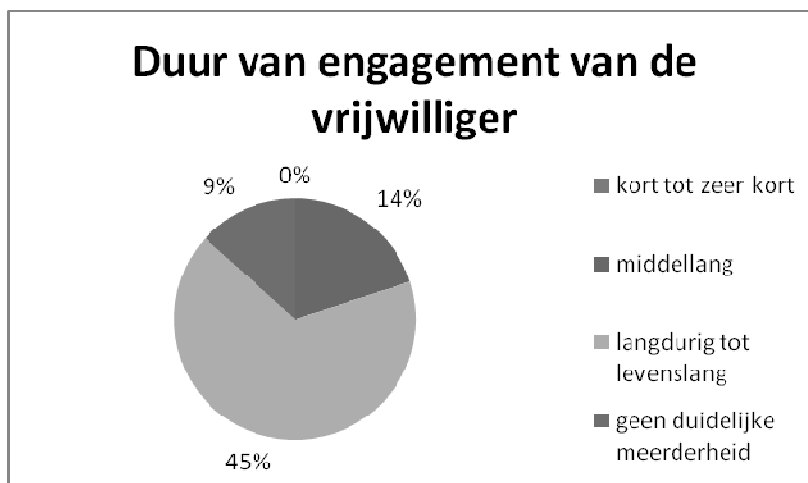
Figuur 22: Leeftijd vrijwilligers

De resultaten van de volgende vraag lijken komen overeen met de resultaten van de leeftijd van de vrijwilligers. Zo zijn er zes verenigingen (27%) die gepensioneerden hebben als merendeel van hun vrijwilligers en evenveel verenigingen hebben een meerderheid van vrijwilligers die werkend is. In geen enkele vereniging zijn het studenten of werkzoekenden die zich het meest inzetten als vrijwilliger.



Figuur 23: Beroep van vrijwilligers

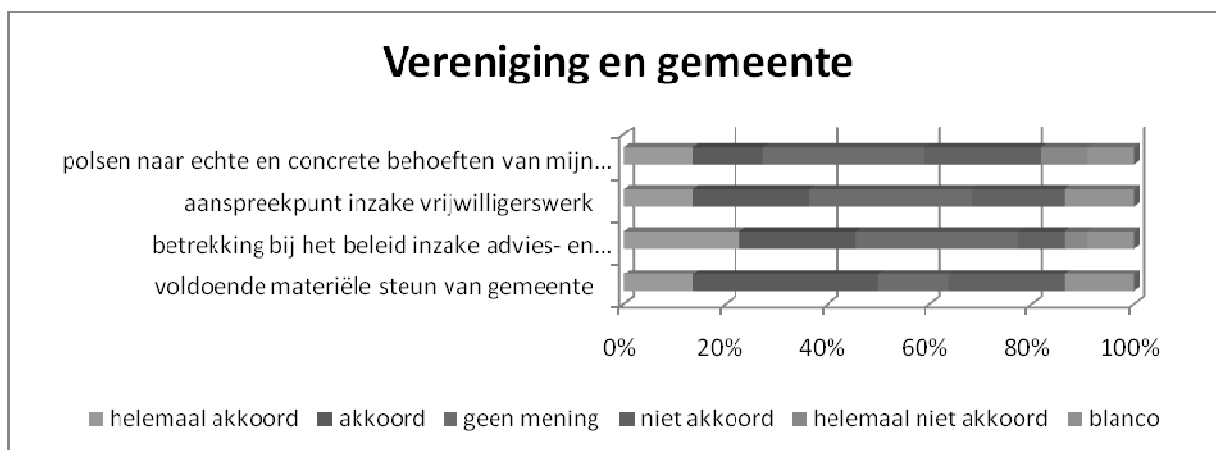
Het engagement is groot bij het merendeel van de vrijwilligers. Maar liefst 45% blijft langdurig tot levenslang als vrijwilliger actief binnen de vereniging. En in geen enkele vereniging zijn de meeste vrijwilligers slechts kort tot zeer kort actief.



Figuur 24: Duur van engagement van de vrijwilliger

2.2.5 Feitelijke vereniging en gemeente

Net als bij de vzw zijn er enkele vragen die nagaan hoe de relatie is tussen de gemeente en haar verenigingen (zie figuur 25). Vooral op vlak van materiële steun zijn de meeste feitelijke verenigingen tevreden. Enkel bij het polsen naar de echte en concrete behoeften van de vereniging in de afgelopen vijf jaar, zijn er wat meer verenigingen die vinden dat dit niet echt veel gebeurd is.



Figuur 25: Vereniging en gemeente

3. Conclusie

De conclusie voor dit hoofdstuk bestaat uit enkele verschillen in de resultaten voor de vzw en feitelijke vereniging:

- Feitelijke verenigingen tellen gemiddeld minder leden dan vzw's. Er is al regelmatig aangehaald dat veel leden hebben een reden zou kunnen zijn om over te schakelen naar vzw-vorm opdat er meer (verplichte) structuur is en betere bescherming voor de leden. De resultaten lijken dit dus te bevestigen.
- Vrijwilligers in feitelijke verenigingen zijn meestal studerende personen, terwijl dit in vzw's voornamelijk werkende mensen zijn. Dit kan wel verklaard worden doordat de meeste jeugdverenigingen in Leopoldsborg feitelijke verenigingen zijn. De jeugdverenigingen zijn ook oververtegenwoordigd in de uitgevoerde steekproef, waardoor dit hoogst waarschijnlijk een vertekend beeld geeft van de werkelijkheid.

Daarnaast kunnen we enkele aanbevelingen doen voor de gemeente Leopoldsborg wat zij voor haar verenigingen kan doen op basis van de uitkomsten van de enquête:

- De gemeente speelt een onmiskenbaar grote rol voor alle verenigingen. Zowel voor subsidies, als bij problemen en vragen zullen verenigingen zich eerst tot de gemeentelijke diensten wenden. Dit is mooi voor Leopoldsborg, maar brengt ook de verantwoordelijkheid met zich mee dat de gemeente misschien nog extra inspanning moet leveren om de verenigingen bij te staan.
- Inzake boekhoudkundige verplichtingen voor de vzw zou extra info welkom zijn voor sommigen. Vooral kleinere vzw's, die vaak steunen op een kleine, maar harde kern van enkele vrijwilligers/bestuurder, vinden het moeilijk om zich aan alle regelgeving te houden. Zij hebben dan vaak ook niet de middelen om externe hulp aan te spreken.
- De ideale oplossing voor de verenigingen zou een aanspreekpunt zijn binnen de gemeente, die op de hoogte is van het reilen en zeilen binnen de verenigingen en die alle regelgeving kent waar de vzw's aan onderworpen zijn. Deze persoon zou dan ook best functioneren als tussenpersoon tussen de gemeente en haar verenigingen en raadgever zijn voor beiden. Maar zoals vaak zal de ideale oplossing, niet de meest haalbare zijn.
- De maximumvergoedingen zijn door 38% van de vzw's niet gekend. Dit kan problemen opleveren als er ooit een controle moest gebeuren van de vzw, want uit het interview met de controledienst blijkt dat vele verenigingen niet in orde zijn met loonfiches en samenvattende

opgaven (zie *infra*). Het is nuttig om dit aan verenigingen duidelijk te maken, want anders kunnen deze uitgaven belast worden als geheime commissielonen aan een tarief van 300%.

- Subsidies ontvangen de meeste verenigingen zo goed als alleen van de gemeente. Deze kan ze wegwijs maken in de verschillende toelagen van andere overheden waar verenigingen recht op hebben, maar die ze nu uit onwetendheid niet aanvragen.

Hoofdstuk 3: Rechtspersonenbelasting en vennootschapsbelasting

Zoals reeds gezegd in Hoofdstuk 1 werd er naast een gemeente ook een theoretisch gedeelte per student uitgewerkt. Het theoretische deel in deze thesis handelt over het aspect van de directe belastingen bij verenigingen. In dit hoofdstuk wordt eerst de theorie uitgelegd over de directe belastingen waaraan de vzw onderworpen is. Daarna wordt de situatie geschetst van de fiscale behandeling van feitelijke verenigingen en volgt nog een korte bespreking over de vennootschap met sociaal oogmerk. Ten slotte is er een verantwoording van de vragen over belastingen uit de enquête met telkens de resultaten van deze enquête.

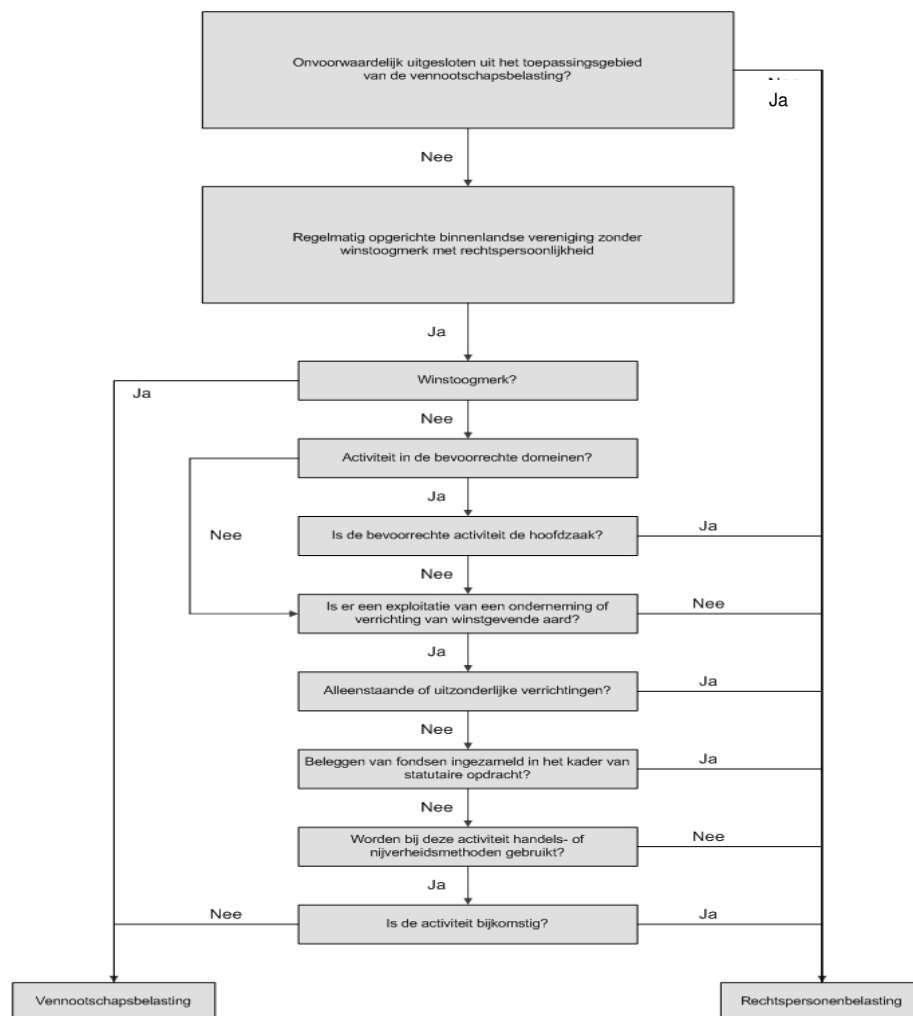
1.Toepassingsgebied

Een vzw is onderworpen aan zowel directe als indirecte belastingen. Directe belastingen worden periodiek geheven op inkomens en vermogens. Indirecte belastingen worden geheven naar aanleiding van diverse transacties die resulteren in verbruik of de overdracht van goederen en diensten. De inkomstenbelasting is een directe belasting en momenteel zijn er 4 soorten inkomstenbelastingen: de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting en de belasting op niet-inwoners. De vzw kan ofwel onder de vennootschapsbelasting ofwel onder de rechtspersonenbelasting vallen.⁹¹

Onder het huidige systeem valt een vzw ofwel volledig onder de vennootschapsbelasting ofwel onder de rechtspersonenbelasting. Dit alles-of-niets-systeem heeft zijn voor- en nadelen. Zo is het natuurlijk gemakkelijker om aangifte te doen voor één belastingstelsel, maar is het in sommige gevallen vrij moeilijk om uit te maken of de vzw al dan niet aan de rechtspersonenbelasting dan wel aan de vennootschapsbelasting onderworpen is. Het alles-of-niets-systeem heeft ook grote gevolgen. Er is namelijk geen plaats voor nuancering en de '*niet-economische activiteiten*' worden ineens ook belast. Dit kan niet de bedoeling van de wetgever geweest zijn, die juist een voordeel wou toekennen aan verenigingen zonder winstoogmerk.

⁹¹ Art. 1, §1 WIB 1992.

De naam rechtspersonenbelasting is slecht gekozen, want doet precies impliceren dat aan de vennootschapsbelasting geen rechtspersonen onderworpen zijn, wat natuurlijk niet klopt. Er zijn vzw's die onvoorwaardelijk uit het stelsel van de vennootschapsbelasting zijn uitgesloten (zie bespreking art. 180 WIB 1992) en er zijn ook vzw's die onder bepaalde voorwaarden niet aan de vennootschapsbelasting worden onderworpen (zie bespreking artikelen 181 en 182 WIB 1992). De moeilijkheden liggen hier vooral in de interpretatie van begrippen en omschrijvingen zoals verder in dit hoofdstuk duidelijk zal worden. Het schema dat volgt, geeft de problematiek goed weer⁹²:



Figuur 26: Problematiek rechtspersonenbelasting/vennootschapsbelasting

⁹² *Almanak rechtspersonenbelasting 2004*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2003, 23 en H. VAN IMPE, E. VAN IMPE en D. DE BOCK, *Leidraad voor vzw's: De Fiscaliteit*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2006, 29.

2. De rechtspersonenbelasting

De belangrijkste artikelen die in het WIB 1992 terug te vinden zijn om te weten onder welk belastingsstelsel een vzw valt, zijn de volgende: artikelen 179, 180, 181, 182, 220. De betreffende artikelen zullen eerst vermeld en dan besproken worden.

Art. 220 WIB 1992 geeft weer wie onder de rechtspersonenbelasting valt, maar andere artikelen dienen besproken te worden ter verduidelijking. Zoals hier onder in de kader te zien is, zijn er 3 situaties wanneer een belastingplichtige onder de rechtspersonenbelasting kan vallen. De administratie zegt dat verenigingen die noch een onderneming exploiteren, noch zich bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard als zuivere rechtspersonen zonder winstoogmerk aan de rechtspersonenbelasting zijn onderworpen op grond van art. 220 WIB 1992.⁹³ De uitleg over omschrijvingen als '*exploitatie*' en '*verrichtingen van winstgevende aard*' zijn ook verderop in dit hoofdstuk te vinden.

Artikel 220 WIB 1992

Aan de rechtspersonenbelasting zijn onderworpen :

1° de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten, de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de openbare kerkelijke instellingen ;

2° de rechtspersonen die ingevolge artikel 180, niet aan de vennootschapsbelasting zijn onderworpen ;

3° de rechtspersonen die in België hun maatschappelijke zetel, hun voornaamste inrichting of hun zetel van bestuur of beheer hebben en geen onderneming exploiteren of zich niet met verrichtingen van winstgevende aard bezighouden, of ingevolge artikel 181 en 182, niet aan de vennootschapsbelasting zijn onderworpen.

2.1 Art. 220, 1° WIB 1992

Een eerste groep van rechtspersonen die aan de rechtspersonenbelasting is onderworpen is, wordt gevormd door de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de agglomeraties, de

⁹³ *Comm.IB.*, nr. 179/14.

federaties van gemeenten, de gemeenten, de OCMW, de intercommunale OCMW en de openbare kerkelijke instellingen. Openbare kerkelijke instellingen zijn besturen die belast zijn met het beheer van het tijdelijke van de verschillende erediensten. Het gaat om openbare instellingen zoals groot-seminaries⁹⁴, hospitaalcongregaties⁹⁵, kerkfabrieken⁹⁶, groot-seminaries en kapittels van de kathedraal⁹⁷ en het tijdelijke van de erediensten (rooms-katholieke, protestantse, anglicaanse, Israëlitische, islamitische en orthodoxe godsdiensten)^{98.99}

De belastingplichtigen die onder dit puntje vallen moeten geen aangifte indienen in de rechtspersonenbelasting. Deze rechtspersonen zijn bijgevolg vrijgesteld van de indiening van een aangifte in de rechtspersonenbelasting.¹⁰⁰

2.2 Art. 220, 2° WIB 1992

Ten tweede zijn er de rechtspersonen die vermeld worden in art. 180 WIB 1992 en die niet onder de vennootschapsbelasting resorteren; de rechtspersonen die daar opgesomd worden, vallen automatisch onder de rechtspersonenbelasting volgens dit artikel.

Artikel 180 WIB 1992

Aan de vennootschapsbelasting zijn niet onderworpen :

1° intercommunales beheerst door de wet van 22 december 1986 ;

2° de NV Waterwegen en Zeekanaal, de NV De Scheepvaart, de CVBA Autonome Haven "du Centre et de l'Ouest", de Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen, de Haven van Brussel, de gemeentelijke autonome havenbedrijven van Antwerpen, Oostende en Gent en de autonome havens van Luik, Charleroi en Namen;

3° de Nationale Delcrederedienst ;

⁹⁴ Wet van 14 maart 1804.

⁹⁵ Keizerlijk decreet van 18 februari 1809.

⁹⁶ Keizerlijk decreet van 30 december 1809 op de kerkfabrieken.

⁹⁷ Keizerlijk decreet van 6 november 1813.

⁹⁸ Wet van 4 maart 1870 op de temporaliën van de erediensten.

⁹⁹ *Comm.IB.*, nr. 221/2.

¹⁰⁰ *Comm.IB.*, nr. 221/5.

4° de Belgische Maatschappij voor de Financiering van de Nijverheid ;

5° ...

5°bis het Participatiefonds ;

6° de Waalse Regionale Maatschappij voor Openbaar Personenvervoer en de exploitatiemaatschappijen die eraan zijn verbonden ;

7° de Vlaamse Vervoermaatschappij en de autonome exploitatieëntiteiten binnen de Maatschappij ;

8° de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel ;

9° waterzuiveringsmaatschappijen beheerst door de wet van 26 maart 1971 ;

10° ...

11° de vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk Belgische Technische Coöperatie;

12° de naamloze vennootschap van publiek recht Infrabel;

13° het Fonds voor spoorweginfrastructuur.

Art. 180 WIB 1992 geeft een onvoorwaardelijke uitsluiting uit het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting ten voordele van de toepassing van de rechtspersonenbelasting zoals vermeld in art. 220, 2° WIB 1992.

Intercommunales zijn verenigingen die door verscheidene gemeenten worden opgericht met welbepaalde oogmerken van gemeentelijk belang.¹⁰¹ Deze intercommunales kunnen de rechtsvorm van nv, Comm. V. of vzw aannemen. De als vzw opgerichte intercommunale mag in geen geval nijverheids- of handelszaken drijven of trachten een stoffelijk voordeel aan hun leden te verschaffen.¹⁰²

¹⁰¹ Art. 2 Wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales.

¹⁰² Art. 5 Wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales.

In 2° worden enkele havens vermeld. De reden dat deze instellingen hier opgesomd worden, is dat ze dan aan hetzelfde belastingsstelsel onderworpen zijn als de havens van Gent en Antwerpen. Dit zijn als gemeentebedrijven opgerichte havens die geen rechtspersoonlijkheid bezitten en afhangen van de plaatselijke besturen die zelf aan de rechtspersonenbelasting zijn onderworpen.¹⁰³

De Nationale Delcrederedienst, die voorwerp uitmaakt van 3°, is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die tot doel heeft de internationale economische betrekkingen te bevorderen. Zij doet dit hoofdzakelijk door de acceptatie van risico's op het gebied van uitvoer, invoer en investeringen in het buitenland. Deze dienst oefent zijn activiteit uit voor rekening van de Staat of voor eigen rekening, al dan niet met Staatsgarantie.¹⁰⁴

Meest recent is 13°, het Fonds voor spoorweginfrastructuur (FSI), aan deze lijst toegevoegd.¹⁰⁵ De Belgische Staat heeft op 1 januari de 'historische' schuld van de NMBS (7,4 miljard euro) overgenomen. Deze operatie verloopt via het FSI, het organisme dat door de Staat werd opgericht en wordt beheerd en dat volkomen onafhankelijk is van de NMBS-groep. Als tegenprestatie voor de overname van die grote schuld van de NMBS, werd het FSI eigenaar, voor een waarde van 7,4 miljard euro, van een deel van het spoorwegnet en een aantal activa.¹⁰⁶

De artikelen 181 en 182 WIB 1992 geven een voorwaardelijke uitsluiting uit het toepassingsgebied van de vennootschapsbelasting ten voordele van de toepassing van de vennootschapsbelasting. Door uitsluiting van de vennootschapsbelasting, zijn deze verenigingen aan de rechtspersonenbelasting onderworpen.¹⁰⁷

2.3 Art. 220, 3° WIB 1992

De derde mogelijkheid is dat de rechtspersoon valt onder art. 220, 3° WIB 1992. Hier staan een aantal voorwaarden in:

- de maatschappelijke zetel, de voornaamste inrichting of de zetel van bestuur of beheer van de rechtspersoon moet in België gelegen zijn;
- de rechtspersoon mag geen onderneming exploiteren of zich niet bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard;

¹⁰³ *Comm.IB.*, nr.180/3.

¹⁰⁴ *Comm.IB.*, nr.180/4.

¹⁰⁵ Art. 5, K.B. 10 november 2006.

¹⁰⁶ <http://www.b-rail.be/php/press/index.php?lang=N&task=view&id=1351>.

¹⁰⁷ Art. 220, 3° WIB 1992.

- de rechtspersoon wordt niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen ingevolge art. 181 of 182.

2.3.1 Maatschappelijke zetel in België

Het in België gelegen zijn van de rechtspersoon, in dit geval de vzw, is een eerste voorwaarde. Dit zou in principe vrij eenvoudig na te gaan moeten zijn daar elke vzw bij de griffie van de rechtbank van koophandel van haar arrondissement een oprichtingsakte moet afgeven en dit verschijnt ook in het Belgische Staatsblad. Ook wordt er op die griffie een dossier van de vzw bijgehouden.

2.3.2 Een onderneming exploiteren

De administratie stelt dat de omschrijving '*een onderneming exploiteren of zich bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard*' niet noodzakelijk het nastreven van winst inhoudt: er is niet vereist dat de vennootschap tracht rechtstreeks of onrechtstreeks een stoffelijk voordeel aan haar aandeelhouders of vennoten te verschaffen; het volstaat dat ze zich met een bestendige beroepswerkzaamheid bezighoudt die in feite winsten of baten oplevert.¹⁰⁸ Deze voorwaarde voor de belastbaarheid in de vennootschapsbelasting wordt in feite beoordeeld zonder acht te slaan op de aard van de verrichtingen.¹⁰⁹ Hieronder zal eerst het begrip '*een onderneming exploiteren*' worden bekeken en in een volgend puntje 'het zich bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard' (zie 2.3.3).

Het begrip '*exploitatie*' duidt op een handeling van het exploiteren en verwijst naar een duurzame bedrijvigheid. De bedrijvigheid van een vzw zal, normaal gezien, slechts zelden zuiver als een exploitatie beschouwd kunnen worden.¹¹⁰

Een vzw die geen winstoogmerk nastreeft en die zich uitsluitend of hoofdzakelijk bezighoudt met een werkzaamheid op het stuk van de economische of sociale expansie van onder meer een Gewest, provincie of een andere territoriale onderverdeling, zal onder toepassing van de vennootschapsbelasting vallen wanneer ze geacht wordt een onderneming te exploiteren of zich bezig te houden met verrichtingen van winstgevende aard. Van deze regel wordt afgeweken als de twee volgende voorwaarden vervuld zijn¹¹¹:

- de vereniging of andere rechtspersoon die geen winstoogmerk nastreeft, vormt de verlenging of de emanatie van de openbare machten (Staat, Gemeenschappen, Gewesten, provincies, agglomeraties, federaties van gemeenten, gemeenten, enz.);

¹⁰⁸ *Comm.IB.*, nr. 179/12.

¹⁰⁹ *Comm.IB.*, nr. 179/13.

¹¹⁰ D. DESCHRIJVER, 'De V.Z.W. en het belastingrecht', *De V.Z.W. gezien vanuit de praktijk*, Brugge, Die Keure, 1996, 509.

¹¹¹ *Comm.IB.*, nr. 179/30.

- de openbare machten houden rechtstreeks of zijdelings de meerderheid van de maatschappelijke rechten.

Als deze twee voorwaarden vervuld zijn, dienen de bedoelde instellingen aan de rechtspersonenbelasting onderworpen te worden.

De door de gemeentelijke, provinciale of dergelijke overheden opgerichte vzw is in beginsel gelijk te stellen met intercommunales en zijn bijgevolg niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen.¹¹² Hierbij kan ook verwezen worden naar art. 180, 1° WIB 1992.

Een vzw die uitsluitend of hoofdzakelijk hotels, restaurants, drankgelegenheden, schouwburgzalen en andere analoge inrichtingen exploiteert wordt onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Dit geldt enkel als ze niet onder één van de doeleinde in art. 180 en 181 WIB 1992 vallen. Het is duidelijk dat verenigingen die een drankgelegenheid of een restaurant exploiteren dat volledig ondergeschikt is aan hun onbaatzuchtig en maatschappelijk doel, hier noodzakelijk mee samenhangt of bijkomstig is aan hun geprivilegieerd hoofddoel niet onderworpen is aan de vennootschapsbelasting.¹¹³

Uitgesloten uit de vennootschapsbelasting, niettegenstaande ze principieel als aan de vennootschapsbelasting onderworpen belastingplichtigen kunnen worden aangemerkt, zijn¹¹⁴:

- de rechtspersonen die onvoorwaardelijk uit de vennootschapsbelasting zijn gesloten (zie bespreking art. 180 WIB 1992);
- de verenigingen zonder winstoogmerk en andere rechtspersonen die geen winstoogmerk nastreven en zich uitsluitend en hoofdzakelijk met een exploitatie of met verrichtingen van winstgevende aard mogen bezighouden binnen door de wet wel bepaalde bevoorrechte gebieden (zie bespreking art. 181 WIB 1992);
- de verenigingen zonder winstoogmerk en andere rechtspersonen die '*geen winstoogmerk*' nastreven en die zich beperken tot bepaalde toegelaten verrichtingen (zie bespreking art. 182 WIB 1992).

2.3.3 Verrichtingen van winstgevende aard

Een tweede voorwaarde is dat de vzw geen onderneming mag exploiteren of zich niet mag bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard. Wat de omschrijving van '*een onderneming*'

¹¹² *Comm.IB.*, nr. 179/31 .

¹¹³ *Comm.IB.*, nr. 179/32.

¹¹⁴ *Comm.IB.*, nr. 179/2.

exploiteren of zich bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard' juist inhoudt, is echter niet duidelijk zoals blijkt uit de bespreking van art. 182 WIB 1992 (zie *infra*).

2.3.4 Bespreking artikel 181 WIB 1992

De laatste voorwaarde zegt dat art. 181 en 182 gevallen vermelden wanneer een vzw niet onderworpen is aan de vennootschapsbelasting. In deze paragraaf wordt art. 181 besproken en in de volgende paragraaf art. 182 (zie 2.3.4).

Artikel 181 WIB 1992

Aan de vennootschapsbelasting zijn ook niet onderworpen, verenigingen zonder winstoogmerk en andere rechtspersonen die geen winstoogmerk nastreven en:

1° uitsluitend of hoofdzakelijk het bestuderen, het beschermen en het bevorderen van de professionele of interprofessionele belangen van hun leden tot doel hebben ;

2° het verlengstuk of de emanatie zijn van rechtspersonen als vermeld onder 1°, wanneer ze uitsluitend of hoofdzakelijk tot doel hebben het vervullen, in naam en voor rekening van hun aangeslotenen, van alle of van een deel van de verplichtingen of formaliteiten die aan die aangeslotenen zijn opgelegd wegens het feit dat zij personeel tewerkstellen of ter uitvoering van de fiscale of sociale wetgeving, of het helpen van hun aangeslotenen bij het vervullen van die verplichtingen of formaliteiten ;

3° ter uitvoering van de sociale wetgeving belast zijn met het innen, centraliseren, kapitaliseren en verdelen van de fondsen bestemd voor de toekenning van de voordelen bepaald in die wetgeving ;

4° uitsluitend of hoofdzakelijk het verstrekken of het steunen van onderwijs tot doel hebben ;

5° uitsluitend of hoofdzakelijk het organiseren van handelsbeurzen of tentoonstellingen tot doel hebben ;

6° door de bevoegde organen van de Gemeenschappen als dienst voor gezins- en

bejaardenhulp zijn erkend ;

7° erkend zijn voor de toepassing van artikel 104, 3°, b, d, e, h tot l, 4° en 4°bis, of erkend zouden zijn indien ze daartoe een aanvraag indienden of omdat ze aan alle voorwaarden voldoen waaraan de erkenning is onderworpen behoudens die welke erin bestaat de bedrijvigheid op nationaal vlak te ontwikkelen of een invloedssfeer te hebben die één van de gemeenschappen of gewesten of het gehele land bestrijkt, naar het geval.

8° opgericht zijn met toepassing van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, voor zover hun activiteit louter bestaat in certificatie in de zin van de wet van 15 juli 1998 betreffende de certificatie van effecten uitgegeven door handelsvennootschappen, en de door hen uitgegeven certificaten krachtens artikel 13, § 1, eerste lid, van dezelfde wet voor de toepassing van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 gelijkgesteld worden met de effecten waarop ze betrekking hebben.

Dit artikel somt bepaalde bevoorrechte gebieden op waarbinnen rechtspersonen, die geen winstoogmerk nastreven, uitsluitend of hoofdzakelijk een onderneming mogen exploiteren of zich mogen bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard en onder het stelsel van de rechtspersonenbelasting vallen.¹¹⁵

De erkende instellingen of instellingen die erkend zouden zijn indien ze daartoe een aanvraag indienden of omdat ze aan alle voorwaarden voldoen waaraan de erkenning is onderworpen behoudens die welke erin bestaat de bedrijvigheid op nationaal vlak te ontwikkelen of een invloedssfeer te hebben die één van de gemeenschappen of gewesten of het gehele land bestrijkt, naar het geval, die in 7° bedoeld worden en niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen zijn, zijn¹¹⁶:

- koninklijke academiën, het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, het Fonds voor Wetenschappelijk onderzoek - Vlaanderen, (...) zomede instellingen voor wetenschappelijk onderzoek die erkend zijn door de Minister van Financiën en door de Minister tot wiens bevoegdheid het beleid en de programmatie inzake wetenschap behoren, uitgezonderd de instellingen die rechtstreeks verbonden zijn met een politieke partij of lijst;

¹¹⁵ *Comm.IB.*, nr. 181/1.

¹¹⁶ Art. 104, 3°, b, d, e, h tot l, 4° en 4°bis WIB 1992.

- culturele instellingen waarvan het invloedsgebied één van de gemeenschappen of het gehele land bestrijkt en die door de Koning erkend zijn (...);
- instellingen die de oorlogsslachtoffers, de minder-validen, de bejaarden, de beschermde minderjarigen of de behoeftigen bijstaan en die, na advies van de raadgevende instellingen van de Staat of van de Gemeenschappen tot wiens bevoegdheid die bijstand behoort, worden erkend door de bevoegde organen van de Staat of van de Gemeenschappen waaronder die instellingen ressorteren en, voor de toepassing van de belastingwet, door de Minister van Financiën;
- beschutte werkplaatsen die, ter uitvoering van de wetgeving betreffende de sociale reclassering van de minder-validen, opgericht of erkend zijn door de Executieve of door de bevoegde instelling;
- instellingen die zich bezighouden met het natuurbehoud of de bescherming van het leefmilieu en die als dusdanig erkend zijn door de Minister van Financiën en de Minister tot wiens bevoegdheid het leefmilieu behoort;
- instellingen die het behoud of de zorg voor monumenten en landschappen ten doel hebben, waarvan het invloedsgebied het gehele land, één van de gewesten of de Duitstalige Gemeenschap bestrijkt en die door de Koning erkend zijn;
- vzw's waarvan het doel erin bestaat dierenasielen te beheren, die de erkenning hebben gekregen bedoeld in artikel 5 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en die voldoen aan de voorwaarden door de Koning vastgesteld op voorstel van de minister van Financiën;
- instellingen die zich bezig houden met duurzame ontwikkeling in de zin van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling en die als dusdanig erkend zijn door de Minister van Financiën en de Minister tot wiens bevoegdheid de Duurzame Ontwikkeling behoort;
- instellingen voor hulpverlening aan ontwikkelingslanden die als dusdanig erkend zijn door de Minister van Financiën en door de Minister tot wiens bevoegdheid de ontwikkelingssamenwerking behoort;
- door de Minister van Financiën en door de Minister van Buitenlandse zaken erkende verenigingen en instellingen die hulp verlenen aan slachtoffers van zeer grote industriële ongevallen;

Het laatste puntje uit art. 181, 8° werd aan dit artikel toegevoegd door art. 62 van de Wet van 2 mei 2002.¹¹⁷

2.3.5 Bespreking artikel 182 WIB 1992

Artikel 182 WIB 1992

Voor verenigingen zonder winstoogmerk en andere rechtspersonen die geen winstoogmerk nastreven, worden niet als verrichtingen van winstgevende aard aangemerkt:

1° alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen ;

2° verrichtingen die bestaan in het beleggen van fondsen ingezameld in het kader van de statutaire opdracht ;

3° verrichtingen die bestaan in een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen betrekking heeft of niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt uitgevoerd.

Ook in dit artikel moet naar de betekenis van de termen die voorkomen gekeken worden.

Alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen Met de in 1° vermelde '*alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen*' moet volgens de administratie het volgende worden verstaan: Alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen zijn de verrichtingen waarvan niet kan worden gezegd dat ze zo vaak worden herhaald dat ze een bezigheid vormen. Verrichtingen mogen niet als verrichtingen van winstgevende aard aangemerkt worden wanneer deze verrichtingen uitsluitend bestaan in het sporadisch organiseren van bals of andere feestelijkheden of in het inrichten van tombola's of soortgelijke verrichtingen om fondsen in te zamelen, voor zover wel te verstaan die verrichtingen noch herhaaldelijk, noch veelvuldig worden gesteld. En het noch herhaaldelijk, noch veelvuldig voorkomen van vermelde verrichtingen moet worden beoordeeld per belastbaar tijdperk (dit is het boekjaar) en staat geenszins de toepassing van de vennootschapsbelasting in de weg. Met dit laatste wordt bedoeld dat de rechtspersoon onder vennootschapsbelasting valt als blijkt dat bovenvermelde verrichtingen slechts bijkomstig zijn aan een werkelijke exploitatie van een nijverheids-, handels- of landbouwonderneming, of aan een werkelijke winstgevende bezigheid.¹¹⁸ Het herhaaldelijk voorkomen

¹¹⁷ H. VAN IMPE, E. VAN IMPE en D. DE BOCK, *Leidraad voor vzw's: De Fiscaliteit*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2006, 29.

¹¹⁸ *Comm.IB.*, nr. 181/2.

moet per belastbaar tijdperk beoordeeld worden en is nog altijd voor interpretatie vatbaar en onderworpen aan de willekeur van de controleambtenaar. En zoals het vsdc terecht opmerkt is 'alleenstaand of uitzonderlijk' een vreemde uitdrukking, want een alleenstaand feit kan altijd als uitzonderlijk kan beschouwd worden.¹¹⁹

In de rechtsleer zijn er voorbeelden terug te vinden van alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen¹²⁰:

- een jaarlijkse fancy-fair of braderij van een school;
- een jaarlijks bal en tombola;
- een jaarlijkse sportieve competitie, zoals een motorcross;
- de verkoop van oude lessenaars door een vzw-school;
- een eenmalige fundraising door middel van een wafelverkoop;
- een jaarlijkse afgedankte-spullenverkoop;
- een jaarlijkse schoonheidswedstrijd voor fondsenwerving.

Verrichtingen die bestaan in het beleggen van fondsen Bij art. 281, 2° WIB 1992 wordt onder 'het beleggen van fondsen' verstaan, de roerende of onroerende beleggingsverrichtingen (met inbegrip van de verhuring van onroerende goederen binnen het kader van de maatschappelijke werkzaamheid) welke geacht zouden worden tot het normaal beheer van een privé-vermogen te behoren indien ze werden verricht door een natuurlijk persoon.¹²¹

Verrichtingen die bestaan in een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen betrekking heeft of niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt uitgevoerd Deze derde en laatste bepaling uit art. 182 WIB 1992 dient niet in aanmerking genomen te worden als een vzw een onderneming exploiteert in de zin van 179/12, of werkelijk winst nastreeft; in dat geval is de vennootschapsbelasting van toepassing.¹²²

Onder de bedoelde verrichtingen uit art. 281, 3° WIB 1992 moet worden verstaan: het eenvoudig uitoefenen, volgens de door de wet of door de statuten opgelegde regelen, van een administratieve bedrijvigheid of van een opdracht van algemeen nut die, in wezen, geen betrekking heeft op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen of niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt

¹¹⁹ <http://www.vsd.be/content/frame.htm>

¹²⁰ D. DESCHRIJVER, *VZW & Belastingen*, Kalmthout, Bilblo, 2005, nr. 155, 107.

¹²¹ *Comm.IB.*, nr. 182/3.

¹²² *Comm.IB.*, nr. 182/4.

gevoerd; hetzij de verrichtingen van winstgevende aard die, in verhouding tot het geheel van de maatschappelijke werkzaamheid, slechts een bijkomstig karakter vertonen.¹²³

De administratie stelt dat twee voorwaarden onderscheiden kunnen worden waaraan de verrichtingen moeten voldoen om niet als van winstgevende aard te worden beschouwd, namelijk¹²⁴:

- ofwel niet volgens nijverheids- of handelsmethoden worden gevoerd;
- ofwel een bijkomstig karakter vertonen.

Maar er is onduidelijkheid over de vraag of deze twee bovenstaande voorwaarden al dan niet cumulatief gelden. Het korte, maar belangrijke woordje 'of' maakt hier voorwerp van discussie uit. Hierover bestaan verschillende interpretaties:

- Volgens de administratie en een eerste strekking in de rechtsleer dienen beide voorwaarden, welke jaarlijks moeten worden beoordeeld, elk afzonderlijk in beschouwing te worden genomen.¹²⁵ De administratie die dus vindt dat beide voorwaarden cumulatief vervuld moeten worden, zegt dat ze dit standpunt al altijd verdedigd heeft en dat er nu zelfs moet worden aangenomen dat wanneer aan één van beide voorwaarden is voldaan, de vennootschapsbelasting niet van toepassing is, en dat thans bevestigd wordt door Hof van Beroep te Brussel.¹²⁶ Er zijn ook enkele auteurs die deze strekking volgen.¹²⁷
- Een tweede strekking in de rechtsleer verdedigt de stelling dat beide voorwaarden als alternatieve hypothesen beschouwd moeten worden. Dat houdt in dat een vzw die commerciële activiteiten voert, maar dit zonder nijverheids- of handelsmethodes te gebruiken, aan de rechtspersonenbelasting wordt onderworpen.¹²⁸
- Als laatste strekking in de rechtsleer hier besproken is er Deschrijver¹²⁹ die vindt dat er naar de betekenis van het woord 'bijkomstig' gekeken moet worden om de derde bepaling van art. 182 WIB te begrijpen. Het eerste deel van die bepaling handelt over '*een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen betrekking heeft*'. Deschrijver concludeert hier uit dat het *in hoofdzaak* betrekking heeft op *niet-nijverheids-*

¹²³ Comm.IB., nr. 182/5.

¹²⁴ Comm.IB., nr. 182/7.

¹²⁵ Comm.IB., nr. 182/7.

¹²⁶ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 17.

¹²⁷ E. DE LEMBRE e.a., *Praktijkgids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 2003, nr4.4.4/8-4.1.1/9, 16-17; B.

VANTIEGHEM, *Fiscale aspecten van de non profitactiviteiten*, in E. GRIJPDONCK (ed.) *Non-for-profit*, Deurne, MIM, 1981, 86.

¹²⁸ L. SIMONET en M. ELOY, 'Le régime fiscal des associations sans but lucratif et de certains autres groupements et institutions', *J.T.*, 1977, 407.

¹²⁹ D. DESCHRIJVER, *VZW & Belastingen*, Kalmthout, Bilblo, 2005, nr. 164, 110-111.

handels- of landbouwverrichtingen. Het woord '*bedrijvigheid*' in de derde bepaling slaat volgens deze auteur dan zowel op de belangeloze hoofdbedrijvigheid, zoals weergegeven in het maatschappelijke doel van de vzw, als op de bijkomende economische bedrijvigheid. De wetgever heeft deze hoofd- en bijkomende bedrijvigheid door middel van een *fictie* als een geheel van verrichtingen van niet-winstgevende activiteiten aangemerkt. Het tweede onderdeel van de derde bepaling van art. 182 WIB 1992 kan dan, in de opvatting die hier besproken is, enkel nog betrekking hebben op het geval van een vzw die zich beperkt tot haar belangeloze maatschappelijke bedrijvigheid.

In de rechtspraak wordt deze discussie zelden uitdrukkelijk aangehaald.

Daarnaast stelt zich natuurlijk de vraag wat onder '*nijverheids- of handelsmethoden*' wordt verstaan en wat met '*bijkomstig*' wordt bedoeld in de derde bepaling van art. 182 WIB 1992. Bij de bespreking van het woordje 'of' in diezelfde bepaling is reeds uitgelegd wat Beschrijver onder het bij woord '*bijkomstig*' verstaat.

Bij nijverheids- of handelsmethoden wordt tewerkgegaan op een wijze die in een bepaalde sector gewoonlijk wordt gevolgd door industriële of handelsondernemingen en dit dient beoordeeld te worden aan de hand van feitelijke gegevens van ieder geval.¹³⁰

De beoordelingscriteria die door de administratie in aanmerking worden genomen zijn¹³¹:

- de wijze waarop reclame wordt gevoerd;
- de aangewende verkoop- of distributiemethodes;
- de aard van de verkregen inkomsten;
- de aard van de cliënteel;
- het ingezette personeel;
- de wijze waarop verrichtingen worden gefinancierd.

Deze criteria gelden enkel als voorbeeld en moeten gezamenlijk in beschouwing worden genomen; één ervan zal niet doorslaggevend zijn. Ook moet het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon in beschouwing genomen worden. En sommige van bovenvermelde criteria kunnen niet in bepaalde sectoren gehanteerd worden; enkel de relevante criteria dienen beoordeeld te worden.¹³²

¹³⁰ *Comm.IB.*, nr. 182/8.

¹³¹ *Comm.IB.*, nr. 182/9.

¹³² *Comm.IB.*, nr. 182/9.

Naast de nijverheids- en handelsmethoden was er ook nog het begrip '*bijkomstig*' dat een interpretatie verdiend. Dit dient geval per geval te gebeuren en moet worden beoordeeld ten opzichte van het geheel van de belangeloze maatschappelijke werkzaamheid van de betrokken rechtspersoon. Er worden hiervoor twee criteria gebruikt: het verwantheids criterium en het kwantitatief criterium.¹³³

Het verwantheids criterium geldt wanneer de onbaatzuchtige hoofdwerkzaamheid gewoonweg onmogelijk is zonder de uitoefening van de betrokken bedrijvigheid. Die bedrijvigheid vloeit dan eenvoudig voort uit de onbaatzuchtige werkzaamheid, in die zin dat ze slechts samen met die werkzaamheid voorkomt, dit wil zeggen terzelfder tijd en op dezelfde plaats.¹³⁴

En de administratie geeft volgende voorbeelden¹³⁵:

- het uitgeven van publicaties voor het kenbaar maken van de sociale, culturele, enz., oogmerken van de rechtspersoon kan als bijkomstig worden beschouwd;
- het verwantsheid criterium is voldaan wanneer de industriële, commerciële of landbouwactiviteit wordt verricht in het kader van een therapie en voor zover zij er wezenlijk bestanddeel van vormt.

Bij het eerste voorbeeld kan de bedenking worden gemaakt of het uitgeven van publicaties voor het kenbaar maken altijd terzelfdertijd en op dezelfde plaats voorkomt als de onbaatzuchtige hoofdwerkzaamheid. Een maand op voorhand infobrochures verspreiden om een concert aan te kondigen klopt niet met de omschrijving '*terzelfdertijd en op dezelfde plaats*'.

Het tweede criterium van de administratie is het kwantitatief criterium. Als kwantitatieve criteria kunnen, bij wijze van voorbeeld, in beschouwing worden genomen¹³⁶:

- het aantal ingezette personen;
- het belang van de gebruikte materiële middelen.

Voor het aantal ingezette personen kan de verhouding tussen het aantal personen tewerkgesteld in de uitgeoefende beroepswerkzaamheid en het aantal personen dat deelneemt aan de onbaatzuchtige werkzaamheid bekeken worden. Voor beide delen moeten respectievelijk zowel de effectieve leden van de rechtspersoon als het tewerkgestelde personeel in aanmerking worden genomen. Personen (effectieve leden of niet) die slechts part-time werkzaam zijn, mogen slechts pro parte worden

¹³³ *Comm.IB.*, nr. 182/10.

¹³⁴ *Comm.IB.*, nr. 182/11.

¹³⁵ *Comm.IB.*, nr. 182/11.

¹³⁶ *Comm.IB.*, nr. 182/12.

meegeteld. Het komt er dan op aan om de personeelseffectieven die gebruikt worden in de verschillende sectoren alsmede het gebruik van machines die het nodige personeel merkelijk kan doen afnemen evenwichtig te beoordelen om dit kwantitatief criterium toe te passen.¹³⁷

Voor het belang van de gebruikte materiële middelen moet een vergelijking gemaakt worden tussen het belang van die middelen in de beroepswerkzaamheid en het belang van die middelen gebruikt in de onbaatzuchtige werkzaamheid.¹³⁸

Art. 182 WIB 1992 probeert uit te leggen wat '*het zich bezighouden met verrichtingen van niet-winstgevende aard*' inhoudt, maar er wordt nergens uitgelegd wat '*verrichtingen van winstgevende aard*' zijn. In de wet vindt men hier niets over terug.¹³⁹ Zo lijkt de wetgever aan te duiden dat wat niet valt onder '*het zich bezighouden met verrichtingen van niet-winstgevende aard*' automatisch valt onder '*het zich bezighouden met verrichtingen van winstgevende aard*'.

2.4 Rechtspraak

Uit bovenstaande bespreking mag duidelijk worden dat het niet altijd eenvoudig is om te weten onder welk stelsel de vereniging valt. Dit is ook te zien in de rechtspraak.

Een naamloze vennootschap, waarvan de activiteit bestond uit het beheer van een onroerend familiepatrimonium werd niet geacht een onderneming te exploiteren, noch activiteiten te ontwikkelen van winstgevende aard. Volgens het Hof van Beroep te Gent diende deze vennootschap bijgevolg belast te worden in de rechtspersonenbelasting.¹⁴⁰

Een vzw met licentie voor het uitzenden van lokale radio-uitzendingen als niet-openbare omroep, is aan de rechtspersonenbelasting onderworpen. Zij ontvangt nochtans een vergoeding voor het uitzenden van reclameboodschappen voor derden, zij het in bijkomende orde.¹⁴¹

Een vzw heeft als activiteiten het inrichten van paardenrennen en het aannemen van weddenschappen. De vzw koos er voor om met andere organisatoren een handelsvennootschap op te richten, waar de vzw in het bestuur zat, en waaruit winsten vloeiden naar de vzw. Het Hof oordeelde dat de vzw "*gehandeld heeft uit economisch oogpunt en daarvoor een organisatie en strategie heeft uitgewerkt*". De methoden die de vzw heeft toegepast zijn "*nijverheids- of handelsmethoden heeft*

¹³⁷ *Comm.IB.*, nr. 182/13.

¹³⁸ *Comm.IB.*, nr. 182/14.

¹³⁹ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 10.

¹⁴⁰ *T.F.R.*, 227, oktober 1998, 813 in A. TIBERGHIEN en R. DEBLAUWE, *Handboek voor Fiscaal Recht*, Brussel, Larcier, 2006, 372.

¹⁴¹ Gent, 10 september 2002, *Fiscoloog*, 869, 27 november 2002, 10 in A. TIBERGHIEN en R. DEBLAUWE, *Handboek voor Fiscaal Recht*, Brussel, Larcier, 2006, 372.

aangewend zoals deze door een handelsonderneming zouden zijn aangewend". Ook de 'bijkomstigheid' was niet aanwezig volgens het Hof, want de vzw heeft geen, zelfs niet gedeeltelijk, belangeloze werkzaamheid. Het Hof verwierp het beroep van de vzw dan ook die vond dat ze onterecht onder het stelsel van de vennootschapsbelasting werd aangeslagen.¹⁴²

Een laatste vonnis dat over deze problematiek vermeld wordt, gaat over de Wereldwinkel. De rechtbank oordeelt dat de verkoopsactiviteiten van de Wereldwinkel in de regel niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt gevoerd. De reden is dat hun werking er op gericht is om de politiek en de bedrijfswereld in de richting van een eerlijk handelsbeleid te duwen. Als er een verkoopsruimte aanwezig is, kan het 'bijkomstig' zijn in vraag worden gesteld. Op grond van het verwantheids criterium (de bijkomstige bedrijvigheid is onontbeerlijk voor de onbaatzuchtige hoofdactiviteit) en een kwantitatief criterium (het aantal tewerkgestelde personen of de belangrijkheid van de aangewende middelen) besluit de rechtbank dat de verkoopsactiviteit van de Wereldwinkel bijkomstig is zodat ze niet onderworpen is aan de vennootschapsbelasting.¹⁴³

3.Grondslag, berekening en tarief van de rechtspersonenbelasting

Artikelen 221, 222, 223 en 224 WIB 1992 gaan over de belastbare grondslag bij de rechtspersonenbelasting en art. 225 over de berekening ervan.

De aan de rechtspersonen onderworpen rechtspersonen worden niet naar hun jaarlijkse, samengetelde netto-inkomen belast.¹⁴⁴ Zoals artikel 225 WIB 1992 vermeldt, zijn de aan de rechtspersonen onderworpen belastingplichtigen in de regel onderworpen aan de roerende en onroerende voorheffing. Daarnaast zijn er nog enkele als belastbare inkomsten beschouwde meerwaarden en kosten. Dit alles is terug te vinden in artikelen 221 en volgende.

Een vzw is in de rechtspersonenbelasting niet belastbaar op, daar zij niet uitdrukkelijk in de wet als belastbaar zijn aangemerkt¹⁴⁵:

- de inkomsten uit een bijkomende economische activiteit;
- ledenbijdragen;
- giften;
- legaten;

¹⁴² Gent 23 januari 2007, *Fisc. Koerier*, 2007, 378.

¹⁴³ Rb. Leuven 28 november 2003, <http://www.fisconet.be>.

¹⁴⁴ *Comm.IB.*, nr. 221/1.

¹⁴⁵ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 52.

- subsidies;
- sponsoringsbijdragen;
- meerwaarden gerealiseerd op aandelen in het bezit van de vzw in zoverre niet belastbaar op grond van artikel 223, 7° WIB 1992.

Nu zullen achtereenvolgens de onroerende, roerende en diverse inkomsten besproken worden. Voor de onroerende inkomsten wordt er een onderscheid gemaakt tussen Belgische onroerende inkomsten en buitenlandse onroerende inkomsten. Een laatste paragraaf bespreekt de belastbare uitgaven. De structuur die gevolgd wordt, volgt voor een groot deel deze uit de "*Praktijkids voor de VZW*"¹⁴⁶.

3.1 Inkomsten uit in België gelegen onroerende goederen

Naar grote waarschijnlijkheid gaat deze categorie van inkomsten belangrijker worden, omdat een vzw voortaan ook onroerende goederen kan bezitten die niet nodig zijn voor het bereiken van haar maatschappelijk doel.¹⁴⁷

Grondslag De belastbare grondslag van de onroerende voorheffing is gelijk aan het kadastrale inkomen.¹⁴⁸ Het kadastrale inkomen is een fictief inkomen dat als een normaal gemiddeld inkomen van één jaar geldt.¹⁴⁹ Dit wordt forfaitair door de administratie bepaald per kadastreel perceel.¹⁵⁰ Elke eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker van het onroerende goed is er daarenboven toe gehouden om volgende gebeurtenissen, uit eigen beweging en binnen de 30 dagen, bij de administratie van het kadaster aan te geven¹⁵¹:

- de in gebruikneming of de verhuring, indien deze laatste de ingebruikname voorafgaat van nieuwe of onroerende goederen;
- de voltooiing van de werken aan de gewijzigde gebouwde onroerende goederen;
- de verandering in de wijze van exploitatie, de omvorming of de verbetering van ongebouwde onroerende goederen;
- de ingebruikname van nieuw of toegevoegd materieel of outillage, alsook de wijziging of de definitieve buitengebruikstelling van materieel of outillage.

¹⁴⁶ G. VANDEN ABEELE e.a., *Praktijkids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 1997-2007.

¹⁴⁷ D. DESCHRIJVER, *VZW & Belastingen*, Kalmthout, Bilblo, 2005, nr. 181, 278 en art. 25 Wet van 2 mei 2002.

¹⁴⁸ *Comm.IB.*, nr. 251/19.

¹⁴⁹ Art. 360 WIB 1992.

¹⁵⁰ Art. 474 WIB 1992.

¹⁵¹ Art. 473 WIB 1992.

Het laatste puntje uit voorgaande opsomming bevat de omschrijving 'materieel en outillage'. Dit komt omdat met onroerende goederen worden bedoeld de ongebouwde onroerende goederen, de gebouwde onroerende goederen en materieel en outillage.¹⁵²

Voor de berekening van het kadastraal inkomen wordt er uitgegaan van de brutohuurwaarde, verminderd met een forfaitair percentage dat dient als dekking voor onderhouds- en herstellingskosten.¹⁵³ Voor ongebouwde onroerende goederen wordt het kadastraal inkomen bepaald bij vergelijking met de kadastrale inkomens per hectare, vastgesteld voor de bouwlanden, hooilanden, weilanden en moestuinen.¹⁵⁴ Voor gebouwen wordt het kadastraal inkomen vastgesteld op grond van de normale netto-huurwaarden. Wanneer het niet op die wijze kan worden vastgesteld, of indien het moet worden vastgesteld of herzien buiten de algemene perekwatie, kan het kadastraal inkomen eveneens worden bepaald bij vergelijking met gelijkaardige gebouwde percelen waarvan het kadastraal inkomen definitief is.¹⁵⁵ Materieel en outillering worden slechts in aanmerking genomen ingeval hun gebruikswaarde per kadastraal perceel een door de Koning bepaald minimum bereikt, zonder dat dit laatste 4.000 euro mag overtreffen.¹⁵⁶

Vanaf aanslagjaar 1991 is er een jaarlijkse indexering van het kadastrale inkomen in plaats van een kadastrale perekwatie.¹⁵⁷ Voor het aanslagjaar 2008, dit is het inkomstenjaar 2007, bedraagt deze indexering 1,4796.¹⁵⁸ Deze indexering is slechts een overgangsmaatregel in afwachting van de volgende kadastrale perekwatie, die inhoudt dat voor elk kadastraal perceel het kadastraal inkomen opnieuw moet geschat worden, hoofdzakelijk rekening houdend met de onroerendgoedmarkt op datum van het nieuw referentietijdstip, de algemene situering van het goed en zijn actuele fysische toestand.¹⁵⁹

Als het onroerend goed bezwaard is met een onroerend recht (vestiging of overdracht van recht van erfpacht of van opstal of van "gelijkaardige onroerende rechten"), dan wordt er een afzonderlijke aanslag gevestigd op deze onroerende inkomsten. De grondslag bestaat dan uit de ontvangen vergoedingen en andere voordelen die de verlener van het recht ontvangt en dit zonder kostenaf trek.

¹⁵² Art. 471 WIB 1992.

¹⁵³ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 53.

¹⁵⁴ Art. 479 WIB 1992.

¹⁵⁵ Art. 477 WIB 1992.

¹⁵⁶ Art. 484 WIB 1992.

¹⁵⁷ Art. 29 van de Wet van 28 december 1990.

¹⁵⁸ <http://www.onroerendevoorheffing.be/Et0110.jsp?Pn=20021018074812>

¹⁵⁹ Vr. en Antw. Kamer, 2000-2001, 4 mei 2001, nr. 104, 12165-12168 (vraag nr. 680 van de heer Campstein).

Vrijstelling In welbepaalde gevallen is er een vrijstelling voor deze onroerende voorheffing.¹⁶⁰ Het kadastraal inkomen wordt vrijgesteld van onroerende voorheffing voor¹⁶¹:

1. onroerende goederen of delen van onroerende goederen die een belastingplichtige of een bewoner zonder winstoogmerk heeft bestemd voor het openbaar uitoefenen van een eredienst of van de vrijzinnige morele dienstverlening, voor onderwijs, voor het vestigen van hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen, vakantiehuisen voor kinderen of gepensioneerden, of van andere soortgelijke weldadigheidsinstellingen;¹⁶²
2. inkomsten van onroerende goederen die een vreemde Staat heeft bestemd voor de huisvesting van zijn diplomatieke of consulaire zendingen of van culturele instellingen die zich niet met verrichtingen van winstgevende aard bezighouden; en dit op voorwaarde van wederkerigheid;¹⁶³
3. onroerende goederen die de aard van nationale domeingoederen hebben, op zichzelf niets opbrengen en voor een openbare dienst of voor een dienst van algemeen nut worden gebruikt.

Daarnaast zijn er nog enkele vrijstellingen specifiek voor het Vlaamse Gewest.¹⁶⁴

In de rechtspraak is er een vzw die de weigering van de Administratie om bepaalde lokalen in aanmerking te nemen als zouden zij bestemd zijn voor het uitoefenen van een eredienst betwist. Het Hof aanvaardt ten slotte een groot deel van de gegrondheid van het beroep. Het merendeel van de betrokken plaatsen heeft volgens het hof een rechtstreeks verband met het uitoefenen van een eredienst en dienen dan ook vrijgesteld te worden van voorheffing.¹⁶⁵

In een andere zaak is een vzw eigenaar van een onroerend goed dat gebruikt wordt als ontmoetingscentrum voor onder meer jeugdgroepen en onderwijsinstellingen die er pastorale activiteiten en bezinningsdagen organiseren. De vzw denkt op basis van deze activiteiten een vrijstelling te krijgen van onroerende voorheffing. De Administratie volgt hen hier niet in omdat het ontmoetingscentrum niet uitsluitend gebruikt wordt voor het uitoefenen van de eredienst of voor onderwijsdoeleinden. Het Hof komt tot de conclusie dat de vzw het onroerend goed ook voor andere doeleinden gebruikt zoals blijkt uit een door de vzw verspreide brochure. Deze vaststellingen volstaan voor het Hof om de vzw de vrijstelling van onroerende voorheffing te weigeren. De vrijstelling moet

¹⁶⁰ Art. 221, 1° WIB 1992.

¹⁶¹ Art. 253 WIB 1992.

¹⁶² Art. 12, §1 WIB 1992.

¹⁶³ Art. 231 §1, 1° WIB 1992.

¹⁶⁴ Art. 253 WIB 1992.

¹⁶⁵ Brussel 11 februari 2004, Fiscalnet, Rol nr.02-3652-A - Aanslagjaren 2000-2001.

volgens het Hof beperkend geïnterpreteerd worden omdat de vrijstellingsregeling waarop de vzw zich beroept een uitzondering is op de algemene regel. De betwiste taxaties worden bevestigd.¹⁶⁶

Naast een volledige vrijstelling is er ook de mogelijkheid tot een vermindering van de verschuldigde onroerende voorheffing. Dit kan het geval zijn door de hoedanigheid van de personen die het onroerend goed betrekken¹⁶⁷ of door bijzondere eigenschappen van het onroerend goed in kwestie¹⁶⁸.

Voor onroerende inkomsten van een onroerend goed dat bezwaard is met een onroerend recht is er in bepaalde gevallen geen afzonderlijke aanslag verschuldigd; de onroerende voorheffing blijft wel verschuldigd.

Tarief De onroerende voorheffing die betaalt dient te worden, bestaat uit 3 gedeelten¹⁶⁹:

1. de basisheffing is bestemd voor de Vlaamse overheid;
2. op deze basisheffing mogen de provincies opcentiemen heffen;
3. ook de gemeenten mogen op deze basisheffing opcentiemen heffen.

Sedert 1 januari 2004 worden belastingplichtige rechtspersonen in het Vlaamse gewest vrijgesteld van het gewestaandeel in de onroerende voorheffing.¹⁷⁰ De vrijstelling neemt de vorm aan van een belastingkrediet dat gelijk is aan het gewestaandeel. Er is geen aanvraag nodig, want het krediet wordt automatisch toegekend op het aanslagbiljet. De rechtspersonen moeten wel nog de opcentiemen aan de gemeenten en provincies betalen. De onroerende voorheffing is voor provincies en gemeenten één van de voornaamste bronnen van inkomsten. Voor het inkomstenjaar 2007 zijn deze opcentiemen in Leopoldsborg en de provincie Limburg respectievelijk 400 en 1.350.¹⁷¹ Dit wil zeggen dat de belastingplichtige vzw in Leopoldsborg voor elke euro die hij verschuldigd is aan het basistarief, 4 euro moet betalen voor de gemeente Leopoldsborg en 13,5 euro voor de provincie Limburg.

Het tarief dat geldt voor onroerende inkomsten van een onroerend goed dat bezwaard is met een onroerend recht bedraagt 20%.

¹⁶⁶ Antwerpen 26 juni 2001, *Fisc. Koer.*, nr.2001/392.

¹⁶⁷ Art. 259 WIB 1992; het gaat hier met name om gehandicapte kinderen en groot-oorlogsverminkten.

¹⁶⁸ Beperkingen en/of formaliteiten decreet Vlaamse Raad 22 december 1993.

¹⁶⁹ <http://www.onroerendevoorheffing.be/Et0000prd.do>

¹⁷⁰ Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004, *B.S. 31 december 2003*.

¹⁷¹ <http://www.onroerendevoorheffing.be/Et0110.jsp?Pn=20021011075618>.

3.2 Inkomsten uit in het buitenland gelegen onroerende goederen

De derde categorie (art. 220, 3° WIB 1992) van rechtspersonen zijn eveneens belastbaar voor deze inkomsten.

Grondslag Daar er voor de in het buitenland gelegen onroerende goederen geen vaststelling van het kadastraal inkomen is door de Belgische belastingadministratie, is er voor deze goederen in principe altijd een afzonderlijke belasting verschuldigd. De grondslag bestaat dan uit 60% (gebouwde onroerende goederen) of 90% (ongebouwde onroerende goederen) van ofwel de huurwaarde van het onroerend goed ofwel de verkregen huurprijs en de huurvoordelen. Deze aanslag is zo goed als onbestaande omdat België overeenkomsten heeft met heel wat landen tot het vermijden van dubbele belasting. De bepalingen van deze overeenkomsten stipuleren dat de inkomsten uit onroerende goederen uitsluitend belastbaar zijn in de staat waarin de goederen gelegen zijn.

Vrijstelling De hier bedoelde onroerende inkomsten zijn slechts vrijgesteld van afzonderlijke aanslag wanneer het gaat om onroerende goederen waarvan het kadastraal inkomen vrijgesteld zou zijn van de onroerende voorheffing indien ze in België waren gelegen.

Tarief Het tarief dat op de belastbare grondslag gevestigd wordt is 20%.

3.3 Roerende inkomsten

Vzw's en alle andere aan de rechtspersonenbelasting onderworpen rechtspersonen die roerende inkomsten behalen, moeten hier belasting op betalen. De roerende inkomsten kunnen in 4 grote groepen ingedeeld worden:

1. dividenden;
2. interesten;
3. inkomsten van verhuring, verpachting, gebruik en concessie van roerende goederen;
4. inkomsten uit bepaalde lijfrenten en tijdelijke renten.

Intercommunales kunnen zoals reeds vermeld de vorm van een vzw aannemen, maar dan mag deze in geen geval nijverheids- of handelszaken drijven of trachten een stoffelijk voordeel aan hun leden te verschaffen.¹⁷² Zij zijn volgens art. 124 WIB 1992 ook belastbaar op het totale bedrag van de sommen toegekend als dividenden aan enige vennootschap of andere rechtspersoon, met uitzondering van die toegekend aan de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de agglomeraties, de

¹⁷² Art. 5 Wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales.

federaties van gemeenten, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn alsmede aan andere intercommunales beheerst door Wet van 22 december 1986. Dit is wel niet van toepassing als deze dividenden betrekking hebben op activiteiten die onderworpen zijn aan de bijzondere aanslag als vermeld in art. 35 van de Wet van 28 december 1990¹⁷³ of die verband houden met de openbare verdeling van elektriciteit.¹⁷⁴

3.3.1 Roerende inkomsten van Belgische oorsprong

De roerende voorheffing is een eindbelasting en het grote verschil met de onroerende inkomsten is dat de roerende inkomsten niet ambtshalve worden ingekohierd, maar dat ze moeten worden aangegeven in een afzonderlijke aangifte in de roerende voorheffing.

Grondslag Het belastbare bedrag van de roerende inkomsten is gelijk aan het toegekende of betaalbaar gestelde bedrag. Kosten zoals innings-, bewaringskosten en soortgelijke kosten worden niet afgetrokken.

Voor bepaalde roerende inkomsten zoals de inkomsten uit verhuring, verpachting, gebruik, concessie van roerende goederen enerzijds, en de inkomsten begrepen in lijfrenten anderzijds, bestaan er bijzondere regels voor het vaststellen van het belastbaar bedrag.

Vrijstelling Er zijn twee mogelijkheden dat de behaalde roerende inkomsten worden vrijgesteld van roerende voorheffing:

1. ofwel doordat de behaalde roerende inkomsten zelf belastingvrij worden gesteld;
2. ofwel doordat de behaalde roerende inkomsten principieel wel belastbaar zijn, maar aan de inning van de roerende voorheffing wordt verzaakt.

Volgende inkomsten vallen onder de eerste mogelijkheid en zijn bijgevolg belastingvrij:

- inkomsten uit preferente aandelen van de NMBS;
- inkomsten van aandelen, andere dan van sommige beleggingsvennootschappen, betaald of toegekend bij gehele of gedeeltelijke verdeling van het maatschappelijk vermogen of bij verkrijging van eigen aandelen door vennootschappen;
- loten van effecten van leningen;
- bepaalde inkomsten uit levensverzekeringscontracten.

¹⁷³ Dit artikel is opgeheven door de Wet van 29 april 1999; in werktreding op 1 januari 2001.

¹⁷⁴ Art. 224, tweede lid WIB 1992.

De tweede mogelijkheid voorziet voor bepaalde roerende inkomsten een verzaking van inning van de roerende voorheffing en meer bepaald voor vzw's die een parastatale instelling voor sociale zekerheid of een ermede gelijkgestelde instelling zijn. Het gaat hier om:¹⁷⁵

- de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen die onder de toepassing vallen van de Wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, zomede alle andere inrichtingen of instellingen die krachtens de sociale wetgeving belast zijn met het inzamelen, centraliseren, kapitaliseren en verdelen van de gelden bestemd voor het toekennen van door die wetgeving vastgestelde voordelen, en zich met geen andere exploitaties of verrichtingen van winstgevende aard dan de plaatsing van de vermelde gelden bezighouden;
- het Rentenfonds, de Nationale Kas voor Rampenschade, de Deposito- en Consignatiekas, het Nationaal waarborgfonds inzake kolenmijnschade, het Voorschottenfonds voor schadeloosstelling voor schade veroorzaakt door het winnen en pompen van grondwater, de spaarkassen die van een andere openbare instelling dan de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen afhangen, zomede de verenigingen zonder winstogmerk Bond van Grote en van Jonge Gezinnen en Ligue des Familles in zover zij goedkope leningen aan hun leden verstrekken;
- de internationale of supranationale instellingen naar publiek recht of de Belgische inrichtingen van dergelijke instellingen die krachtens internationale overeenkomsten of krachtens bijzondere, vóór de Wet van 20 november 1962 houdende hervorming van de inkomstenbelastingen geldende wettelijke bepalingen, van belasting op hun in België verkregen inkomsten zijn vrijgesteld.

Voor bovenvermelde instellingen zal van de inning van roerende voorheffing afgezien worden, meestal als er aan bepaalde bijkomende voorwaarden is voldaan, als het gaat om roerende inkomsten behaald uit:

- inkomsten uit obligaties, kasbons en andere soortgelijke effecten;
- inkomsten van schuldvorderingen en leningen;
- inkomsten van gelddeposito's.

¹⁷⁵ Art. 105, 2° K.B. tot uitvoering WIB 1992.

Tarief Inkomsten uit dividenden ondergaan in principe een roerende voorheffing aan de bron van 25%. Inkomsten uit VVPR-aandelen, evenals de aandelen in beleggingsvennootschappen geven recht op een verlaagde heffing van slechts 15%.

Voor andere roerende inkomsten bedroeg de roerende voorheffing in principe 10% voor zover het ging om inkomsten die zijn verleend ter uitvoering van overeenkomsten gesloten vanaf 1 maart 1990. Maar er zijn dan ook weer inkomsten die onderworpen zijn aan een roerende voorheffing van 10%, 13%, 15% en 25%. Het moge duidelijk zijn dat het niet eenvoudig is om te weten aan welk percentage roerende inkomsten onderworpen zijn.

3.3.2 Roerende inkomsten van buitenlandse oorsprong

Er wordt door de wet geen onderscheid gemaakt tussen Belgische inkomsten en inkomsten van buitenlandse oorsprong, waardoor de hiervoor toegelichte regels en tarieven in principe ook gelden voor buitenlandse roerende inkomsten.

Normaal wordt de roerende voorheffing geheven door de schuldenaar van de inkomsten of door een tussenpersoon die bij de betaling van de inkomsten in België optreedt. Echter als een vzw haar inkomsten rechtstreeks in het buitenland int, moet ze de roerende voorheffing zelf storten, want op die inkomsten wordt uiteraard geen Belgische belasting ingehouden. En de vzw moet deze inkomsten ook aangeven in de aangifte in de rechtspersonenbelasting.

Grondslag Voor het belastbaar nettobedrag mag eerst de in het buitenland ingehouden belasting worden afgetrokken.

Tarief De tarieven zijn dezelfde als deze voor de roerende inkomsten van Belgische oorsprong.

3.3.3 Roerende inkomsten uitgekeerd door een vzw

Een vzw die zelf roerende inkomsten uitkeert, wordt zelf schuldenaar van de roerende voorheffing verschuldigd op die inkomsten. Op de verplichting tot inhouding en storting van deze roerende voorheffing bestaan verschillende uitzonderingen, met als voornaamste:

- de gevallen waarin de belasting verschuldigd is door de genietende van de inkomsten;
- inkomsten verschuldigd aan parastatale instellingen voor sociale zekerheid of ermede gelijkgestelde belastingen;
- inkomsten verschuldigd aan financiële instellingen;
- bepaalde inkomsten verschuldigd aan om het even welke Belgische onderneming voor wie de inkomsten een bedrijfskarakter hebben;

- interesten van hypothekaire leningen, verschuldigd aan Belgische ingezetenen die niet aan de rechtspersonenbelasting onderworpen zijn.

3.4 Diverse inkomsten

Rechtspersonen van de derde categorie (art. 220, 3° WIB 1992) worden ook belast op diverse inkomsten. Met diverse inkomsten worden vier categorieën bedoeld, namelijk:

- meerwaarden op ongebouwde onroerende goederen;
- meerwaarden op gebouwde onroerende goederen;
- meerwaarden op belangrijke deelnemingen;
- andere diverse inkomsten.

3.4.1 Meerwaarden op ongebouwde onroerende goederen

Algemeen kan gezegd worden dat er een meerwaarde ontstaat wanneer de prijs waartegen men iets vervreemdt, hoger is dan de prijs die men zelf ooit betaald heeft. Meerwaarden gerealiseerd op ongebouwde onroerende goederen zijn belastbaar als gezamenlijk aan volgende voorwaarden is voldaan:

1. er worden onroerende goederen (of zakelijke rechten op zulke goederen, andere dan een recht van erfpacht of opstal of een gelijkaardig recht) vervreemd onder bezwarende titel;
2. het gaat om ongebouwde onroerende goederen die niet meer dan 8 jaar voor de vervreemding onder bezwarende titel verkregen zijn en in België gelegen zijn.

De tweede voorwaarde wordt strikter als er sprake is van een schenking aan de vzw. Dan is de gerealiseerde meerwaarde belastbaar als tussen de schenking en de vervreemding onder bezwarende titel door de begiftigde niet meer dan 3 jaar verlopen is en als tussen de verkrijging door de schenker en de vervreemding door de begiftigde niet meer dan 8 jaar verlopen is.

Het zijn ongebouwde onroerende goederen, dus het moet gaan om gronden. Toch worden gronden waarop gebouwen zijn opgericht met een verkoopwaarde van lager dan 30% van de verkoopprijs van het geheel, met ongebouwde goederen gelijkgesteld.

Meerwaarden die gerealiseerd zijn bij verrichtingen van geringe omvang zullen in de praktijk niet belast worden. Het gaat hier dan bijvoorbeeld over de overdracht van enkele vierkante meters grond voor de bouw van een garage.¹⁷⁶

¹⁷⁶G. VANDEN ABEELE e.a., *Praktijkids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 1997, nr. 4.1.2/34, 54.

Grondslag In de toelichting bij het aangifteformulier van de rechtspersonenbelasting (Bijlage 5) is een schema terug te vinden dat de grondslag van deze belasting berekent. Toch zijn er enkele zaken die een verduidelijking verdienen:

- maatstaf van heffing van het registratierecht bij de vervreemding. De ontvanger van de registratie zal bij de overdracht van een onroerend goed, registratierechten heffen op de verkoopwaarde van het goed, als die waarde volgens hem hoger ligt dan de overeengekomen prijs en dit om misbruiken tegen te gaan. Bij het bepalen van het belastbaar nettobedrag van de meerwaarde moet dan ook uitgegaan worden van de verkoopwaarde die tot maatstaf van heffing van het registratierecht heeft gediend, als deze waarde hoger ligt dan de prijs die door de partijen werd bedongen in de akte van de overdracht.
- kosten gedaan of gedragen ingevolge de vervreemding van het goed. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om publicatiekosten of commissielonen van tussenpersonen.
- maatstaf van heffing van het registratierecht bij verkrijging. Hier wordt de prijs bedoeld waartegen het goed door de belastingplichtige is verkregen. Als de verkoopwaarde die als maatstaf gediend heeft voor de inning van het registratierecht meer bedraagt als de prijs, wordt de verkoopwaarde gebruikt.
- kosten van verkrijging of overgang en andere kosten. Dit zijn in beginsel de kosten die normaal bijdragen tot de vorming van de beleggingswaarde zoals onder andere de registratierechten, notariële erelonen en commissielonen betaald aan makelaars. Ook kunnen nog andere kosten afgetrokken worden zoals bijvoorbeeld de kosten van aanplanting, onderhoud en drainering. Deze kosten worden forfaitair op 25% van het bedrag bekomen bij gebrek aan bewijskrachtige gegevens van deze kosten.
- verhogingspercentage van 5%. Voor elk jaar dat verlopen is tussen het verkrijgen van het goed en de datum van vervreemding mag het bedrag F (zie bijlage 5) verhoogd worden met 5%. Als het goed verkregen werd door schenking wordt de vermeerdering met 5% toegestaan per volledig jaar verlopen tussen de verkrijging onder bezwarende titel door de schenker en de vervreemding onder bezwarende titel door de begiftigde.
- vergoeding voor planschade. Dit is een vergoeding die men krijgt voor schade die werd aangericht aan een grond door het van kracht worden van een gewestplan. Als een door het gewestplan beschouwde bouwgrond als parkgebied wordt bestempeld, zodat deze grond niet meer bebouwd mag worden, dan kunnen de eigenaars zich tot de rechtbank en het Gewest richten om een vergoeding te vragen voor de onstane minderwaarde.

Er gelden bijzondere regels voor het bedrag dat voor de belastbare meerwaarden bepaald wordt bij een:¹⁷⁷

- overdracht van blote eigendom, vruchtgebruik of recht van gebruik aangaande ongebouwde onroerende goederen;
- overdracht van ongebouwde onroerende goederen tegen betaling van een lijfrente;
- overdracht van ongebouwde onroerende goederen bij ruiling, verdeling of inbreng in een vennootschap.

Tarief De bedoelde meerwaarden zijn belastbaar tegen een tarief van 16,5% (17% met inbegrip van de crisisbijdrage) wanneer de gronden meer dan 5 jaar, maar minder dan 8 jaar na hun verkrijging zijn vervreemd en tegen een tarief van 33% (33,99% met inbegrip van de crisisbijdrage) wanneer de gronden 5 jaar of minder na hun verkrijging zijn vervreemd.

3.4.2 Meerwaarden op gebouwde onroerende goederen

Vzw's zijn ook belastbaar op meerwaarden behaald op gebouwde onroerende goederen als aan volgende voorwaarden is voldaan:

1. er worden onroerende goederen (of zakelijke rechten op zulke goederen, andere dan een recht van erfpacht of opstal of een gelijkaardig recht) vervreemd onder bezwarende titel;
2. het gaat om gebouwde onroerende goederen die niet meer dan 5 jaar voor de vervreemding onder bezwarende titel verkregen zijn en in België gelegen zijn. Dit mag ook langer zijn dan 5 jaar, maar dan ongebouwd waarbij de bouw werd aangevangen binnen de 5 jaar na verkrijging en het gebouw niet meer dan 5 jaar voor de vervreemding in gebruik werd genomen of verhuurd.

Voor een vzw die die het goed verkregen heeft door een schenking geldt een bijzondere regeling. Dan is er een belasting verschuldigd als de meerwaarde gerealiseerd wordt op een overdracht die plaatsvindt binnen de 3 jaar na de akte van schenking en binnen de 5 jaar na de datum van verkrijging onder bezwarende titel door de schenker zelf.

Grondslag Het schema dat gevolgd werd bij de berekening van de grondslag voor meerwaarden op ongebouwde onroerende goederen kan hier grotendeels gevolgd worden, met dit verschil dat de verkrijgingsprijs nog extra verhoogd mag worden met de kosten van werken die door een geregistreerde aannemer aan het gebouw zijn uitgevoerd tussen de datum van verkrijging, eerste

¹⁷⁷ Art. 54 K.B. tot uitvoering van het WIB 1992.

ingebruikneming of verhuring enerzijds, en die van de vervreemding anderzijds. Of indien er vergoedingen zijn die men gekregen heeft ingevolge schade die het gebouw geleden heeft, moet de verkrijgingsprijs verminderd worden met deze vergoedingen.

Ook hier gelden de bijzondere regels van art. 54 van het K.B. tot uitvoering van het WIB 1992.

Tarief De belastbare meerwaarde wordt belast tegen 16,5% (17% met inbegrip van de crisisbijdrage).

3.4.3 Meerwaarden op belangrijke deelnemingen

Volgende voorwaarden moeten gezamenlijk vervuld zijn opdat meerwaarden gerealiseerd op belangrijke deelnemingen voor vzw's belastbaar zijn:

1. er worden deelnemingen vervreemd onder bezwarende titel;
2. deze deelnemingen moeten belangrijk zijn en betrekking hebben op aandelen of deelbewijzen in rechten in om het even welke vennootschappen, verenigingen, inrichtingen of instellingen die aan de vennootschapsbelasting of aan de rechtspersonenbelasting onderworpen zijn;
3. de overdracht gebeurt aan belastingplichtigen die onderworpen zijn aan de belasting niet-inwoners vennootschappen.

De tweede voorwaarde vermeldt dat de deelnemingen 'belangrijk' moeten zijn. Aandelen of deelbewijzen in maatschappelijke rechten worden geacht deel uit te maken van een belangrijke deelneming als de vzw op enig ogenblik van de 5 jaar die de overdracht voorafgaan, middellijk¹⁷⁸ of onmiddellijk, meer dan 25% heeft bezeten van de rechten in de vennootschap waarvan de aandelen of deelbewijzen zijn overgedragen. Belangrijk om op te merken is dat ook het onrechtstreekse of middellijke bezit van aandelen in aanmerking wordt genomen.

Grondslag Het belastbare bedrag is gelijk aan het verschil tussen de ontvangen prijs en de prijs van verkrijging. De ontvangen prijs is gelijk aan de voor de aandelen of deelbewijzen geldsom, of, indien de prijs niet in geld werd ontvangen, de werkelijke waarde van de verkregen vergoeding. De prijs van verkrijging kan worden aangetoond door aankoopborderellen of door om het even welk ander gelijkaardig stuk.

Vrijstelling De meerwaarden op belangrijke deelnemingen zijn niet belastbaar indien ze verwezenlijkt worden ter gelegenheid van de ruil van aandelen of deelbewijzen in vennootschappen die een

¹⁷⁸ Een bezit is middellijk als de beoogde aandelen in het bezit zijn van een vennootschap waarin de vzw zelf aandelen of deelbewijzen bezit.

belastingvrije fusie aangaan, zich belastingvrij splitsen of een andere rechtsvorm aannemen, tegen aandelen of deelbewijzen in de opslorpemde of nieuwe vennootschappen.

Tarief Het tarief voor deze meerwaarden bedraagt 16,5% (17% met inbegrip van de crisisbijdrage).

3.4.4 Andere diverse inkomsten

De belastbare inkomsten die hier bedoeld worden zijn:

1. de onderverhuring of de overdracht van huurceel van onroerende goederen;
2. de concessie van het recht om een plaats die van nature onroerend is, en buiten de omheining van een sportinstallatie is gelegen, te gebruiken om er plakbrieven of reclamedragers te plaatsen;
3. de vergoedingen toegekend voor ontbrekende coupon of ontbrekend lot;
4. de opbrengsten uit de verhuring van jacht-, visvangst- en vogelvangstrecht.

Omdat deze inkomsten bij wijze van roerende voorheffing worden belast, zegt men dat het gaat om diverse inkomsten van roerende aard. Eerst volgt een korte uitleg voor elk van de 4 bovenvermelde diverse inkomsten en daarna volgt de uitleg over de belastbare grondslag en het tarief.

De eerste inkomsten die besproken worden, zijn de inkomsten uit de onderverhuring of de overdracht van huurceel van onroerende goederen. Het is zonder belang of deze onroerende goederen in België of in het buitenland gelegen zijn, en gemeubeld of ongemeubeld zijn. Als een gebouw ongemeubileerd wordt gehuurd door een vzw en gemeubileerd wordt onderverhuurd, moet het inkomen gesplitst worden in enerzijds de inkomsten die voortvloeien uit de onderverhuring van het onroerend goed (dit zijn diverse inkomsten) en anderzijds de inkomsten die voortvloeien uit de verhuring van de meubels (dit zijn roerende inkomsten).

Dan zijn er de inkomsten uit de concessie van het recht om een plaats die van nature onroerend is te gebruiken om er plakbrieven of reclamedragers te plaatsen. Het recht om zulke overeenkomst te sluiten, hoort normaal toe aan de eigenaar van het onroerend goed. Maar het is niet uitgesloten dat bijvoorbeeld de huurder of vruchtgebruiker dit recht uitoefenen en in dat geval zijn deze laatste belastbaar.

Als derde zijn er de inkomsten toegekend voor ontbrekende coupon of loten van effecten op leningen. Loten zijn het verschil tussen de terugbetalingswaarde van de door de loting uitgetrokken effecten en hun nominale waarde. Niet als diverse inkomsten belastbaar zijn de loten van effecten van leningen

uitgegeven met vrijstelling van elke Belgische zakelijke en personele belasting, of van elke belasting.¹⁷⁹

Ten slotte zijn er de opbrengsten uit de verhuring van jacht-, visvangst- en vogelvangstrecht. Bij onderverhuring moet de eerste huurder slechts het verschil tussen wat hij uit de onderverhuring krijgt en wat hij aan de eigenaar betaalt als belastbaar bedrag in aanmerking nemen.

Grondslag Ook voor de grondslag wordt een onderscheid gemaakt voor de diverse inkomsten die hierboven vermeld zijn.

Voor de inkomsten uit onderverhuring of de overdracht van huurceel van onroerende goederen bekomt men het belastbaar nettobedrag door het verschil te maken tussen enerzijds de huurprijs ontvangen door de vzw-onderverhuurder, de andere door haar verkregen voordelen en de huurwaarde van de lokalen die zijzelf eventueel betreft en anderzijds de door de vzw-onderverhuurder betaalde huurprijs en lasten en de uitgaven die de vzw verantwoordt gedurende het belastbaar tijdperk te hebben gedaan of gedragen om de inkomsten te verkrijgen of te behouden.

De belastbare grondslag voor inkomsten uit de concessie van het recht om een plaats die van nature onroerend zijn, te gebruiken om er plakbrieven of reclaimedragers te plaatsen wordt bekomen door een verschil te maken tussen:

- het totaal van de door de vzw verkregen bedragen en voordelen;
- het totaal van de kosten die vzw verantwoordt gedurende het belastbaar tijdperk te hebben gedaan of gedragen om de bedoelde inkomsten te verkrijgen of te behouden.

De loten van effecten van leningen zijn belastbaar voor het werkelijk ontvangen bedrag, verhoogd met de erop betrekking hebbende roerende voorheffing.

Tot slot is er de belastbare grondslag voor de opbrengsten uit de verhuring van jacht-, visvangst- en vogelvangstrecht. Hier gaat het om het werkelijk betaalde of toegekende bedrag, verhoogd met de desbetreffende roerende voorheffing.

Tarief Zoals reeds gezegd zijn bovenvermelde inkomsten in principe onderworpen aan de roerende voorheffing. Het tarief is 25% als de inkomsten betrekking hebben op voor 1 maart 1990 gesloten

¹⁷⁹ De laatste uitgifte van een Belgische lotenlening gebeurde door de Belgische Staat in 1941.

overeenkomsten, 13% op de inkomsten van na 1 maart 1990 gesloten overeenkomsten en 15% op de inkomsten vanaf 1 januari 1996 gesloten overeenkomsten. De aanvullende crisisbijdrage van 3 opcentiemen op de roerende voorheffing is van toepassing op vanaf 26 juli 1993 toegekende of betaalbaar gestelde roerende inkomsten, en dit tot 1 januari 1996.

3.5 Belastbare uitgaven

Niet enkel de de hierboven vernoemde inkomsten worden belast, maar de tweede en derde categorie van art. 220 WIB 1992 die aan de rechtspersonenbelasting onderworpen zijn, worden tevens op bepaalde door haar gedane uitgaven belast zoals niet-bewezen lasten en bijdragen en pensioenen en pensioenbijdragen.

3.5.1 Niet-bewezen lasten en bijdragen

Loonfiches en samenvattende opgaven moeten opgesteld worden door de vzw, telkens als zij overgaat tot het uitkeren van bepaalde gelden, die als bedrijfsinkomsten kunnen worden gekwalificeerd, in hoofde van de genietter ervan. Er zijn verschillende soorten fiches, maar de belangrijkste fiche is 281.10, waarop in hoofdzaak de bezoldigingen van werknemers moeten worden ingeschreven. Als de vzw deze fiches niet opstelt, zal zij met een afzonderlijke aanslag belast worden. Het gaat dan over volgende uitgaven, ook wel geheime commissielonen genoemd:

- commissies, makelaarslonen, handels- of andere restorno's, toevallige of niet-toevallige vacatiegelden of erelonen, gratificaties, vergoedingen of voordelen van alle aard die voor de verkrijgers inkomsten zijn die de aard hebben van winsten of baten;
- bezoldigingen, pensioenen, renten, of als zodanig geldende toelagen, die voor de verkrijgers inkomsten zijn die de aard hebben van bezoldigingen of van inkomsten van vennoten in personenvennootschappen;
- vaste vergoedingen toegekend aan leden van het personeel als terugbetaling van werkelijke eigen kosten van de werkgever.

Hierbij moet vermeld worden dat er vrijstellingen zijn voor amateursporters en vrijwilligers en waar ook geen fiche voor moet opgesteld worden. Achtereenvolgens zullen de vergoedingen besproken worden voor vrijwilligerswerk, vergoedingen betaald aan spelers, trainers en medewerkers van amateursportclubs, vergoedingen aan stewards en vergoedingen aan controleurs en kassiers van voetbalclubs.¹⁸⁰

¹⁸⁰ J. DE MEYER e.a., Belasting- & Beleggingsgids, Kapellen, Pelckmans, 2007, 64-65.

Vergoedingen voor vrijwilligerswerk Vergoedingen die in het kader van vrijwilligerswerk, zowel in de sportsector als in de sociale en culturele sector worden toegekend aan medewerkers en aan beoefenaars van amateursporten en van andere socio-culturele activiteiten, worden van belasting vrijgesteld en die moeten voldoen aan verschillende voorwaarden.¹⁸¹ De forfaitaire vergoeding wordt jaarlijkse geïndexeerd en bedraagt voor het aanslagjaar 2008 niet meer dan 28,48 euro/dag en 1.139,02 euro/jaar. Vergoedingen die voormelde grenzen niet overschrijden moeten niet op een fiche 281.10 of 281.50 vermeld worden. Wel moet er een nominatieve lijst bijgehouden worden door de vereniging met vermelding van de betaalde vergoedingen per vrijwilliger.

Vergoedingen betaald aan spelers, trainers en medewerkers van amateursportclubs De vergoedingen die amateurclubs¹⁸² aan hun spelers, trainers en medewerkers betalen, zijn niet belastbaar, als deze niet meer bedragen dan 12,50 euro per wedstrijd. Als deze vergoeding hoger ligt, wordt ze integraal beschouwd als een belastbare bezoldiging en moet een loonfiche 281.10 opgemaakt worden.¹⁸³

Zogenaamde wasmoeders, die de uitrusting van de spelers wassen, mogen een vergoeding van niet meer dan 15 euro per wedstrijd ontvangen. Kilometervergoedingen betaald aan de ouders van spelers of andere vrijwilligers, die met hun eigen wagen het vervoer doen van de spelers, zijn van belasting vrijgesteld als ze niet meer bedraagt dan 0,2903 euro per kilometer.

Vergoedingen die betaald worden aan spelers en trainers die hun sport *niet* als loutere vrijetijdsbesteding uitoefenen¹⁸⁴, moeten integraal als belastbare bezoldiging op de loonfiche 281.10 worden vermeld. Ook voor de spelers en trainers van de eerste ploeg is er echter een vrijstellingsregeling van toepassing. De bedragen die voor deze vrijstelling gelden zijn maximum 27,92 euro per dag en 1.116,71 euro per jaar.

Vergoedingen aan stewards Stewards die meewerken aan de veiligheid in het stadion voor clubs van de eerste nationale voetbalafdeling van de KBVB, zijn vrijgesteld van belasting als ze niet meer dan 25 euro per wedstrijd ontvangen. Moest een steward toch meer betaald worden, dan moet de schuldenaar van de inkomsten, het excedent als een belastbare vergoeding vermelden op de loonfiche.¹⁸⁵

¹⁸¹ Ci.RH.241/509.803 van 5 maart 1999.

¹⁸² Amateurclubs die zijn aangesloten bij de KBVB en vergelijkbare voetbalbonden, de Vlaamse Volleybalbond, de Koninklijke Belgische Basketbalbond, de Koninklijke Belgische Hockeybond en de Franstalige Handballiga.

¹⁸³ Ci.RH.241/425.005 van 14 juni 1991 en Ci.RH.241/486.611 van 7 april 1998.

¹⁸⁴ De spelers en trainers van de 'eerste ploeg'.

¹⁸⁵ Ci.RH.241/463.482 van 12 augustus 1996.

Vergoedingen aan controleurs en kassiers van voetbalclubs Tot slot zijn er de controleurs en kassiers die vergoedingen ontvangen van de bij de KBVB aangesloten voetbalclubs. Zij zijn van belasting vrijgesteld, voor zover deze vergoedingen niet meer bedragen dan 12,50 euro voor controleurs, 20 euro voor kassiers en 25 euro voor de verantwoordelijke van de kassiers en controleurs. Enkel het excedent bij een eventueel overschrijding moet als belastbare vergoeding vermeld worden op de loonfiche.¹⁸⁶

Wanneer de vzw de individuele fiches en samenvattende opgaven niet opgesteld heeft voor de uitgekeerde voordelen van alle aard, zal zij in hoofde belast worden, ongeacht of het nu gaat om winsten of baten, dan wel om bezoldigingen, in hoofde van de genieter. Er zijn sociale voordelen van alle aard die van belasting zijn vrijgesteld in hoofde van de genieter ervan, waarvoor dan ook geen fiches en samenvattende opgaven moeten opgesteld worden en de vzw bijgevolg ook niet belast kan worden op de haar uitgekeerde voordelen. Als sociale voordelen kunnen onder andere worden beschouwd:¹⁸⁷

- gezelschapsreizen voor personeelsleden of gepensioneerde gewezen personeelsleden;
- deelname aan sinterklaasfeest (of het patroonsfeest dat in de desbetreffende beroepssector wordt gevierd, zoals Sint-Elooi of Sint-Barbara) en kerst- of nieuwjaarsfeest voor het personeel;
- geringe geschenken bij het huwelijk van personeelsleden of bij de geboorte van hun kinderen.

Als de vzw die onderworpen is aan de rechtspersonenbelasting bovenstaande uitkeringen heeft gedaan zonder bijhorende individuele fiches en samenvattende opgaven op te stellen, zal zij belast worden op die niet-verantwoorde kosten tegen het tarief van 300%.

3.5.2 Pensioenen en werkgeversbijdragen

De aan de rechtspersonenbelasting onderworpen vzw is belastbaar op de pensioenen en pensioenbijdragen die meer bedragen dan die welke bij een aan de vennootschapsbelasting onderworpen belastingplichtige als bedrijfslast kunnen worden aanvaard. Het gaat hier meer bepaald om de door de vzw gedragen werkgeversbijdragen voor aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood voor het vestigen van een rente of van een kapitaal bij leven of overlijden. Daarnaast gaat het ook nog om de pensioenen, lijfrenten en tijdelijke renten en als zodanig geldende toelagen die door een vzw ter uitvoering van een contractuele verbintenis worden toegekend aan

¹⁸⁶ Ci.RH.241/489.207 van 24 juni 1997.

¹⁸⁷ Zie *Comm.IB.*, nr. 38/27 voor niet-beperkende lijst van vrijgestelde sociale voordelen.

gewezen personeelsleden of hun rechtverkrijgenden. Deze vernoemde bijdragen mogen onder bepaalde voorwaarden door een vzw ter laste genomen worden.¹⁸⁸ Het tarief bedraagt 39% (40,17% vanaf aanslagjaar 1994, met inbegrip van de crisisbijdrage).

3.5.3 Samenvattende tabel

In onderstaand overzicht (tabel 6) worden alle belastbare grondslagen en percentages van de rechtspersonenbelasting herhaald.

Tabel 6: Samenvattende tabel RPB: belastbare grondslag en tarief

Belastbare grondslag	Tarief
KI van in België gelegen onroerende goederen waarvan ze eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter of opstalhouder zijn, tenzij er een vrijstelling geldt voor het KI	onroerende voorheffing
60% (gebouwde onroerende goederen) of 90% (ongebouwde onroerende goederen) van ofwel de huurwaarde van het onroerend goed ofwel de verkregen huurprijs en de huurvoordelen, tenzij er een vrijstelling geldt voor het KI als het goed België gelegen zou zijn	20%
Onroerende inkomsten van een onroerend goed dat bezwaard is met een onroerend recht, tenzij er een vrijstelling voor geldt	20%
Roerende inkomsten en diverse inkomsten van roerende aard	roerende voorheffing
Meerwaarden op ongebouwde onroerende goederen	16,5% of 33%
Meerwaarden op gebouwde onroerende goederen	16,5%
Meerwaarden op belangrijke deelnemingen, tenzij deze zijn vrijgesteld	16,5%
Geheime commissielonen	300%

¹⁸⁸ Art. 59 en 60 WIB 1992.

Pensioenen en werkgeversbijdragen die meer bedragen dan die welke bij een aan de vennootschapsbelasting onderworpen belastingplichtige als bedrijfslast kunnen worden aanvaard	39%
Dividenden, verleend of toegekend door intercommunales	15%

3.6 Bemerkingen

Aanvullende crisisbijdrage De aanvullende crisisbijdrage¹⁸⁹ van 3% is bij de bespreking van de tarieven telkens tussen haakjes bijgevoegd (tarief met crisisbijdrage inbegrepen). Deze crisisbijdrage kwam er naar aanleiding van de verwezenlijking van de maatregelen van fiscale aard die de regering had genomen bij de begrotingscontrole van 1993.¹⁹⁰ Voor de meeste natuurlijke personen was er reeds een uitdoofscenario voor deze crisisbijdrage, maar artikel 463bis WIB 1992 vermeldt op welke personen en inkomsten de aanvullende crisisbelasting van toepassing blijft. Dit is met name zo voor de vennootschapsbelasting (en dit in afwachting van de volgende hervorming van deze materie), maar ook voor de rechtspersonenbelasting, de belasting van niet-inwoners en de belasting met betrekking tot sommige meerwaarden verwezenlijkt door de in art. 227, 3° WIB 1992 beoogde belastingplichtigen, gevestigd en ingevorderd overeenkomstig art. 310 van hetzelfde wetboek.¹⁹¹

De aanvullende crisisbijdrage wordt berekend vóór verrekening van de voorafbetalingen, de voorheffingen, het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting en het belastingkrediet en vóór toepassing van de vermeerdering ingeval geen of ontoereikende voorafbetalingen zijn gedaan of van de bonificaties die aan voorafbetalingen gekoppeld zijn. De aanvullende crisisbijdrage is niet als beroepskost aftrekbaar indien de belasting waarop zij wordt berekend, niet als beroepskost wordt aangemerkt.¹⁹²

Er zijn auteurs die elkaar tegenspreken wat deze crisisbijdrage betreft. De aanvullende crisisbijdrage is volgens Deschrijver enkel wat de roerende voorheffing in het kader van de personenbelasting betreft opgeheven door de wet van 20 december 1995¹⁹³ niet ten aanzien van deze voorheffing in het kader

¹⁸⁹ Art. 463bis 1 § 1° WIB 1992.

¹⁹⁰ A. TIBERGHIE en R. DEBLAUWE, *Handboek voor Fiscaal Recht*, Brussel, Larcier, 2006, 303.

¹⁹¹ http://www.iec-iab.be/ned/publicaties_info_fiscaliteit.aspx?id=218

¹⁹² http://www.iec-iab.be/ned/publicaties_info_fiscaliteit.aspx?id=218

¹⁹³ B.S., 23 december 1995.

van de rechtspersonenbelasting.¹⁹⁴ Van Impe stelt echter dat er geen aanvullende crisisbijdrage verschuldigd is op de eventueel verschuldigde roerende voorheffing.¹⁹⁵ Het is dus een goede zaak dat er gedacht wordt aan een volledige afschaffing van deze bijdrage.

Onnauwkeurigheden Er is hier en daar ook sprake van wettechnische onnauwkeurigheden. Men mag verwachten dat de wetgever deze tekortkomingen zal inzien en verbeteren¹⁹⁶:

- er zijn inkomstencategorieën hoger belast dan bedoeld;
- één inkomstenbelasting wordt niet (meer) belast¹⁹⁷;
- er is een belasting voorzien voor niet (meer) bestaande inkomstencategorieën¹⁹⁸;
- soms twee tarieven van toepassing op eenzelfde inkomstencategorie¹⁹⁹.

Ook op het vlak van tarieven zijn er inconsistenties te vinden in de wetgeving zoals verschillende tarieven op dezelfde belastbare grondslag. Het toont nog maar eens aan dat er meer duidelijkheid moet komen. Als zelfs auteurs in de rechtsleer elkaar tegenspreken, is het normaal dat veel vzw's niet goed weten waar ze aan toe zijn.

4. Vennootschapsbelasting

Slechts in bepaalde gevallen is de vzw aan de vennootschapsbelasting onderworpen. Wat volgt is dan ook slechts een beknopt overzicht van deze inkomstenbelasting. De maatschappelijke winst, dit is de opbrengst na aftrek van de lasten, wordt in haar geheel aan de vennootschapsbelasting onderworpen. En dit ongeacht de aard, oorsprong of bestemming van haar winst. Voor vzw's die onder dit belastingstelsel vallen, houdt dit dus in dat zij belast wordt op het geheel van haar inkomsten, zowel op die inkomsten die voortvloeien uit de verwezenlijking van haar maatschappelijk doel als op die welke die voortkomen van verrichtingen die er buiten vallen.

Grondslag De berekening van de belastbare grondslag gebeurt aan de hand van een aantal bewerkingen:²⁰⁰

¹⁹⁴ D. DESCHRIJVER, 'De V.Z.W. en het belastingrecht', *De V.Z.W. gezien vanuit de praktijk*, Brugge, Die Keure, 1996.

¹⁹⁵ H. VAN IMPE, E. VAN IMPE en D. DE BOCK, *Leidraad voor vzw's: De Fiscaliteit*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2006, 173.

¹⁹⁶ D. DESCHRIJVER en L. VANHEESWIJCK, 'Tarieven in de rechtspersonenbelasting. Enkele bemerkingen over een aantal inconsistenties en onjuistheden in tariefbepalingen van art. 225 WIB 92', *T.F.R.*, 2004, nr. 255, 107 e.v. in A. TIBERGHIE en R. DEBLAUWE, *Handboek voor Fiscaal Recht*, Brussel, Larcier, 2006, 374-375.

¹⁹⁷ Art. 222, 3° WIB 1992.

¹⁹⁸ Art. 222, 4° WIB 1992.

¹⁹⁹ Art. 222, 4° en 5°, jo. art. 225, 1°, 2° en 3° WIB 1992.

1. vaststellen van de maatschappelijke winst;
2. indelen van de maatschappelijke winst volgens haar oorsprong;
3. verwijderen uit de maatschappelijke winst van de niet-belastbare aandelen;
4. aftrekken van de in de winst begrepen definitief belaste inkomsten of vrijgestelde roerende inkomsten;
5. aftrekken van de vorige beroepsverliezen;
6. toepassen van de investeringsaftrek.

Onder de belastbare bestanddelen valt ook de vergoeding van het aangewende kapitaal, de uitgekeerde of toegekende dividenden. Het spreekt voor zich dat indien deze voorkomen bij een vzw, er sprake is van misbruik van de rechtsfiguur van de vzw.

Tarief De meest recente hervorming van de vennootschapsbelasting had als belangrijkste punt een verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting.²⁰¹ Dit basistarief bedraagt 33% (33,99% inclusief crisisbijdrage) sinds aanslagjaar 2004. Er zijn vennootschappen die een lager belastingtarief genieten:

- schijf van 0 tot 25.000 euro: 24,25% (24,99% inclusief crisisbijdrage);
- schijf van 25.000 tot 90.000 euro: 31% (31,93% inclusief crisisbijdrage);
- schijf van 90.000 tot 322.500 euro: 34,50% (35,54% inclusief crisisbijdrage).

Verschillende vennootschappen zijn echter uitgesloten van dit verlaagde tarief zoals bijvoorbeeld financiële vennootschappen of vennootschappen erkend als een onderneming in een tewerkstellingszone overeenkomstig K.B. nr.118 van 23 december 1982.

De laatste jaren heeft de wetgever een aantal fiscale gunstmaatregelen ingevoerd, exclusief voor vennootschappen die kunnen genieten van het verlaagde opklimmende tarief.²⁰² Zo is er de investeringsreserve die met ingang van aanslagjaar 2004 werd ingevoerd en die de vennootschap voor een gedeelte van haar gereserveerde winst onder welbepaalde voorwaarden vrijstelt.²⁰³

Het vallen onder de vennootschapsbelasting voor verenigingen zal in de meeste gevallen nadeliger zijn dan vallen onder het stelsel van de rechtspersonenbelasting. Zo is een aan de vennootschapsbelasting

²⁰⁰ G. VANDEN ABEELE e.a., *Praktijkids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 1997, nr.4.1.3/3, 85.

²⁰¹ Wet van 22 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsbelasting inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken.

²⁰² R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 271.

²⁰³ Art. 194quater WIB 1992, ingevoerd door de Wet van 22 december 2002, *B.S.*, 31 december 2002.

onderworpen vzw belastbaar op ledenbijdragen, giften, schenkingen en subsidies, terwijl dit niet het geval is voor een aan de rechtspersonenbelasting onderworpen vzw. Het stelsel van de rechtspersonenbelasting heeft ook zijn nadelen ten opzichte van de vennootschapsbelasting, zoals bijvoorbeeld:

- de voorheffingen die niet verrekend worden²⁰⁴;
- de niet-aftrekbaarheid van over te dragen fiscale verliezen²⁰⁵;
- de niet-aftrekbaarheid van de aanslag op geheime commissielonen aan 309%²⁰⁶;

Maar zoals reeds gezegd wegen deze nadelen meestal niet op tegen de belastbare grondslag van de vennootschapsbelasting, die vaak hoger uitvalt.

5.Evaluatie van het huidige systeem

5.1 Koninklijke Commissie tot Harmonisering en Vereenvoudiging van de Fiscaliteit²⁰⁷

In haar rapport van 1987 stelt de Commissie vooral het criterium van de *aard* van de activiteit als determinerend voor de vennootschaps- dan wel de rechtspersonenbelasting onder het WIB 1992 aan de kaak. Zij pleit eigenlijk voor een afschaffing van het huidige systeem waar de vzw onder de vennootschaps- of rechtspersonenbelasting valt en verkiest een principiële onderwerping van alle inkomsten aan de vennootschapsbelasting. Wel met een vrijstelling in geval van besteding voor de verwezenlijking van niet-lucratieve of niet-economische doelstellingen. Dit laatste criterium zou het wel gemakkelijker maken doordat er minder onenigheid zou bestaan over interpretaties van omschrijvingen. Wel is het zo dat hier bewijsstelling bij komt kijken, wat misschien neerkomt op meer administratief werk voor de verenigingen.

De Commissie heeft ook een voorstel gedaan om voor de belastingvrijstelling van inkomsten uit economische activiteiten van de vzw met een systeem van vergunningen en erkenningen te werken. Zo een vergunning of erkenning zou onmiskenbaar voordelen opleveren voor de gerechtigde. Er zou dan natuurlijk weer een soort van commissie opgericht moeten worden die deze aanvragen dient te behandelen en moet oordelen naar objectieve criteria die ook gecontroleerd dienen te worden. Nadelen

²⁰⁴ Art. 293 WIB 1992.

²⁰⁵ Art. 206 WIB 1992.

²⁰⁶ Art. 197 WIB 1992.

²⁰⁷ K.B. van 21 januari 1986.

van dit systeem zijn dat je gebonden blijft aan criteria en de (te lange?) procedure die doorlopen dient te worden.

5.2 Hoge Raad voor Financiën²⁰⁸

De Hoge Raad voor Financiën sprak zich ook uit over de controlevraag en vindt dat vzw's even grondig gecontroleerd zouden moeten worden als de rechtspersonen die onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting. En vooral gelet zou moeten worden op de voordelen en inkomsten die toegekend worden aan derden.

5.3 Alternatieven²⁰⁹

Er zijn door verschillende auteurs (A. Haelterman, S. Van Crombrugge²¹⁰, M. Deneef en D. Deschrijver) alternatieven uitgewerkt voor het huidige systeem van het stelsel van de rechtspersonenbelasting. De redenen dat er aan alternatieven gedacht wordt, zijn legio:

- een alles-of-niets-systeem is weinig billijk. Vzw's die nu onder de vennootschapsbelasting vallen, hebben vaak ook een belangeloos doel;
- de verenigingen die onder het stelsel van rechtspersonenbelasting vallen, hebben zeer uiteenlopende activiteiten;
- een professionalisering van de non-profitsector moet worden aangemoedigd, wat soms het gebruik van commerciële methodes met zich kan meebrengen met als gevolg een mogelijke toepassing van de vennootschapsbelasting. Het toekomstige karakter van die activiteiten zou dan determinerend moeten zijn voor het al dan niet vallen onder het stelsel van de rechtspersonenbelasting;
- sommige verenigingen met belangeloze doelstellingen maken gebruik van commerciële activiteiten zoals bijvoorbeeld de Oxfam-wereldwinkels. Hoewel de administratie een welwillende houding aanneemt tegenover zulke verenigingen, brengt dit geen rechtszekerheid voor die verenigingen.

Door de aangehaalde moeilijkheden die hierboven vermeld staan en waarmee verenigingen vandaag geconfronteerd worden, doet onder andere Van Crombrugge een voorstel tot omvorming tot een gemengd systeem. Commerciële of handelsactiviteiten zouden dan aan de vennootschapsbelasting

²⁰⁸ Hoge Raad voor Financiën – Afdeling Fiscaliteit en Parafiscaliteit - 1991, Brussel, Ministerie van Financiën, 1991.

²⁰⁹ E. DELEMBRE e.a., *Praktijkgids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 2007, nr. 4.1.1/31-4.1.1/33, 95-97.

²¹⁰ S. VAN CROMBRUGGE, "Naar een hervorming van het fiscale stelsel van de vzw's?", in *Recht zonder omwegen. Fiscale opstellen aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Coutturier*, Brussel, Larcier, 1999, 233-247.

worden onderworpen en de niet-commerciële handelingen zouden dan gevrijwaard blijven. Dit systeem implementeren zou natuurlijk de nodige moeilijkheden met zich meebrengen zoals ook Deneef opmerkt.

Deschrijver stelt voor om alle vzw's principieel aan de vennootschapsbelasting te onderwerpen, met correcties aan dit systeem voor handelingen waar specifiek de verenigingen mee te maken hebben zoals bijvoorbeeld subsidies. De commerciële activiteiten zouden volgens hem ook belast moeten worden tegen een vlak en lager tarief.

Delembre tenslotte vindt een vrijstellingsdrempel op basis van de omzet wenselijk voor kleine vzw's omwille van de rechtszekerheid. Daarnaast zouden vzw's de mogelijkheid moeten krijgen om vrijwillig voor toepassing van de vennootschapsbelasting te kiezen. Vooral voor vzw's die in hun beginjaren verlies maken, zou dit interessant zijn. En als ze nadien zelfbedruipend zijn, zouden ze hun geleden verliezen alsnog in aftrek moeten kunnen brengen.

5.4 Vergelijking met Nederland

In het Nederlands recht is er een dominantie van de stichting ten opzichte van de vereniging.²¹¹ Wat volgt, zal vooral een bespreking zijn van de fiscaliteit van de stichting, maar al de overwegingen zijn transponeerbaar naar de gewone vereniging omdat deze in fiscaalrechtelijk opzicht in beginsel gelijk wordt behandeld als de stichting.²¹² De verschillen tussen een stichting en vereniging in Nederland zijn terug te vinden in bijlage 6. Een groot verschil tussen het verenigingslandschap in België en Nederland is dat het Nederlands recht zich beperkt tot de vereniging - met beperkte of met volledige rechtsbevoegdheid - en de stichting. Zoals in het inleidend hoofdstuk te zien is, is er in België een hele waaier aan verenigingen (feitelijke vereniging, vzw, private stichting, stichting van openbaar nut, ivzw).

Vereniging en stichting zijn in Nederland aan de vennootschapsbelasting onderworpen '*indien en voorzover zij een onderneming drijven*'.²¹³ Net als in België is hier de vaak subjectieve interpretatie van omschrijvingen een feit waardoor het niet allemaal even duidelijk blijkt te zijn. Een '*onderneming*' is een '*duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, gericht op deelneming aan het economisch verkeer met het oogmerk om winst te behalen*'.²¹⁴ In deze omschrijving komen weer enkele begrippen voor die verdere uitleg nodig hebben namelijk '*deelname aan het economisch verkeer*' en '*oogmerk om winst te behalen*'.

²¹¹ M. DENEFF, *Economische activiteiten van vzw en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004, nr. 282, 213.

²¹² Wet Vpb 1969.

²¹³ Art. 2, lid 1, letter d Wet VpB 1969.

Deelname aan economisch verkeer Er is deelname aan economisch verkeer wanneer de organisatie in een bepaalde (maatschappelijke) behoefte voorziet voor een niet-gesloten groep van personen.²¹⁵

Oogmerk om winst te behalen De gedachtegang in de Nederlandse rechtleer omtrent deze omschrijving heeft veel overeenkomsten met de onduidelijkheden over '*verrichtingen van winstgevende aard*' aan Belgische kant.

Om meer toepassingszekerheid te verkrijgen, zegt art. 4 Wet Vpb 1969 dat de ondernemingsstichting of vereniging aan de vennootschapsbelasting onderworpen is bij 'uiterlijk daarmee overeenkomende werkzaamheden waardoor in concurrentie wordt getreden met ondernemingen, gedreven door natuurlijke personen, dan wel door lichamen, vermeld in artikel 2, eerste lid, onderdelen a,b,c'²¹⁶.

In tegenstelling tot het Belgische recht impliceert de wet in Nederland een splitsing van de activiteiten naargelang zij tot de ondernemingsactiviteiten te rekenen zijn. De Nederlandse rechtsleer suggereert onder meer een onderscheid tussen '*bedrijfs- en andere handelingen*' en dit op basis van volgende maatstaven²¹⁷:

- creëert de handeling een meerwaarde;
- wordt ze verricht met typische bedrijfsmiddelen en tegen een reële tegenprestatie;
- gaat het om occasionele of herhaalde verrichtingen...

Vooral bij 'verweven' activiteiten geeft dit aanleiding tot praktische moeilijkheden, maar men probeert dit op te lossen door de techniek van vermogensetikettering. Hierbij wordt een fiscale sectorisatie toegepast bij gemengde activiteiten en worden enkel de inkomsten uit ondernemingsactiviteiten belast. In België geldt zoals reeds gezegd een alles-of-niets-systeem.

²¹⁵ M. DENEFF, *Economische activiteiten van VZW en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004, nr. 291, 216.

²¹⁶ De lichamen hier bedoeld zijn: (a) naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, open commanditaire vennootschappen en andere vennootschappen welker kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld, (b) coöperaties en verenigingen op coöperatieve grondslag, (c) onderlinge waarborgmaatschappijen en verenigingen welke op onderlinge grondslag als verzekeraar of kredietinstelling optreden.

²¹⁷ M. DENEFF, *Economische activiteiten van vzw en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004, nr. 291, 216.

6.Aangifteformulier

Een vzw heeft de plicht om jaarlijks een aangifte in te dienen, ongeacht het feit of hij in de rechtspersonenbelasting of in de vennootschapsbelasting wordt aangeslagen. De aangifte in de rechtspersonenbelasting moet elk jaar gebeuren op een formulier dat bij K.B. wordt vastgelegd. De laatste keer dat dit formulier in bijlage bij het K.B. werd toegevoegd, is bij het K.B. van 24 juli 2008.²¹⁸ ²¹⁹ Dit heeft betrekking op de inkomsten van het jaar 2007, aanslagjaar 2008. De vzw moet de aangifte indienen tegen de op het aangifteformulier vermelde datum en uiterlijk 6 maanden na afsluiting van het boekjaar bij de administratie die op het aangifteformulier vermeld staat. Het belastbare tijdperk voor een vzw die aangeslagen is in de rechtspersonenbelasting loopt altijd gelijk met een kalenderjaar. Voor veel sportclubs die een vzw vormen valt het boekjaar bijvoorbeeld van 1 september tot 31 augustus en zij zullen hun aangifte dus uitgesplitst moeten indienen.²²⁰ Door het laattijdige K.B. van 24 juli 2008 voor het aangifteformulier van inkomstenjaar 2007 wordt de uiterlijke aangiftetermijn van 6 maanden na afsluiting van het boekjaar overschreden. Dit kan er op wijzen dat het innen van de rechtspersonenbelasting niet tot de prioriteiten van de FOD Financiën wordt gerekend.

Normaal gezien stuurt de administratie zelf het aangifteformulier toe aan de vzw. Als dit formulier niet werd ontvangen, is de vzw verplicht zelf een formulier aan te vragen bij de administratie. Op dit moment kan men deze aangifte wel via de computer afdrukken, maar nog niet elektronisch indienen zoals bij de rechtspersonenbelasting wel het geval is. Bij het invullen van het formulier kan men het best, ondanks de onderrichtingen van de administratie (zie bijlage 5) die bij het aangifteformulier zijn gevoegd, alle rubrieken doorstrepen die niet relevant zijn.²²¹

Het aangifteformulier (zie bijlage 5) voor de rechtspersonenbelasting bestaat uit 10 kaders²²²:

1. Vak I: Onroerende inkomsten;
2. Vak II: Meerwaarden;
3. Vak III: Financiële voordelen of voordelen van alle aard;
4. Vak IV: Pensioenen, kapitalen, werkgeversbijdragen- en premies;
5. Vak V: Niet-verantwoorde kosten of voordelen van alle aard en financiële voordelen of voordelen van alle aard;

²¹⁸ B.S., 30 juli 2008.

²¹⁹ Het aangifteformulier voor de vzw die in de rechtspersonenbelasting wordt aangeslagen krijgt van de Administratie het nummer 276.5 en voor de vennootschapsbelasting het nummer 275.1.

²²⁰ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 396.

²²¹ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 394.

²²² *Almanak rechtspersonenbelasting 2004*, Standaard Uitgeverij, 2003, 49 e.v.

6. Vak VI: Dividendenden toegekend door bepaalde intercommunales;
7. Vak VII: Voorafbetalingen;
8. Vak VIII: Verkregen inkomsten onderworpen aan de roerende voorheffing;
9. Vak IX: Betaalde of toegekende roerende inkomsten;
10. Vak X: Bankrekeningnummer;
11. Vak XI: Diverse bescheiden, opgaven en inlichtingen.

Vak I Hier mogen de vzw's enkel hun onroerend inkomen aangeven indien het betreffende onroerende goed verhuurd of in erfpacht of opstal gegeven is aan de persoon²²³ die het gebruikt voor een commerciële activiteit die niet in aanmerking komt voor een vrijstelling van de onroerende voorheffing. Deze regeling geldt voor onroerende inkomsten van Belgische oorsprong. Onroerende inkomsten van buitenlandse oorsprong moeten hier ook aangegeven worden.

Vak II De meerwaarden op onroerende goederen die belast worden zijn de in België gelegen gebouwde onroerende, in België gelegen ongebouwde onroerende goederen en zakelijke rechten met betrekking tot zulke onroerende goederen. Daarnaast moeten ook de meerwaarden op aandelen worden aangegeven.

Vak III Dit vak is nieuw in vergelijking met aanslagjaar 2007 en hier worden de vanaf 8 juni 2007 verleende financiële voordelen of voordelen van alle aard bedoeld, zoals vermeld in art. 53, 24° WIB 1992: "de commissies, makelaarslonen, handels- of andere restorno's, toevallige of niet-toevallige vacatiegelden of erelonen, gratificaties, vergoedingen of voordelen van alle aard die rechtstreeks of onrechtstreeks worden verleend aan een persoon :

- a) in het kader van een in artikel 246 van het Strafwetboek vermelde openbare omkoping in België of van een in artikel 504bis van hetzelfde Wetboek vermelde private omkoping in België;
- b) in het kader van een in artikel 250 van hetzelfde Wetboek vermelde openbare omkoping van een persoon die een openbaar ambt uitoefent in een vreemde staat of een internationale publiekrechtelijke organisatie."

Dit zijn voordelen die dus niet als beroepskosten aangemerkt kunnen worden en ingegeven moeten worden in vak III.

²²³ Huurder/erfpachter of opstalnemer.

Vak IV Het gaat hier om pensioenen, aanvullende pensioen, bijdragen, premies, renten en kapitalen, meer bepaald die bedragen die bedoeld worden in verschillende wetsartikelen. Voor een volledige bespreking: zie toelichting bij het aangifteformulier van de rechtspersonenbelasting.

Vak V De vzw is verplicht individuele fiches en samenvattende opgaven op te maken voor commissies, makelaarslonen, bezoldigingen, pensioenen, renten en vaste vergoedingen toegekend aan de leden van het personeel als terugbetaling van werkelijke eigen kosten van de werkgever. Indien deze individuele fiches en samenvattende opgaven niet gemaakt zijn, moeten deze kosten en voordelen hier aangegeven worden.

Vak VI Het totale bedrag van de sommen die zijn toegekend als dividenden door intercommunales beheerst door de Wet van 22 december 1986. Niet aan een afzonderlijke aanslag onderworpen zijn de dividenden toegekend door bovenvermelde intercommunales als deze dividenden verleend of toegekend zijn aan de Staat, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten en de ocmw's.²²⁴

Vak VII Gedane voorafbetalingen dienen in dit vak vermeld te worden. Normaal gezien moeten er enkel voorafbetalingen gebeuren met betrekking tot de afzonderlijk belastbare dividenden, toegekend door intercommunales die bij Vak VI werden besproken.

Vak VIII Als door de bank of schuldenaar reeds de roerende voorheffing werd ingehouden, moet in het vak voor de verkregen inkomsten onderworpen aan de roerende voorheffing in principe niets meer vermeld worden. Als deze roerende voorheffing niet of onvoldoende werd ingehouden, moeten deze inkomsten hier wel worden aangegeven.

Vak IX In dit vak moeten de dividenden uitgekeerd door aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtigen vermeld worden, net als interesten en andere inkomsten uitgekeerd door verenigingen in het kader van leningen, andere aan de roerende voorheffing onderworpen verrichtingen, schuldvorderingen en gelddeposito's.

Vak X Het vak voor het bankrekeningnummer moet slechts in de volgende gevallen ingevuld worden²²⁵:

- er is geen bankrekeningnummer vermeld op de eerste pagina van het aangifteformulier;
- er is een foutief bankrekeningnummer vermeld op de eerste pagina van het aangifteformulier;

²²⁴ *Comm.IB.*, nr. 221/20.

²²⁵ *Almanak rechtspersonenbelasting 2004*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2003, 121.

- op de eerste pagina van het aangifteformulier wordt een rekeningnummer vermeld dat de rechtspersoon niet (meer) wenst te gebruiken.

Vak XI Het laatste vak dient voor de toevoeging van stukken, indien dit niet het geval is voor de jaarrekening, waaruit blijkt dat ze aanspraak maken op het stelsel van de rechtspersonenbelasting.

Nadat de aangifte door de vzw gedaan is, vestigt de Belastingadministratie op grond van deze aangifte een aanslag in de inkomstenbelasting. De vzw kan steeds een op haar naam ingekohierde belasting betwisten. Men kan hier de administratieve fase en de gerechtelijke fase onderscheiden. Voor betwisting van het toegekend kadastraal inkomen is een bijzondere procedure voorzien.

7. Controle door de administratie

Algemeen De administratie heeft als taak op grond van de aangifte die de vzw heeft gedaan, deze aangifte op waarheid te onderzoeken en te controleren. De controle blijkt twee zaken tot doel te hebben²²⁶:

- nagaan of er niet onrechtmatig gelden zijn verdwenen uit de vzw en onrechtmatig bij de bestuurders of leden zijn terechtgekomen;
- nagaan of derden die gelden van de vzw hebben verkregen, dit wel in hun aangifte hebben aangegeven.

De bevoegdheden om een vzw te onderzoeken zijn beperkt in de tijd. Zo mag de administratie van de inkomstenbelastingen haar bevoegdheden slechts uitoefenen tijdens²²⁷:

- het belastbare tijdperk;
- een termijn van drie jaar;
- een aanvullende termijn van twee jaar.

Een aanvullende termijn van twee jaar komt voor als de vzw de inbreuken op de bepalingen van het WIB of enig uitvoeringsbesluit gedaan heeft met bedriegelijk oogmerk of met het oogmerk om te schaden.²²⁸

²²⁶ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 395.

²²⁷ R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 398.

²²⁸ Art. 354, tweede lid WIB 1992.

Datamining Een selectiemiddel waar de administratie gebruik van maakt om bijvoorbeeld vzw's te controleren is '*datamining*'. Dit is een selectiemiddel waarbij de beschikbare gegevens binnen de administratie worden aangewend in een wiskundig model dat kan worden toegepast op een deel of het geheel van de te controleren populatie. Het is de bedoeling dat fraudegevoelige belastingplichtigen gedetecteerd worden. Het is evident dat nadere gegevens over de gebruikte methodologie en risicofactoren niet worden prijsgegeven.²²⁹

Vraag om inlichtingen Een aan de rechtspersonenbelasting of vennootschapsbelasting onderworpen vzw kan van de administratie ook een vraag om inlichtingen krijgen. De vzw is verplicht de administratie, binnen een maand na de datum van verzending van de aanvraag, schriftelijk alle inlichtingen te verstrekken die van hem worden gevorderd met het oog op het onderzoek van zijn fiscale toestand. Deze termijn van een maand kan wegens wettige redenen worden verlengd.²³⁰

Sancties²³¹ Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen administratieve en strafrechterlijke sancties. Administratieve sancties kunnen zijn: een belastingverhoging, een administratieve boete of het verval van het recht om de belastingplichtige te vertegenwoordigen.

Bij niet-aangifte of bij een onvolledige of onjuiste aangifte, worden de op het niet aangegeven inkomstengedeelte verschuldigde belastingen vermeerderd met een belastingverhoging die wordt bepaald naar gelang van de aard en de ernst van de overtreding. Het percentage van de belastingverhoging varieert van 10% tot 200% en de verhoging wordt slechts toegepast wanneer de niet aangegeven inkomsten 620 euro bereiken.²³²

De administratieve geldboete kan worden opgelegd voor iedere overtreding van de bepalingen van het WIB 1992, evenals van de ter uitvoering ervan genomen besluiten. Deze geldboete bedraagt 50 tot 1.250 euro.²³³

De Minister van Financiën²³⁴ kan voor een tijdperk dat vijf jaar niet overtreft, elke persoon het recht ontzeggen belastingplichtigen te vertegenwoordigen in de hoedanigheid van lasthebber. Dit geldt niet

²²⁹ http://www.ab-consult.be/boekhouder/Nieuwsbrief.php#_Toc132949208

²³⁰ Art. 316 WIB 1992.

²³¹ Voor de inning van de onroerende voorheffing is het Vlaams Gewest bevoegd. Zij past dezelfde sancties toe als in WIB 1992.

²³² Art. 444 WIB 1992.

²³³ Art. 445 WIB 1992.

²³⁴ Voor de onroerende voorheffing is dit de Vlaamse regering.

wanneer die persoon onderworpen is aan een wettelijk ingerichte beroepstucht of zijn last vervult krachtens de wet of een rechterlijke beslissing.²³⁵

Strafrechterlijke sancties kunnen opgelegd worden indien met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de bepalingen van WIB 1992 of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten worden overtreden. De sanctie kan dan zijn: een gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en een geldboete van 250 euro tot 12.500 euro of één van die straffen alleen.²³⁶

7.1 Audit van het Rekenhof²³⁷

In 2003 heeft het Rekenhof een audit van de fiscale controle van de niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen verenigingen uitgevoerd. Deze audit is zeer interessant omdat ze de moeilijkheden en knelpunten beschrijft die verbonden zijn aan onder andere het innen van de rechtspersonenbelasting en het controleren van de aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtigen.

Opbrengst rechtspersonenbelasting De totale opbrengst van de diverse in het kader van de rechtspersonenbelasting verrichte taxaties is beperkt in vergelijking met het totaal op jaarbasis van de vastgestelde rechten ten voordele van de Staat. Er zijn terzake geen cijfergegevens bij gebrek aan statistische informatie over de opbrengst van de rechtspersonenbelasting en in het bijzonder over het rendement van de fiscale controles. Er zijn heel wat negatieve vaststellingen in het rapport, maar deze moeten worden gerelativeerd wegens de beperkte fiscale impact van deze categorie van belastingplichtigen.

Relatie met andere diensten De impact van de controle blijft niet beperkt tot de diensten van de rechtspersonenbelasting. De oneigenlijke vzw's, dit zijn de vzw's die commerciële activiteiten zouden ontplooiën, moeten worden uitgesloten van het 'voordelige' stelsel van de rechtspersonenbelasting en worden onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Het is ook belangrijk dat de kantoren belast met verificatie van rechtspersonenbelasting en successierechten onderling informatie uitwisselen.

Inventaris Er dienen eenvoudige en systematische werkmethoden ontwikkeld te worden die het mogelijk maken om over een volledige en geactualiseerde inventaris van verenigingen (zowel rechtspersonen als feitelijke verenigingen) te beschikken waarop specifieke controles moeten worden

²³⁵ Art. 446 WIB 1992.

²³⁶ Art. 449 WIB 1992.

²³⁷ *De fiscale controle van de niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen rechtspersonen*, Brussel, Rekenhof, 2003.

toegepast. Dat de feitelijke verenigingen geen bekendmakingsverplichting hebben, maakt het moeilijk om informatie te verzamelen of om deze verenigingen zelfs maar op het spoor te komen. Daarom dat het Rekenhof ook oppert om vrij eenvoudige identificatieprocedures te bedenken die over het hele grondgebied kunnen worden toegepast zodat er een gegevensbank kan gecreëerd worden.

Feitelijke verenigingen Het Rekenhof geeft ook de problematiek weer van de feitelijke verenigingen, die ook zeer talrijk zijn. Deze feitelijke verenigingen zijn per definitie niet onderworpen aan de rechtspersonenbelasting. En mochten de belastingplichtigen vaststellen dat de controle van feitelijke verenigingen minder strikt verloopt dan die van rechtspersonen, dan zou dit er toe kunnen leiden dat zij geen rechtspersoonlijkheid meer willen aannemen.

De controle Er worden twee soorten administratieve diensten onderscheiden die belast zijn met de fiscale controle. Enerzijds zijn er de klassieke controlekantoren en anderzijds de administratieve kantoren die zich toespitsen op bijzondere vormen van fraude of op bijzondere categorieën van belastingplichtigen. Voornamelijk de eerste structuur is van hier van toepassing, daar de bijzondere controlediensten geen bijzondere aandacht schenken aan de verenigingen die belast worden in de rechtspersonenbelasting.

Selectie van dossiers Dossiers van belastingplichtige rechtspersonen worden onderverdeeld in zes categorieën. Het selectiesysteem omvat om onduidelijke redenen twee verschillende controlecycli. Daarom dat de administratie een controlesysteem moet ontwikkelen dat:

- éénvormig is over het hele grondgebied;
- gedifferentieerde verificatiemethoden toelaat op grond van risico-analyse;
- een systematische controle instelt van de feitelijke verenigingen.

Voorlichting van de belastingplichtige In een paragraaf over de voorlichting van de belastingplichtige gaat het Rekenhof in detail door op te merken dat in aanslagjaren 2000 en 2001 geen informatie werd verstrekt bij enkele vakken in de toelichting bij het aangifteformulier. Van deze kritiek lijkt de administratie notie te hebben genomen, want in de toelichting bij het aanslagbiljet in de rechtspersonenbelasting van inkomstenjaar 2007 wordt er wel uitleg gegeven bij alle vakken.

7.2 Rede door procureur-generaal uit 1977²³⁸

Om aan te tonen dat de problematiek rond controles van vzw's al langer dan vandaag bestaat, vermeld ik in het kort enkele aandachtspunten uit een rede van procureur-generaal R. Verheyden, uitgesproken op de plechtige openingszitting van het Hof van Beroep te Antwerpen op 1 september 1977.

Hij benadrukt vooreerst het belang van het verenigingsleven, geeft een korte geschiedenis weer van het verenigingsrecht en vergelijkt daarna de vzw met soortgelijke bestaansvormen in de ons omringende buurlanden. Daarna haalt hij problemen aan, waarvan hier enkele voorbeelden.

- er is de moeilijkheid om aan informatie te komen over de bestaande vzw's;
- er is een wettelijk voorgeschreven methode van beperkte bekendmaking, maar deze is onvoldoende;
- een ondernemingsraad is enkel verplicht voor vzw's met meer dan 150 personeelsleden;
- een ruime vrijheid voor het opstellen van de statuten voor de vereniging, geen of nauwelijks uniformiteit aanwezig.

Verheyden pleitte verder reeds in 1977 voor "...het invoeren van een degelijke en voldoende controle van hiertoe bevoegde personen op basis van gedetailleerde boekhoudkundige stukken...". Dankzij boekhoudkundige voorschriften – die in 1977 nog helemaal niet zo uitgewerkt waren voor vzw's – zouden beheerders zich kunnen verantwoorden over het gevoerde beleid en derden zouden meer zekerheid hebben over de verbintenissen tussen hen en de vereniging.

Hij is van mening dat vzw's beter opgesplitst zouden moeten worden in enerzijds de klassieke loutere verenigingen en anderzijds een nieuwe categorie van vzw's die beter aansluit bij vennootschappen. Het criterium 'winstoogmerk' zou niet meer als enig element tot onderscheid mogen dienen, maar ook 'het gebruik van commerciële middelen'.

Tot slot een letterlijk citaat wat Verheyden zijn visie over de vzw van toen mooi samenvat: *"Het invoeren van een strengere controle, geruggesteund in de geschetste gevallen door het vestigen van strafrechtelijke aansprakelijkheid voor de beheerders, zal de V.Z.W. kunnen brengen tot een betere naleving van de huidige schaarse, en de hopelijk uit te breiden wettelijke voorschriften. Nu de wetgever zelf heeft ingezien dat het klassieke perspectief van 'societas delinquere non potest' onhoudbaar is geworden in het kader van bescherming van de gemeenschap en zorg om algemene preventie op het vlak van het economisch leven, is het zijn taak deze bescherming waar te maken en*

²³⁸ R. VERHEYDEN, 'Het gebrek aan overheidscontrole in het belang van derden op de verenigingen zonder winstoogmerk', *Rechtskundig Weekblad*, 1977, nr.8, 482-512.

door te voeren, evenzeer voor de verenigingen zonder winstoogmerk, op welk terrein deze zich ook begeven, maar vooral op het sociaal-economische".

Hoewel de moeilijkheden dus reeds lange tijd gekend zijn, heeft het geduurd tot invoering van de Wet van 2 mei 2002 om een groot deel van bovenvermelde problemen op te lossen. Maar zoals bleek uit de audit van het Rekenhof zijn er nog belangrijke veranderingen noodzakelijk. De wetgeving is op dit moment vrij goed aangepast aan de huidige handelingen die vzw's stellen, maar het controlesysteem heeft nog verdere aanpassingen nodig.

7.3 Interview met belastingadministratie

Op dinsdag 6 januari 2008 had ik een interview met Mevrouw Liesbet Flamaing, die de functie van eerstaanwezend inspecteur heeft in het controlekantoor van de belastingen te Hasselt. Pas sinds eind september 2008 is er een centralisatie van de controles in het kantoor te Hasselt. Deze controledienst is bevoegd voor alle vzw's en gemeenten in Limburg. Daar deze dienst pas sinds kort is opgericht, is alles nog in een opstartfase, tendensen zijn dan ook moeilijk na te gaan. Voorheen was de controledienst verspreid over de verschillende belastingkantoren in de provincie Limburg. Vandaag werken er 7 personen op deze controledienst, waarvan één persoon de administratie voor haar rekening neemt.

De controledienst heeft geen databank waarin alle vzw's vermeld staan. Zij komen aan hun informatie via het Staatsblad waar vzw's normaal gezien verschillende zaken moeten bekendmaken en bij de Nationale Bank van België waar jaarrekeningen worden neergelegd. Ook vzw's die een btw-nummer hebben, kunnen gemakkelijk opgespoord worden, maar dit zijn er dan weer niet zo veel.

Een probleem is het grote aantal niet-aangiften. Dit hangt ook vaak samen met het feit dat heel wat vzw's niet meer actief zijn, maar geen akte van ontbinding hebben geplubliceerd in het Staatsblad. Een groot aantal aangiften wordt ook per kerende post terugbezorgd omdat de maatschappelijke zetel niet meer op het huidige adres is gevestigd of de vzw niet meer actief is. Na verloop van tijd zal de controledienst natuurlijk wel een beter beeld krijgen van de actieve vzw's. Toch is het opvallend dat ook deze diensten zich moeten behelpen met het doorzoeken van het staatsblad om haar gegevens voor vzw's up to date te houden.

De controledienst kan een vraag om inlichtingen sturen waar meestal gevraagd wordt om ontbrekende bijlagen bij het aangifteformulier te bezorgen of om extra verduidelijking van de documenten die bij de bijlagen zitten. De kleinere vzw's kunnen voor een controle gevraagd worden om naar het kantoor in Hasselt te komen. Bij grotere vzw's gaan ze ter plaatse daar deze vaak veel meer opgeslagen administratie hebben.

Het zijn vooral vergoedingen zijn die de vzw aan bijvoorbeeld haar voetbalspelers uitkeert waar problemen rond rijzen. Zo is er in veel gevallen niet na te gaan waar het geld van de vzw aan besteed is. De inkomsten staan mooi op papier, maar er zijn bijna geen uitgaven. De administratie geeft deze verenigingen soms nog een kans om zich in orde te stellen door het opmaken van loonfiches, maar vaak is niet meer te achterhalen welke personen welke bedragen hebben gekregen. De uitgaven waar dan ook geen bewijs voor geleverd wordt, zullen belast worden als geheime commissielonen tegen een tarief van 300%. Het te betalen bedrag kan dan ook zeer hoog oplopen. De vzw heeft natuurlijk wel nog de mogelijkheid om bezwaar in te dienen en zich tot de rechtbank te richten.

Een ander aandachtspunt van de controledienst is de link tussen de vzw en andere vennootschappen. Zo zijn er vzw's die zogezegd prestaties leveren aan een handelsvennootschap zodat deze handelsvennootschap kosten kan inbrengen. Voor de vzw maakt dit weinig verschil, want ze betaalt meestal toch geen belastingen. Het zijn dus onder andere deze constructies waar men naar zoekt.

Mevrouw Flamaing beaamt dat de rechtspersonenbelasting zelf niet veel opbrengt, de boetes voor geheime commissielonen buiten beschouwing gelaten. Het werk van haar controledienst is dan ook vaak het achterhalen van te betalen belastingen voor andere diensten zoals de personenbelasting of vennootschapsbelasting.

Een laatste vraag was of deze dienst nog bevoegd is voor andere zaken. En een werk waar haar dienst ook mee belast is, is het controleren van verenigingen die een aanvraag hebben ingediend voor een attest van giften. Zo moet onder andere gecontroleerd worden of de beheerskosten bij deze verenigingen niet hoger liggen dan 20% van de ontvangsten.

8.Fiscale behandeling van feitelijke verenigingen

Zoals reeds enkele keren is aangehaald bezitten feitelijke verenigingen geen rechtspersoonlijkheid. Voor een goede uitleg betreffende de fiscale behandeling van de feitelijke verenigingen is een verklaring nodig voor de term '*fiscale transparantie*'. Het Belgisch fiscaal recht heeft hier geen precieze omschrijving voor, maar in de rechtsleer wordt een onderscheid gemaakt tussen volkomen en onvolkomen fiscale transparantie. Bij de toepassing van volkomen fiscale transparantie moet de inkomstgenieter in een identieke fiscale situatie geplaatst worden als deze waarin hij zich zou bevinden bij afwezigheid van juridische intermediatie. Onvolkomen fiscale transparantie houdt in dat er wel een belastbaar inkomen in aanmerking wordt genomen op het niveau van de uiteindelijke genieter – zij het op indirecte manier – die rekening houdt met het feit dat deze inkomsten transiteren via een juridisch intermediatieniveau.

Door het niet bezitten van rechtspersoonlijkheid is er een relatieve juridische ongrijpbaarheid, tenzij in de persoon van individuele leden,²³⁹ zoals de verklaring van de term '*fiscale transparantie*' tracht te verduidelijken. Vennootschappen en verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zijn noch aan de vennootschapsbelasting, noch aan de rechtspersonenbelasting onderworpen. Als zij noch enige nijverheids-, handels- of landbouwonderneming exploiteren, noch zich aan een winstgevende bezigheid wijden, zijn de inkomsten van onroerende goederen of van roerende goederen en kapitalen die zij voor rekening of ten voordele van hun vennoten of leden beheren, inkomsten van die vennoten en leden en als onroerend of roerend inkomen belastbaar.²⁴⁰ Daarom dat controle van de feitelijke verenigingen bedoeld is om de leden van die vereniging te belasten in het stelsel van de personenbelasting.²⁴¹

Er kunnen twee bedenkingen worden geformuleerd bij het feit dat bovenvermelde inkomsten in beginsel als onroerende of roerende inkomen belastbaar zijn in hoofde van de leden.²⁴² Ten eerste sluit de afwezigheid van winstoogmerk niet uit dat occasioneel en bijkomstig een winstgevende activiteit wordt georganiseerd die aanleiding geeft tot andere inkomsten dan onroerende en roerende inkomsten.

En een tweede bedenking is dat er specifieke aandacht besteed moet worden aan de essentiële doelgebondenheid van de door een feitelijke vereniging gerealiseerde inkomsten. Elke winst of opbrengst dient in het kader van de vereniging aangewend te worden ter bevordering van haar doel. Ook bij de vereffening moet een eventueel liquidatiesaldo een bestemming krijgen die zo dicht mogelijk beantwoordt aan het doel waarvoor de vereniging werd opgericht en waarbij een verdeling

²³⁹ A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie. Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992, nr.228, 256.

²⁴⁰ *Comm.IB.*, nr.179/28 en *Comm.IB.*, nr.94/60.

²⁴¹ *De fiscale controle van de niet aan de vennootschapsbelasting onderworpen rechtspersonen*, Rekenhof, 2003.

²⁴² A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie. Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992, nr.228, 257.

onder de leden van de vereniging in principe uitgesloten is. Moesten er periodiek of op een vaststaande manier toch geaccumuleerde winsten toekomen aan leden, zal deze hoogst waarschijnlijk als een burgerlijke vennootschap gekwalificeerd worden.

Er is dus een feitelijke onbelastbaarheid in de inkomstenbelasting van de feitelijke vereniging. Deze organisaties, zoals hier gedefinieerd, leiden dan ook niet tot enige verrijking van wie dan ook, het behalen van andere meer materiële of inhoudelijke voordelen tengevolge van de deelneming aan de organisatie of een eventuele kostenbesparing voor de leden buiten beschouwing gelaten.²⁴³

Deze feitelijke onbelastbaarheid heeft ook gevolgen voor wat het uitvoeren van controles inzake de inkomstenbelasting betreft. De bevoegde diensten mogen bij politieke organisaties, vakverenigingen, parochiale werken, jeugdbewegingen, verenigingen met vermaakdoeleinden, culturele verenigingen, en andere zonder rechtspersoonlijkheid of opgericht als een vzw, die in stand worden gehouden door middel van toelagen of bijdragen enkel toezien op het nakomen van volgende verplichtingen²⁴⁴:

- verplichtingen inzake bedrijfsvoorheffing en roerende voorheffing;
- mededelen van naam en woonplaats van de verkrijgers van commissielonen, honoraria en andere dergelijke vergeldingen, zomede van de datum van de betalingen en van de aan iedere betrokkene toegekende bedragen.

In de bovenstaande commentaar wordt gezegd dat deze beperkingen inzake controle voor de bevoegde diensten er enkel zijn voor de vzw of feitelijke vereniging die overleeft op enkel bijdragen en toelagen. Er mag dus verondersteld worden dat de bevoegde diensten niet gebonden zijn aan deze beperkingen en ruimere bevoegdheden hebben bij eventuele controles als de vzw of feitelijke vereniging overleeft op meer dan bijdragen en toelagen.

De vzw is het (min of meer) verboden om nijverheids- of handelszaken te drijven. Deze bepaling is niet van toepassing op de verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zoals bijvoorbeeld de feitelijke vereniging. Het is dus zelfs mogelijk dat een feitelijke vereniging objectieve handels- en nijverheidsdaden stelt, zelfs wanneer dit niet ondergeschikt is aan een andere activiteit. Dit geldt zolang deze activiteiten maar niet gebeuren met een winstoogmerk.²⁴⁵

Als conclusie kunnen we stellen dat de feitelijke onbelastbaarheid van feitelijke verenigingen zodoende oneerlijk is tegenover de vzw's. Twee verenigingen, respectievelijk een vzw en feitelijke vereniging, met juist dezelfde activiteiten worden fiscaal op een andere manier behandeld.

²⁴³ A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie. Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992, nr.228, 258.

²⁴⁴ *Comm.IB.*, nr. 317/13.

²⁴⁵ J. VANANROYE, "De vereniging zonder rechtspersoonlijkheid", in *De vzw naar huidig en en komend recht*, JURA FALCONIS (ed.), Brussel, Larcier, 2000, 91.

9. Vennootschap met sociaal oogmerk

Een vzw mag in principe geen commerciële of industriële activiteiten ontplooiën en de wetgever heeft een alternatief geboden aan verenigingen die ten dele zulke activiteiten willen voeren. De Wet van 13 april 1995²⁴⁶ voerde daarom de vennootschap met sociaal oogmerk (vso) in. Het is geen afzonderlijke vennootschapsvorm, maar een vennootschapsvorm met een specifiek statuut en ze mag commerciële handelingen stellen.

Van zodra de statuten niet expliciet verbieden dat de vso geen dividend mag uitkeren aan haar leden, valt ze onder de vennootschapsbelasting. Wanneer de uitkering van een dividend statutair wordt verboden, kan ze onder de rechtspersonenbelasting vallen, als zij:²⁴⁷

- ofwel kan worden aangemerkt als een rechtspersoon die geen onderneming exploiteert of zich niet met verrichtingen van winstgevende bezighoudt;
- ofwel zich beperkt tot de toegelaten verrichtingen die bedoeld worden in art. 182 WIB 1992;
- ofwel uitsluitend werkzaam is binnen de bevoorrechte gebieden die opgesomd worden in art. 181 WIB 1992.

Het grote verschil tussen een vzw en vso blijkt zich voornamelijk te situeren in de formulering van het maatschappelijke doel en de wijze van winstdeling van de vennoten. Een vso heeft een winstgevend doel met in ondergeschikte orde een sociaal oogmerk waarbij de winsten hoofdzakelijk in de vennootschap blijven voor het realiseren van het maatschappelijk doel.²⁴⁸ Coeckelbergh duidt er op dat door de fiscale structuur de opportuniteit van de keuze van het extern oogmerk vrij beperkt is. Daarnaast heeft deze auteur een samenvattende tabel gemaakt over het winstoogmerk en winstuitkeringen die vzw en vso vergelijkt²⁴⁹ en een stroomschema dat kan helpen bij de bepaling van het fiscaal statuut van de vso²⁵⁰ (zie bijlage 7).

Tabel 7: Vergelijking juridisch toegelaten winstoogmerk (vermogensvoordelen) en winstuitkeringen bij vzw-vso.

	vzw	vso
normaal hoofdoogmerk	ideële doelstelling	sociaal oogmerk

²⁴⁶ Art. 61 Wet van 13 april 1995.

²⁴⁷ E. DELEMBRE e.a., *Praktijkgids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 2007, nr.4.1.1/29-4.1.1/30, 93-94.

²⁴⁸ LOICQ Q., *Activités commerciales et civiles, sociétés, associations, comment les distinguer?*, C & FP, 2001, 361 in BOERAVE C. et al, *Gids voor de vzw, ivzw en stichtingen*, Uitgeverij voor Handel en Nijverheid NV, Meerbeek-Kortenbergh, 2006, 116.

²⁴⁹ D. COECKELBERGH, *Het fiscaal statuut van de VSO: fiscaliteit à la carte?*, Zonder Winstoogmerk, Mys & Breesch, 1996, 61.

²⁵⁰ D. COECKELBERGH, *Het fiscaal statuut van de VSO: fiscaliteit à la carte?*, Zonder Winstoogmerk, Mys & Breesch, 1996, 66.

direct voordeel voor de leden/vennoten als hoofdoogmerk	verboden	verboden
direct voordeel voor de leden/vennoten als nevenoogmerk	verboden	toegelaten mits beperking van het dividend
indirect voordeel voor de leden/vennoten als hoofdoogmerk	toegelaten (door gedeelte van rechtsleer en rechtspraak)	verboden
indirect voordeel voor de leden/vennoten als nevenoogmerk	toegelaten (idem)	toegelaten

Men kan zich wel de vraag stellen wat het nut is van deze vso zolang vzw's ook onder de vennootschapsbelasting kunnen vallen. Want een vzw biedt nog altijd voordelen doordat een vso bij de oprichting een maatschappelijk kapitaal bijeen moet brengen. Dit maatschappelijk kapitaal is afhankelijk van de vorm. Een vso kan namelijk opgericht worden als naamloze vennootschap (nv), besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba), vennootschap onder firma (vof), gewone commanditaire vennootschap (Comm. V.), commanditaire vennootschap op aandelen (Comm. VA.) of een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa). Naargelang de vorm verschilt het maatschappelijk kapitaal, met als minimumkapitaal 6.150 euro; dit minimumkapitaal geldt met ingang vanaf 1 januari 2002.²⁵¹

Eén van de redenen van het gebrek aan succes van de vso heeft, zoals hierboven reeds vermeld, dus te maken met het feit dat er geen aangepast fiscaal statuut werd uitgewerkt dat even interessant is als het regime van de rechtspersonenbelasting dat de vzw normaal gezien geniet.

Een andere reden is dat het niet gemakkelijk is om nieuwe rechtsfiguren in de rechtspraak te brengen daar zij een stuk minder rechtszekerheid bieden. De toepassingen van oude rechtsfiguren zijn door uitvoerige rechtspraak en rechtsleer veel duidelijker afgelijnd dan nieuwe rechtsfiguren.²⁵²

²⁵¹ K.B. 13 juli 2001, B.S. 11 augustus 2001.

²⁵² D. VAN GERVEN, *Handboek verenigingen*, Kalmthout, Biblo, 2004, 360.

10. Resultaten van de enquête

10.1 De inkomsten van de vzw

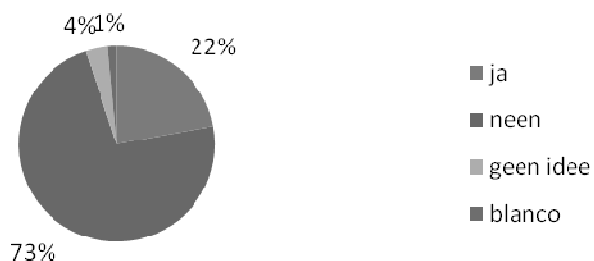
Een eerste deel vragen gaat over de inkomsten van de vzw. De rechtspersonenbelasting, waar in de regel de meeste vzw's aan onderworpen zijn, worden belast op zaken zoals het kadastraal inkomen, roerende inkomsten, verschillende soorten meerwaarden en in buitenland gelegen onroerende goederen. Om de hoeveelheid vragen in de enquête te beperken, zijn er alleen vragen gesteld omtrent de belangrijkste inkomsten zoals blijkt uit de vragen. Bij elke vraag is ook een voorbeeld gegeven. De antwoorden op deze vragen bestaan telkens uit 'ja', 'neen' en 'geen idee'.

Haalt uw vzw inkomsten uit dividenden (bijvoorbeeld vzw haalt winst uit aandelen), intresten (bijvoorbeeld intrest op leningen die de vzw heeft toegestaan aan een derde, spaarboekje,...) of inkomsten uit verhuring of gebruik van roerende goederen (bijvoorbeeld verhuren van de eigen geluidsinstallatie)?

- ☐ ja: uit ...
- ☐ neen
- ☐ geen idee

77% van de ondervraagde vzw's halen geen inkomsten uit dividenden, intresten of verhuring van roerende goederen. Dit zou willen zeggen dat de vzw dus geen spaarboekje bezit. Van de vzw's die wel inkomsten halen uit deze zaken (22%), halen de meesten hun inkomsten uit intrest van hun spaarboekje. Geen enkele vzw heeft hier geantwoord dat ze inkomsten vergaren uit dividenden.

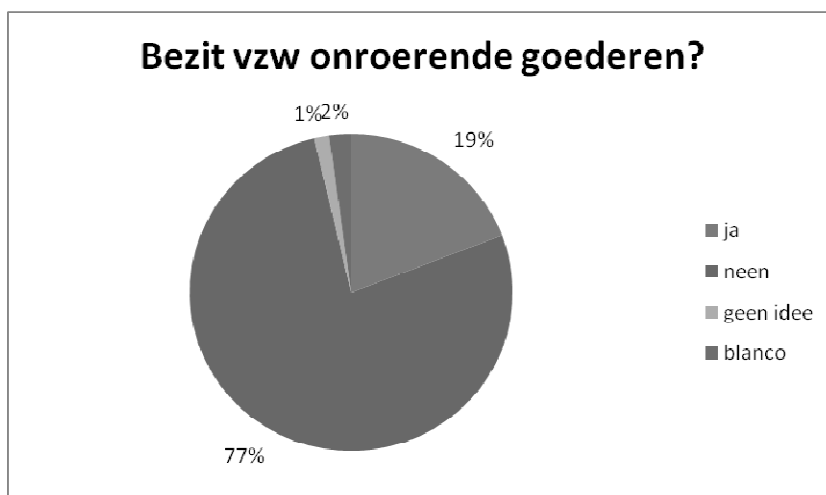
Haalt vzw inkomsten uit dividenden, intresten, verhuring van roerende goederen?



Figuur 27: Haalt de vzw inkomsten uit dividenden, intresten, verhuring van roerende goederen?

Is uw VZW in het bezit van onroerende goederen (bijvoorbeeld clublokalen)?
☐ ja
☐ neen
☐ geen idee

Uit onderstaande figuur 28 blijkt dat het overgrote merendeel van de vzw's (77%) niet in het bezit is van onroerende goederen. 19% beschikt wel over onroerende goederen.

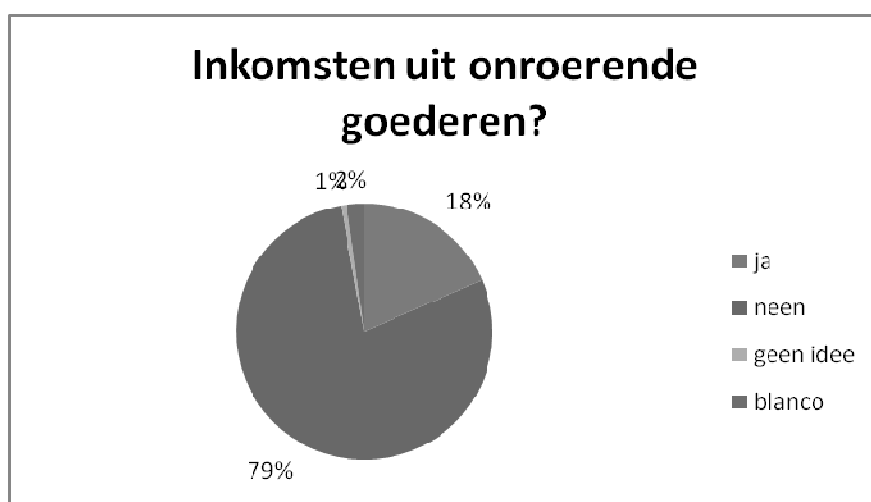


Figuur 28: Bezit vzw onroerende goederen?

Dan wordt er gevraagd of de vzw inkomsten haalt uit onroerende goederen. Deze inkomsten vallen normaal ook onder de onroerende voorheffing.

Haalt uw vzw inkomsten uit onroerende goederen (bijvoorbeeld inkomsten die ze ontvangt uit het verhuren van gebouwen)?
☐ ja
☐ neen
☐ geen idee

Uit vorige vraag bleek dat 19% in het bezit was van onroerende goederen en uit deze vraag blijkt dat zij bijna allemaal inkomsten uit verhuur halen uit deze onroerende goederen. Slechts 1 vereniging gaf aan dat ze onroerende goederen bezit, maar hier geen inkomsten uit verhuur uit haalt.



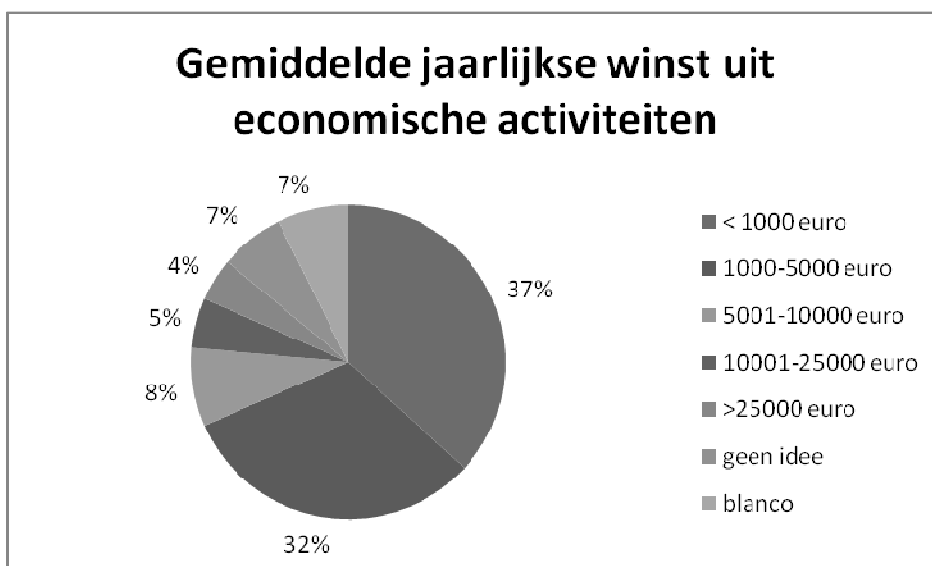
Figuur 29: Haalt de vzw inkomsten uit onroerende goederen?

Een laatste vraag die in dit deel wordt gesteld gaat over de hoeveelheid winst die de vzw jaarlijks uit economische activiteiten haalt. Er was geen cijfermateriaal voorhanden en daarom is de volgende schaal van bedragen gekozen.

Hoeveel winst haalt de vzw gemiddeld *jaarlijks* uit economische activiteiten (winstgevendende activiteiten) zoals bijvoorbeeld eetdagen, fuif organiseren, een eigen winkeltje openhouden en tombola?

- ☐ < 1.000 euro
- ☐ 1000-5000 euro
- ☐ 5001-10.000 euro
- ☐ 10.001-25.000 euro
- ☐ >25.000 euro
- ☐ geen idee

De gemiddelde jaarlijkse winst die de vzw's uit economische activiteiten halen, is in de meeste gevallen bescheiden. Zo is er 37% die jaarlijks minder dan 1000 euro uit deze activiteiten halen en voor 32% bedraagt deze winst tussen 1.000 en 5.000 euro. Er is ook één vzw die meer dan 25.000 euro winst haalt uit haar economische activiteiten.



Figuur 30: Gemiddelde jaarlijkse winst uit economische activiteiten

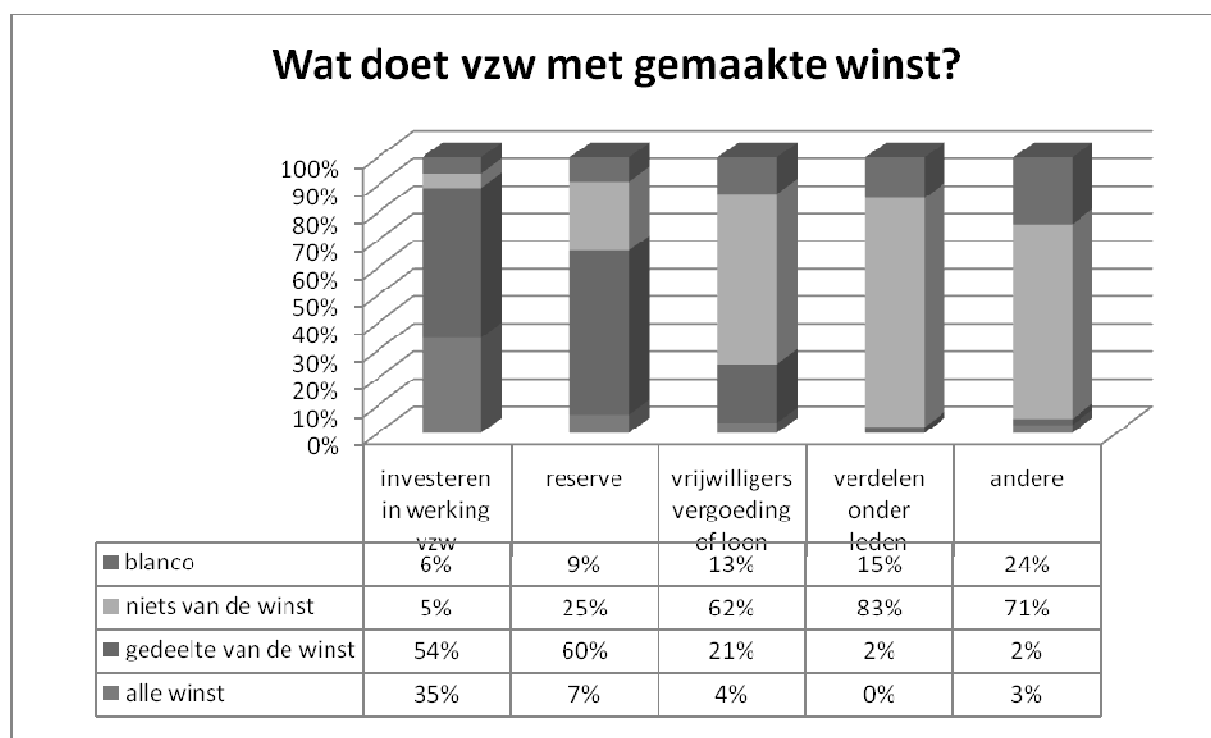
10.2 Winstgevende activiteiten

De verhouding van de inkomsten tot het doel omhelst het tweede deel van de vragen. Dit is belangrijk om te weten omdat een vzw enkel winst mag maken om het terug te steken in de werking van de vzw. Hier wordt dus eigenlijk gecontroleerd of de vzw's zich aan deze regel houden.

	Alle winst	Gedeelte van de winst	Niets van de winst
Investeren in de werking van de vzw			
Opzij zetten als reserve			
Betalen van vrijwilligersvergoedingen of loon van tewerkgestelde werknemers			
Verdelen onder leden binnen de			

vereniging			
Andere:.....			

35% gebruikt alle gemaakte winst en 54% gebruikt een gedeelte van de gemaakte winst om te investeren in de werking van de eigen vzw. Er zijn hier 7 verenigingen die antwoorden dat ze niets van hun gemaakte winst in de werking investeren, wat toch frappant is. Een meerderheid (60%) zet een gedeelte van de gemaakte winst aan de kant als reserve. Bij de vennootschapsbelasting bestaat er een regeling voor de investeringsreserve. Er zijn auteurs²⁵³ – en ik deel deze mening – die opperen voor een gelijkaardige regeling bij vzw's omdat het niet de bedoeling kan zijn om vzw's de mogelijkheid te bieden reserves op te potten die niet binnen een redelijke termijn gebruikt worden ter verwezenlijking van het doel van die vereniging. Er is één vereniging die zegt een gedeelte van de winst te verdelen onder haar leden, wat niet toegelaten is voor een vzw. De 4 verenigingen die alle winst in iets anders steken, hebben spijtig genoeg niet ingevuld wat deze andere bestemming is, net als de 3 verenigingen die een gedeelte van de winst een andere bestemming geven.



Figuur 31: Wat doet vzw met gemaakt winst?

²⁵³ E. DELEMBRE e.a., *Praktijkgids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 2007, nr. 4.1.1/33, 97.

Er zijn nog een aantal vragen die bij dit deel aansluiten, maar elders terug te vinden zijn in de enquête. Informatie die gevraagd werd in andere delen is ook interessant voor het deel van de belastingen. Zo is er de vraag naar het doel van de vzw. Dit is belangrijk omdat de activiteiten van de vzw bepalend zijn om te weten of de vzw al dan niet belast wordt en zo ja, onder welk stelsel dit gebeurt. Het doel van de vzw moet ook in statuten vermeld staan.

Wat is het doel van uw vereniging?

Het is niet praktisch om hier elk doel van elke vzw te gaan vermelden en daarom wordt dit ook niet gedaan. Maar zeker is dat uit het doel van de vereniging al bepaalde zaken kunnen afgeleid worden die interessant kunnen zijn voor het onderwerp over belastingen. Zo mogen vzw's in principe geen dividend uitkeren, want ze mag geen stoffelijk voordeel verschaffen aan haar leden.²⁵⁴ De nietigheid van een vereniging kan worden uitgesproken wanneer één van de doeleinden waarvoor zij is opgericht, strijdig is met de wet.²⁵⁵ Als een dergelijke clause dus opgenomen zou zijn in de statuten van de vzw, kan de vereniging nietig verklaard worden.

Om te weten of de vereniging winstgevende activiteiten organiseert, wordt er een vraag gesteld met een aantal mogelijke antwoorden zoals het geven van fuiven of organiseren van een kienavond. Deze activiteiten mogen in bepaalde gevallen gevoerd worden door een vzw, maar moeten dan wel aan bepaalde voorwaarden voldoen (zie bespreking art. 182 WIB 1992).

Organiseert uw vereniging één of meerdere van volgende bijkomende economische activiteiten. Dit zijn activiteiten die winst opbrengen (meerdere antwoorden zijn mogelijk).	
☐ deur aan deurverkoop	☐ verkoop van producten (taarten, kaarsen,...)
☐ eetdag/avond	☐ fuif of fuiven
☐ kienavond/tombola	☐ uitbating cafetaria/feestzaal
☐ andere:	

²⁵⁴ Art. 1 WIB 1992.

²⁵⁵ Art. 3bis, 2° WIB 1992.

Belangrijk voor de omschrijving '*uitzonderlijke en alleenstaande verrichtingen*' ²⁵⁶ is de vraag hoe vaak bovenstaande activiteiten worden georganiseerd. Daarom dat de volgende twee vragen vergeleken worden. Enerzijds hebben we het organiseren van winstgevende activiteiten en anderzijds het organiseren van activiteiten die eigen zijn aan de vereniging, hier de reguliere activiteiten genoemd. Onder deze reguliere activiteiten vallen bijvoorbeeld de trainingen in sportclubs en de repetities in cultuurverenigingen. Om onder de omschrijving '*alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen*' te vallen moeten deze winstgevende activiteiten mijns inziens ten minste even vaak en normaal nog minder vaak georganiseerd worden dan de reguliere activiteiten van de vzw.

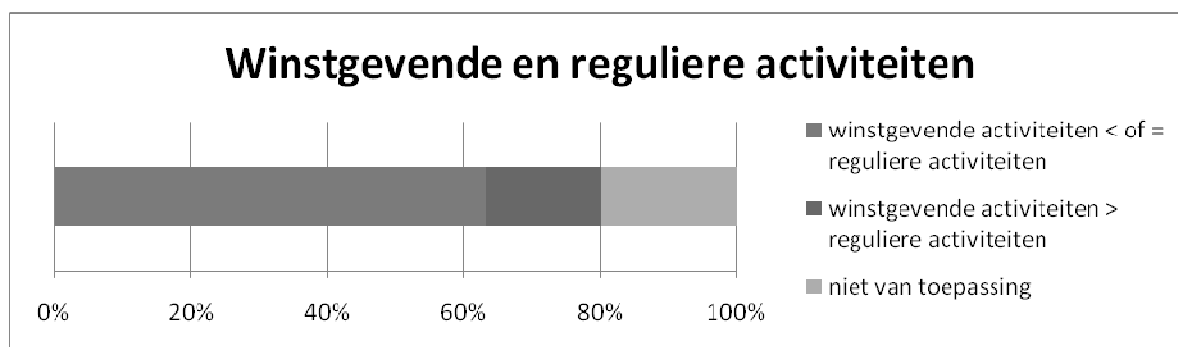
Hoe vaak organiseert u deze activiteiten?	
☐ wekelijks	☐ meerdere keren per week
☐ maandelijks	☐ meerdere keren per maand
☐ jaarlijks	☐ meerdere keren per jaar
☐ om de paar jaar	☐ niet van toepassing

Hoe vaak organiseert u activiteiten voor uw leden die eigen zijn aan uw vereniging? (zoals b.v. trainingen in sportclubs, bijeenkomsten in jeugdverenigingen, repetities in cultuurverenigingen,...)	
☐ wekelijks	☐ meerdere keren per week
☐ maandelijks	☐ meerdere keren per maand
☐ jaarlijks	☐ meerdere keren per jaar
☐ om de paar jaar	☐ geen
☐ niet van toepassing (bv ziekenhuis, rusthuis,...)	

In 63% van de gevallen komen de winstgevende activiteiten minder of even veel voor als de reguliere activiteiten, zoals het zou moeten. Maar liefst 17% van de ondervraagde vzw's heeft vaker

²⁵⁶ Art. 182, 1° WIB 1992.

winstgevende dan reguliere activiteiten. Dit is toch een rare vaststelling. Bij 20% is deze vergelijking niet van toepassing. Dit komt omdat er verenigingen zijn die niet echt reguliere activiteiten organiseren zoals bijvoorbeeld een rusthuis of deze vraag gewoon blanco hebben gelaten.



Figuur 32: Winstgevende en reguliere activiteiten

10.3 Belastingstelsel van de vzw

Een derde en logisch deel is om na te gaan onder welk belastingstelsel de vzw valt. Dit kan ofwel de rechtspersonenbelasting ofwel de vennootschapsbelasting zijn. Indien de persoon die de enquête invult niet zou weten onder welk stelsel de vzw behoort, kan hij '*geen idee*' aankruisen. Daarnaast wordt gevraagd naar het bedrag dat ze aan deze belastingen moeten betalen. Voor deze vraag werd een open vraag gebruikt, daar er geen cijfermateriaal was over de hoeveelheid belastingen die vzw's betalen.

Onder welke inkomstenbelasting valt uw vzw?

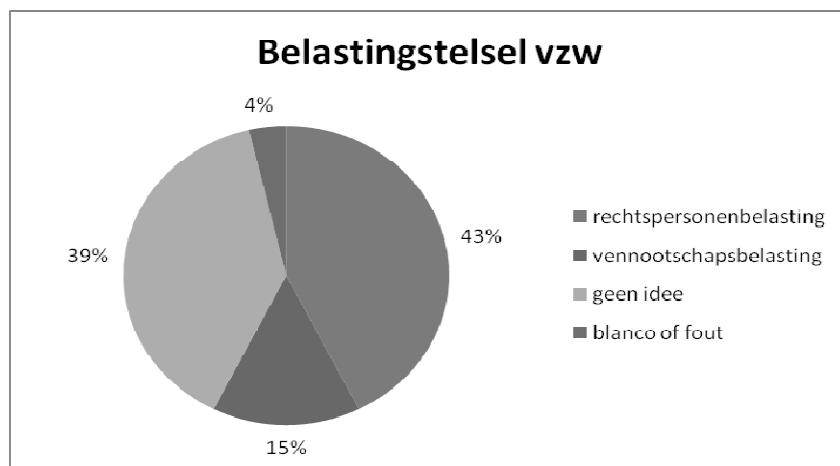
☐ Rechtspersonenbelasting
☐ Vennootschapsbelasting
☐ geen idee

Welk bedrag moet u aan belastingen betalen?

+/-

euro

De grootste groep van ondervraagde vzw's, namelijk 42% procent, valt onder de rechtspersonenbelasting. Daarnaast is er 39% die niet weten onder welk belastingstelsel hun vzw valt en dit is toch opmerkelijk. 15% zegt onder de vennootschapsbelasting te resorteren. Dit lijkt toch wel wat veel.



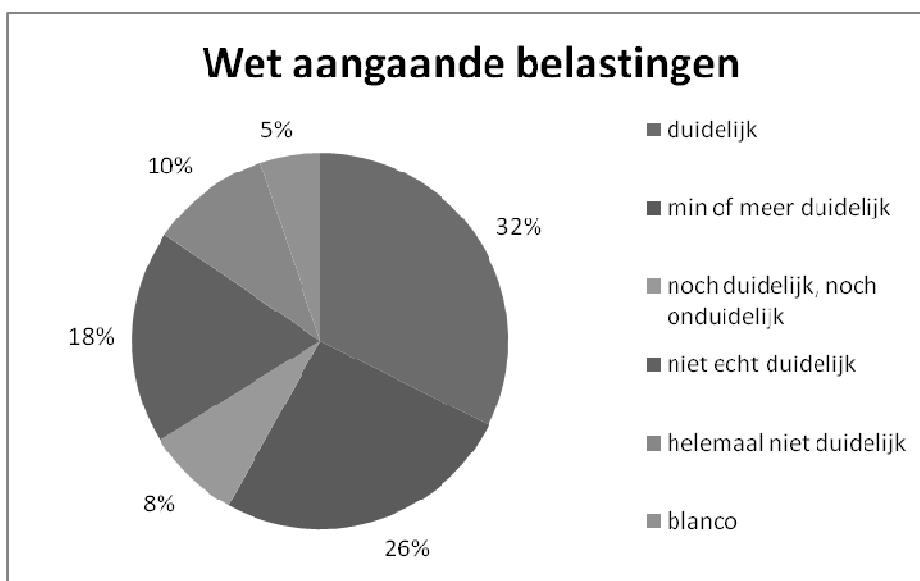
Figuur 33: Het belastingstelsel van de vzw

Uit vorige vraag blijkt dat er 4 op 10 niet weten onder welk stelsel hun vzw valt, dan is te verwachten dat op deze vraag vaak '0 euro' geantwoord gaat worden of dat deze opengelaten wordt. En dit vermoeden wordt bevestigd: 94 van de 136 ondervraagden (69%) zegt geen belastingen te moeten betalen en 34 onder hen (25%) vullen deze vraag niet in. Van de 7 ondervraagden die wel rechtspersonen- of vennootschapsbelasting betalen, valt geen enkele vereniging onder de vennootschapsbelasting. De bedragen die zij zeggen te betalen zijn de volgende: 67 euro, 100 euro, 500 euro, 500 euro, 800 euro, 1.000 euro en 1.296 euro.

Dan volgt er nog een kwaliteitsvraag: Begrijpen de mensen binnen de vzw de wet in verband met belastingen?

Is het binnen uw vzw duidelijk wat de wet inhoudt in verband met belastingen?
☐ ja, het is duidelijk
☐ het is min of meer duidelijk
☐ het is noch duidelijk, noch onduidelijk
☐ het is niet echt duidelijk
☐ het is helemaal niet duidelijk

Uit onderstaande figuur blijkt dat voor een kleine meerderheid van vzw's het min of meer duidelijk of duidelijk is wat de wet aangaande belastingen inhoudt. Daarnaast zijn er toch onduidelijkheden voor 36% van de vzw's. Uit het praten met de mensen bleek dat vooral de kleinere vzw's hier problemen mee hebben, omdat zij vaak niemand hebben die op de hoogte is van alle fiscale verplichtingen voor een vzw. Hoewel zij vaak helemaal niet belast zullen worden, zitten zij toch met vragen. Een informatiebrochure met de meest voorkomende zaken zou daarom wel handig zijn.



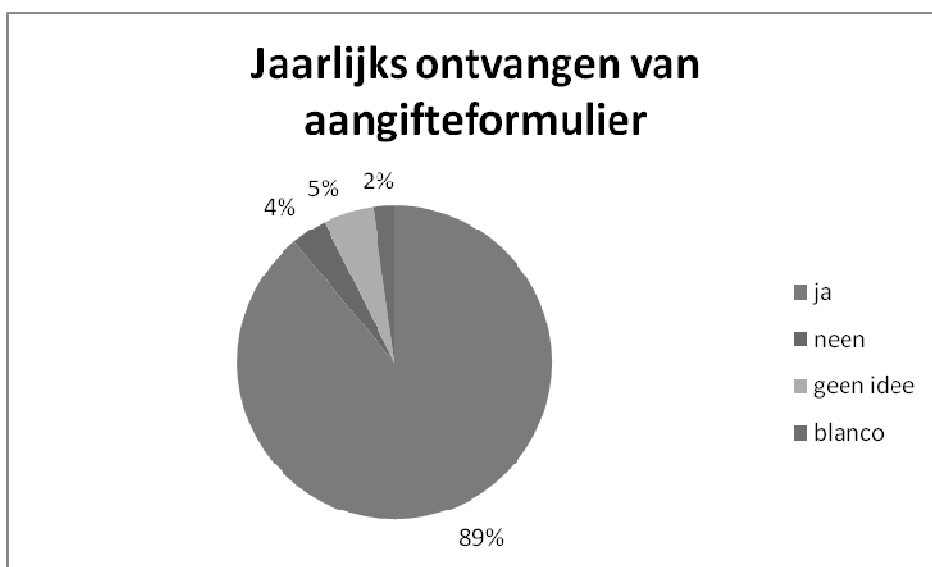
Figuur 34: Wet aangaande belastingen

10.4 Praktische benadering van belastingen

Een vierde en laatste deel gaat over praktische zaken zoals het aangifteformulier (zie Bijlage X) voor belastingen en of de vzw al onderworpen werd aan een controle door de overheid.

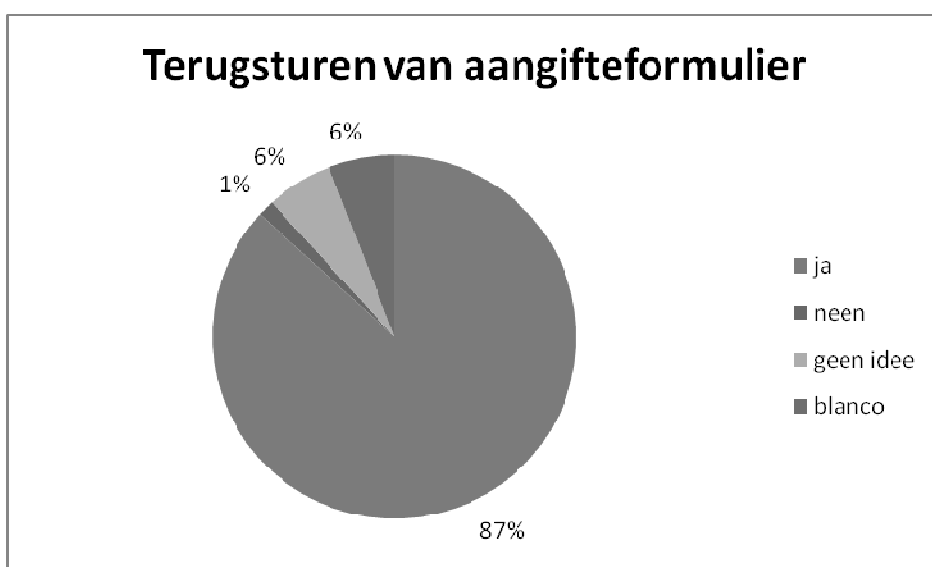
	Ontvangt uw vzw jaarlijks een aangifteformulier voor belastingen?	Stuurt men dit formulier terug naar de bevoegde instanties?	Heeft uw vzw problemen met het invullen van dit formulier?
Aangifteformulier	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee

Normaal gezien krijgen alle vzw's een aangifteformulier toegestuurd. Uit Figuur X kan je dan ook zien dat zo goed als alle vzw's een aangifteformulier ontvangen. Zoals reeds gezegd bij de bespreking van het aangifteformulier moet een vzw hier zelf achter vragen indien ze dit niet toegestuurd krijgt.



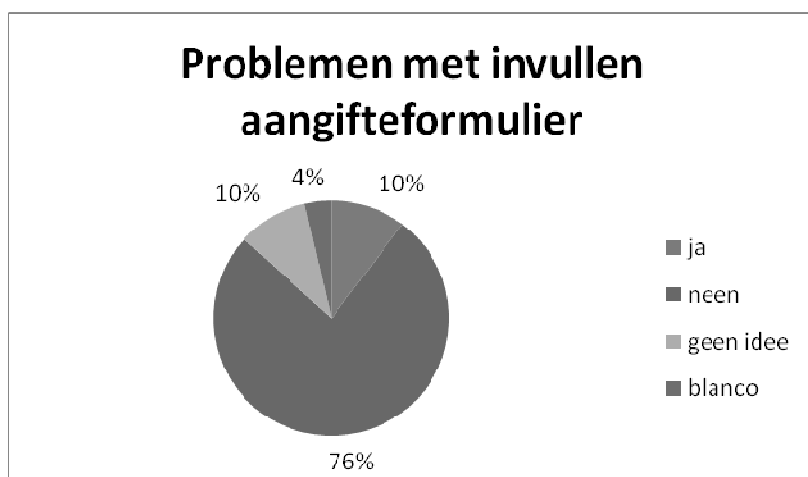
Figuur 35: Het jaarlijks ontvangen van een aangifteformulier

87% van de ondervraagde vzw's stuurt dit aangifteformulier ook terug. Hier moet wel opgemerkt worden dat er enige vertekening kan zijn, daar men vaak het sociaal aanvaardbare antwoordt. Het is namelijk zo dat vzw's die het formulier niet terugsturen iets strafbaars doen en nadien extra belast kunnen worden.



Figuur 36: Terugsturen van aangifteformulier

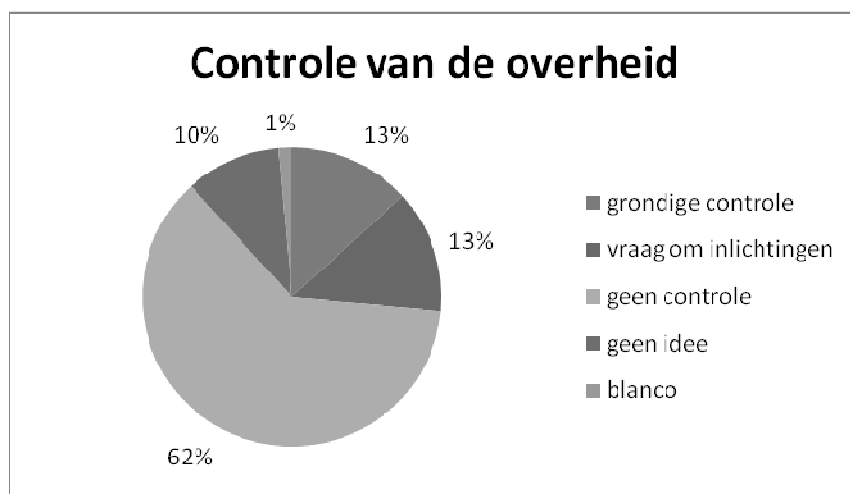
Maar liefst 76% van de ondervraagde vzw's heeft geen problemen met het invullen van het aangifteformulier. Dit kan waarschijnlijk verklaard worden door het feit dat er voor een groot aantal vzw's de meeste vakken niet van toepassing zijn.



Figuur 37: Problemen met invullen aangifteformulier

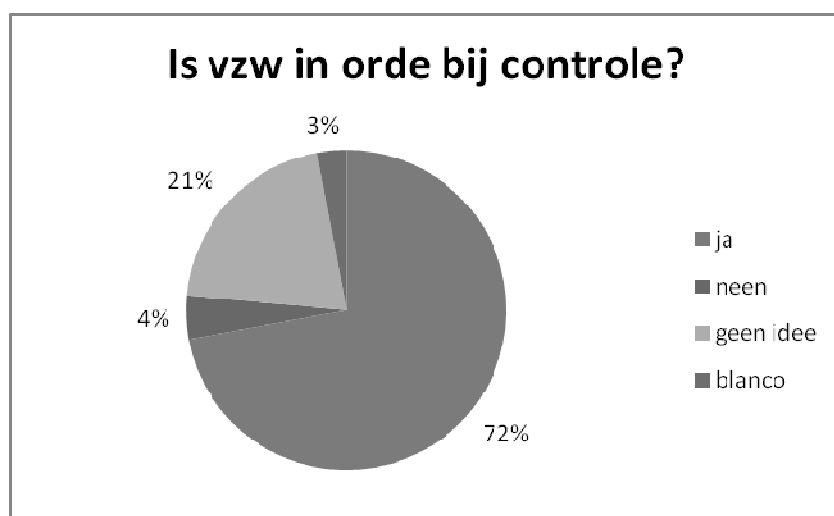
	Is er ooit controle geweest vanwege de overheid op de inkomsten van de vzw?	Denkt u dat uw vzw in orde zou zijn indien er een controle zou komen?	Vindt u dat de vzw's beter gecontroleerd moeten worden?
Controle	☐ Ja, een grondige controle ☐ Ja, enkel vraag om inlichtingen ☐ Neen ☐ Geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee

Een meerderheid van vzw's (62%) zegt nooit een grondige controle van hun vzw meegemaakt te hebben. Wel is er bij 13% al een vraag om inlichtingen geweest en bij 13% is er wel al een grondige controle geweest. 10% antwoordt dat ze niet weten of er al zo'n controle heeft plaatsgehad. Vaak had dit te maken met het feit dat ze pas sinds enkele jaren actief zijn binnen de ondervraagde vzw en ze niet weten of er voor hun komst al ooit een controle heeft plaatsgevonden.



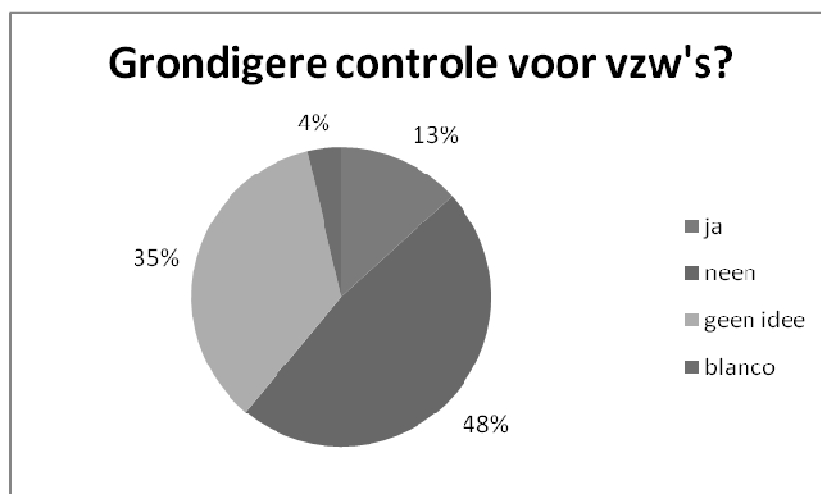
Figuur 38: Controle van de overheid

Hoewel in een vorige vraag een groot deel niet echt wist wat de wet inhoudt in verband met belastingen, antwoordt hier 72% dat hun vzw in orde zou zijn als er een controle zou plaatsvinden. Slechts een kleine minderheid (4%) denkt dat ze niet in orde zouden zijn en 21% weet het niet.



Figuur 39: Is vzw in orde bij controle?

Net niet de helft (48%) vindt dat er geen grondigere controles moeten zijn (figuur 40). Uit de enquêtes die ikzelf heb afgenomen, blijkt dat de meesten het nu al moeilijk genoeg vinden om aan alle verplichtingen te voldoen. Extra controle vanwege de overheid zou door velen niet gewaardeerd worden. Toch vindt 13% dat er grondigere controles mogen zijn voor vzw's en 35% heeft geen idee.



Figuur 40: Grondigere controle nodig voor vzw's

11. Vergelijking vzw met andere verenigingsvormen

Hier wordt een vergelijking gemaakt tussen de fiscale behandeling van de vzw met andere verenigingsvormen. Bemerk dat er niet automatisch van uit gegaan mag worden dat het voordeliger is voor de vzw als in een ander belastingstelsel dan de rechtspersonenbelasting belast wordt.

Vzw-feitelijke vereniging Grote verschil is dat vzw rechtspersoonlijkheid bezit en feitelijke vereniging niet. Vzw's vallen normaal gezien onder stelsel van rechtspersonenbelasting en in uitzonderlijke gevallen vennootschapsbelasting. Feitelijke verenigingen kunnen als dusdanig niet belast worden, hun leden kunnen wel onder de personenbelasting vallen. Feitelijke verenigingen en vzw's kunnen dezelfde handelingen stellen, maar worden verschillend belast.

Voorbeeld van eenzelfde handeling, zoals het bezitten van een onroerend goed: vzw zal onroerende voorheffing moeten betalen, bij feitelijke vereniging moet een lid staan als juridisch eigenaar en daardoor wordt deze in de personenbelasting belast op dit onroerend goed.

Vzw-vso Grote verschil is dat vso de mogelijkheid heeft tot (beperkt) uitkeren van winst aan haar leden. Vso kan zelfde handelingen stellen als vzw, maar kunnen anders belast worden.

Vzw-vennootschap Grote verschil tussen een vzw en handelsvennootschap, zoals bijvoorbeeld een nv of bvba, is het doel van winstoptimalisatie door de handelsvennootschap. De vennootschap valt in principe onder de vennootschapsbelasting en de vzw in de meeste gevallen onder de rechtspersonenbelasting. Beide verenigingsvormen kunnen zelfde handelingen stellen, maar verschillend belast worden. Bij vennootschapsbelasting worden de winsten belast.

12. Eigen voorstel

Tot op dit punt is Hoofdstuk 3 vooral een beschrijving geweest van hoe het stelsel van de rechtspersonenbelasting in elkaar zit. In dit laatste stuk voor het besluit formuleer ik een eigen voorstel. Dit eigen voorstel is gebaseerd op de volgende punten die daarna verder besproken worden:

1. principiële belastbaarheid van alle verenigingen;
2. de rechtspersonbelasting blijft behouden;
3. belasting van economische activiteiten van vereniging in de vennootschapsbelasting.

12.1 Principiële belastbaarheid van alle verenigingen

Het is mijns inziens niet meer dan normaal dat de wetgever verenigingen belast, want natuurlijke personen en andere rechtspersonen dan vzw's worden ook belast. Het is dan ook billijk dat dit het geval is voor verenigingen. Verenigingen wil wel zeggen, zowel vzw's als feitelijke verenigingen. Feitelijke verenigingen worden nu vaak helemaal niet belast en slechts in enkele gevallen zijn er leden die onder de personenbelasting vallen. En dit terwijl de feitelijke verenigingen in heel veel gevallen juist dezelfde activiteiten stellen als vzw's. Om feitelijke verenigingen te belasten, zou er dan wel een systeem uitgewerkt moeten worden dat ook deze verenigingen automatisch rechtspersoonlijkheid verkrijgen, want anders is de inkomstenbelastingen die de vereniging treft in haar geheel, en niet de leden apart, niet op hen van toepassing. Hier kan Nederland een voorbeeld zijn, waar *elke* vereniging een rechtspersoon is. Er wordt in de Nederlandse wetgeving een onderscheid gemaakt tussen verenigingen met beperkte of volledige rechtspersoonlijkheid.²⁵⁷

De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, ook de formele vereniging genoemd, is een vereniging waarvan de statuten zijn opgenomen in een notariële akte.²⁵⁸

Voor verenigingen met beperkte rechtsbevoegdheid, de informele verenigingen, liggen de statuten niet vast in een notariële akte. De Nederlandse wetgever wil het op de eerste plaats voor de informele vereniging onmogelijk maken verrichtingen van een zeker maatschappelijk gewicht te verrichten. Zo kunnen verenigingen met beperkte rechtsbevoegdheid geen registergoederen²⁵⁹ verkrijgen en kunnen ze geen erfgenaam zijn. Een tweede reden is dat de wetgever degene die met zo'n vereniging handelt, wil beschermen. De bestuurders zijn, naast de vereniging, hoofdelijk aansprakelijk indien een schuld

²⁵⁷ J.J.A. HAMERS , C.A. SCHWARZ en D.F.M.M ZAMAN, *Almanak voor de stichting en de vereniging*, Zuthpen, Paris, 2003, 44.

²⁵⁸ J.J.A. HAMERS , C.A. SCHWARZ en D.F.M.M ZAMAN, *Almanak voor de stichting en de vereniging*, Zuthpen, Paris, 2003, 44-45.

²⁵⁹ Het voornaamste kenmerk van registergoederen is dat de overdracht ervan in een openbaar register moet worden ingeschreven. Onroerende zaken zijn een belangrijke groep van registergoederen.

van een beperkt rechtsbevoegde vereniging opeisbaar wordt die het gevolg is van een voor haar verrichte rechtshandeling.²⁶⁰

De Belgische wetgever zou hier een voorbeeld aan kunnen nemen door ook alle verenigingen automatisch rechtspersoonlijkheid te geven. Er kan dan ook best een onderscheid gemaakt worden tussen de vereniging met volledige rechtspersoonlijkheid (de vzw) en de vereniging met beperkte rechtspersoonlijkheid (de feitelijke vereniging). De vereniging met beperkte rechtspersoonlijkheid zou net zoals naar Nederlands recht beperkt zijn in de verrichtingen die ze mag doen zoals bijvoorbeeld het verbod op het bezitten van onroerende goederen. Daarnaast is ook de hoofdelijke aansprakelijkheid voor bestuurders van verenigingen met beperkte rechtspersoonlijkheid een goed idee. Dit zou verenigingen met beperkte rechtspersoonlijkheid die belangrijke verrichting stellen, aanzetten tot de omvorming naar een vereniging met volledige rechtspersoonlijkheid, wat meer zekerheid inhoudt voor bestuurders, leden en derden.

12.2 De rechtspersonbelasting blijft behouden

Hoewel de rechtspersonenbelasting een vrij ingewikkelde belasting is doordat ze uit verschillende onderdelen bestaat, met als voornaamste de roerende en onroerende voorheffing, moet deze belasting naar mijn mening toch behouden blijven. De rechtspersonenbelasting moet wel voorbehouden blijven voor rechtspersonen die geen winstoogmerk nastreven en al de opbrengsten voor hun activiteiten gebruiken om aan hun ideëel statutair doel te besteden.

12.3 Belasting van economische activiteiten van vereniging in de vennootschapsbelasting

Verenigingen mogen economische activiteiten stellen. Er wordt afgestapt van de huidige wetgeving, waar veel verwarring rond heerst en men gaat verder met de term '*economische activiteiten*' die nu reeds gedefinieerd wordt in de btw-wet als "*alle werkzaamheden van een fabrikant, handelaar of dienstverrichter, met inbegrip van de winning van delfstoffen, de landbouw en de uitoefening van vrije of daarmee gelijkgestelde beroepen*".²⁶¹

Deze economische handeling zouden belast worden in de vennootschapsbelasting. Merk dus op dat een vzw dan niet meer enkel onder ofwel de rechtspersonenbelasting ofwel de vennootschapsbelasting kan vallen (het alles-of-nietssysteem), maar zowel onder de rechtspersonenbelasting als de vennootschapsbelasting. Ook hier kan gekeken worden naar het Nederlandse model waar men werkt met de term '*vermogenssettikettering*'. Daar is een vereniging of stichting slechts belastingplichtig indien en voorzover zij een onderneming drijft. Dat betekent dat er een onderscheid gemaakt moet

²⁶⁰ J.J.A. HAMERS, C.A. SCHWARZ en D.F.M.M. ZAMAN, *Almanak voor de stichting en de vereniging*, Zuthpen, Paris, 2003, 45-46.

²⁶¹ S. VAN CROMBRUGGE, 'Naar een hervorming van het fiscale stelsel van de vzw's?', in *Recht zonder omwegen. Fiscale opstellen aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Coutturier*, Brussel, Larcier, 1999, 242.

worden binnen de vereniging of stichting tussen activiteiten die tot die onderneming behoren en activiteiten die niet tot die onderneming behoren. En hetzelfde geldt voor de vermogensbestanddelen: de vermogensbestanddelen die niet in die onderneming gebruikt worden, behoren ook niet tot het zogenoemde ondernemingsvermogen. Het is belangrijk om dit onderscheid te maken omdat wijzigingen binnen het ondernemingsvermogen leiden tot belastbare winst of aftrekbaar verlies. Voor de winstberekening wordt geen rekening gehouden met wijzigingen in vermogensbestanddelen die niet tot het ondernemingsvermogen behoren.²⁶²

Mijn voorstel komt niet helemaal overeen met bijvoorbeeld de hervorming die Van Crombrugge voorstelt (en die ook grotendeels overeen komt met het voorstel van de Koninklijke Commissie tot Harmonisering en Vereenvoudiging van de Fiscaliteit van 1987).²⁶³ Van Crombrugge maakt een onderscheid tussen:

- het geheel van opbrengsten behaald uit economische activiteiten wordt besteed aan de verwezenlijking van het ideëel statutair doel van de vzw. De vzw is enkel onderworpen aan het stelsel van de rechtspersonenbelasting;
- *niet* het geheel van opbrengsten behaald uit de economische activiteiten wordt besteed aan de verwezenlijking van het ideëel statutair doel van de vzw. De vzw komt in een gemengd systeem van rechtspersonenbelasting en vennootschapsbelasting terecht. Enkel de opbrengsten uit de economische activiteit, met betrekking tot het gedeelte van hun vermogen, dat daarvoor wordt aangewend, en met betrekking tot de opbrengsten van dat vermogensgedeelte mogen aan de vennootschapsbelasting onderworpen worden.

Het voorstel van Van Crombrugge doet Deneef terecht de vraag stellen wat er moet gebeuren met de opbrengsten uit economische activiteiten die worden besteed voor niet-economische activiteiten en die worden vrijgesteld van inkomstenbelasting; hoe dienen de kosten die gepaard gaan met de verwezenlijking van deze niet-economische activiteiten in rekening te worden gebracht?²⁶⁴ Als die kosten volledig aftrekbaar zijn van de nog resterende in de vennootschapsbelasting belastbare opbrengsten, doet de vereniging een 'dubbel voordeel'.

Vzw's mogen in het geboden alternatief geen inkomsten aanwenden voor wat niet tot het ideëel statutair doel behoort. Wil zij bijvoorbeeld toch beperkte winsten uitkeren aan haar leden, dan zal zij zich bijvoorbeeld moeten omvormen tot een vso, waar inkomsten uit economische activiteiten aangewend kunnen worden voor nieuwe economische activiteiten.

²⁶² J.J.A. HAMERS, C.A. SCHWARZ en D.F.M.M. ZAMAN, *Almanak voor de Stichting en de Vereniging*, Zutphen, Paris, 2003, 31.

²⁶³ S. VAN CROMBRUGGE, 'Naar een hervorming van het fiscale stelsel van de vzw's?', in *Recht zonder omwegen. Fiscale opstellen aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Coutturier*, Brussel, Larcier, 1999, 240-241.

²⁶⁴ M. DENEFF, *Economische activiteiten van vzw en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004, nr. 309, 225.

12.4 Besluit

Het voorgestelde alternatief is terug te vinden in tabel 8. Elk alternatief systeem dat reeds besproken is moet een verdere uitwerking krijgen, die veel verder gaat dan de criteria wanneer een vereniging onder de rechtspersonenbelasting, dan wel onder de vennootschapsbelasting valt. Er moet een totale visie zijn die mee de indirecte belastingen, zoals de btw, in haar onderzoek betreft, alsook de boekhoudkundige gevolgen van bepaalde keuzes nagaat.²⁶⁵

Tabel 8: Activiteiten en doel van de vereniging en het belastingstelsel

activiteiten en doel	stelsel
• geheel van inkomsten dient voor ideëel doel • geen economische activiteiten	rechtspersonenbelasting
• geheel van inkomsten dient voor ideëel doel • wel economische activiteiten	rechtspersonenbelasting en vennootschapsbelasting voor die inkomsten en vermogensbestanddelen die tot het ondernemingsvermogen behoren
• niet het geheel van inkomsten dient voor ideëel doel • al dan niet economische activiteiten	vennootschapsbelasting (vso)

13. Conclusie

De bespreking van het stelsel van de rechtspersonenbelasting voor vzw's en aanverwante zaken zoals de vennootschapsbelasting, vso en feitelijke vereniging kunnen er enkele bemerkingen gemaakt worden:

- de wetgeving inzake het al dan niet onder de rechtspersonenbelasting vallen is ingewikkeld door de gebruikte termen die voor verschillende interpretaties vatbaar zijn. Zo zijn er de termen '*bijkomstig*' en '*economische activiteiten*', maar zelfs het woordje '*of*' zorgt voor verschillende strekkingen in de rechtsleer;
- het is mogelijk om als vzw dezelfde activiteiten te ontwikkelen als een feitelijke vereniging, maar onder verschillende belastingstelsels te vallen;

²⁶⁵ M. DENEFF, *Economische activiteiten van vzw en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004, nr. 309, 227.

- de controlediensten zijn van goede wil, maar als er bij wijze van spreken meer tijd wordt gestoken in het achterhalen van het juiste adres van de maatschappelijke zetel van een vzw dan dat er tijd gestoken wordt in het uitvoeren van controles, dan schort er iets;
- uit de resultaten van de enquêtes komt naar voren dat niet zoveel vzw's onroerende goederen bezitten, maar dat die vzw's die onroerende goederen bezitten, er praktisch allemaal inkomsten uit genereren;
- verder blijkt dat 60% van de ondervraagde vzw's een deel van haar geld aan de kant zet als reserve;
- een laatste opvallend probleem waren de vele verschillende tarieven, vooral voor de roerende voorheffing. Ook zijn er inconsistenties in de wet zoals verschillende tarieven voor eenzelfde grondslag.

Deze bemerkingen brengen ons tot verbeteringen die aangebracht kunnen worden aan het huidige systeem. Een deel hiervan is reeds besproken bij de paragraaf over alternatieven:

- een gemengd systeem (zowel vennootschapsbelasting als rechtspersonenbelasting) is meer aangewezen dan een alles-of-niets-systeem. Als een vzw onder de vennootschapsbelasting valt, zijn alle inkomsten belastbaar. Dit kan niet de bedoeling geweest zijn van de wetgever.
- de controlediensten moeten hervormd worden: er moeten uniforme controles uitgevoerd worden. Feitelijke verenigingen mogen zeker geen voorkeursbehandeling krijgen en moeten op dezelfde manier gecontroleerd worden;
- het systeem in Nederland om rechtspersoonlijkheid te geven aan elke vereniging, lijkt zeer interessant. De ongrijpbaarheid van feitelijke verenigingen zou dan grotendeels tot het verleden behoren en die (beperkte) rechtspersoonlijkheid biedt derden meer zekerheid;
- voor de reserves die vzw's kunnen aanleggen, bestaat geen wettelijke bepaling zoals in de vennootschapsbelasting wel het geval is. Het kan niet de bedoeling zijn van een vzw om lange tijd grote reserves aan te houden, dus zou de wetgever voor de vzw ook een regeling aangaande de reserves mogen uitwerken.

Lijst der geraadpleegde werken

Wetgeving

- Burgerlijk Wetboek
- Wet van 29 juli 1934 waarbij private militias verboden worden, *B.S. 6-7 augustus 1934*.
- Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen
- Wetboek van Vennootschappen
- Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers
- Wet van 27 juni 1921
- Wetboek der Successierechten
- Wet van registratie
- Wetboek btw
- WIB 1992
- Comm.IB.
- Wet van 22 december 1986 betreffende intercommunales

Boeken en artikels

- *Almanak rechtspersonenbelasting 2004*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2003.
- J. BROECKMANS, *Methoden van onderzoek en rapportering 2*, Diepenbeek, LUC, 2004..
- C. BOERAVE e.a., *Gids voor de vzw, ivzw en stichtingen*, Uitgeverij voor Handel en Nijverheid NV, Meerbeek-Kortenbergh, 2006.
- D. COECKELBERGH, *Het fiscaal statuut van de VSO: fiscaliteit à la carte?*, Zonder Winstoogmerk, Mys & Breesch, 1996.
- D. COECKELBERGH, *Praktijkboek VZW's*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2003.
- E. DE LEMBRE e.a., *Praktijkgids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 2003.
- M. DENEFF, *Economische activiteiten van vzw en stichting*, Kalmthout, Biblo, 2004.
- D. DESCHRIJVER, 'De V.Z.W. en het belastingrecht', *De V.Z.W. gezien vanuit de praktijk*, Brugge, Die Keure, 1996.
- D. DESCHRIJVER, *VZW & Belastingen*, Kalmthout, Bilblo, 2005.
- D. DESCHRIJVER en L. VANHEESWIJCK, 'Tarieven in de rechtspersonenbelasting. Enkele bemerkingen over een aantal inconsistenties en onjuistheden in tariefbepalingen van art. 225 WIB 92', *T.F.R.*, 2004.
- C. GIJSELINCKX, E. FRANCHOIS en W. VAN OPSTAL, *Stichtingen in België. Profiel van de sector*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 2008.
- E. GRIJPDONCK (ed.) *Non-for-profit*, Deurne, MIM, 1981.

- E. HAMBACH, *Vrijwilligerswerk: de wet. Praktische vragen en antwoorden*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 2008.
- J.J.A. HAMERS, C.A. SCHWARZ en D.F.M.M ZAMAN, *Almanak voor de Stichting en de Vereniging*, Zuthpen, Paris, 2003, 31.
- A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie. Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992.
- Raad voor Financiën – Afdeling Fiscaliteit en Parafiscaliteit - 1991, Brussel, Ministerie van Financiën, 1991.
- M. MAREE, S. MERTENS, J. DEFOURNY et al, *Het verenigingsleven in België. Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 2005.
- M. MAREE, S. MERTENS, M. LOOSE et al, *Verenigingen in België. Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de sector – editie 2008*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 2008.
- S. MERTENS et al, *De private non-profitsector in België. Resultaten van een pilootonderzoek: Statistisch overzicht en aanzet tot een internationale vergelijking*, Brussel, Koning Boudewijnstichting, 1999.
- H. PRIMIS en J. CUYPERS, *VZW-zakboekje*, Mechelen, Kluwer, 2008.
- H. PRIMIS, *De nieuwe V.Z.W.-wet Een nieuw juridisch kader voor de non-profitsector*, Mechelen, Kluwer, 2002.
- L. SALAMON en L. ANHEIER, *The Emerging Sector: an Overview*, The John Hopkins University Institute for Policy Studies, Baltimore MD, 1994.
- L. SIMONET en M. ELOY, 'Le régime fiscal des associations sans but lucratif et de certains autres groupements et institutions', *J.T.*, 1977.
- M. TELLER, *Naar een goede verstandhouding? Studiedag over het verenigingsleven en zijn interactie met de overheid*, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 2005.
- A. TIBERGHIE en R. DEBLAUWE, *Handboek voor Fiscaal Recht*, Brussel, Larcier, 2006.
- S. VAN CROMBRUGGE, 'Naar een hervorming van het fiscale stelsel van de vzw's?', in *Recht zonder omwegen. Fiscale opstellen aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Coutturier*, Brussel, Larcier, 1999.
- G. VANDEN ABEELE e.a., *Praktijkgids voor de vzw*, Diegem, Ced. Samsom, 1997.
- D. VAN GERVEN, *Handboek verenigingen*, Kalmthout, Biblo, 2004.
- R. VAN HECKE en G. POPPE, *Praktijkboek vzw's en directe belastingen*, Antwerpen, Intersentia, 2007.
- H. VAN IMPE, E. VAN IMPE en D. DE BOCK, *Leidraad voor vzw's: De Fiscaliteit*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2006.
- R. VERHEYDEN, 'Het gebrek aan overheidscontrole in het belang van derden op de verenigingen zonder winstoogmerk', *Rechtskundig Weekblad*, 1977.
- S. WEUTS, *Honderdvijftig jaar Kamp van Beverlo*, Concentra grafic, Hasselt, 1985.

Websites

- <http://www.leopoldsburg.be/>
- http://www.just.fgov.be/index_nl.htm
- <http://www.b-rail.be>
- <http://www.devzw.be/>
- <http://www.fisconet.be>
- <http://www.iec-iab.be>
- <http://www.onroerendevoorheffing.be>
- <http://www.statbel.fgov.be>
- <http://www.verenigingonderdeloep.be>

Lijst der figuren

Figuur 1: Evolutie van het aantal stichtingen van openbaar nut	- 4 -
Figuur 2: Geografische kaart Limburg	- 16 -
Figuur 3: Onderscheid in statuten tussen werkende	- 25 -
Figuur 4: Het jaarlijks indienen van een ledenlijst	- 27 -
Figuur 5: Wat voor soort ledenlijst wordt er bijgehouden	- 28 -
Figuur 6: Van welke rechten maken de werkende leden gebruik?	- 29 -
Figuur 7: Geniet vzw subsidies?	- 30 -
Figuur 8: Geraadpleegde diensten bij vragen/problemen	- 31 -
Figuur 9: Kent uw vzw de wettelijke regeling?	- 34 -
Figuur 10: Heeft uw vereniging dit neergelegd in 2007?	- 35 -
Figuur 11: Leeftijd van de vrijwilligers	- 36 -
Figuur 12: Beroep van vrijwilligers	- 36 -
Figuur 13: Duur van engagement van de vrijwilliger	- 37 -
Figuur 14: Kent uw vereniging de maximumvergoedingen van een vrijwilliger?	- 38 -
Figuur 15: Heeft de vzw een btw-nummer?	- 41 -
Figuur 16: Vzw en gemeente	- 41 -
Figuur 17: Maakt de vereniging deel uit van een overkoepelende organisatie?	- 43 -
Figuur 18: Heeft vereniging statuten opgesteld?	- 44 -
Figuur 19: Geniet feitelijke vereniging van subsidies?	- 45 -
Figuur 20: Geraadpleegde diensten bij vragen/problemen	- 46 -
Figuur 21: Kenmerken van de feitelijke vereniging	- 47 -
Figuur 22: Leeftijd vrijwilligers	- 48 -
Figuur 23: Beroep van vrijwilligers	- 48 -
Figuur 24: Duur van engagement van de vrijwilliger	- 49 -
Figuur 25: Vereniging en gemeente	- 49 -

Figuur 26: Problematiek rechtspersonenbelasting/vennootschapsbelasting	- 53 -
Figuur 27: Haalt de vzw inkomsten uit dividenden, intresten, verhuring van roerende goederen?	- 110 -
Figuur 28: Bezit vzw onroerende goederen?	- 110 -
Figuur 29: Haalt de vzw inkomsten uit onroerende goederen?	- 111 -
Figuur 30: Gemiddelde jaarlijkse winst uit economische activiteiten	- 112 -
Figuur 31: Wat doet vzw met gemaakt winst?	- 113 -
Figuur 32: Winstgevende en reguliere activiteiten	- 116 -
Figuur 33: Het belastingstelsel van de vzw.....	- 117 -
Figuur 34: Wet aangaande belastingen.....	- 118 -
Figuur 35: Het jaarlijks ontvangen van een aangifteformulier	- 119 -
Figuur 36: Terugsturen van aangifteformulier.....	- 119 -
Figuur 37: Problemen met invullen aangifteformulier	- 120 -
Figuur 38: Controle van de overheid	- 121 -
Figuur 39: Is vzw in orde bij controle?.....	- 121 -
Figuur 40: Grondigere controle nodig voor vzw's.....	- 122 -

Lijst der tabellen

Tabel 1: Verdeling studenten, gemeente of stad en het theoretisch onderwerp.....	- 17 -
Tabel 2: Aantal ondervraagde feitelijke verenigingen en vzw's.....	- 20 -
Tabel 3: Toelagen toegekend aan verenigingen in Leopoldsburg in 2007	- 30 -
Tabel 4: Stelde uw vereniging het betreffende model op in 2007?	- 34 -
Tabel 5: Structuur in feitelijke verenigingen	- 42 -
Tabel 6: Samenvattende tabel RPB: belastbare grondslag en tarief	- 87 -
Tabel 7: Vergelijking juridisch toegelaten winstoogmerk.....	- 107 -
Tabel 8: Activiteiten en doel van de vereniging en het belastingstelsel	- 126 -

Lijst met bijlagen

Bijlage 1: Enquête vzw en feitelijke vereniging	I
Bijlage 2: Beslissingsboom	LVII
Bijlage 3: Aanvraagformuliern I en II	LVIII
Bijlage 4: Boekhoudkundige documenten.....	LXIII
Bijlage 5: Aangifte in de rechtspersonenbelasting (aanslagjaar 2008) en toelichting.....	LXVII
Bijlage 6: Het verschil tussen stichting en vereniging in Nederland	LXXIX
Bijlage 7: Stroomschema vso	LXXXI
Bijlage 8: Persbericht	LXXXII
Bijlage 9: Toelagereglement	LXXXIII
Bijlage 10: Verenigingen in Leopoldsburch.....	LXXXVII

Bijlage 1: Enquête vzw en feitelijke vereniging**Vooraf**

De antwoorden op deze "Grote verenigingsenquête" worden strikt vertrouwelijk behandeld.

Indien uw vereniging onder een koepel valt, gelieve dan deze enquête in te vullen vanuit uw vereniging zelf en niet vanuit het standpunt van de koepel.

A. De identiteitskaart van uw vereniging**1. Algemeen**

Naam van de vereniging

Postcode vereniging:

Functie van de persoon die de enquête invult binnen de vereniging:

II

Vorm van de vereniging:	
☐ vzw	☐ andere:
☐ feitelijke vereniging	

Waarom heeft u gekozen voor deze vorm?	

2. Sector

In welke sector is uw vereniging actief ? (Meerdere antwoorden zijn mogelijk, doch geef dan de verhouding aan)		
☐ Cultuur	☐ Algemene recreatie	☐ Maatschappelijke dienstverlening
☐ Sport	☐ Onderwijs en onderzoek	☐ Verdediging van rechten en belangen
☐ Jeugd	☐ Gezondheidszorg	☐ Andere activiteiten van de verenigingen
	☐ Buurtvereniging	☐ Beheren van onroerende goederen

3. Situatieschets

Geef telkens het cijfer aan en duidt het symbool aan om aan te geven hoe de evolutie in de laatste jaren volgens u was voor deze categorie personen: stijgend (↑), dalend (↓) of constant blijvend (=).

Leden (werkende en toegetreden leden, dus iedereen die actief is binnen de vereniging)	
Aantal:	Evolutie: ↑ of ↓ of =
Loontrekkenden met arbeidsovereenkomst	
Aantal:	Evolutie: ↑ of ↓ of =
In VTE ²⁶⁶ :	

²⁶⁶ in VTE: Voltijdse equivalenten:

Vrijwilligers (al dan niet met onkostenvergoeding)	
Aantal:	Evolutie: ↑ of ↓ of =

B. Structuur en doel van de vereniging

1. Structuur

Hoe is uw vzw opgebouwd? Omcirkel de organen die in uw vzw voorkomen. Indien u het niet weet, plaatst u een vraagteken.

Controle boekhouding  ☐ Bedrijfsrevisor ☐ boekhouder ☐ Leden algemene Vergadering ☐ Andere:	Dagelijks bestuur
Ondernemingsraad	Raad van bestuur
Adviesraden of comités	Algemene vergadering
	Orgaan van vertegenwoordiging
	Werkgroepen/ commissies/cellen/...

aantal voltijdse werknemers + aantal deeltijdse werknemers omgerekend in voltijdse eenheden

Bijvoorbeeld: 1 voltijdse en 2 halftijdsen = 2 voltijdsen equivalenten

Duid aan:

Hoe wordt u vereniging naar buiten toe vertegenwoordigd? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ meerhandtekeningsclausule (bv de vereniging wordt vertegenwoordigd door de gezamenlijke handtekening van twee bestuurders)
- ☐ door de handtekening van minimum de helft van de bestuurders
- ☐ orgaan van vertegenwoordiging
- ☐ aparte volmachten
- ☐ wij gebruiken geen van bovenstaande vertegenwoordigingsmogelijkheden
- ☐ geen idee

Kent U het verschil tussen 'werkende' en 'toegetreten' leden?

- ☐ ja
- ☐ neen



Indien ja: wordt er binnen uw vereniging een onderscheid gemaakt in de statuten tussen "werkende" en "toegetreten" leden?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Schuldeisers van de VZW kunnen nooit aan het persoonlijk vermogen van een bestuurder.

- ☐ akkoord
- ☐ niet akkoord
- ☐ geen idee

2. Doel

Wat is het doel van uw vereniging?

Organiseert uw vereniging één of meerdere van volgende bijkomende economische activiteiten. Dit zijn activiteiten die winst opbrengen (meerdere antwoorden zijn mogelijk)
☐ deur aan deurverkoop ☐ verkoop van producten (taarten, kaarsen,...) ☐ eetdag/avond ☐ fuif of fuiven ☐ kienavond/tombola ☐ uitbating cafetaria/feestzaal ☐ andere:

Hoe vaak organiseert u deze activiteiten?
☐ wekelijks ☐ meerdere keren per week ☐ maandelijks ☐ meerdere keren per maand ☐ jaarlijks ☐ meerdere keren per jaar ☐ om de paar jaar ☐ niet van toepassing

Indien u één of meerdere van deze activiteiten organiseert. Waarom? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ om de dagdagelijkse werking te financieren
- ☐ om activiteiten te organiseren die afwijken van de normale jaarwerking
- ☐ om een financiële reserve aan te leggen voor: ...
- ☐ om de opbrengst uit te keren aan de leden
- ☐ om andere redenen: ...

Zou het voortbestaan van uw vereniging in gevaar komen moesten voorgaande activiteiten wegvallen?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ misschien
- ☐ geen idee

Hoe vaak organiseert u activiteiten voor uw leden die eigen zijn aan uw vereniging? (zoals b.v. trainingen in sportclubs, bijeenkomsten in jeugdverenigingen, repetities in cultuurverenigingen,...)

- | | |
|--|---|
| ☐ wekelijks | ☐ meerdere keren per week |
| ☐ maandelijks | ☐ meerdere keren per maand |
| ☐ jaarlijks | ☐ meerdere keren per jaar |
| ☐ om de paar jaar | ☐ geen |
| ☐ niet van toepassing (bv ziekenhuis, rusthuis,...) | |

Hoe verhouden de kosten van de georganiseerde activiteiten die winst opbrengen zich ten opzichte van de gewone werkingskosten?

- | | |
|---|---|
| ☐ deze zijn een beetje kleiner | ☐ deze zijn veel kleiner |
| ☐ deze zijn een beetje groter | ☐ deze zijn veel groter |
| ☐ deze zijn ongeveer gelijk | ☐ geen idee |

C. Administratieve verplichtingen

1. De aanvraagformulieren I en II voor neerlegging documenten

Kent u aanvraagformulieren I en II ?

- ☐ ja
- ☐ neen: ga door naar "2. statutenwijziging"

Welke problemen heeft u al gehad met het invullen van aanvraagformulieren I of II?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Onduidelijkheid over welke luiken van welk formulier juist ingevuld moeten worden
- ☐ Onduidelijkheid over wie de formulieren moet ondertekenen
- ☐ Onduidelijkheid over welke formulieren juist ingevuld moeten worden
- ☐ Onduidelijkheid over waar de formulieren getekend moeten worden
- ☐ Geen problemen
- ☐ Om andere redenen:

Welke andere problemen heeft u al gehad met de aanvraagformulieren? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ vergeten vooraf te betalen
- ☐ wel vooraf betaald, maar het betalingsbewijs vergeten toe te voegen
- ☐ niet voldoende exemplaren van de documenten bijgevoegd
- ☐ de bijlagen vergeten
- ☐ geen problemen
- ☐ andere:.....

Waar kon u terecht met uw vragen in verband met deze aanvraagformulieren?

- | | |
|---|---|
| ☐ nergens | ☐ overheid (bv gemeente) |
| ☐ brochure | ☐ vrienden of familie |
| ☐ boeken | ☐ advocaat |
| ☐ internet | ☐ andere: |
| ☐ griffie rechtbank koophandel | |

Nam het zoeken naar antwoorden volgens u te veel tijd in beslag ?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Wanneer een bestaande bestuurder wordt ontslagen of een nieuwe bestuurder wordt benoemd, neemt u dan de nodige maatregelen om dit bekend te maken of met andere woorden, dient u dan aanvraagformulieren I en II in bij de griffie van de rechtbank van koophandel?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Wanneer dient u aanvraagformulieren I en II meestal in?
☐ Onmiddellijk na de statutenwijziging, de benoeming of het ontslag ☐ Er kan wel een hele tijd tussenzitten ☐ Hier besteden wij geen aandacht aan ☐ Deze documenten dienen we niet in, want: ☐ We hebben hier geen tijd voor ☐ De kostprijs is te hoog ☐ Andere:...

Zou u gebruik maken van de mogelijkheid om de aanvraagformulieren of ledenlijst elektronisch op te sturen?
☐ Ja ☐ Neen

2. Statutenwijziging

Deze vraag is enkel in te vullen voor vzw's die werden opgericht voor 1 januari 2004:

Heeft uw vereniging de statutenwijziging die voor 1 januari 2006 ingediend moest worden naar aanleiding van de nieuwe wet van 2 mei 2002 betreffende de vzw's, de internationale vzw's en de stichtingen doorgevoerd? (Meerdere antwoorden mogelijk)
☐ Ja ☐ Nee, ik wist niet dat de statuten aangepast moesten worden

- ☐ Nee, geen tijd gehad
- ☐ Nee, kost te veel
- ☐ Nee, dat heeft geen zin
- ☐ Nee, ik wist/weet niet hoe eraan moet beginnen
- ☐ Andere redenen:...

3. De ledenlijst

Welk soort ledenlijst wordt er in uw vereniging bijgehouden?

- ☐ wij houden geen ledenlijst bij.
- ☐ een ledenlijst waarin enkel de werkende leden zijn opgenomen.
- ☐ een ledenlijst waarin enkel de toegetreden leden zijn opgenomen.
- ☐ een ledenlijst waarin zowel de werkende als de toegetreden leden zijn opgenomen.
- ☐ een ledenlijst, maar we weten niet welke soort leden hierin opgenomen zijn
- ☐ geen idee

Wordt er elk jaar een kopie van de ledenlijst van de vereniging neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

4. Huishoudelijk reglement

Maakt uw vereniging gebruik van de mogelijkheid om haar interne werking te regelen door een huishoudelijk reglement?

- ☐ ja



- ☐ neen
- ☐ geen idee

Zo ja, wat wordt hier dan vooral in geregeld? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ werking van de algemene vergadering nader omschrijven (vb. wijze van stemmen)
- ☐ procedurevoorschriften, zoals toelating van leden tot de algemene vergadering
- ☐ voorschriften rond het gebruik van het lokaal
- ☐ gedragsregels
- ☐ kledingvoorschriften:
- ☐ prijsreglementeringen
- ☐ andere:.....

D. Werking en aansprakelijkheid

Maken werkende leden (leden van de algemene vergadering die geen bestuurder zijn) soms gebruik van volgende rechten? Kruis aan.

	Ja	Nee	Geen idee
Samenroepen Algemene Vergadering			
Punten op de agenda			

XIII

Algemene Vergadering zetten			
Vragen stellen tijdens de Algemene Vergadering			
Recht op informatie (boekhouding, notulen,...)			
Recht op vorderen van ontbinding vzw			

Welk antwoord op de volgende stelling komt overeen met de situatie in uw vereniging?

Over een agendapunt op de algemene vergadering van uw vereniging...
☐ ...gaat men meestal eerst discussiëren alvorens over te gaan tot stemming ☐ ...komt het vaak tot zware woordenwisselingen ☐ ...wordt er bij de stemming vaak door iedereen akkoord gegaan omdat men het bestuur vertrouwd ☐ geen idee ☐ andere: ...

Hoeveel mensen zitten er in de Raad van Bestuur?

--

Hoeveel mensen zitten er in de Algemene Vergadering?

--

Vul in:

Is het mandaat van de bestuurder bezoldigd?

☐ ja ☐ neen ☐ geen idee
--

*In tabel hieronder vindt u enkele bevoegdheden die toebehoren aan een orgaan binnen de vzw. Gelieve aan te duiden **wie u denkt** dat er in uw vereniging bevoegd is voor:*

	Raad van Bestuur	Algemene vergadering	Dagelijks Bestuur	Geen idee	Niet van toepassing
Goedkeuring statutenwijziging					
Contracten afsluiten met derden					
Benoeming dagelijks bestuur					
Uitsluiting van een werkend lid					
Kwijting verlenen aan bestuurders					
Uitsluiting van Toegetreden Leden					
Aankopen van bureauartikelen (papier, pen...)					
Goedkeuring begroting					
Benoeming bestuurders					
Beslissen over toetreding nieuwe werkende leden					
Reparatie vernield dak door storm					
Opstellen begroting					
Beslissen over bezoldiging bestuurders					

Vindt u het verschil tussen de bevoegdheden van de Raad van Bestuur en het Dagelijks Bestuur duidelijk?
☐ ja, het is duidelijk ☐ het is min of meer duidelijk ☐ het is noch duidelijk, noch onduidelijk ☐ het is niet echt duidelijk ☐ het is helemaal niet duidelijk / ik ken het niet

Denkt u dat leden en/of bestuurders voor bepaalde tekortkomingen persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld?
☐ ja, enkel leden ☐ ja, enkel bestuurders ☐ ja, leden en bestuurders ☐ nee ☐ geen idee

Welke van de volgende categorieën zetelen er in de Raad van Bestuur van uw vzw?

	Ja	nee	Geen idee
Werkende leden			
Specialisten (accountant, jurist)			
Andere rechtspersonen			
Toegetreden leden			
Personeelsleden			

Als uw vzw ontbonden wordt, moet er een bestemming gegeven worden aan de bestanddelen (materiaal, geld...). Wat vindt u dat er met het geld moet gebeuren?
☐ het geld moet worden uitgekeerd aan de leden, ☐ het geld moet geschonken worden aan een goed doel

- ☐ het geld moet worden gegeven worden aan een andere vereniging
- ☐ andere: ...

Wat is er in uw vereniging bepaald i..v.m. de bestemming van de bestanddelen indien de vzw ontbonden wordt?

- ☐ deze zullen toekomen aan een andere vzw met hetzelfde doel
- ☐ deze zullen toekomen aan een feitelijke vereniging met het zelfde doel
- ☐ deze zullen toekomen aan de leden
- ☐ deze zullen toekomen aan de werkende leden
- ☐ deze zullen toekomen aan de Raad van Bestuur
- ☐ de bestemming is nog niet bepaald
- ☐ andere: ...

E. Inkomstenbelasting

1. Van waar komen de inkomsten?

Haalt uw VZW inkomsten uit dividenden (bijvoorbeeld VZW haalt winst uit aandelen) , intresten (bijvoorbeeld intrest op leningen die de VZW heeft toegestaan aan een derde, spaarboekje,...) of inkomsten uit verhuring of gebruik van roerende goederen (bijvoorbeeld verhuren van de eigen geluidsinstallatie)?

- ☐ ja: uit ...
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Is uw VZW in het bezit van onroerende goederen (bijvoorbeeld clublokalen)?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Haalt uw VZW inkomsten uit onroerende goederen (bijvoorbeeld inkomsten die ze ontvangt uit het verhuren van gebouwen)?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Hoeveel winst haalt de VZW gemiddeld *jaarlijks* uit economische activiteiten (winstgevendende activiteiten) zoals bijvoorbeeld eetdagen, fuif organiseren, een eigen winkeltje openhouden en tombola?

- ☐ < 1.000 euro
- ☐ 1000-5000 euro
- ☐ 5001-10.000 euro
- ☐ 10.001-25.000 euro
- ☐ >25.000 euro
- ☐ geen idee

2. Hoe verhouden de inkomsten zich tot het doel van de VZW?

Wat doet de VZW met de gemaakte winst? (zet kruisje in kader waar past)

	Alle winst	Gedeelte van de winst	Niets van de winst
Investeren in de werking van de VZW			
Opzij zetten als reserve			
Betalen van vrijwilligersvergoedingen of loon van tewerkgestelde werknemers			
Verdelen onder leden binnen de vereniging			
Andere:.....			

2. Onder welk belastingsstelsel valt de VZW?

Onder welke inkomstenbelasting valt uw VZW?	
	☐ Rechtspersonenbelasting ☐ Vennootschapsbelasting ☐ geen idee

Welk bedrag moet u aan belastingen betalen?	+/-	euro
---	------------	-------------

Is het binnen uw VZW duidelijk wat de wet inhoudt in verband met belastingen?
☐ ja, het is duidelijk ☐ het is min of meer duidelijk

- ☐ het is noch duidelijk, noch onduidelijk
- ☐ het is niet echt duidelijk
- ☐ het is helemaal niet duidelijk

3. Praktisch

	Ontvangt uw VZW jaarlijks een aangifteformulier voor belastingen?	Stuurt men dit formulier terug naar de bevoegde instanties?	Heeft uw VZW problemen met het invullen van dit formulier?
Aangifteformulier	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee

	Is er ooit controle geweest vanwege de overheid op de inkomsten van de VZW?	Denkt u dat uw VZW in orde zou zijn indien er een controle zou komen?	Vindt u dat de VZW's beter gecontroleerd moeten worden?
Controle	☐ Ja, een grondige controle ☐ Ja, enkel vraag om inlichtingen ☐ Neen ☐ Geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee	☐ ja ☐ neen ☐ geen idee

F. Andere fiscale verplichtingen

1. Patrimoniumtaks

Is uw vzw onderworpen aan de patrimoniumtaks?(= vergoeding van de successierechten op uw bezittingen)?
☐ ja ☐ neen ☐ ik weet niet wat u bedoelt met patrimoniumtaks (ga naar "2. BTW")

Welke problemen heeft uw vzw ondervonden met aangifte van de patrimoniumtaks

2. BTW

het niet ontvangen van een aangifteformulier	☐ Ja ☐ Nee
niet weten wat patrimoniumtaks is	☐ Ja ☐ Nee
niet weten wanneer men de taks moet betalen	☐ Ja ☐ Nee
niet weten wat men moet aangeven	☐ Ja ☐ Nee
andere:	

Heeft uw vzw een btw-nummer?
☐ ja ☐ neen (sla volgende vraag over)



Welke inkomsten vallen onder BTW?	☐ Ja	☐ Nee
Moet ik op mijn lidgeld ook BTW aanrekenen?	☐ Ja	☐ Nee
Zijn subsidies ook onderworpen aan BTW?	☐ Ja	☐ Nee
andere:		

Schat de volgende financieringsvormen procentueel

[illegible]

4. SUBSIDIES

Geniet uw vzw van:

1= Ja jaarlijks

2= Nee, ik weet toch dat ik het niet ga krijgen, dus dien ik het ook niet meer in

3= Nee, ik wist niet dat dit bestond

4= Nee

Gemeentelijke subsidies	
Andere gemeentelijke ondersteuning zoals uitleendienst	
Provinciale subsidies	
Subsidies/ steun van de Vlaamse overheid	
Europese subsidies	
Andere:...	

5. Overige

Heeft uw vzw volgende diensten al geraadpleegd indien men vragen/problemen had?

Gemeentelijke diensten zoals cultuur, jeugd, sport, senioren,...	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden
Provinciale diensten zoals het ondersteuningspunt voor vrijwilligers	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden
Overheidssdiensten	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden
Andere diensten zoals vb vormingsplus	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden

G. Boekhouding

1. Algemeen

	Kent uw vereniging de wettelijke regeling?	Kent uw vereniging de opgelegde modellen?	Stelde uw vereniging dit op in 2007?	Heeft uw vereniging dit neergelegd in 2007?
Begroting	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee
Dagboek	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee
Inventaris	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee
Jaarrekening	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee	☐ Ja ☐ Nee ☐ geen idee

Hoe controleert men de boekhouding?
☐ er worden verder geen vragen over gesteld ☐ de penningmeester doet de boekhouding, maar de penningmeester wordt grondig door de overige bestuurders/leden van de algemene vergadering hierover ondervraagd ☐ de penningmeester doet de boekhouding, er worden verder geen vragen over gesteld ☐ de boekhouding wordt gecontroleerd door een bedrijfsrevisor

2. Soort vzw

Voert uw vereniging:
☐ een vereenvoudigde boekhouding (voor kleine vzw's) ☐ een dubbele boekhouding

- | |
|------------------------------------|
| ☐ geen idee |
|------------------------------------|

Is uw vereniging, boekhoudkundig gezien:
--

- | |
|--|
| ☐ een kleine vzw
☐ een grote vzw
☐ een zeer grote vzw
☐ geen idee |
|--|

Wat is het balanstotaal van uw vzw?

- | |
|---|
| ☐ minder dan 1.000.000 euro
☐ tussen de 1.000.000 euro en 3.125.000 euro
☐ meer dan 3.125.000 euro
☐ geen idee |
|---|

Hoeveel ontvangsten exclusief BTW heeft uw VZW? (Uitzonderlijke ontvangsten niet bijgerekend)

- | |
|---|
| ☐ minder dan 250.000 euro
☐ tussen de 250.000 euro en 6.250.000 euro
☐ meer dan 6.250.000 euro
☐ geen idee |
|---|

3. Voeren van de boekhouding

Zijn er in uw vzw mensen met genoeg financiële achtergrond voor het voeren van de boekhouding?
--

- | |
|-----------------------------|
| ☐ ja |
|-----------------------------|

- ☐ nee
- ☐ geen idee

Hoe wordt de boekhouding binnen uw vereniging georganiseerd?

- ☐ Zelf (door de penningmeester) , met boekhoudkundig programma
- ☐ Zelf (door de penningmeester), zonder boekhoudkundig programma
- ☐ Het wordt uitbesteed (bv accountant)
- ☐ Wij voeren geen boekhouding
- ☐ Ik weet het niet

Indien de boekhouding door de penningmeester wordt gevoerd, hoe gebeurt dan de controle?

- ☐ er worden verder geen vragen over gesteld. De boekhouding wordt zonder meer goedgekeurd
- ☐ er worden enkele oppervlakkige vragen gesteld. Daarna wordt de boekhouding zonder meer goedgekeurd.
- ☐ Het werk van de penningmeester wordt grondig gecontroleerd (oa door het stellen van vele vragen, eventueel inkijken documenten,...)
- ☐ de boekhouding wordt gecontroleerd door een externe (bedrijfsrevisor/boekhouder)

Brengt de nieuwe vzw-wetgeving (dd. 2002) extra kosten met zich mee inzake boekhoudkundige verplichtingen?

- ☐ ja

- ☐ nee
- ☐ geen idee

Zo ja, welke kosten?

- ☐ externe boekhouder
- ☐ advies
- ☐ infosessies volgen
- ☐ andere: ...

Hoeveel bedragen deze kosten jaarlijks?

+/-

euro

Vindt u de nieuwe boekhoudkundige verplichtingen ingewikkeld of moeilijk haalbaar?

- ☐ ja
- ☐ neen

Zo ja, waarom?

--

H. Vrijwilligers

Profiel van de vrijwilligers. "De meeste vrijwilligers in mijn vereniging zijn ..." (Let op het gaat hier niet om leden in de vereniging. Bijvoorbeeld in een voetbalclub bedoelen we niet alle spelers, maar wel personen die zich inzetten voor de vereniging door bijvoorbeeld het helpen op een eetdag, kantine openhouden, ...)

Geslacht?	○ Mannelijk ○ Vrouwelijk ○ Geen duidelijke meerderheid
Leeftijd?	○ 18-24 jaar ○ 25-34 jaar ○ 35-44 jaar ○ 45-54 ○ Ouder ○ Geen duidelijke meerderheid
Opleiding?	○ Lager opgeleid (maximaal diploma secundair onderwijs) ○ Hoger opgeleid (hoger onderwijs) ○ Geen duidelijke meerderheid
Beroep?	○ Studerend ○ Werkend ○ Huisman/huisvrouw ○ Werkzoekend ○ Gepensioneerd ○ Andere: ○ Geen duidelijke meerderheid
Hoe zijn zij in de meeste gevallen	○ Actief: op eigen initiatief

vrijwilliger geworden?	○ Passief: ze werden gevraagd door de vereniging ○ Geen duidelijke meerderheid
Duur van het engagement van de vrijwilliger?	○ Mogelijk kort tot zeer kort (maximum 1 jaar) ○ Middellang (1-3 jaar) ○ Langdurig tot levenslang (langer dan 3 jaar) ○ Geen duidelijke meerderheid
Taken van de vrijwilliger? (Duid aan voor welke activiteiten je vereniging vrijwilligers inzet: meerdere antwoorden mogelijk)	○ Organiseren en begeleiden van activiteiten ○ Praktische hulp: vervoer, afwassen, koken, ... ○ Administratieve taken ○ Andere:

Vul in:

HA= helemaal akkoord

A= akkoord

NA= Niet akkoord

HNA helemaal niet akkoord

Stelling	HA	A	Geen mening	NA	HNA
Mijn vereniging krijgt voldoende materiële steun via de stad/gemeente.					
Mijn vereniging zou graag gebruik maken van het initiatief van een gratis verzekering voor vrijwilligerswerk door de Provincie Limburg en de steden en gemeenten.					
Als een vrijwilliger een ernstige fout maakt die een derde schade berokkent, is de vereniging daar niet aansprakelijk voor, maar wel de persoon zelf.					
Mijn vereniging is niet verplicht om een RSZ - bijdrage te betalen voor vrijwilligers.					
Mijn vereniging verkiest een forfaitaire vergoeding (vast bedrag waarvoor vrijwilliger geen tickets, bewijsjes, ... moet voorleggen) boven een reëel kostenvergoedingssysteem (de vrijwilliger bewijst zijn reële kosten).					
De stad/gemeente betreft onze vereniging voldoende bij het beleid inzake advies- en					

beheersstructuren.					
Mijn vereniging ondervindt veel moeite om geëngageerde vrijwilligers te vinden voor mijn vereniging.					
Er is een aanspreekpunt in mijn gemeente/stad voor problemen inzake vrijwilligerswerk.					
Ik heb de indruk dat de laatste jaren steeds meer mensen bereid zijn om vrijwilliger te worden in mijn vereniging.					
Ik vind het belangrijk om de vrijwilligers een symbolische vergoeding te geven (cadeaucheque, verrassing, ...)					
Volgens mij kan iemand tegelijkertijd een werkloosheidsuitkering en een vergoeding voor zijn vrijwilligerswerk krijgen.					
Mijn gemeente heeft in de voorbije 5 jaren duidelijk gepolst naar de echte en concrete behoeften van mijn vereniging.					
Ik vind het belangrijk dat deze onkostenvergoedingen steeds officieel gebeuren.					
Sommige personen dien ik te weigeren als vrijwilliger door hun beroep als onverenigbaarheid (vb. journalist, politieman, politicus, militair, advocaat, ...)					

Zorgen dat men als vrijwilliger verzekerd is, is een taak van de vrijwilliger zelf.					
Ik heb een beeld van het totaalbedrag aan vergoedingen dat ik jaarlijks aan elke vrijwilliger betaal. Indien HA, of A: hoeveel is dit ongeveer jaarlijks per vrijwilliger?					
Ik voel de activiteiten van bedrijven aan als concurrentie voor mijn vereniging.					
Volgens mij mag een persoon op brugpensioen een vrijwilligersvergoeding krijgen.					

Keert uw vzw aan sommige vrijwilligers een vergoeding uit?

☐ Ja	☐ Nee	☐ De vzw wist niet dat het mogelijk is	☐ Men wilt wel, maar weet niets ervan (vb de grootte van de vergoeding)	☐ Geen idee
--------------------------	---------------------------	--	---	---------------------------------

Zo ja, hoeveel vrijwilligers krijgen er een vrijwilligersvergoeding in uw vereniging?

Indien u graag meer informatie wenst over vrijwilligersvergoedingen, op welke manier wilt u deze dan verkrijgen? (meerdere zijn mogelijk)

- ☐ Via een brochure
- ☐ Via een vormingsdag
- ☐ Via een online cursus
- ☐ Andere
- ☐ Ik heb hier geen interesse in

Kent uw vereniging de maximumvergoedingen van een vrijwilliger?

☐ ja, dit is €

☐ neen

☐ geen idee

I. Einde...

Vindt u dat de nieuwe VZW-wetgeving van 2002 veel heeft veranderd? Bent u tevreden? Deze vraag is enkel in te vullen voor vzw's die werden opgericht voor 1 januari 2004:

Antwoord:	Veel beter	Beter	Hetzelfde	Slechter	Veel slechter
Transparantie: er is veel meer duidelijkheid inzake structuur, boekhouding, enz.					
Administratieve vereenvoudiging					
Toegenomen juridische zekerheid					
Voldoende aangepast aan verenigingen die handelsactiviteiten uitvoeren					
Voldoende verschillen tussen kleine, middelgrote en grote vzw's					
Flexibelere organisatie					
Betere toegang tot					

subsidies					
Duidelijkheid ivm fiscale regelgeving					
Overreglementering					
Uniformiteit: dezelfde regels regels voor iedereen					
Geloofwaardigheid					

Overweegt uw vereniging de vzw te ontbinden en een feitelijke vereniging te worden?

☐ ja

☐ neen

Heeft u nog opmerkingen of aanvullingen?

Hartelijk dank voor uw medewerking!

www.verenigingonderdeloep.be

Vooraf

De antwoorden op deze "Grote verenigingsenquête" worden strikt vertrouwelijk behandeld.

Indien uw vereniging onder een koepel valt, gelieve dan deze enquête in te vullen vanuit uw vereniging zelf en niet vanuit het standpunt van de koepel.

A. De identiteitskaart van uw vereniging

1. Algemeen

Naam van de vereniging

Postcode vereniging:

Functie van de persoon die de enquête invult binnen de vereniging:

Vorm van de vereniging:

☐ vzw	☐ andere:
☐ feitelijke vereniging	

Waarom heeft u gekozen voor deze vorm?

2. Sector

In welke sector is uw vereniging actief ? (Meerdere antwoorden zijn mogelijk, doch geef dan de verhouding aan)		
☐ Cultuur	☐ Algemene recreatie	☐ Maatschappelijke dienstverlening
☐ Sport	☐ Onderwijs en onderzoek	☐ Verdediging van rechten en belangen
☐ Jeugd	☐ Gezondheidszorg	☐ Andere activiteiten van de verenigingen
	☐ Buurtvereniging	☐ Beheren van onroerende goederen

3. Situatieschets

Geef telkens het cijfer aan en duidt het symbool aan om aan te geven hoe de evolutie in de laatste jaren volgens u was voor deze categorie personen: stijgend (↑), dalend (↓) of constant blijvend (=).

Leden (werkende en toegetreden leden, dus iedereen die actief is binnen de vereniging)	
Aantal:	Evolutie: ↑ of ↓ of =
Loontrekkenden met arbeidsovereenkomst	
Aantal:	Evolutie: ↑ of ↓ of =
In VTE ²⁶⁷ :	
Wie is de werkgever?	
Vrijwilligers (al dan niet met onkostenvergoeding)	
Aantal:	Evolutie: ↑ of ↓ of =

B. Structuur en doel van de vereniging

1. Structuur

Hoe ziet de structuur van uw vereniging eruit?

☐ ledenvergadering ☐ bestuur

²⁶⁷ in VTE: Voltijdse equivalenten:

aantal voltijdse werknemers + aantal deeltijdse werknemers omgerekend in voltijdse eenheden

Bijvoorbeeld: 1 voltijdse en 2 halftijdsen = 2 voltijdsen equivalenten

☐ andere....

Welke functies bestaan er binnen uw vereniging? (bv voorzitter, penningmeester, secretaris,...)

2. Doel

Wat is het doel van uw vereniging?

Organiseert uw vereniging één of meerdere van volgende bijkomende economische activiteiten. Dit zijn activiteiten die winst opbrengen (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

☐ deur aan deurverkoop	☐ verkoop van producten (taarten, kaarsen,...)
☐ eetdag/avond	☐ fuif of fuiven
☐ kienavond/tombola	☐ uitbating cafetaria/feestzaal
☐ andere:	

Hoe vaak organiseert u deze activiteiten?	
☐ wekelijks	☐ meerdere keren per week
☐ maandelijks	☐ meerdere keren per maand
☐ jaarlijks	☐ meerdere keren per jaar
☐ om de paar jaar	☐ niet van toepassing

Indien u één of meerdere van deze activiteiten organiseert. Waarom? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)
☐ om de dagdagelijkse werking te financieren ☐ om activiteiten te organiseren die afwijken van de normale jaarwerking ☐ om een financiële reserve aan te leggen voor: ... ☐ om de opbrengst uit te keren aan de leden ☐ om andere redenen: ...

Zou het voortbestaan van uw vereniging in gevaar komen moesten voorgaande activiteiten wegvallen?
☐ ja ☐ neen ☐ misschien ☐ geen idee

Hoe vaak organiseert u activiteiten voor uw leden die eigen zijn aan uw vereniging? (zoals b.v. trainingen in sportclubs, bijeenkomsten in jeugdverenigingen, repetities in cultuurverenigingen,...)

- | | |
|--|---|
| ☐ wekelijks | ☐ meerdere keren per week |
| ☐ maandelijks | ☐ meerdere keren per maand |
| ☐ jaarlijks | ☐ meerdere keren per jaar |
| ☐ om de paar jaar | ☐ geen |
| ☐ niet van toepassing (bv ziekenhuis, rusthuis,...) | |

Hoe verhouden de kosten van de georganiseerde activiteiten die winst opbrengen zich ten opzichte van de gewone werkingskosten?

- | | |
|---|---|
| ☐ deze zijn een beetje kleiner | ☐ deze zijn veel kleiner |
| ☐ deze zijn een beetje groter | ☐ deze zijn veel groter |
| ☐ deze zijn ongeveer gelijk | ☐ geen idee |

C. Administratieve handelingen

1. Statuten

Heeft uw vereniging statuten opgesteld?

- ☐ ja
- ☐ neen
- ☐ geen idee

Waarom wel/niet?

Indien er statuten zijn opgesteld binnen uw vereniging, welke bepalingen bevatten ze?

- ☐ doel
- ☐ duur
- ☐ bepalingen

2. Huishoudelijk reglement

Maakt uw vereniging gebruik van de mogelijkheid om haar interne werking te regelen door een huishoudelijk reglement?

- 
- ☐ ja
 - ☐ neen
 - ☐ geen idee

Zo ja, wat wordt hier dan vooral in geregeld? (Meerdere antwoorden)

mogelijk)

- ☐ werking van de algemene vergadering nader omschrijven (vb. wijze van stemmen)
- ☐ procedurevoorschriften, zoals toelating van leden tot de algemene vergadering
- ☐ voorschriften rond het gebruik van het lokaal
- ☐ gedragsregels
- ☐ kledingvoorschriften:
- ☐ prijsreglementeringen
- ☐ andere:.....

D. Werking en aansprakelijkheid

Als uw vereniging ontbonden wordt, moet er een bestemming gegeven worden aan de bestanddelen (materiaal, geld...). Wat vindt u dat er met het geld moet gebeuren?

- ☐ het geld moet worden uitgekeerd aan de leden,
- ☐ het geld moet geschonken worden aan een goed doel
- ☐ het geld moet worden gegeven worden aan een andere vereniging
- ☐ andere: ...

Wat is er in uw vereniging bepaald i.v.m. de bestemming van de bestanddelen indien de vereniging ontbonden wordt?

- ☐ deze zullen toekomen aan een vzw met hetzelfde doel
- ☐ deze zullen toekomen aan een feitelijke vereniging met het zelfde doel
- ☐ deze zullen toekomen aan de leden
- ☐ deze zullen toekomen aan een goed doel
- ☐ de bestemming is nog niet bepaald
- ☐ andere: ...

Onder welke vorm van aansprakelijkheid valt uw vereniging en zijn leden?

- ☐ Persoonlijke aansprakelijkheid voor het hoofd van mijn vereniging (hoofdleider, coach, voorzitter,)
- ☐ Persoonlijke aansprakelijkheid voor de ondertekenaar van contracten, facturen, ...
- ☐ Geen persoonlijke aansprakelijkheid voor leden van mijn vereniging
- ☐ Ieder lid van mijn vereniging is gelijk aansprakelijk
- ☐ Wij genieten van rechtspersoonlijkheid
- ☐ Geen idee: ...

E. Inkomstenbelasting

1. Van waar komen de inkomsten?

Haalt uw vereniging inkomsten uit dividenden (bijvoorbeeld de vereniging haalt winst uit aandelen) , intresten (bijvoorbeeld intrest op leningen die de vereniging heeft toegestaan aan een derde, spaarboekje,...) of inkomsten uit verhuring of gebruik van roerende goederen (bijvoorbeeld verhuren van de eigen geluidsinstallatie)?

- ☐ ja: uit ...

☐ neen ☐ geen idee

Is uw vereniging in het bezit van onroerende goederen (bijvoorbeeld clublokalen)?
☐ ja ☐ neen ☐ geen idee

Wie is de juridische eigenaar van deze onroerende goederen?

Haalt uw vereniging inkomsten uit onroerende goederen (bijvoorbeeld inkomsten die ze ontvangt uit het verhuren van gebouwen)?
☐ ja ☐ neen ☐ geen idee

Hoeveel winst haalt de vereniging gemiddeld <i>jaarlijks</i> uit economische activiteiten (winstgevende activiteiten) zoals bijvoorbeeld eetdagen, fuif organiseren, een eigen winkeltje openhouden en tombola?
☐ < 1.000 euro ☐ 1000-5000 euro

☐ 5001-10.000 euro ☐ 10.001-25.000 euro ☐ >25.000 euro ☐ geen idee

2. Hoe verhouden de inkomsten zich tot het doel van de vereniging?

Wat doet de vereniging met de gemaakte winst? (zet kruisje in kader waar past)

	Alle winst	Gedeelte van de winst	Niets van de winst
Investeren in de werking van de vereniging			
Opzij zetten als reserve			
Betalen van vrijwilligersvergoedingen of loon van tewerkgestelde werknemers			
Verdelen onder leden binnen de vereniging			
Andere:.....			

3. Onder welk belastingsstelsel valt de vereniging?

Onder welke inkomstenbelasting valt uw vereniging?
☐ Rechtspersonenbelasting ☐ Vennootschapsbelasting ☐ Personenbelasting ☐ geen idee

1. FINANCIERING

[illegible]

dergelijke								
------------	--	--	--	--	--	--	--	--

2. SUBSIDIES

Geniet uw vereniging van:

1= Ja jaarlijks

2= Nee, ik weet toch dat ik het niet ga krijgen, dus dien ik het ook niet meer in

3= Nee, ik wist niet dat dit bestond

4= Nee

Gemeentelijke subsidies	
Andere gemeentelijke ondersteuning zoals uitleendienst	
Provinciale subsidies	
Subsidies/ steun van de Vlaamse overheid	
Europese subsidies	
Andere:...	

3. Overige

Heeft uw vereniging volgende diensten al geraadpleegd indien men vragen/problemen had?

Gemeentelijke diensten zoals cultuur, jeugd, sport, senioren,...	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden
Provinciale diensten zoals het ondersteuningspunt voor vrijwilligers	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden
Overheiddiensten	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden
Andere diensten zoals vb vormingsplus	☐ Ja	☐ Nee	☐ Ik wist niet dat ze bestonden

G. Boekhouding

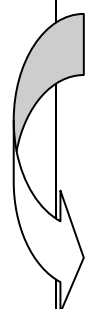
Voert uw vereniging een boekhouding?:

- ☐ de inkomsten en uitgaven worden eenvoudig bijgehouden in een boekje of in excel of...
- ☐ een vereenvoudigde boekhouding (zoals voor kleine vzw's)
- ☐ een dubbele boekhouding
- ☐ geen idee

Zijn er in uw vereniging mensen met genoeg financiële achtergrond voor het voeren van de boekhouding?

- ☐ ja
- ☐ nee
- ☐ geen idee

Hoe wordt de boekhouding binnen uw vereniging georganiseerd?



- ☐ Zelf (door de penningmeester) , met boekhoudkundig programma
- ☐ Zelf (door de penningmeester), zonder boekhoudkundig programma
- ☐ Het wordt uitbesteed (bv accountant)
- ☐ Wij voeren geen boekhouding
- ☐ Ik weet het niet

Indien de boekhouding door de penningmeester wordt gevoerd, hoe gebeurt dan de controle?

- ☐ er worden verder geen vragen over gesteld.
- ☐ er worden enkele oppervlakkige vragen gesteld.

- Het werk van de penningmeester wordt grondig gecontroleerd (oa door het stellen van vele vragen, eventueel inkijken documenten,...)
- de boekhouding wordt gecontroleerd door een externe (bedrijfsrevisor/boekhouder)

H. Vrijwilligers

Profiel van de vrijwilligers. "De meeste vrijwilligers in mijn vereniging zijn ..." (Let op het gaat hier niet om leden in de vereniging. Bijvoorbeeld in een voetbalclub bedoelen we niet alle spelers, maar wel personen die zich inzetten voor de vereniging door bijvoorbeeld het helpen op een eetdag, kantine openhouden, ...)

Geslacht?	○ Mannelijk ○ Vrouwelijk ○ Geen duidelijke meerderheid
Leeftijd?	○ 18-24 jaar ○ 25-34 jaar ○ 35-44 jaar ○ 45-54 ○ Ouder ○ Geen duidelijke meerderheid
Opleiding?	○ Lager opgeleid (maximaal diploma secundair onderwijs) ○ Hoger opgeleid (hoger onderwijs) ○ Geen duidelijke meerderheid
Beroep?	○ Studerend ○ Werkend ○ Huisman/huisvrouw ○ Werkzoekend ○ Gepensioneerd ○ Andere: ○ Geen duidelijke meerderheid
Hoe zijn zij in de meeste gevallen	○ Actief: op eigen initiatief ○ Passief: ze werden gevraagd door de vereniging

L

vrijwilliger geworden?	o Geen duidelijke meerderheid
Duur van het engagement van de vrijwilliger?	- o Mogelijk kort tot zeer kort (maximum 1 jaar) - o Middellang (1-3 jaar) - o Langdurig tot levenslang (langer dan 3 jaar) - o Geen duidelijke meerderheid
Taken van de vrijwilliger? (Duid aan voor welke activiteiten je vereniging vrijwilligers inzet: meerdere antwoorden mogelijk)	- o Organiseren en begeleiden van activiteiten - o Praktische hulp: vervoer, afwassen, koken, ... - o Administratieve taken - o Andere:

Vul in:

HA= helemaal akkoord

A= akkoord

NA= Niet akkoord

HNA helemaal niet akkoord

Stelling	HA	A	Geen mening	NA	HNA
Mijn vereniging krijgt voldoende materiële steun via de stad/gemeente.					

Mijn vereniging zou graag gebruik maken van het initiatief van een gratis verzekering voor vrijwilligerswerk door de Provincie Limburg en de steden en gemeenten.					
Als een vrijwilliger een ernstige fout maakt die een derde schade berokkent, is de vereniging daar niet aansprakelijk voor, maar wel de persoon zelf.					
Mijn vereniging is niet verplicht om een RSZ - bijdrage te betalen voor vrijwilligers.					
Mijn vereniging verkiest een forfaitaire vergoeding (vast bedrag waarvoor vrijwilliger geen tickets, bewijsjes, ... moet voorleggen) boven een reëel kostenvergoedingssysteem (de vrijwilliger bewijst zijn reële kosten).					
De stad/gemeente betreft onze vereniging voldoende bij het beleid inzake advies- en beheersstructuren.					
Mijn vereniging ondervindt veel moeite om geëngageerde vrijwilligers te vinden voor mijn vereniging.					
Er is een aanspreekpunt in mijn gemeente/stad voor problemen inzake vrijwilligerswerk.					
Ik heb de indruk dat de laatste jaren steeds meer mensen bereid zijn om vrijwilliger te worden in mijn vereniging.					
Ik vind het belangrijk om de vrijwilligers een symbolische vergoeding te geven (cadeaucheque, verrassing, ...)					
Volgens mij kan iemand tegelijkertijd een werkloosheidsuitkering en een vergoeding voor zijn vrijwilligerswerk krijgen.					
Mijn gemeente heeft in de voorbije 5 jaren duidelijk gepolst naar de echte en concrete behoeften van mijn vereniging.					
Ik vind het belangrijk dat deze onkostenvergoedingen steeds officieel gebeuren.					

Sommige personen dien ik te weigeren als vrijwilliger door hun beroep als onverenigbaarheid (vb. journalist, politieman, politicus, militair, advocaat, ...)					
Zorgen dat men als vrijwilliger verzekerd is, is een taak van de vrijwilliger zelf.					
Ik heb een beeld van het totaalbedrag aan vergoedingen dat ik jaarlijks aan elke vrijwilliger betaal. Indien HA, of A: hoeveel is dit ongeveer jaarlijks per vrijwilliger?					
Ik voel de activiteiten van bedrijven aan als concurrentie voor mijn vereniging.					
Volgens mij mag een persoon op brugpensioen een vrijwilligersvergoeding krijgen.					

Keert uw vereniging aan sommige vrijwilligers een vergoeding uit?				
☐ Ja	☐ Nee	☐ De vzw wist niet dat het mogelijk is	☐ Men wilt wel, maar weet niets ervan (vb de grootte van de vergoeding)	☐ Geen idee

Zo ja, hoeveel vrijwilligers krijgen er een vrijwilligersvergoeding in uw vereniging?

Indien u graag meer informatie wenst over vrijwilligersvergoedingen, op welke manier wilt u deze dan verkrijgen? (meerdere zijn mogelijk)

- ☐ Via een brochure
- ☐ Via een vormingsdag
- ☐ Via een online cursus
- ☐ Andere
- ☐ Ik heb hier geen interesse in

Kent uw vereniging de maximumvergoedingen van een vrijwilliger?

- ☐ ja
- ☐ neen

I. Speciaal voor de feitelijke verenigingen...

Welke voordelen zijn er volgens u verbonden aan een vzw?

Welke nadelen zijn er volgens u verbonden aan een vzw?

Waarom heeft u de stap naar een vzw nooit gemaakt (meerdere antwoorden zijn mogelijk)?

- ☐ Te ingewikkelde wetgeving
- ☐ Onze vereniging komt niet in aanraking met grote financiële bedragen
- ☐ Wij hebben hier nog nooit bij stilgestaan

☐ omdat onze vereniging deel uitmaakt van een koepelorganisatie ☐ Andere:
Denkt u dat een vzw voor uw activiteiten wettelijk mogelijk is?
☐ Ja ☐ Nee ☐ Geen idee

Waarom wel of waarom niet?

--

Maakt uw vereniging deel uit van zo een overkoepelende organisatie (bv lokale Chiro onder de koepel Chiro nationaal)
☐ Ja ☐ Nee, dit bestaat niet voor onze vereniging ☐ Geen idee

Welke financiële verbintenissen/kenmerken bevat uw vereniging? Duid aan welke van toepassing zijn.			
	Ja	Nee	Geen idee
Leningen			
Belangrijke contracten			

afsluiten			
Schulden maken			
Onroerend goed in eigendom			
Een groot werkingskapitaal			
Personeel in dienst			
Subsidies aanvragen			
Veel leden			

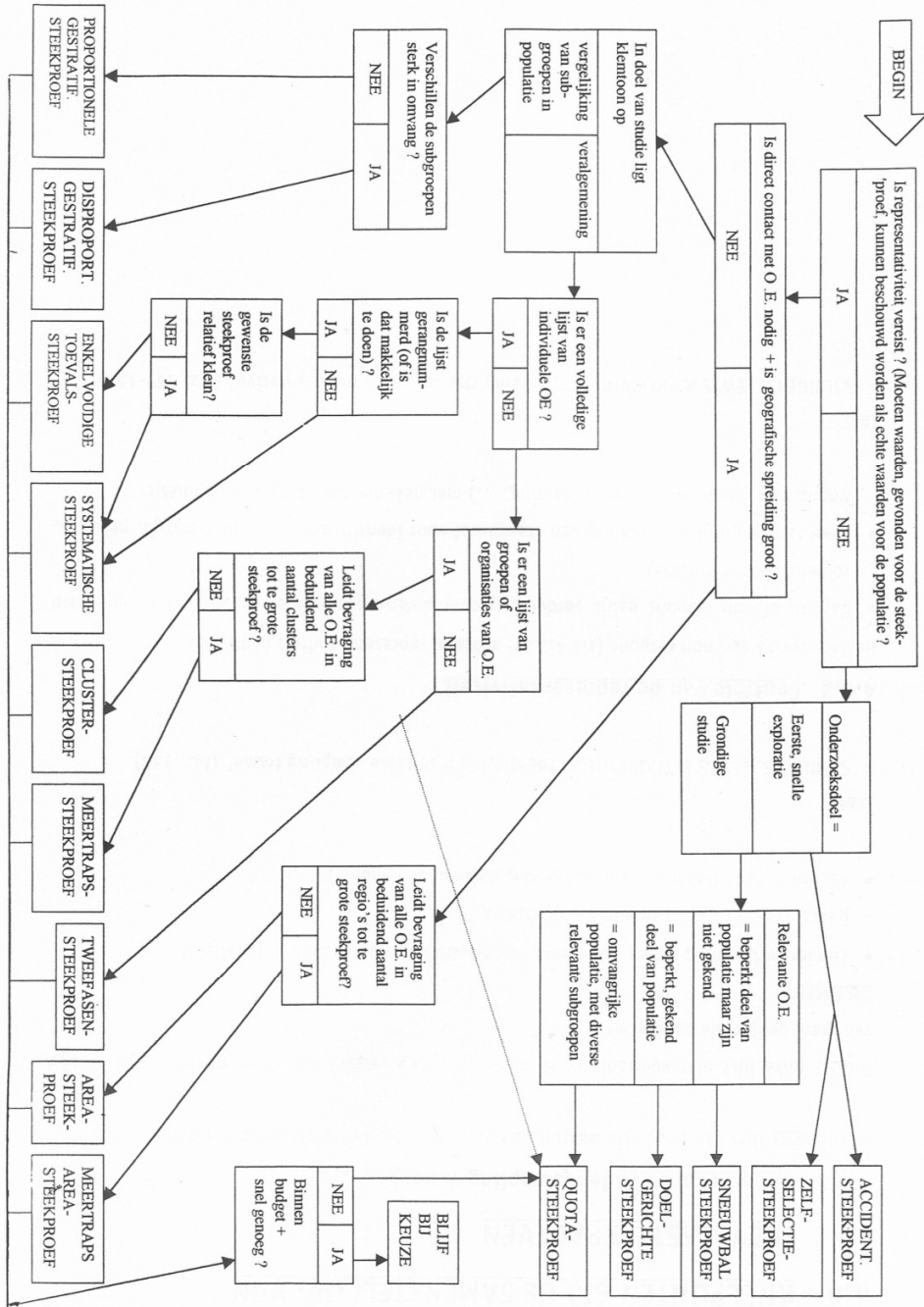
Heeft u nog opmerkingen of aanvullingen?

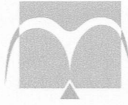
--

Hartelijk dank voor uw medewerking!

www.verenigingonderdeloep.be

Bijlage 2: Beslissingsboom



**Luik B****In de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad bekend te maken kopie
na neerlegging van de akte ter griffie**Voor-
behouden
aan het
Belgisch
Staatsblad

Griffie

Ondernemingsnr :

Benaming

(voluit) :

(verkort) :

Rechtsvorm :

Zetel :

Onderwerp akte :**Tekst**

Op de laatste blz. van **Luik B** vermelden : **Recto** : Naam en hoedanigheid van de instrumenterende notaris, hetzij van de perso(o)n(en) bevoegd de vereniging, stichting of organisme ten aanzien van derden te vertegenwoordigen
Verso : Naam en handtekening.



MOD 2.2

Vermeldingen voor de griffie

Ingeschreven ter griffie van de rechtbank van koophandel van

Ondernemingsnummer :

Op
Zegel van de rechtbank Visum van de griffier

Luik C Bijkomende gegevens in te vullen bij een eerste neerlegging van een rechtspersoon

1° Datum oprichtingsakte :

2° Verstrijken van de duur (enkel voor verenigingen en stichtingen met beperkte duur) :

3° Bestuur en vertegenwoordiging (+ wettelijk vertegenwoordiger bijkantoor)

<u>Nummer (*)</u>	<u>Naam en voornaam</u>	<u>Hoedanigheid</u>

4° Dagelijks bestuur (in voorkomend geval) (**)

<u>Nummer (*)</u>	<u>Naam en voornaam</u>	<u>Hoedanigheid</u>

5° Boekjaar (einddatum : DD / MM) :

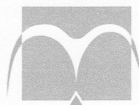
Ondergetekende, handelend als - maak uw keuze - verklaart dat deze opgaaf volledig en naar waarheid is opgemaakt.

Gedaan te , op

(Handtekening)

(*) Voor alle natuurlijke personen het Rijksregisternummer, Bis-registernummer voor niet-verblijfhouders of ondernemingsnummer voor rechtspersonen

(**) Voor de OFP, de uitvoering van het algemeen beleid van het organisme



Federale Overheidsdienst
Justitie

Verenigingen, Stichtingen en Organismen

In hoofdletters invullen	<u>Aanvraagformulier II</u> tot wijziging van de inschrijving in de KBO
	Luik A Identificatie
Met uitzondering van het ondernemingsnummer en de huidige benaming (2a) dient in het volledige formulier slechts de te wijzigen rubriek te worden ingevuld	1° <u>Ondernemingsnummer</u> : . . . 2° a) <u>Huidige benaming</u> (voluit) : b) <u>Nieuwe benaming</u> (voluit) : (afgekort) : Evt. letterwoord :
	3° <u>Rechtsvorm</u> - Maak uw keuze - Andere : 4° <u>Zetel</u> Straat : Nr : Bus : Postcode : Gemeente : Land :
Bij voorkeur het adres van de hoofdvestiging in België opgeven	Wanneer de zetel zich niet in België bevindt, het adres van de vestigingseenheid in België opgeven. Straat : Nr : Bus : Postcode : Gemeente :



Federale Overheidsdienst
Justitie

Vermeldingen voor de griffie

Ingeschreven ter griffie van de rechtbank van koophandel van

Ondernemingsnummer :

Zegel van de rechtbank

Op

Visum van de griffier

(*) De letter B of E aankruisen naargelang het een benoeming (B) of beëindiging (E) van de functie betreft
(**) Voor alle natuurlijke personen het Rijksregisternummer, Bis-registernummer voor niet-verblijfhouders of ondernemingsnummer voor rechtspersonen
(***) Datum waarop de benoeming of beëindiging van de functie ingaat

Luik C Bijkomende gegevens

1° Datum oprichtingsakte:

2° Verstrijken van de duur (enkel voor verenigingen en stichtingen met beperkte duur) :

3° Bestuur, vertegenwoordiging en vereffening (+ wettelijk vertegenwoordiger bijkantoor)

(*)	Nummer (**)	Naam en voornaam	Hoedanigheid	Datum (***)
--				
--				
--				
--				
--				

(****) Voor de OFP, de uitvoering van het algemeen beleid van het organisme

4° Dagelijks bestuur (in voorkomend geval) : (****)

(*)	Nummer (**)	Naam en voornaam	Hoedanigheid	Datum (***)
--				
--				
--				
--				
--				

5° Boekjaar (einddatum : DD / MM) :

6° Datum vrijwillige ontbinding :

7° Datum sluiting vereffening :

Ondergetekende, handelend als - maak uw keuze -, verklaart dat deze opgaaf volledig en naar waarheid is opgemaakt.

Gedaan te , op

(Handtekening)

Bijlage 4: Boekhoudkundige documenten

(bron: <http://www.vsd.be/content/algemeen/boekhouding.htm>)

BIJLAGE A: GENORMALISEERD MODEL VAN DAGBOEK

[illegible]

UITGAVEN																	
Nr.	Datum Registra.	Omschrijving	Bank X'		Bank Y		Andere toelichtingen in gelijksortige rekeningen		Kas 1		Kas 2		Bedrag totaal	Goederen in dienstver- gelingen	Uitgaven		
			Nr.	Bedrag	Nr.	Bedrag	Nr.	Bedrag	Nr.	Bedrag	Nr.	Bedrag			Diensten en diverse goederen	Bedrag	Omschrij- ving
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
													0,00				
				</													

BIJLAGE B: GENORMALISEERD MINIMAAL SCHEMA VAN DE STAAT VAN DE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

UITGAVEN	BEDRAG	ONTVANGSTEN	BEDRAG
Goederen en diensten		Lidgeld	
Bezoldigingen		Schenken en legaten	
Diensten en diverse goederen		Subsidies	
Andere uitgaven		Andere ontvangsten	
Totaal uitgaven	0	Totaal ontvangsten	0

BIJLAGE C: INVENTARIS VAN ACTIVA, RECHTEN, SCHULDEN EN VERBINTENISSEN

1. SAMENVATTING VAN DE WAARDERINGSREGELS (art. 6)

2. AANPASSING VAN DE WAARDERINGSREGELS (art. 7)

3. BIJKOMENDE INLICHTINGEN (art. 14)

4. GENORMALISEERD MINIMAAL SCHEMA VAN DE STAAT VAN HET VERMOGEN (art. 14)			
BEZITTINGEN	BEDRAG	SCHULDEN	BEDRAG
Onroerende goederen (terreinen, ...) - behorend tot de vereniging in volle eigendom - andere		Financiële schulden	
Machines - behorend tot de vereniging in volle eigendom - andere		Schulden ten aanzien van leveranciers	
Roerende goederen en rollend materiaal - behorend tot de vereniging in volle eigendom - andere		Schulden ten aanzien van leden	
Stocks		Fiscale, salariele en sociale schulden	
Schuldvorderingen			
Geldbeleggingen			
Liquiditeiten			
Andere activa		Andere schulden	

RECHTEN	BEDRAG	VERPLICHTINGEN	BEDRAG
Beloofde subsidies		Hypotheken en hypotheekbeloften	
Beloofde schenkingen		Gegeven waarborgen	
Andere rechten		Andere verbintenissen	

5. BELANGRIJKE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN DIE NIET IN CIJFERS KUNNEN WORDEN WEERGEGEVEN (art. 14)

Bijlage 5: Aangifte in de rechtspersonenbelasting (aanslagjaar 2008) en toelichting

Federale Overheidsdienst
FINANCIEN
Administratie van de
ondernemings- en inkomensfiscaliteit
Inkomstenbelastingen

AANGIFTE IN DE RECHTSPERSONENBELASTING AANSLAGJAAR 2008 (inkomsten van het jaar 2007)

BANKREKENINGNUMMER : BIC IBAN	De aangifte moet, behoorlijk ingevuld, gewaarmerkt, gedagtekend en ondertekend, bij de op het formulier vermelde dienst uiterlijk toekomen op :
-------------------------------------	---

	Afz. :

Vak bestemd voor de administratie																	
Naam	<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td>b</td> <td rowspan="3">367</td> </tr> <tr> <td>a</td> <td>b</td> </tr> <tr> <td>c</td> <td>d e f</td> <td>370</td> </tr> </table>	a	b	367	a	b	c	d e f	370	Datum van ontvangst							
a		b	367														
a		b															
c	d e f	370															
Handtekening	door																
Datum van behandeling																	
Aangifte of gegevensborderel met aanslagcode	Datum van inbreng via terminal	Opgenomen in de opgave 276 H4 van de ambtenaar (naam)															
A/G																	
A/G																	
G																	
Behandelingscodes : Soort (a)		<table border="1"> <tr> <td>a</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>1 0</td> </tr> </table>	a		6	1 0											
a																	
6	1 0																
Aanslag van ambtswege, 1 →		☐ 018															
Percent van de belastingverhoging		☐ 150															
Niet definitieve aanslag, 3 →		☐ 250															
Voorafbetalingen																	
A. Inkohiering door de taxatiedienst	<table border="1"> <tr> <td>VA 1</td> <td>.....</td> <td>170</td> </tr> <tr> <td>VA 2</td> <td>.....</td> <td>171</td> </tr> <tr> <td>VA 3</td> <td>.....</td> <td>172</td> </tr> <tr> <td>VA 4</td> <td>.....</td> <td>173</td> </tr> <tr> <td>VA 0</td> <td>.....</td> <td>174</td> </tr> </table>	VA 1		170	VA 2		171	VA 3		172	VA 4		173	VA 0		174	
VA 1		170															
VA 2		171															
VA 3		172															
VA 4		173															
VA 0		174															
- Regels 170 tot 174 : per kwartaal, het totaal van de VA vermelden																	
B. Inkohiering door het BCIV	Ref. 2	177															
Op regels 177 tot 179 het eventueel tweede, derde en vierde referentienummer	Ref. 3	178															
- verschillend van het ondernemingsnummer - invullen (zie vak VII)	Ref. 4	179															
- Kohierartikel van deze aangifte (inkohiering op aangegeven inkomsten door de taxatiedienst : regels 240 en 241 of 242 invullen)		 240															
- RPB - positief	} resultaat vóór aftrek van de eventuele aanvankelijke aanslag	 241															
- negatief		 242															

Blz. 2

VAK I. - ONROERENDE INKOMSTEN

A. BELGISCHE INKOMSTEN		
1. Inkomsten uit verhuurde onroerende goederen		
a) Brutobedrag van de huurprijs en de huurvoordelen (A)		100
b) Aftrekbare kosten (B)	-	101
c) Nettobedrag (verschil A-B) (C)		102
d) Kadastraal inkomen (geïndexeerd) (D)	-	103
e) Belastbaar bedrag (verschil C-D) (E)		104
2. Bedragen verkregen bij vestiging of overdracht van een recht van erfpacht of van opstal of van gelijkaardige onroerende rechten (F)		105
3. Totaal belastbaar (E+F) (G)		106
B. BUITENLANDSE INKOMSTEN		
1. Inkomsten uit al dan niet verhuurde onroerende goederen		
a) Brutobedrag van de huurwaarde of van de huurprijs en de huurvoordelen (H)		110
b) Aftrekbare kosten (I)	-	111
c) Belastbaar bedrag (verschil H-I) (J)		112
2. Bedragen verkregen bij vestiging of overdracht van een recht van erfpacht of van opstal of van gelijkaardige onroerende rechten (K)		113
3. Totaal (J+K) (L)		114
4. Bij overeenkomst vrijgestelde bedragen (M)	-	115
5. Belastbaar (verschil L-M) (N)		116
C. ALGEMEEN BELASTBAAR TOTAAL (G+N) (O)		117

VAK II. - MEERWAARDEN

A. MEERWAARDEN OP ONGEBOUWDE ONROERENDE GOEDEREN OF OP SOMMIGE ZAKELIJKE RECHTEN MET BETREKKING TOT ZULKE GOEDEREN		
1. Nettoresultaat van de meerwaarden en van de verliezen met betrekking tot dergelijke tijdens het belastbare tijdperk vervreemde goederen of rechten		
a) Positief (A)		
b) Negatief (in rode inkt) (B)		
2. Af te trekken : saldo van de tijdens de vijf vorige belastbare tijdperken geleden en nog te compenseren verliezen op de vervreemding van dergelijke goederen of rechten (te beperken tot het bedrag vermeld onder A) (C)	-	
3. Belastbaar bedrag (A-C) (D)		
4. Bedrag van de meerwaarden belastbaar :		
a) tegen 33 %		130
b) tegen 16,5 %		131
B. MEERWAARDEN OP GEBOUWDE ONROERENDE GOEDEREN OF OP SOMMIGE ZAKELIJKE RECHTEN MET BETREKKING TOT ZULKE GOEDEREN		
1. Nettoresultaat van de meerwaarden en van de verliezen met betrekking tot dergelijke tijdens het belastbare tijdperk vervreemde goederen of rechten		
a) Positief (E)		
b) Negatief (in rode inkt) (F)		
2. Af te trekken : saldo van de tijdens de vijf vorige belastbare tijdperken geleden en nog te compenseren verliezen op de vervreemding van dergelijke goederen of rechten (te beperken tot het bedrag vermeld onder E) (G)	-	
3. Belastbaar bedrag van de meerwaarden (E-G) (H)		132
C. MEERWAARDEN OP BELANGRIJKE DEELNEMINGEN		
1. Ontvangen prijs (I)		
2. Verkrijgingsprijs (eventueel gerevalueerd) (J)	-	
3. Belastbaar bedrag (verschil I-J) (K)		133

VAK III. - FINANCIELE VOORDELEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD

Belastbaar bedrag	, . . 139
-------------------------	----------------

VAK IV. - PENSIOENEN, KAPITALEN, WERKGEVERSBIJDRAGEN EN -PREMIES

Belastbaar bedrag	, . . 140
-------------------------	----------------

VAK V. - NIET VERANTWOORDE KOSTEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD EN FINANCIELE VOORDELEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD

Belastbaar bedrag	, . . 141
-------------------------	----------------

VAK VI. - DIVIDENDEN TOEGEKEND DOOR BEPAALDE INTERCOMMUNALES

Belastbaar bedrag	, . . 166
-------------------------	----------------

VAK VII. - VOORAFBETALINGEN

1. Totaal in aanmerking te nemen bedrag als voorafbetaling	, . . 175
2. Referentienummer vermeld op het "rekeninguittreksel VA"	176

Blz. 4

VAK VIII. - VERKREGEN INKOMSTEN ONDERWORPEN AAN DE ROERENDE VOORHEFFING

A. INKOMSTEN VAN ROERENDE GOEDEREN EN KAPITALEN, LOTEN VAN EFFECTEN VAN LENINGEN EN VERGOEDINGEN VOOR ONTBREKENDE COUPON OF VOOR ONTBREKEND LOT :	
1. VAN BELGISCHE OORSPRONG DIE ZONDER INHOUDING OF STORTING VAN ROERENDE VOORHEFFING WERDEN TOEGEKEND OF BETAALBAAR GESTELD, INZOVERRE EEN ROERENDE VOORHEFFING VERSCHULDIGD IS	
2. VAN BUITENLANDSE OORSPRONG DIE ZONDER INHOUDING OF STORTING VAN ROERENDE VOORHEFFING IN BELGIE ZIJN GEIND OF VERKREGEN, INZOVERRE EEN ROERENDE VOORHEFFING VERSCHULDIGD IS	
3. VAN BUITENLANDSE OORSPRONG DIE ZONDER BEMIDDELING VAN EEN IN BELGIE GEVESTIGDE TUSSENPERSON IN HET BUITENLAND WERDEN GEIND OF VERKREGEN, INZOVERRE EEN ROERENDE VOORHEFFING VERSCHULDIGD IS	
4. DIE OP GROND VAN EEN ONJUISTE VERKLARING ONRECHTMATIG MET VRIJSTELLING VAN ROERENDE VOORHEFFING ZIJN VERKREGEN	
a) Bedrag van de inkomsten	, . . 220
b) Verschuldigde roerende voorheffing	, . . 221
c) Kantoor en datum van storting	
.....	
B. IN ART. 262, 5°, WIB 92, BEDOELDE INKOMSTEN VAN BUITENLANDSE OORSPRONG UIT AANDELEN BETAALD OF TOEGEKEND DOOR BELEGINGSVENNOOTSCHAP-PEN OF VAN VASTRENTENDE EFFECTEN VAN BUITENLANDSE OORSPRONG VERKREGEN INGEVOLGE DE VERVREEMDING VAN DIE EFFECTEN VÓÓR DE VERVALDAG VAN DE INKOMSTEN	
a) Bedrag van de inkomsten	, . . 224
b) Verschuldigde roerende voorheffing	, . . 225
c) Kantoor en datum van storting	
.....	
C. INKOMSTEN VAN VERHURING VAN STOFFERENDE HUISRAAD IN GEMEUBILEERDE WONINGEN, KAMERS OF APPARTEMENTEN	
a) Bedrag van de inkomsten	, . . 228
b) Verschuldigde roerende voorheffing	, . . 229
c) Kantoor en datum van storting	
.....	
D. DIVERSE INKOMSTEN :	
1. INKOMSTEN VERKREGEN, OFWEL UIT DE ONDERVERHURING OF DE OVERDRACHT VAN HUURCEEL VAN IN BELGIE OF IN HET BUITENLAND GELEGEN AL DAN NIET GEMEUBILEERDE ONROERENDE GOEDEREN, OFWEL UIT DE CONCESSIE VAN HET RECHT OM IN BELGIE OF IN HET BUITENLAND EEN PLAATS DIE VAN NATURE ONROEREND IS EN NIET IS GELEGEN BINNEN DE OMHEINING VAN EEN SPORTINRICHTING TE GEBRUIKEN OM ER PLAKBRIEVEN OF ANDERE RECLAMEDRAGERS TE PLAATSEN	
2. OPBRENGSTEN UIT DE VERHURING VAN JACHT-, VIS- EN VOGELVANGST-RECHT	
a) Bedrag van de inkomsten	, . . 232
b) Verschuldigde roerende voorheffing	, . . 233
c) Kantoor en datum van storting	
.....	

VAK IX. - BETAALDE OF TOEGEKENDE ROERENDE INKOMSTEN

A. UITGEKEERDE DIVIDENDEN	
a) Bedrag van de inkomsten	, . . 245
b) Verschuldigde roerende voorheffing	, . . 246
c) Kantoor en datum van storting	
.....	
B. INKOMSTEN VAN GELDDPOSITO'S, SCHULDVORDERINGEN, LENINGEN OF ANDERE AAN DE ROERENDE VOORHEFFING ONDERWORPEN INKOMSTEN	
a) Bedrag van de inkomsten	, . . 247
b) Verschuldigde roerende voorheffing	, . . 248
c) Kantoor en datum van storting	
.....	

VAK X. - BANKREKENINGNUMMER

Bovenaan op bladzijde 1 van het aangifteformulier zijn het huidig door de administratie gekend internationaal rekeningnummer (IBAN) en de bijhorende identificatiecode van de bank (BIC) vermeld. Eventuele teruggaven van inkomstenbelastingen en verkeersbelasting kunnen op dat rekeningnummer worden overgeschreven.

Wenst de rechtspersoon dat rekeningnummer verder te gebruiken voor de hierboven vermelde doeleinden, vul dan de hieronder vermelde regels NIET in.

Indien geen rekeningnummer is vermeld, indien het vermelde nummer niet (meer) correct is of indien de rechtspersoon een ander rekeningnummer wenst te gebruiken, vermeld dan hieronder het IBAN-rekeningnummer waarop eventuele teruggaven van directe belastingen voortaan en tot herroeping, zullen worden overgeschreven, alsmede de BIC-code van de bank.

Nieuwe rekening : IBAN
BIC

(uw IBAN-rekeningnummer en BIC-code zijn op uw rekeninguittreksels terug te vinden of kunnen bij uw bank worden nagevraagd).

VAK XI. - DIVERSE BESCHIEDEN, OPGAVEN EN INLICHTINGEN

- A. Op afzonderlijke inlegbladen een met de oorspronkelijke stukken eensluidend verklaard afschrift bij de aangifte voegen van :
- wat de belastingplichtigen betreft bedoeld in de toelichting, rubriek "onderworpen belastingplichtigen", lid 1, b : de jaarrekening (balans, resultatenrekening en eventuele toelichting) ;
 - wat de andere belastingplichtigen betreft :
 - de jaarrekening ;
 - de stukken nodig ter beoordeling van het toepasselijke belastingstelsel (behalve indien dit uitdrukkelijk blijkt uit de jaarrekening).

- B. Naam, hoedanigheid en telefoonnummer van de persoon tot wie de taxatiedienst zich kan wenden met betrekking tot deze aangifte :

.....
.....
.....

BIJLAGEN :

De vermeldingen van deze aangifte worden juist en echt verklaard.

Te , (datum)

Namens de rechtspersoon (*),

(*) De aangifte moet worden ondertekend door een persoon die wettelijk bevoegd is om de rechtspersoon te verbinden of door de lasthebber van de rechtspersoon.

(handtekening, gevolgd door de naam, voornaam en hoedanigheid)

TOELICHTING
bij de
AANGIFTE
IN DE
RECHTSPERSONENBELASTING

AANSLAGJAAR 2008
(inkomsten van het jaar 2007)

BIJKOMENDE INFORMATIE

Voor bijkomende informatie kunt u terecht :

- op het **internet** :
 - voor algemene informatie : www.minfin.fgov.be
 - voor meer specifieke informatie : www.fisconet.be
- bij het **contactcenter van de Federale Overheidsdienst Financiën** : op het telefoonnummer **0257/257 57** (gewoon tarief) ;
- bij de **bevoegde belastingdienst** : voor meer ingewikkelde vragen en voor specifieke vragen met betrekking tot het fiscaal dossier van de rechtspersoon. Het telefoonnummer en het adres van de bevoegde belastingdienst zijn vermeld op de voorpagina van de aangifte.

BELANGRIJK

U gelieve nauwkeurig naam en adres van de afzender te vermelden op de briefomslag gebruikt voor de terugzending van de aangifte en deze behoorlijk te frankeren overeenkomstig de geldende posttarieven.

Een onvoldoende frankering, aanleiding gevend tot de terugzending door de Post van het stuk naar de afzender, kan een laattijdig indienen van de aangifte veroorzaken met alle mogelijke nadelige gevolgen op vlak van de taxatieprocedure.

VOORAFGAANDE OPMERKING

De vakken van de aangifte dienen zorgvuldig te worden ingevuld, er rekening mede houdend dat :

- in afzonderlijke regels is voorzien voor het inschrijven van positieve en negatieve bedragen ;
- op de regels waarop geen bedragen worden vermeld, geen streepje noch enig teken, woord of nul mag worden aangebracht om de afwezigheid van een bedrag aan te geven.

Een aanvullende crisisbijdrage van 3 opcentiemen wordt gevestigd op de rechtspersonenbelasting.

In deze toelichting zijn de wezenlijke wijzigingen ten opzichte van het vorige aanslagjaar met een gegolfde lijn gemerkt.

GEbruikte AFKORTINGEN

aj.	aanslagjaar
art.	artikel ...
WIB 92	(van het) Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

ONDERWORPEN BELASTINGPLICHTIGEN

De aangifte moet worden onderschreven door :

- a) de rechtspersonen die in België hun maatschappelijke zetel, hun voornaamste inrichting of hun zetel van bestuur of beheer hebben en geen onderneming exploiteren of zich niet met verrichtingen van winstgevend aard bezighouden ;
- b) de rechtspersonen die ingevolge art. 180, WIB 92, niet aan de vennootschapsbelasting zijn onderworpen, d.w.z. :
 - 1° de intercommunales beheerst door de wet van 22 december 1986 ;
 - 2° de Waterwegen en Zeekanaal NV, de NV De Scheepvaart, de CVBA Autonome Haven du "Centre et de l'Ouest", de Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen, de Haven van Brussel, de gemeentelijke autonome havenbedrijven van Antwerpen, Oostende en Gent en de autonome havens van Luik, Charleroi en Namen ;
 - 3° de Nationale Delcredere dienst ;
 - 4° de Belgische Maatschappij voor de Financiering van de Nijverheid ;
 - 5° het Participatiefonds ;
 - 6° de Waalse Regionale Maatschappij voor Openbaar Personenvervoer en de exploitatiemaatschappijen die eraan zijn verbonden ;
 - 7° de Vlaamse Vervoermaatschappij en de autonome exploitatieentiteiten binnen de Maatschappij ;

8° de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel ;

9° de waterzuiveringsmaatschappijen beheerst door de wet van 26 maart 1971 ;

10° de vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk Belgische Technische Coöperatie ;

11° de naamloze vennootschap van publiek recht Infra-bel ;

12° het Fonds voor spoorweginfrastructuur ;

13° de naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk APETRA ;

c) de verenigingen zonder winstoogmerk en andere rechtspersonen die geen winstoogmerk nastreven :

1° uitsluitend of hoofdzakelijk het bestuderen, het beschermen en het bevorderen van de professionele of interprofessionele belangen van hun leden tot doel hebben ;

2° het verlengstuk of de emanatie zijn van rechtspersonen als vermeld onder 1°, wanneer ze uitsluitend of hoofdzakelijk tot doel hebben het vervullen, in naam en voor rekening van hun aangesloten, van alle of van een deel van de verplichtingen of formaliteiten die aan die aangesloten zijn opgelegd wegens het feit dat zij personeel tewerkstellen of ter uitvoering van de fiscale of sociale wetgeving, of het helpen van hun aangesloten bij het vervullen van die verplichtingen of formaliteiten ;

3° ter uitvoering van de sociale wetgeving belast zijn met het innen, centraliseren, kapitaliseren en verdelen van de fondsen bestemd voor de toekenning van de voordelen bepaald in die wetgeving ;

4° uitsluitend of hoofdzakelijk het verstrekken of het steunen van onderwijs tot doel hebben ;

5° uitsluitend of hoofdzakelijk het organiseren van handelsbeurzen of tentoonstellingen tot doel hebben ;

6° door de bevoegde organen van de Gemeenschappen als dienst voor gezins- en bejaardenhulp zijn erkend ;

7° erkend zijn voor de toepassing van art. 104, 3°, b, d, e, h tot l, 4° en 4°bis, WIB 92, of erkend zouden zijn indien ze daartoe een aanvraag indienden of omdat ze aan alle voorwaarden voldoen waaraan de erkenning is onderworpen behoudens die welke erin bestaat de bedrijvigheid op nationaal vlak te ontwikkelen of een invloedssfeer te hebben die één van de gemeenschappen of gewesten of het gehele land bestrijkt, naar het geval ;

8° opgericht zijn met toepassing van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk, en de stichtingen, voor zover hun activiteit louter bestaat in certificatie in de zin van de wet van 15 juli 1998 betreffende de certificatie van effecten uitgegeven door handelsvennootschappen, en de door hen uitgegeven certificaten krachtens art. 13, § 1, eerste lid, van dezelfde wet voor de toepassing van het WIB 92 gelijkgesteld worden met de effecten waarop ze betrekking hebben.

Voor verenigingen zonder winstoogmerk en andere rechtspersonen die geen winstoogmerk nastreven worden niet als verrichtingen van winstgevend aard aangemerkt :

1° alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen ;

2° verrichtingen die bestaan in het beleggen van fondsen ingezameld in het kader van de statutaire opdracht ;

3° verrichtingen die bestaan in een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen betrekking heeft of niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt uitgevoerd.

De in lid 1, a) en c), bedoelde belastingplichtigen moeten de vakken I, II, III, IV, V, VIII en IX invullen en de in de vakken X en XI gevraagde bescheiden en inlichtingen verstrekken.

De in lid 1, b), bedoelde belastingplichtigen moeten de vakken III, IV, V, VIII en IX invullen en de in de vakken X en XI gevraagde bescheiden en inlichtingen verstrekken.

Bovendien moeten de in lid 1, b), 1°, bedoelde intercommunales, in voorkomend geval, eveneens de vakken VI en VII invullen.

VAK I. - ONROERENDE INKOMSTEN

BELGISCHE INKOMSTEN

Belastbaar zijn :

- a) het deel van het nettobedrag van de huurprijs en de huurvoordelen van in België gelegen onroerende goederen dat meer bedraagt dan het geïndexeerde kadastraal inkomen van die goederen ;
- b) de bedragen verkregen bij vestiging of overdracht van een recht van erfpacht of van opstal of van gelijkaardige onroerende rechten betreffende een in België gelegen onroerend goed.

Niet belastbaar zijn de inkomsten uit onroerende goederen m.b.t. :

- goederen verhuurd aan een natuurlijk persoon die de goederen noch geheel noch gedeeltelijk gebruikt voor het uitoefenen van zijn beroepswerkzaamheid ;
- goederen verhuurd overeenkomstig de pachtwetgeving en die door de huurder voor land- of tuinbouw worden gebruikt ;
- andere goederen mits de huurder geen winstoogmerken nastreeft en die goederen worden gebruikt voor het openbaar uitoefenen van een eredienst of van de vrijzinnige morele dienstverlening, voor onderwijs, voor het vestigen van hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen, vakantiehuisen voor kinderen of gepensioneerden, of van andere soortgelijke weldadigheidsinstellingen.

Om het onder a) van het eerste lid bedoelde nettobedrag te bepalen mag uit hoofde van onderhouds- en herstellingskosten op regel A, 1, b) worden afgetrokken :

- 40 % van het brutobedrag vermeld op regel A, 1, a) voor gebouwde onroerende goederen, alsmede voor materieel en de outillage die van nature of door hun bestemming onroerend zijn zonder dat die vermindering meer mag bedragen dan twee derde van het niet-geïndexeerd kadastraal inkomen gerevalueerd met een door de Koning bepaalde coëfficiënt (3,65 voor het aj. 2008) ;
- 10 % van dit brutobedrag voor de ongebouwde onroerende goederen.

BUITENLANDSE INKOMSTEN

Belastbaar zijn :

- a) het nettobedrag van de huurwaarde of van de huurprijs en de huurvoordelen van de in het buitenland gelegen onroerende goederen ;
- b) de bedragen verkregen bij vestiging of overdracht van een recht van erfpacht of van opstal of van gelijkaardige

onroerende rechten betreffende een in het buitenland gelegen onroerend goed.

Niet belastbaar zijn de inkomsten uit onroerende goederen mits de huurder geen winstoogmerken nastreeft en die goederen worden gebruikt voor het openbaar uitoefenen van een eredienst of van de vrijzinnige morele dienstverlening, voor onderwijs, voor het vestigen van hospitalen, klinieken, dispensaria, rusthuizen, vakantiehuisen voor kinderen of gepensioneerden, of van andere soortgelijke weldadigheidsinstellingen.

Vrijgesteld zijn de inkomsten uit onroerende goederen die gelegen zijn in een land waarmee België een overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting heeft gesloten, welke bepaalt dat de inkomsten uit onroerende goederen uitsluitend belastbaar zijn in de staat waarin die goederen zijn gelegen.

Om het onder a) van het eerste lid bedoelde nettobedrag te bepalen mag uit hoofde van onderhouds- en herstellingskosten op regel B, 1, b) worden afgetrokken :

- 40 % van het brutobedrag vermeld op regel B, 1, a) voor de gebouwde onroerende goederen, alsmede voor materieel en de outillage die van nature of door hun bestemming onroerend zijn ;
- 10 % van dit brutobedrag voor de ongebouwde onroerende goederen.

GEMEENSCHAPPELIJKE OPMERKING

De in het eerste lid, b), van de beide vorenstaande rubrieken bedoelde inkomsten omvatten niet de bedragen die worden verkregen voor het verlenen van het recht van gebruik van gebouwde onroerende goederen ingevolge een niet opzegbare overeenkomst van erfpacht, van opstal of van gelijkaardige onroerende rechten, op voorwaarde dat :

- a) de bij de overeenkomst bepaalde termijnen het de eigenaar mogelijk maken het in het gebouw belegde kapitaal of, als het een bestaand gebouw betreft, de verkoopwaarde ervan, volledig weer samen te stellen en de rentelast en andere kosten van de verrichting te dekken ;
- b) de eigendom van het gebouw bij het einde van de overeenkomst van rechtswege op de gebruiker overgaat of de overeenkomst een aankoopoptie voor de gebruiker bevat.

VAK II. - MEERWAARDEN

MEERWAARDEN OP ONGEBOUWDE ONROERENDE GOEDEREN OF OP SOMMIGE ZAKELIJKE RECHTEN MET BETREKKING TOT ZULKE GOEDEREN

Hier moeten de meerwaarden (of verliezen) worden aangegeven die naar aanleiding van een overdracht onder bezwarende titel zijn verwezenlijkt op in België gelegen ongebouwde onroerende goederen of op andere zakelijke rechten dan een recht van erfpacht of van opstal of van een gelijkaardig onroerend recht met betrekking tot zulke onroerende goederen, voor zover het gaat om goederen :

- a) verkregen onder bezwarende titel en vervreemd binnen acht jaar na de datum van de authentieke akte waarbij de verkrijging is vastgesteld of, bij gebrek aan authentieke akte, na de datum waarop enigerlei andere akte of geschrift waarbij de verkrijging is vastgesteld, aan de registratieformaliteit is onderworpen ;

- b) verkregen bij schenking onder levenden en vervreemd binnen drie jaar na de datum van de akte van schenking en binnen acht jaar na de datum van de authentieke akte van verkrijging onder bezwarende titel door de schenker of, bij gebrek aan authentieke akte, na de datum waarop enigerlei andere akte of geschrift waarbij de verkrijging onder bezwarende titel door de schenker is vastgesteld, aan de registratieformaliteit is onderworpen ;

met uitsluiting echter van de goederen vervreemd ingevolge de ruilverkavelingen, ruilingen, onteigeningen of overdrachten waarvan sprake is in art. 93, 1°, 2° en 4°, WIB 92.

Het voormelde is eveneens van toepassing op de meerwaarden verwezenlijkt op gronden waarop gebouwen zijn opgetrokken waarvan de verkoopwaarde lager is dan 30 % van de verkoopprijs van het geheel.

Indien in de loop van het belastbare tijdperk goederen of rechten zijn vervreemd, moet bij de aangifte een bijlage volgens onderstaand schema worden gevoegd, waarin per vervreemd goed of recht de berekening van het nettobedrag van de meerwaarde of het verlies voorkomt ; dat bedrag kan in de regel als volgt verkregen worden :

- a) maatstaf van heffing van het registratierecht bij de vervreemding : (A).....
- b) kosten gedaan of gedragen ingevolge de vervreemding : (B) -.....
- c) verschil A - B : (C).....
- d) maatstaf van heffing van het registratierecht bij de verkrijging (door de schenker in het geval bedoeld in lid 1, b), hierboven) : (D).....
- e) kosten van verkrijging of overgang en uitgaven (ten minste 25 % van bedrag D) : (E).....
- f) totaal D + E : (F).....
- g) bij te tellen : 5 % van het bedrag F, voor elk volledig jaar dat verlopen is tussen de data resp. vermeld onder I), 2° en I), 3°, hierna : (G).....
- h) totaal F + G : (H).....
- i) vergoeding verkregen ter uitvoering van de wetgeving houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw : (I) -.....
- j) verschil H - I : (J) -.....
- k) nettobedrag van de meerwaarde (verschil C - J) of van het verlies (verschil J - C, in het rood) : (K).....
- l) data :
- 1° van verkrijging door schenking :
- 2° van verkrijging onder bezwarende titel (door de schenker in het geval bedoeld in lid 1, b), hierboven) :
- 3° van vervreemding onder bezwarende titel :
- m) ligging van het goed :

Indien in de loop van het belastbare tijdperk meerdere goederen of rechten zijn vervreemd, moet enkel het saldo van de meerwaarden of van de verliezen in de aangifte worden vermeld, hetzij op regel A, 1, a) (in de mate dat de meerwaarden de verliezen overtreffen), hetzij op regel A, 1, b) (in de mate dat de verliezen de meerwaarden overtreffen).

De bedoelde meerwaarden zijn in beginsel belastbaar tegen :

- 33 % wanneer de goederen of rechten waarop de meerwaarden betrekking hebben, worden vervreemd in de loop van de vijf jaar volgend op de verkrijging ervan ;
- 16,5 % wanneer de goederen of rechten, waarop de meerwaarden betrekking hebben, worden vervreemd meer dan vijf jaar na de verkrijging ervan.

Op regels 130 en 131 moet, naargelang het hierboven gemaakte onderscheid, het bedrag van die belastbare meerwaarden worden vermeld.

MEERWAARDEN OP GEBOUWDE ONROERENDE GOEDEREN OF OP SOMMIGE ZAKELIJKE RECHTEN MET BETREKKING TOT ZULKE GOEDEREN

Hier moeten de meerwaarden (of verliezen) worden aangegeven die naar aanleiding van een overdracht onder bezwarende titel zijn verwezenlijkt op in België gelegen gebouwde onroerende goederen of op zakelijke rechten met betrekking tot zulke goederen, met uitzondering van het recht van erfpacht, het recht van opstal of een gelijkaardig onroerend recht, ingeval :

- a) die gebouwde onroerende goederen onder bezwarende titel zijn verkregen en binnen vijf jaar na de datum van verkrijging zijn vervreemd ;
- b) die gebouwde onroerende goederen zijn verkregen bij schenking onder levenden en zijn vervreemd binnen drie jaar na de akte van schenking en binnen vijf jaar na de datum van verkrijging onder bezwarende titel door de schenker ;
- c) de belastingplichtige een gebouw heeft opgetrokken op een ongebouwd onroerend goed dat hij onder bezwarende titel of bij schenking onder levenden heeft verkregen, voor zover :
- de bouwwerken een aanvang hebben genomen binnen de vijf jaar na de verkrijging van de grond onder bezwarende titel door de belastingplichtige of door de schenker, en
 - het geheel binnen de vijf jaar na de datum van de eerste ingebruikname of verhuring van het gebouw werd vervreemd,

met uitsluiting echter van de meerwaarden vastgesteld ter gelegenheid van de onteigeningen of overdrachten waarvan sprake is in art. 93bis, 3°, WIB 92.

Het voormelde is niet van toepassing op de meerwaarden (of verliezen) verwezenlijkt op gronden waarop gebouwen zijn opgetrokken waarvan de verkoopwaarde lager is dan 30 % van de verkoopprijs van het geheel.

Onder datum van verkrijging of vervreemding moet worden verstaan :

- de datum van de authentieke akte van verkrijging of van vervreemding ;
- of, bij gebrek aan authentieke akte, de datum waarop enigerlei andere akte of geschrift waarbij de verkrijging of de vervreemding is vastgesteld, aan de registratieformaliteit is onderworpen.

Indien in de loop van het belastbare tijdperk goederen of rechten zijn vervreemd, moet bij de aangifte een bijlage volgens één van de onderstaande schema's worden gevoegd, waarin per vervreemd goed of recht de berekening van het nettobedrag van de meerwaarde (of het verlies) voorkomt ; dat bedrag kan in de regel als volgt verkregen worden :

1. In de gevallen bedoeld in lid 1, a) of b) hierboven :

- a) overdrachtsprijs of, indien die hoger is, de maatstaf van heffing van het registratierecht of van de BTW bij de vervreemding : (A).....
- b) kosten gedaan of gedragen ingevolge de vervreemding : (B) -.....
- c) verschil A - B : (C).....
- d) prijs van het goed of, indien die hoger is, de maatstaf van heffing van het registratierecht of van de BTW bij de verkrijging onder bezwarende titel (door de schenker in het geval bedoeld in lid 1, b), hierboven) : (D).....
- e) werkelijk gedragen kosten van verkrijging of van overgang (ten minste 25 % van bedrag D) : (E).....
- f) totaal D + E : (F).....
- g) bij te tellen : 5 % van het bedrag F, voor elk volledig jaar dat verlopen is tussen de data resp. vermeld onder m), 2° en m), 3°, hierna : (G).....
- h) totaal F + G : (H).....
- i) bij te tellen : de door de eigenaar gedragen en door middel van een factuur verantwoorde kosten van werken die door een geregistreerde aannemer aan het vervreemde gebouw zijn uitgevoerd tussen de data resp. vermeld onder m), 2° en m), 3°, hierna : (I).....
- j) in voorkomend geval in mindering te brengen : vergoedingen verkregen ingevolge schade aan het vervreemde gebouw : (J).....
- k) verschil H + I - J : (K) -.....
- l) nettobedrag van de meerwaarde (verschil C - K) of van het verlies (verschil K - C, in het rood) : (L).....
- m) data :
- 1° van verkrijging van het gebouwd onroerend goed door schenking :
- 2° van verkrijging van het gebouwd onroerend goed onder bezwarende titel (in voorkomend geval door de schenker van het goed) :
- 3° van vervreemding van het gebouwd onroerend goed onder bezwarende titel :
- n) ligging van het gebouwd onroerend goed :

2. In het geval bedoeld in lid 1, c) hierboven :

- a) overdrachtsprijs van het gebouwd onroerend goed of, indien die hoger is, de maatstaf van heffing van het registratierecht of van de BTW bij de vervreemding : (A).....
- b) kosten gedaan of gedragen ingevolge de vervreemding : (B) -.....
- c) verschil A - B : (C).....
- d) prijs van de grond of, indien die hoger is, de maatstaf van heffing van het registratierecht bij de verkrijging onder bezwarende titel, in voorkomend geval door de schenker : (D).....
- e) werkelijk gedragen kosten van verkrijging of van overgang van die grond (ten minste 25 % van bedrag D) : (E).....
- f) totaal D + E : (F).....
- g) prijs van het door de belastingplichtige opgetrokken gebouw die tot maatstaf van heffing van de BTW heeft gediend : (G).....
- h) werkelijk gedragen kosten van dat gebouw (ten minste 25 % van bedrag G) : (H).....
- i) totaal G + H : (I).....
- j) bij te tellen : 5 % van het bedrag F, voor elk volledig jaar dat verlopen is tussen de data resp. vermeld onder p), 1° en p), 4°, hierna, en 5 % van het bedrag (I) per verlopen jaar tussen de data resp. vermeld onder p), 3° en p), 4°, hierna : (J).....
- k) totaal F + I + J : (K).....
- l) bij te tellen : de door de eigenaar gedragen en door middel van een factuur verantwoorde kosten van werken die door een geregistreerde aannemer aan het vervreemde gebouw zijn uitgevoerd tussen de data resp. vermeld onder p), 3° en p), 4°, hierna : (L).....
- m) in voorkomend geval in mindering te brengen : vergoedingen verkregen ingevolge schade aan het vervreemde gebouw : (M) -.....
- n) totaal K + L - M : (N) -.....
- o) nettobedrag van de meerwaarde (verschil C - N) of van het verlies (verschil N - C, in het rood) : (O).....
- p) data :
- 1° van verkrijging van de grond onder bezwarende titel (in voorkomend geval door de schenker van de grond) :
- 2° van de aanvang van de bouwwerken :

- 3° van de eerste ingebruikname of verhuring van het opgetrokken gebouw :
- 4° van vervreemding van het gebouwd onroerend goed onder bezwarende titel :
- q) ligging van het gebouwd onroerend goed :

Indien in de loop van het belastbare tijdperk meerdere goederen of rechten zijn vervreemd, moet enkel het saldo van de meerwaarden of van de verliezen in de aangifte worden vermeld, hetzij op regel B, 1, a) (in de mate dat de meerwaarden de verliezen overtreffen), hetzij op regel B, 1, b) (in de mate dat de verliezen de meerwaarden overtreffen).

Het bedrag van de meerwaarden vermeld op regel 132 is belastbaar tegen 16,5 %.

MEERWAARDEN OP BELANGRIJKE DEELNEMINGEN

Bedoeld zijn de meerwaarden die in de voorwaarden van art. 90, 9°, WIB 92, zijn verwezenlijkt op aandelen die rechten in een binnenlandse vennootschap vertegenwoordigen.

De bedoelde meerwaarden zijn in beginsel belastbaar tegen 16,5 %.

VAK III. - FINANCIËLE VOORDELEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD

Bedoeld zijn de vanaf 8 juni 2007 verleende financiële voordelen of voordelen van alle aard zoals vermeld in art. 53, 24°, WIB 92.

VAK IV. - PENSIOENEN, KAPITALEN, WERKGEVERSBIJDRAGEN EN -PREMIËS

Bedoeld zijn :

- de bijdragen en de premies vermeld in art. 52, 3°, b, en 195, § 2, WIB 92, in zover zij niet voldoen, ofwel aan de grens vermeld in art. 53, 22°, WIB 92, ofwel aan de voorwaarden van en de grens bedoeld in art. 59, WIB 92 en, wat de in art. 195, § 2, WIB 92, bedoelde premies betreft, aan de voorwaarden van regelmatigheid bedoeld in art. 195, § 1, tweede lid, WIB 92 ;
- de pensioenen, renten en andere als zodanig geldende toelagen vermeld in art. 52, 5°, WIB 92, in zover zij niet voldoen aan de voorwaarden van en de grens gesteld in art. 59, WIB 92, en de in art. 53, 23°, WIB 92 bedoelde kapitalen.

D.w.z. :

- in de mate waarin zij een geïndexeerd maximumbedrag van 1.980,00 EUR per jaar overschrijden, de in art. 52, 3°, b, WIB 92, vermelde werkgeversbijdragen en -premië die zijn gestort in uitvoering van in art. 6 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, bedoelde individuele aanvullende pensioentoezeggingen in het voordeel van personen die in art. 30, 1°, WIB 92, bedoelde bezoldigingen ontvangen ;
- de kapitalen die de aard hebben van een vergoeding tot volledig of gedeeltelijk herstel van een bestendige derving van inkomsten bij arbeidsongeschiktheid en die rechtstreeks door de werkgever of de gewezen werkgever worden uitgekeerd aan personeelsleden of gewezen personeelsleden ;

- de werkgeversbijdragen en -premië als bedoeld in art. 52, 3°, b, WIB 92 en de ermee gelijkgestelde premies van bepaalde levensverzekeringen, voor zover die bijdragen en premies niet voldoen aan de voorwaarden en de begrenzingen gesteld in art. 59, WIB 92 en wat betreft die gelijkgestelde premies aan de voorwaarden van regelmatigheid vermeld in art. 195, § 1, tweede lid, WIB 92 ;

- pensioenen, aanvullende pensioenen, renten en als zodanig geldende toelagen voor zover die sommen niet voldoen aan de voorwaarden en de grens gesteld in art. 60, WIB 92.

VAK V. - NIET VERANTWOORDE KOSTEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD EN FINANCIËLE VOORDELEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD

Bedoeld zijn :

- de in de art. 57 en 195, § 1, eerste lid, WIB 92, vermelde kosten en de voordelen van alle aard als bedoeld in de art. 31, tweede lid, 2°, en 32, tweede lid, 2°, WIB 92, voor zover zij niet worden verantwoord door individuele fiches en samenvattende opgaven. Met betrekking tot die kosten en voordelen van alle aard moet bij de aangifte een bijlage volgens onderstaand schema worden gevoegd :

- A. COMMISSIES, MAKELAARSLONEN, HANDELS- OF ANDERE RESTORNO'S, TOEVALLIGE OF NIET-TOEVALLIGE VACATIEGELDEN OF ERELONEN, GRATIFICATIES, VERGOEDINGEN OF VOORDELEN VAN ALLE AARD DIE VOOR DE VERKRIJGERS AL DAN NIET IN BELGIE BELASTBARE BEROEPSINKOMSTEN ZIJN

- a) Totaal betaald of toegekend bedrag : (A).....
- b) Verantwoord bedrag : (B).....
- c) Belastbaar bedrag (verschil A - B) : (C).....

- B. BEZOLDIGINGEN, PENSIOENEN, RENTEN OF ALS ZODANIG GELDEND TOELAGEN BETAALD AAN PERSONEELSLEDEN, AAN GEWEZEN PERSONEELSLEDEN OF AAN HUN RECHTVERKRIJGENDEN

- a) Totaal brutobedrag van de betaalde of toegekende sommen : (D).....
- b) Ingehouden sociale bijdragen : (E).....
- c) Verschil (D - E) : (F).....
- d) Verantwoord bedrag : (G).....
- e) Belastbaar bedrag (verschil F - G) : (H).....

- C. VASTE VERGOEDINGEN TOEGEKEND AAN DE LEDEN VAN HET PERSONEEL ALS TERUGBETALING VAN WERKELIJKE EIGEN KOSTEN VAN DE WERKGEVER

- a) Totaal bedrag : (I).....
- b) Verantwoord bedrag : (J).....
- c) Belastbaar bedrag (verschil I - J) : (K).....

D. TOTAAL NIET VERANTWOORD BEDRAG
(C + H + K) :

(L).....

- de vanaf 8 juni 2007 verleende financiële voordelen of voordelen van alle aard zoals bedoeld in art. 53, 24°, WIB 92.

**VAK VI. - DIVIDENDEN TOEGEKEND DOOR
BEPAALEN INTERCOMMUNALES**

Bedoeld is het totaal bedrag van de sommen die zijn toegekend als dividenden door intercommunales beheerd door de wet van 22 december 1986 aan enige vennootschap of andere rechtspersoon, met uitzondering van die toegekend aan de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, alsmede aan andere hierboven bedoelde intercommunales.

De aanslag is niet van toepassing op de door de betrokken intercommunales toegekende dividenden met betrekking tot activiteiten die verband houden met de openbare verdeling van elektriciteit.

VAK VII. - VOORAFBETALINGEN

De belasting op de in vak VI vermelde dividenden wordt vermeerderd ingeval geen of ontoereikende voorafbetalingen zijn gedaan.

Te vermelden :

- onder nr. 1 : het bedrag van de gedane voorafbetalingen ; het "rekeninguitreksel VA" moet niet bij de aangifte worden gevoegd ;
- onder nr. 2 : het referentienummer vermeld op het "rekeninguitreksel VA".

VAK X. - BANKREKENINGNUMMER

In het vak "Bankrekeningnummer" op bladzijde 1 van het aan de rechtspersoon toegestuurd aangifteformulier is het internationaal rekeningnummer (IBAN) en de bijhorende identificatiecode van de bank (BIC) afgedrukt dat door de

administratie is gekend en waarop de eventuele teruggaven van inkomstenbelastingen en verkeersbelasting kunnen worden overgeschreven. *Als de rechtspersoon dat rekeningnummer verder wil gebruiken, mag er in vak X niets worden ingevuld.* Indien in het vak "Bankrekeningnummer" op bladzijde 1 geen rekeningnummer is afgedrukt, indien het afgedrukte rekeningnummer niet (meer) correct is of indien de rechtspersoon een andere rekening wil gebruiken, moet in vak X het IBAN-rekeningnummer worden vermeld waarop de administratie die teruggaven voortaan en tot herroeping mag overschrijven, alsmede de BIC-code van de bank. Eventuele latere wijzigingen met betrekking tot het door de administratie te gebruiken rekeningnummer moeten zo spoedig mogelijk aan het bevoegde ontvangkantoor worden meegedeeld. De persoon die de wijziging aanvraagt moet hierbij wel het bewijs leveren dat hij wettelijk bevoegd is om de rechtspersoon te verbinden.

**VAK XI. - DIVERSE BESCHIEDEN, OPGAVEN
EN INLICHTINGEN**

Wat de onder A, b) bedoelde belastingplichtigen betreft moet, indien dit niet uitdrukkelijk blijkt uit de jaarrekening, aan de aangifte de stukken worden toegevoegd waaruit blijkt dat ze terecht aanspraak maken op het stelsel van de rechtspersonenbelasting en inzonderheid :

- dat ze geen winsttoegmerk nastreven ;
- wat de belastingplichtigen betreft bedoeld in de rubriek "onderworpen belastingplichtigen", lid 1, a), dat hun verrichtingen van winstgevend aard beperkt zijn tot die bedoeld in lid 2 van dezelfde rubriek ;
- wat de belastingplichtigen betreft bedoeld in lid 1, c), 1°, 2°, 4° en 5° van voormelde rubriek, dat ze uitsluitend of hoofdzakelijk het vermelde doel nastreven ;
- wat de belastingplichtigen betreft bedoeld in lid 1, c), 7° van dezelfde rubriek, dat ze voldoen aan de voorwaarden (andere dan die welke erin bestaat de bedrijvigheid op nationaal vlak te ontwikkelen of een invloedssfeer te hebben die één van de Gemeenschappen of Gewesten of het gehele land bestrijkt) om erkend te worden voor de toepassing van art. 104, 3°, b, d, e, h tot l, 4° en 4°bis, WIB 92.

Bijlage 6: Het verschil tussen stichting en vereniging in Nederland(bron: http://www.notaristarieven.nl/informatie.php?info_id=214).

	Vereniging	Vereniging	Stichting
	<i>Beperkte rechtsbevoegdheid</i>	<i>Volledige rechtsbevoegdheid</i>	
<i>Oprichting</i>	Naar keuze bij onderhandse akte of mondelinge afspraak.	Notariële akte.	Notariële akte.
<i>Doel</i>	Niet in strijd met openbare orde, goede zeden of de wet. Verbod op verdeling van winst onder leden.	Niet in strijd met openbare orde, goede zeden of de wet. Verbod op verdeling van winst onder bestuursleden.	Niet in strijd met openbare orde, goede zeden of de wet. Verbod op uitkering aan oprichters of bestuurders.
<i>Inschrijving Kamer van Koophandel</i>	Aan te bevelen, maar niet verplicht.	Verplicht.	Verplicht.
<i>Aansprakelijkheid</i>	Wel hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders naast de vereniging. Na inschrijving in het handelsregister is aansprakelijkheid beperkt.	Geen hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders.	Geen hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders.
<i>Statuten</i>	Wettelijke bepalingen zijn van toepassing, voor zover daarvan niet overeenkomstig de wet is afgeweken.	Naam en vestigingsplaats. Doel. Verplichtingen van leden. Wijze van bijeenroepen algemene vergadering. Wijze benoemingen ontslag van bestuurders. Bestemming batig saldo in geval van ontbinding.	Doel. Wijze benoeming en ontslag van bestuurders. Bestemming batig saldo in geval van ontbinding.
<i>Leden</i>	Ja.	Ja.	Nee, verboden.
<i>Interne organisatie</i>	Algemene ledenvergadering verplicht en bestuur verplicht. Eventueel andere organen.	Algemene ledenvergadering verplicht en bestuur verplicht. Eventueel andere organen.	Bestuur verplicht. Eventueel andere organen.
<i>Bevoegdheden</i>	Beperkte rechtsbevoegdheid; kan geen registergoederen in eigendom verkrijgen en geen erfgenaam zijn.	Wel volledige rechtsbevoegdheid. Mits uit statuten zulks voortvloeit kan zij registergoederen in eigendom verkrijgen.	Volledige rechtsbevoegdheid. Mits uit statuten zulks voortvloeit kan zij registergoederen in eigendom verkrijgen.
<i>Statutenwijziging</i>	Indien er statuten zijn: door besluit algemene vergadering.	Door besluit algemene ledenvergadering.	Alleen indien statuten dit mogelijk maken door besluit van het bestuur of door een besluit van de Rechtbank.
<i>Ontbinding en opheffing</i>	Door besluit van de algemene vergadering, bij intreden van een bepaald in de statuten vastgelegd gebeurtenis, bij faillietverklaring, door het geheel	Door besluit van de algemene vergadering. Ook als er geen leden meer zijn of als de vereniging (bij faillissement) niet	Door besluit van het bestuur of op vordering van het Openbaar Ministerie, door de rechter.

LXXX

	ontbreken van leden of door de rechter.	meer haarverplichtingen aan kan voldoen.	
<i>Vermogen na ontbinding</i>	Vermogen dient te worden vereffend zoveel mogelijk overeenkomstig de statuten.	Vermogen dient te worden vereffend zoveel mogelijk overeenkomstig de statuten.	Vermogen dient te worden vereffend zoveel mogelijk overeenkomstig de statuten.
<i>Belastingen</i>	Zal meestal geen onderneming drijven. Valt dan niet onder de vennootschaps-belasting, omzetbelasting en meestal ook geen andere fiscale regelingen.	Kan wel een onderneming drijven. Eventueel vennootschaps-belasting, omzetbelasting en afdracht sociale premies.	Kan wel een onderneming drijven. Eventueel vennootschaps-belasting, omzetbelasting en afdracht sociale premies.
<i>Erven/ legaten/ Schenkingen</i>	Kan niet erven, maar wel schenkingen en legaten ontvangen.	Kan wel erven. Daarnaast ook legaten/schenkingen ontvangen. Instelling bedoeld in artikel 24 lid 4 Successiewet: daarvoor geldt a. een verminderd tarief van 11% b. vrijstelling successierecht, indien de verkrijging niet hoger is dan Euro 8.483, vrijstelling 2004 c. vrijstelling schenkingsrecht, indien de verkrijging niet hoger is dan Euro 4.243 (vrijstelling 2004)	Kan wel erven. Daarnaast ook legaten/schenkingen ontvangen. Instelling bedoeld in artikel 24 lid 4 Successiewet: daarvoor geldt a. een verminderd tarief van 11% b. vrijstelling successierecht, indien de verkrijging niet hoger is dan Euro 8.483, vrijstelling 2004 c. vrijstelling schenkingsrecht, indien de verkrijging niet hoger is dan Euro 4.243 (vrijstelling 2004)

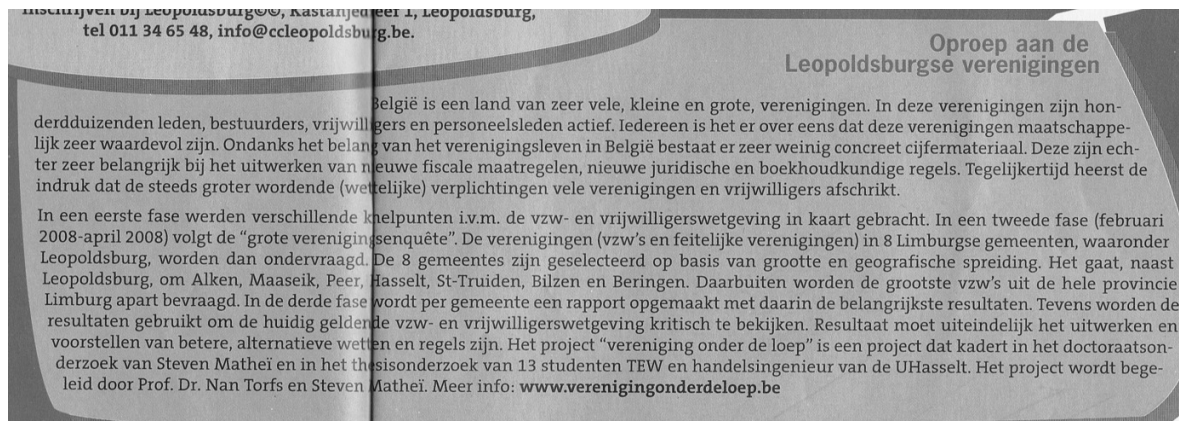
Bijlage 7: Stroomschema vso

Vraagstelling	Fiscaal statuut
Is het een burgerlijke vennootschap in de vorm van een handelsvennootschap zonder exploitatie en zonder verrichtingen van winstgevende aard?	Zo ja, rechtspersonenbelasting Zo neen, volgende vraag
Is het een VSO die geen enkele exploitatie voert en geen verrichtingen van winstgevende aard doet (dit is een vrij hypothetische situatie, aangezien de VSO-vorm hiervoor helemaal niet is bedoeld)? ⁶² Is het een VSO zonder enig winstoogmerk? Is het een VSO met (wettelijk toegelaten) winstoogmerk?	Zo neen, de vraag uit het volgend kader Zo ja de volgende vraag Zo ja, rechtspersonenbelasting ⁶³ Zo ja, rechtspersonenbelasting.
Is het een VSO die zich bezighoudt met een exploitatie of verrichtingen van winstgevende aard doch dit binnen de voorwaarden gesteld in en binnen één van de bevoorrechte domeinen uit art. 181 WIB? – professionele of interprofessionele belangen (uitsluitend of hoofdzakelijk)? – sociale of fiscale verplichtingen (uitsluitend of hoofdzakelijk)? – dienstverlening sociale wetgeving? – onderwijsverstrekking of steun (uitsluitend of hoofdzakelijk)? – organisatie van handelsbeurzen of tentoonstellingen (uitsluitend of hoofdzakelijk)? – gezins- of bejaardenhulp? – erkend voor belastingvrije giften of zou erkend zijn indien aanvraag? Met betrekking tot de betekenis van 'hoofdzakelijk': voor een activiteitenjaar zou moeten worden rekening gehouden met – het totaal gevormd door de ontvangen bijdragen, giften en subsidies en brutowinsten en baten voortkomend uit de verrichtingen van winstgevende aard die tot de sociale doelstelling behoren en de opbrengst van de belegde fondsen (de zgn. inkomsten uit de ideële activiteiten) – de brutowinsten en baten die voortkomen uit verrichtingen van winstgevende aard die vallen buiten die sociale doelstelling (de zgn. inkomsten uit niet-ideële activiteiten).	Zo ja, rechtspersonenbelasting. Zo neen, de volgende vraag.
Is het een VSO die een exploitatie voert of verrichtingen van winstgevende aard doet doch in het kader van art. 182 WIB: – zich slechts met alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen bezighoudt (ongeacht hun belang doch slechts één hooguit enkele keren per jaar)? – of die enkel verrichtingen doet die bestaan in het beleggen van fondsen ingezameld in het kader van de statutaire opdracht (zie de vergelijking met "de roerende en onroerende beleggingsverrichtingen (met inbegrip van de verhuring van onroerende goederen binnen het kader van de maatschappelijke werkzaamheid) welke geacht zouden worden tot het normaal beheer van een privé vermogen te behoren... indien ze werden verricht door natuurlijke personen)? – of die verrichtingen doet die bestaan in een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- en landbouwverrichtingen betrekking heeft? – of die een bedrijvigheid heeft die weliswaar op nijverheids-, handels- en landbouwverrichtingen betrekking heeft doch die niet volgens nijverheids- of handelsmethoden worden gevoerd (criteria: m.n. de manier waarop de bedrijvigheid is georganiseerd, het gebruik van publiciteitsmiddelen, de regelmaat van de uitoefening van de activiteit, de manier van financiering, de distributiekkanalen, de aard van het cliënteel)? ⁶⁴	Zo neen, vennootschapsbelasting. Zo ja, volgende vraag.
Is het een VSO met winstoogmerk: – die tegen de statuten in een direct beperkt vermogensvoordeel nastreeft voor de leden/vennoten als hoofdoogmerk? – en/of die statutair een hoger dan wettelijk toegelaten direct vermogensvoordeel nastreeft voor de leden/vennoten? – en/of die statutair een (al dan niet beperkt) indirect vermogensvoordeel als hoofdoogmerk heeft? – en/of die feitelijk meer uitkeert dan de statuten (specifiek) en de wet (beperkt dividend zoals omschreven) toelaten? – en/of die statutair een beperkt direct vermogensvoordeel voor de leden/vennoten nastreeft?	Zo ja op één of meerdere van deze vragen: vennootschapsbelasting. Zo neen op alle vragen, rechtspersonenbelasting

Bijlage 8: Persbericht

Sites waar ons onderzoek werd opgepikt: (02.02.2008)

- http://www.socius.be/?action=nieuws_detail&nieuws=863&titel=Vereniging+onder+de+loep&thema=135
- http://www.limburg-actueel.be/index.php?option=com_content&task=view&id=286&Itemid=40
- <http://jeugd.bilzen.be/> en <http://www.broodjecultuur.be/site.asp?CID=7612>
- http://www.leopoldsborg.be/nieuwsdetail/506/default.aspx?_vs=0_N&id=75
- <http://www.devzw.be/>
- <http://www.uhasselt.be/actueel/persmededelingen/toonpersmedLUC.asp?id=237>



Bron: Leopoldsborg, Gemeentelijk Infoblad, maart 2008, 4-5.

Bijlage 9: Toelagereglement

Sportraad Leopoldsborg – Toelagereglement 2004

Betoelagingreglement sportverenigingen

Artikel 1:

Binnen de perken van de kredieten, voorzien op de gemeentebegroting, wordt er aan de sportverenigingen een gemeentelijke toelage verleend.

Artikel 2:

Deze toelage heeft tot doel de sportbeoefening in de gemeente te bevorderen en de activiteiten en inspanningen die de sportverenigingen hiertoe leveren, te waarderen.

Artikel 3:

De berekening en uitbetaling van de toelagen gebeuren volgens de procedure en de normen zoals hierna vastgesteld.

Artikel 4: PROCEDURE.

Binnen de perken van de gemeentebegroting, legt de gemeenteraad een bedrag voor betoelaging van sportverenigingen vast.

In het tweede semester ontvangen de sportverenigingen een inlichtingsformulier. De sportvereniging die toelagen wenst, moet dit formulier; volledig invullen, ondertekenen en aangevuld met de gevraagde bijlagen; tijdig terugsturen naar het secretariaat van sportraad.

Het inlichtingsformulier handelt over de periode juli van het vorig dienstjaar tot en met juni van het lopende dienstjaar.

De sportdienst zal aan de hand van de normen (artikel 5) en de richtlijnen van het bestuur van sportraad het aantal punten per sportvereniging berekenen.

De waarde van één punt wordt bekomen door het globale bedrag voor betoelaging te delen door het totaal aantal toegekende punten.

Het globaal ontwerp van toelageverdeling wordt, na advies van de sportraad, voor kennisgeving overgemaakt aan het college van burgemeester en schepenen.

De uitbetaling van de toelagen gebeurt overeenkomstig de reglementering betreffende de gemeentelijke comptabiliteit op bevel van het college van burgemeester en schepenen.

Artikel 5. NORMEN

A. Ledenaantal

Maximum te behalen punten: 80

Voor de puntenverdeling wordt het aantal actieve leden, op basis van de ledenlijst uitgereikt door de betreffende sportfederatie of de nominatieve verzekeringslijst, gewogen.

Leden onder de 18 jaar krijgen 3 punten

Leden boven de 18 jaar krijgen 1 punt

Via volgende tabel wordt het aldus gewogen ledenaantal omgezet in een aantal punten.

TABEL: gewogen aantal leden → puntenaantal.

1 - 5 : 1	101 - 110 : 21	301 - 315 : 41	601 - 620 : 61
6 - 10 : 2	111 - 120 : 22	316 - 330 : 42	621 - 640 : 62
11 - 15 : 3	121 - 130 : 23	331 - 345 : 43	641 - 660 : 63
16 - 20 : 4	131 - 140 : 24	346 - 360 : 44	661 - 680 : 64
21 - 25 : 5	141 - 150 : 25	361 - 375 : 45	681 - 700 : 65
26 - 30 : 6	151 - 160 : 26	376 - 390 : 46	701 - 720 : 66
31 - 35 : 7	161 - 170 : 27	391 - 405 : 47	721 - 740 : 67
36 - 40 : 8	171 - 180 : 28	406 - 420 : 48	741 - 760 : 68
41 - 45 : 9	181 - 190 : 29	421 - 435 : 49	761 - 780 : 69
46 - 50 : 10	191 - 200 : 30	436 - 450 : 50	781 - 800 : 70
51 - 55 : 11	201 - 210 : 31	451 - 465 : 51	801 - 820 : 71
56 - 60 : 12	211 - 220 : 32	466 - 480 : 52	821 - 840 : 72
61 - 65 : 13	221 - 230 : 33	481 - 495 : 53	841 - 860 : 73
66 - 70 : 14	231 - 240 : 34	496 - 510 : 54	861 - 880 : 74
71 - 75 : 15	241 - 250 : 35	511 - 525 : 55	881 - 900 : 75
76 - 80 : 16	251 - 260 : 36	526 - 540 : 56	901 - 920 : 76
81 - 85 : 17	261 - 270 : 37	541 - 555 : 57	921 - 940 : 77
86 - 90 : 18	271 - 280 : 38	556 - 570 : 58	941 - 960 : 78
91 - 95 : 19	281 - 290 : 39	571 - 585 : 59	961 - 980 : 79
96 - 100 : 20	291 - 300 : 40	586 - 600 : 60	981 - : 80

Het gewogen ledenaantal wordt door 2 gedeeld indien:

Minder dan 50 % van de opgegeven leden inwoner zijn van Leopoldsburg

OF de sportvereniging niet werkt met aangesloten leden, doch enkel met aangesloten gezinnen

OF sportbeoefening slechts een nevenactiviteit is en alle aangesloten leden van de sportvereniging worden opgegeven.

Het gewogen ledenaantal wordt door 4 gedeeld indien:

OF minder dan 25 % van de opgegeven leden inwoner zijn van Leopoldsburg

OF minder dan 50 % van de opgegeven leden inwoner zijn van Leopoldsburg EN de sportvereniging niet werkt met aangesloten leden, doch enkel met aangesloten gezinnen

OF minder dan 50 % van de opgegeven leden inwoner zijn van Leopoldsburg EN sportbeoefening slechts een nevenactiviteit is en alle aangesloten leden van de sportvereniging worden opgegeven.

B. Medewerking

Maximum te behalen punten: 50

- Algemene vergadering:
aanwezig 5 punten
- Uitgave van een club- of infoblad (minimum 4 blz. A4; geen programmaboekje) dat na verschijning binnengebracht wordt op de sportdienst:
één uitgave: 1 punt
2 uitgaven: 2 punten
meerdere uitgaven: 5 punten
- Sportverenigingen in het bezit van een website: 5 punten

Sportraad Leopoldsborg – Toelagereglement 2004

- Medewerking aan sportpromotionele activiteiten: van 0 tot 40 punten
Deze criteria worden in de maand september vastgelegd door het bestuur van sportraad.

C. Trainingen en technische begeleiding

Maximum te behalen punten: 50

Voor elk uur, per week, dat een sportvereniging training of lessen onder begeleiding inricht: 1 punt. (maximum 30)

Per uur gegeven door een gediplomeerd begeleider (Diploma afgeleverd door de Vlaamse Trainersschool of betreffende sportfederatie of een sportpedagogisch onderwijsdiploma): 2 extra punten. (maximum 30)

Een kopie van het betrokken diploma dient bijgevoegd te worden.

D. Niveau en uitstraling van de vereniging

Maximum te behalen punten: 60

Alle sportverenigingen worden door het bestuur van sportraad ingedeeld in één van volgende categorieën:

CATEGORIE 1: Clubs die met ploegen deelnemen aan een competitie, bestaande uit geregelde uit- en thuiswedstrijden.

(spelers op het terrein)	+8	5-8	-5
recreatieve competitievormen	5	4	1
2 laagste provinciale reeksen:	7	6	3
hogere provinciale reeksen:	9	8	5
2 laagste nationale reeksen of landelijke:	13	12	9
hogere nationale reeksen:	15	14	11
per bijkomende ploeg in competitie:	2	2	1
per bijkomende jeugd ploeg in competitie:	4	4	2

CATEGORIE 2: Andere sportverenigingen.

De afvaardiging of selectie (zonder rekening te houden met het aantal) van een sportvereniging naar het hoogst gewaardeerde kampioenschap, brengt volgende punten op:

- deelname aan recreatieve ontmoetingen	5
- deelname aan het provinciaal kampioenschap:	10
- een selectie voor het provinciaal kampioenschap:	15
- deelname aan het landelijk kampioenschap:	20
- een selectie voor het landelijk kampioenschap:	25
- deelname aan het nationaal kampioenschap:	30
- een selectie voor het nationaal kampioenschap:	35
- deelname aan een Europees kampioenschap:	40

Sportraad Leopoldsburg – Toelagereglement 2004

- een selectie voor het Europees kampioenschap:	45
- deelname aan een wereldkampioenschap::	50
- een selectie voor het wereldkampioenschap:	55
- een selectie voor de olympische spelen:	60

E. Sportorganisaties

Maximum te behalen punten: 10

2 punten per tornooi met meer dan twee deelnemende sportverenigingen.

F. Uitgaven

Maximum te behalen punten: 20

Per schijf van 125,00 euro die de sportvereniging betaalt voor de huur van sportaccommodaties: 1 punt.

G. Ontvangsten

Maximum te behalen punten: 20

Sportverenigingen die niet de mogelijkheid hebben een kantine uit te baten: 20 punten.

Artikel 6.

De begunstigde sportvereniging is, op straffe van terugbetaling van de toegekende toelage, verplicht de toelage aan te wenden tot dekking van zijn uitgaven voor sportactiviteiten.

Artikel 7.

De betoelaagde sportvereniging wordt ontslagen van alle overige verplichtingen, opgelegd bij de wet van 14 november 1983.

Artikel 8.

Controle op de naleving der voorschriften en op de juistheid van de ingediende gegevens kan op ieder ogenblik uitgeoefend worden door een afgevaardigde of gevolmachtigde van het college van burgemeester en schepenen. Het vaststellen van misbruiken kan leiden tot de uitsluiting van de betreffende sportvereniging voor alle toelagen van het betreffende dienstjaar.

Artikel 9.

Het college van burgemeester en schepenen regelt, op advies van of na advies gevraagd te hebben aan de sportraad, de niet-voorzienne gevallen en besluit bij betwistingen.

Namens de gemeenteraad

get. Richard Demily
gemeentesecretaris

get. Erwin Van Pée
burgemeester-voorzitter

Bijlage 10: Verenigingen in Leopoldsburg

1. Olympia
2. 100 Jaar Kerk 2003
3. Acacialaan
4. AEROCUB LEOPOLDSBURG VZW
5. Aimé's Big Band
6. AKTIEF MONITORENCLUB VZW
7. ALGEMEEN OUDEREN VERBOND VLAANDEREN;A.O.V
8. Amabilis
9. Anjerfeesten
10. APOSTOLISCHE GELOOF ZENDING CHRISTELIJK CENTRUM HET LICHTHUIS VZW
11. Astrid Bammens Collectie vzw - Museum "Mijn Koningshuis"
12. Atheneum
13. Baila
14. BACCHUS GILDE VZW
15. Basisschool GSO
16. BC Bloemenhof
17. BC Rappel
18. BASKETBALCLUB UNION LEOPOLDSBURG VZW
19. Belgische Federatie van Kleischieten Fédération Belge des Tirs aux Clays
20. Berkenhof
21. BODYGUARDS
22. Bond Gepensioneerden Strooiendorp
23. Boskant
24. Bovenbouw Sint Michiel
25. Brandweer Sport
26. Bridgeclub Leopoldsburg
27. Bremstraat
28. Brugske VZW
29. Cheers leaders
30. CEDEPO VZW
31. Condi Dames
32. COORDINATIECENTRUM VAN ALLOCHTONENVERENIGINGEN;C.A.V
33. Culturele Accommodatie Leopoldsburg
34. CVVL
35. DC Boskant
36. DC Plat dak
37. DC Bloemenhof
38. D.C. SHAMROCK VZW
39. Dagen Van Het Paard Vzw
40. DBBC Leopoldsburg '96
41. De Edelzanger
42. De Heikapper
43. DE KRING VZW
44. DE LIDO VISVIJVERS VZW
45. de poort
46. DE RODE ROOS GERMINAL LEOPOLDSBURG VZW
47. De statie
48. De Vrienden van het Katholiek Onderwijs van Leopoldsburg

49. De Witte Ridder
50. Den Heuvel
51. DIENST VOOR ONTHAALGEZINNEN JUNIOR VZW
52. DIENST VOOR ONTHAALGEZINNEN VZW
53. DOWNTOWN VZW
54. Duikschool Bonito
55. Duikschool Orca Bree
56. ECOLE DE CAVALERIE BLINDEE - REGIMENT DES GUIDES
57. Eindestraat
58. Euro Gymsport en Ontspanning, afgekort : " EGO "
59. EUROKAT / EUROCAT
60. Excelsior Leopold
61. Extreme Tracking
62. FC Bohe
63. FC Van Gompel
64. FC Vandendries
65. FIBL
66. G Geleeg
67. GBC Buurthuis
68. FREE OUTSIDE GROEP '97 VZW
69. Gepensioneerde Militairen en Niet Gerechtigden
70. Geschied-en heemkundige kring Leopoldsburg
71. gezinsbond
72. Gym
73. GSF Gezinsbond Leopoldsburg
74. GYM 90
75. HARLEY-DAVIDSON CLUB LEOPOLDSBURG , VERKORT : H-DCL VZW
76. Heemkring Heppen
77. Helios
78. HELP ELKANDER
79. Heppen
80. Het Vlaamse Kruis
81. Hoekstraat
82. HUMANISTISCHE JONGEREN LEOPOLDSBURG
83. Imkersbond Leopoldsburg
84. Immert-middenlaan
85. INGUZ BERKANA
86. intercultureel Turkusvel
87. IPO Den Heuvel
88. ISLAMISTISCHE ONTWIKKELING VERENIGING JEUGDS HEUS MUCAHID VZW
89. Jachtklub Leopoldsburg
90. Jakl Shantykoor Leopoldsburg
91. Jarnac
92. Jong en sportief
93. Jeugdhuis Groene Maan
94. Judo Jiu Jitsu Club
95. Joperage
96. JUVENTUS, TALEN EN ONTSPANNING;
97. KAMP KARNAVAL 2002 VZW
98. KAMPERFOELIE VZW
99. KAMPSE TUNNELGRAVERS (DE);

100. Karate
101. Kanalis
102. KAV centrum Leopoldsborg
103. KAV Geleeg
104. KFOV
105. KINDERANIMATIE EN JEUGDBEGELEIDING;K.A.J.B
106. Kleuter- en lagere scholen Sint Michiel
107. KLV De Karper
108. KMV Patria
109. KNSB
110. KONINKLIJKE EXCELSIOR SPORTKRING LEOPOLDSBURG VZW
111. Koninklijke fanfare Sint-Blasius
112. KONINKLIJKE FOOTBALL CLUB UNION LEOPOLDSBURG VZW
113. KONINKLIJKE HANDBOOG MAATSCHAPPIJ LEOPOLD I
114. KONINKLIJKE VERENIGING VOOR DUITSE HERDERSHONDEN, AFGEKORT :
V.V.D.H. VZW
115. Koninklijke Vlaamse Bond van Postzegelverzamelaars vzw (KVBP)
116. Korteweg & co
117. KUIAD
118. KVBOK
119. KVVKK
120. KW Sport en Steun
121. KWB Leopoldsborg/Heppen
122. LBC
123. Laetitia
124. Leobad
125. LEOPARD
126. Leopold I Stappers
127. Leopoldsborg Diyanet (Cami-Moskee) en Sociale Culturele Sportvereniging
128. LEOPOLDSBURG SPINDLE CLUB;
129. LIMBURGS TURNVERBOND;L.T.V.
130. Litera
131. LOLAPELOUZA VZW
132. MERLIJN, DE GOEDE TOVENAAR VZW
133. Middenschool GSO
134. Middenschool Sint Michiel
135. Militaire Tennisclub
136. MILITARY 'T FONTEINTJE;
137. Mini De Lange
138. Mini Heppen
139. Molenberg
140. MOTOR TOURING CLUB VZW
141. Motor Touring Club 13
142. Moveleo - Modelbouwvereniging Leopoldsborg
143. Museum Kamp van Beverlo vzw
144. museum k-blokken en Oscar Kapel vzw
145. Natuurpunt Leopoldsborg
146. NCPGR
147. NEOS Leopoldsborg
148. NFVOM
149. NVI
150. NVIGM
151. NVOK

152. NVVL III
153. OKRA - Trefpunt 55+ Leopoldsburg-Heppen
154. ONDERSTEUNING KINDEREN IN NOOD TSJERNOBYL VZW
155. ONTMOETINGSCENTRUM HET GELEEG VZW
156. PANTSERCAVALERIESCHOOL - REGIMENT DER GIDSEN;
157. PAROCHIAAL SCHOOLCOMITEIT VZW
158. PAROCHIALE WERKEN STROOIENDORP
159. PAROCHIEZAAL
160. Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap van Leopoldsburg
161. POEZENOPVANG CAT SHELTER LIMBURG VZW
162. PRISMA
163. Raad Derde Leeftijd
164. Rampkapellewijk
165. REDDEND ZWEMMEN BERINGEN VZW
166. Rena Boys
167. Reval West-Limburg
168. Rijvereniging van het Regiment Gidsen
169. Rimpelrock
170. Rode Kruis Leopoldsburg-Heppen
171. Rode Ridders
172. Ruilbeurs De Zwaantjes
173. ruilclub postzegelclub
174. S.C.V. De Eekhoorn
175. S.O.S MOLDAVIE
176. SC Caramba
177. schaakclub Leopoldsburg
178. Schilderhoek
179. Scouts & Gidsenvereniging
180. Scouts Geleeg Leopoldsburg, afgekort : " SGL "
181. SCOUTSVRIENDEN;
182. Sedef
183. seniorenvereniging MIVAL
184. Sint-Antoniuswijk
185. Sint-Paulusmuseum
186. SIXTY-NINE VZW
187. Sociaal Verhuurkantoor Leopoldsburg
188. Sociaal-Culturele Islamitische Ontwikkelingsvereniging
189. SOCIAAL-CULTURELE ONTMOETINGSCENTRUM LEOPOLDSBURG
190. socio-culturele vereniging Davidsfonds
191. SPEELPLEINWERKING DE SPEELBUS;DE SPEELBUS
192. Sportaccommodaties Leopoldsburg
193. SPORTING BASKETBALCLUB NEERPELT, AFGEKORT : S.B.B.C. NEERPELT VZW
194. Sporting Paars/Wit
195. SPORTINSTELLING GELEEG V.V.;
196. STEELTOWN
197. Strooiendorp
198. t Kapstokske
199. t Palet
200. Target 121
201. Tatangalar
202. TECHNISCHE VOETBAL ACADEMIE LIMBURG, AFGEKORT : T.V.A.L. VZW

XCI

203. THE FACTORY VZW
204. TOL Tennisopleiding Leopoldsburg
205. to target
206. toneelvereniging 't Spotje
207. TTC Leo
208. Tulpenstraat
209. Turkse Cultuur en Sport Vereniging Leopoldsburg, afgekort : " TURKUSVEL "
210. Ulysses
211. Unie van Zelfstandige, Ondernemers Leopoldsburg-Heppen
212. V.Bp.
213. V.BV.'s
214. VB Heppen
215. VC Avanti
216. Venberg
217. Verbr. 1 JP
218. Verbroedering Bevrijding
219. VERBROEDERING VAN LIMBURGSE LIJNVISSERS, AFGEKORT: V.L.L. VZW
220. Verenigde Handelaars Heppen
221. VERENIGDE SPORTHANDELAARS LIMBURG;V.S.H.L
222. VERENIGING DER OFFICIEREN VAN HET 5E REGIMENT LANSTERS VZW
223. VERENIGING DER OFFICIEREN VAN HET TWEEDE EN VIERDE REGIMENT
LANSIERS VZW
224. VERENIGING TER ONDERSTEUNING VAN DE LIJST DORP VZW
225. VERENIGING VOOR KULTURELE EN ISLAMITISCH RELIGIEUZE BIJSTAND AAN DE
TURKEN VAN LEOPOLDSBURG EN VZW
226. VERENIGING VOOR VREEMDELINGENVERKEER EN TOERISME
LEOPOLDSBURG;V.V.V.-LEOPOLDSBURG
227. VGL
228. Vloos-Kroonstraat
229. VOLLEYBALCLUB STALVOC VZW
230. vriendenkring regiment bevrijding - 5 linie; afgekort BVR/5 LI VZW
231. VRIENDENKRING CENTRUM VOOR VOLWASSENENONDERWIJS HEUSDEN-ZOLDER, AFGEKORT
: CVO HEUSDEN-ZOLDER VZW
232. Vrije Middenstand Leopoldsburg-Heppen
233. vrouwenvereniging KVLV
234. VTB-VAB Leopoldsburg/Hechtel-Eksel
235. VULCAN OWNERS CLUB BELGIUM VZW
236. Vuurkruisenwijk
237. VW Heppen
238. Koninklijke Fanfare Sint-Jozef
239. Koninklijke Muziekmaatschappij De Weergalm
240. Wielertoerisme Leopoldsburg
241. Wijkwerking Boskant
242. Wijkwerking Militair domein
243. Woodside Bikers
244. WSV De Kampse Wandelaars
245. WTC Immert
246. Yoga Ahimsa
247. Yogakring "So Ham" Leopoldsburg
248. Yogakring De Cobra
249. Young Artists Promotion
250. Z.V.K. LOMMEL

- 251. Zandbergwijk
- 252. ZVC Geleeg Leopoldsburg
- 253. ZVC Leopoldsburg
- 254. ZVK Leopoldsburg
- 255. ZVK Plat Dak
- 256. Zwemclub De Merel